

Møte tirsdag den 7. desember kl. 10President: **K i r s t i K o l l e G r ø n d a h l**

D a g s o r d e n (nr. 24)

1. Innstilling fra kommunalkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2000 vedkommende rammeområde 6 Kommunal- og regionaldepartementet, Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Finans- og tolldepartementet m.v. og rammeområde 7 Folketrygden (Budsjett-innst. S. nr. 5 (1999-2000), jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000))
2. Forslag fra stortingsrepresentant Lodve Solholm på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 16. november 1999 (Jf. Innst. O. nr. 7) :
«Stortinget ber Regjeringen sikre at forskriftene tar hensyn til at alle ansatte i små bedrifter kan ha nøkkelstillinger, hvor langvarig permisjon kan skape store driftsproblemer»
3. Forslag fra stortingsrepresentant Kenneth Svendsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og representanten Bastesen oversendt fra Odelstingets møte 30. november 1999 (Jf. Innst. O. nr. 12) :
«Stortinget ber Regjeringen utrede og legge frem forslag om særskilt fradrag for ekstraordinære vedlikeholdsutgifter som skyldes fredning»
4. Forslag fra stortingsrepresentant Kenneth Svendsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og representanten Bastesen oversendt fra Odelstingets møte 30. november 1999 (Jf. Innst. O. nr. 12):
«Stortinget ber Regjeringen gjennomgå situasjonen for pendlere der det ikke eksisterer alternativt kollektivtilbud, med sikte på en mer rettferdig ordning»
5. Forslag fra stortingsrepresentant Kenneth Svendsen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 30. november 1999 (Jf. Innst. O. nr. 12) :
«Stortinget ber Regjeringen sørge for at det blir gitt regler for å redusere ligningstakstene for boliger, fritidshus og forretningseiendommer m.v. med 25 pst.»
6. Forslag fra stortingsrepresentant Øystein Djupedal på vegne av Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 30. november 1999 (Jf. Innst. O. nr. 12):
«Stortinget ber Regjeringen fremme en proposisjon med nødvendige lovforslag for å oppheve den særskilte rederiskatteordningen med virkning fra og med inntektsåret 1999»
7. Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til ratifikasjon av en skatteavtale mellom Norge og Spania, undertegnet i Madrid den 6. oktober 1999 (Innst. S. nr. 55 (1999-2000), jf. St.prp. nr. 21 (1999-2000))
8. Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til å setje i kraft ein skatteavtale mellom Noreg og Uganda, underskriven i Kampala den 7. september 1999

(Innst. S. nr. 56 (1999-2000), jf. St.prp. nr. 22 (1999-2000))

9. Innstilling fra finanskomiteen om fullmakt til å ta opp innenlandske og utenlandske statslån (Innst. S. nr. 46 (1999-2000), jf. St.prp. nr. 19 (1999-2000))
10. Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Morten Lund om å be Regjeringen vurdere presiseringer i folkeregistreringsloven og skatteloven slik at personer med sterke tilknytningspunkter til landet har skatteplikt til landet (Innst. S. nr. 45 (1999-2000), jf. Dokument nr. 8:10 (1999-2000))
11. Innstilling frå finanskomiteen om Kredittmeldinga 1998 (Innst. S. nr. 44 (1999-2000), jf. St.meld. nr. 11 (1999-2000))
12. Referat

Presidenten: Representanten Terje *Johansen*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresidenter.

Tom Thoresen (A): Jeg vil foreslå Aud Blattmann og Oddbjørg Ausdal Starrfelt.

Presidenten: Aud Blattmann og Oddbjørg Ausdal Starrfelt er foreslått som settepresidenter for dagens møte. – Andre forslag foreligger ikke, og Aud Blattmann og Oddbjørg Ausdal Starrfelt anses enstemmig valgt som settepresidenter.

Før sakene tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at Stortinget fraviker bestemmelsen i forretningsordenens § 43 første ledd og foretar samlet votering etter at sakene nr. 1 og 2 er ferdigbehandlet, og deretter samlet votering etter sakene nr. 3-11 ved slutten av dagens møte.

Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag. – Det anses vedtatt.

S a k n r . 1

Innstilling fra kommunalkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2000 vedkommende rammeområde 6 Kommunal- og regionaldepartementet, Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Finans- og tolldepartementet m.v. og rammeområde 7 Folketrygden (Budsjettinnst. S. nr. 5 (1999-2000), jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000))

Presidenten: Etter ønske fra kommunalkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 45 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene: Arbeiderpartiet 35 minutter, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Høyre 15 minutter hver, Senterpartiet

10 minutter, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og representanten Bastesen 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt høve til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Sylvia Brustad (A) (komiteens leder): Dagens budsjettdebatt foregår samtidig med at kommunene legger siste hånd på sine budsjetter for neste år. Det er mange kommunepolitikere som ikke vet hvordan de skal finne de pengene som er nødvendig for å kunne tilby sine innbyggere bra nok velferdstilbud, og til en pris som befolkninga kan betale. Foreldrebetalinga for f.eks. barnehage og skolefritidsordning er på vei oppover, noe som gjør at vi i enkelte kommuner kan få et skille på hvilke barn som kan, og hvilke barn som ikke kan benytte seg av disse viktige tilbudene. Mange av våre skoler har også behov for et løft, men på grunn av trang kommuneøkonomi ser vi at skoler i stedet trues av nedleggelse. Situasjonen ved våre sjukehus er et annet eksempel. Dette er bekymringsfullt, og det kommer samtidig med at vi får melding om at fjoråret var det dårligste året på ti år med hensyn til underskudd i kommunene. Av ulike grunner har kommunene opparbeidet seg et underskudd på 6,7 milliarder kr, og hvis vi ikke tar denne situasjonen på alvor, vil det bli færre og dyrere velferdstilbud til befolkninga. Vi må nå i fellesskap sette oss ned og finne måter å løse dette på.

Jeg er glad for at det i budsjettforliket med sentrumspartiene er blitt oppslutning om Arbeiderpartiets krav om 1 milliard kr mer til kommunene neste år. Hoveddelen av dette kommer som frie midler og er helt nødvendig for at kommunene skal ha råd til å betale sine egenandeler og for bl.a. å kunne satse mer på skolen. Men vi er nødt til å gå videre på den veien, og jeg er derfor glad for at det også er en enstemmig komite som ber om at Regjeringa gjennomgår og evaluerer inntektssystemet for kommunesektoren. Det må bl.a. legges vekt på å belyse hvilke økonomiske virkninger det har hatt for kommunene at deler av Rattsø-utvalgets forslag er gjennomført i forhold til det som var forutsatt i 1997. Denne gjennomgangen bør legges fram i løpet av våren 2000, for i tillegg til at det er helt åpenbart at kommunesektoren trenger mer penger, er det også viktig å se på hvordan pengene fordeles. Mye tyder på at vi ikke har fått den fordelinga som var tenkt, og da må vi gå gjennom dette på en åpen og fordomsfri måte. I denne sammenhengen ber vi også om en gjennomgang av tildelinga av skjønnsmidler.

Jeg vil også nevne et annet forslag vi fremmer, nemlig at vi ønsker en helhetlig gjennomgang av kompensasjonsordninga for særlig ressurskrevende brukere, med sikte på at ordninga skal bli enda mer forutsigbar og treffsikker. Vi ber også om at Regjeringa utreder en stat-

lig toppfinansieringsordning og kommer tilbake til Stortinget med det til våren.

Det er bra at Regjeringa har foreslått en ordning for neste år, der kommuner med mange ressurskrevende brukere kan få noe ekstra fra staten. Men ut fra de signaler vi har fått fra mange kommuner, tyder mye på at ordninga, slik den nå er lagt opp, er for lite treffsikker i forhold til å nå dem vi virkelig ønsker å nå. Vi mener at kriteriene er for vide og for uklare, og vi mener at det trengs en presisering og en innskjerping. Å være senildement bør f.eks. ikke være et kriterium for å komme inn under denne ordninga. Målsettinga må være at de brukere som trenger det mest, får den hjelpen de trenger. Da må det litt ekstra bistand til fra staten, men det må være som en forutsigbar ordning. Derfor er det veldig interessant å få utredet en statlig toppfinansieringsordning, nettopp for å ivareta dem som trenger det aller mest.

Stortinget har tidligere sagt ja til forsøket der 20 kommuner skulle få forsøke å innlemme flere øremerkede tilskudd og bruke det som frie midler. Signaler vi har fått fra flere av de kommunene som er med i dette, tyder på at kommunene så langt har fått mindre penger å bestemme over enn det som var forespeilet dem da de søkte om å bli med i forsøket, og derfor understrekes det i innstillinga at Stortinget forventer at forsøket blir reelt, og at en forventer at statsråden ordner opp i dette, slik at det blir en hensikt med forsøket.

La meg så gå over til et annet viktig punkt, nemlig integreringspolitikken vår. Mye tyder på at det er en god del av den politikken som ikke fungerer bra nok. Mange hendelser den senere tida tyder på at det her er behov for mer samordning og et bedre system. Det er en uholdbar situasjon at nesten 14 000 mennesker sitter i asylmottak. Altfor mange blir værende der altfor lenge, dessverre en del også under kritikkverdige forhold. Vi må sørge for at våre nye landsmenn kommer i aktivitet og arbeid i stedet for å bli sittende i mottak uten å ha noe å ta seg til i måned etter måned og noen faktisk i flere år.

Det verste for dem dette gjelder, er å bli sittende passive på et asylmottak, samtidig som det også for samfunnet er den dårligste og dyreste løsningen. Derfor ber vi i komiteen Regjeringa om å gjennomgå alle sider ved vår asyl-, innvandrings- og integreringspolitikk og komme tilbake med en egen sak om dette, gjerne en stortingsmelding. Der må Regjeringa se på hva som er flaskehalsene i systemet. Hvorfor tar saksbehandlinga i mange tilfeller så lang tid som den faktisk gjør? Hvorfor går bosettinga i kommunene så sakte? Og er f.eks. de kompensasjonsordningene som eksisterer for asylmottak, for bosetting i kommunene og for norskopplæringa for voksne asylsøkere god nok? Jeg tror ikke det, og her har staten et betydelig ansvar. Jeg tror vi kan få til de beste løsninger for våre flyktninger, asylsøkere og innvandrere i et samspill mellom stat, kommune og andre involverte, ikke ved at en part skal tvinge den andre.

Vi ber også spesielt om en gjennomgang av situasjonen for enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger som det nå er mange av i våre mottak. Der er det den senere tida blitt avdekket mye forskjellig. Er det f.eks. for-

nuftig å plassere så mange mindreårige sammen på ett sted, slik som det nå skjer i enkelte av våre kommuner? Er kompetansen hos dem som er satt til å følge opp de enslige mindreårige, alltid god nok? Hvordan er egentlig tilbudene de får? Og hva med dem som forsvinner? Hvem har ansvaret for å følge opp dem? Det er grunn til å stille spørsmålsteget ved systemet når vi kan lese at enslige mindreårige har forsvunnet fra asylmottak, og at saker er blitt erklært avsluttet uten at en er sikker på hvor barna er blitt av, eller om det er tilstøtt dem noe.

Dette er ikke bra nok, dette må det ryddes opp i. Vi har et ansvar for å integrere våre nye landsmenn på en skikkelig måte, og vi er ikke gode nok på det i dag. Her må vi også ta i bruk utradisjonelle virkemidler. Det har bl.a. vist seg at hvis en får språkopplæring samtidig som en er i arbeid, lærer en språket hurtigere. Dette burde gjøres til en landsdekkende ordning så snart som mulig. Det ville være en billig investering for samfunnet. Og hvis det skulle være penger det står på, får Regjeringa komme til Stortinget og be om mer penger. Er det andre ting, så får vi få beskjed om det. Lykkes vi ikke med integreringsarbeidet, vil det gi grobunn for økt rasisme. Det må vi gjøre alt vi kan for å unngå, for alle mennesker er like mye verdt. Og det skulle bare mangle om ikke vi som et av verdens rikeste land skulle hjelpe folk fra andre land som trenger en utstrakt hånd. Fungerer ikke integreringsarbeidet bra nok, gjør vi både dem dette gjelder, og samfunnet en bjørnetjeneste. Derfor bør det være i alles interesse at vi får ryddet opp i dette.

La meg så rette opp en feil i innstillinga, da det ved en inkurie dessverre har blitt en feil på side 21, 2. spalte, siste setning. Her skal *flertallet* rettes til *komiteen*, og setningen skal lyde som følger:

«Komiteen vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag:» Det er altså en samlet komite som står bak forslaget øverst på side 22 om en gjennomgang og evaluering av asyl-, innvandrings- og integreringspolitikken.

Helt til slutt vil jeg ta opp det forslag som er omdelt i salen på vegne av Arbeiderpartiet og sentrumspartiene.

Presidenten: Representanten Sylvia Brustad har tatt opp det forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Torbjørn Andersen (Frp): Representanten Sylvia Brustad poengterte at det er et viktig mål for Arbeiderpartiet å styrke kommuneøkonomien på alle mulige måter. Og gjennom budsjett samarbeidet med regjeringspartiene hadde Arbeiderpartiet god anledning til å gjøre nettopp det, men det hele endte altså opp med en symbolpålissing på beskjedne 0,3 pst. i de frie midler.

En kan undres over om Arbeiderpartiet mener at 0,3 pst. økning betyr å styrke kommuneøkonomien, om det ikke ville være langt mer å tjene på å styrke kommuneøkonomien gjennom effektivisering av kommunene. Jeg vil utfordre representanten Sylvia Brustad til å forklare hva som er Arbeiderpartiets beste forslag når det gjelder å effektivisere norske kommuner. Anser hun konkurran-

seutsettelse som en aktuell strategi for å effektivisere norske kommuner?

Det er ikke bare snakk om å bruke mer penger, slik Arbeiderpartiets representant gav inntrykk av. Det er mulig å skape økonomiske midler for norske kommuner på andre måter. Det gjelder omorganisering og omstrukturering, ikke minst på driftssiden. Da er det viktig å ha gode forslag også fra de andre partiene.

Fremskrittspartiet har sine forslag til konkurranseutsettelse som vi påstår vil effektivisere norske kommuner ganske betydelig, men andre partier har hittil ikke – de kommer jo som regel etter oss – hengt seg på våre forslag. Derfor ber jeg representanten Sylvia Brustad forklare hva som er Arbeiderpartiets beste forslag for å effektivisere norske kommuner.

Sylvia Brustad (A): Jeg synes det er ganske interessant at representanten Andersen fra Fremskrittspartiet står her og kaller 1 milliard kr i pluss til kommunene for symboler. Torbjørn Andersen representerer et parti som faktisk har foreslått å kutte flere milliarder kroner på kommunesektoren, noe som vil måtte bety reduksjoner i viktige velferdstilbud og økte egenbetalinger for befolkninga. Det er realiteten.

Jeg er klar over at Fremskrittspartiet har klokketro på konkurranseutsetting i kommunene. Arbeiderpartiet har ikke den samme klokketro på det. Vi er selvfølgelig opptatt av at også den offentlige sektoren – også lokalt i kommunene – må omstille seg og forbedre seg på enkelte områder. Det er en prosess vi skal kjøre videre. Men det er noe annet enn å konkurranseutsette i alle tilfeller.

Jeg tror også at med den dramatiske situasjonen som mange av våre kommuner nå er inne i, med et underskudd på nesten 7 milliarder kr, er det viktig å tilføre kommunene noe mer penger, samtidig som vi selvfølgelig må omstille og bli enda bedre.

Det forslaget som en enstemmig komite står bak, om at vi nå må få en gjennomgang av hele inntektssystemet for å se på om fordelinga mellom kommunene er god nok, er også viktig. Så det trengs mer penger, vi må se på om fordelinga er god nok, og vi er nødt til å omstille den offentlige sektor.

Men Fremskrittspartiets resept, som går på konkurranseutsetting for enhver pris, som også betyr kraftige reduksjoner i overføringene til kommunene, vil ikke føre til noe annet enn et dårligere og dyrere velferdstilbud. Det er Arbeiderpartiet imot.

Ruth Stenersen (KrF): Jeg er gjennom massemedia kjent med at Sylvia Brustad har tatt initiativet til en utredning om sammenslåing av enheter i Kommune-Norge.

For Nord-Norges del virker det helt meningsløst. Jeg lurer litt på hva som er hensikten med dette forslaget. Det virker meningsløst for Kristelig Folkeparti å gå på konklusjonen før man har foretatt en utredning. En sammenslåing av f.eks. Nordland, Troms og Finnmark til én region forutsetter at man har en felles identitet og en felles kultur. Nord-Norge som geografisk enhet utgjør omtrent

halve Norge. Hva er det Arbeiderpartiet ønsker å oppnå med en slik sammenslåing?

Sylvia Brustad (A): I Arbeiderpartiet tror vi det er viktig å ha en åpen og fordomsfri debatt om hvordan vi best skal organisere lokalforvaltninga vår. Vi er inne i en prosess og skal konkludere på landsmøtet til neste år. Det jeg har sagt i massemedia og andre steder, er selvfølgelig ingen konklusjon fra Arbeiderpartiets side, men et forslag som blir med i den debatten.

Når jeg har sagt at jeg tror at fylkeskommunene i sin nåværende form har overlevd seg selv, er det av flere grunner. Utviklinga i hele Europa går i retning av mer regiontenkning. Noen av våre fylker tror jeg rett og slett er for små i forhold til å kunne ivareta viktige tjenestetilbud overfor befolkninga. Vi har f.eks. når det gjelder sjukehussektoren, fått regioner som nå tar seg av det. Det fungerer ganske bra, og derfor har jeg sagt at det også kan være andre områder hvor en kunne tenke seg å organisere etter modell av helseregionene. Det betyr ikke nødvendigvis at det trenger å være fem. Det kan hende det kan være sju, det kan godt hende det kan være ni, men det er ikke det som er hovedpoenget. Poenget er: Hvordan kan vi organisere våre kommuner og fylker slik at vi på best mulig måte ivaretar tjenestetilbudet overfor befolkninga og lokaldemokratiet?

Da tror jeg at én av de tingene som en bør drøfte åpent og fordomsfritt, er om vi har for mange fylker, om de er organisert på en gal måte, om vi har for mye dobbeltadministrasjon – hvilket jeg tror vi har. Jeg tror vi er nødt til å skjære ned på administrasjon og bruke mer folk, ressurser og energi i direkte tjenestetilbud til folk. Da kan én måte å gjøre det på være at en får færre fylker. Det betyr ikke at hele Nord-Norge trenger å være ett fylke. Det kan godt hende det skal være to eller tre der, men det er ikke poenget.

Dette skal vi i Arbeiderpartiet ha en debatt om fram mot landsmøtet, og så skal vi konkludere der.

Erna Solberg (H): Arbeiderpartiet og kommuneøkonomi er en interessant studie. For det første har vi nå lært kreativ regnskapsførsel, som gjør at Høyre kan skryte av at vi har et budsjettopplegg som er 600 mill. kr bedre for kommunene enn det Regjeringen har, hvis vi legger inn alle de øremerkede tilskuddene som vi øker, på samme måten som Arbeiderpartiet alltid gjør når de nevner at de har en milliard. Vi synes det hadde vært mer ryddig at de hadde sagt at når de øker tilskuddet til barnehagene, er det for at foreldrebetalingen skal ned, ikke for at kommunene skal få bedre økonomi, og at det derfor ikke burde vært regnet på den måten.

Det andre elementet som er interessant, er at komiteen står sammen om et forslag om å få foretatt en evaluering av hvor langt vi har kommet i inntektssystemet for kommunene i forhold til Rattsø-utvalgets forslag, og hvordan inntektsutviklingen har vært.

Derimot er ikke Arbeiderpartiet med når det gjelder å peke på det viktigste elementet som gjør at de kommunene som trodde de skulle vinne på Rattsø, ikke vinner,

nemlig tapskompensasjonsordningen. Tapskompensasjonsordningen som i dag gjør at de kommunene som vant på det gamle systemet – men ikke basert på objektive kriterier – fortsatt vinner på systemet selv om de ikke har hatt befolkningsstrukturgrunnlag til å gjøre det, er et ektefødt barn av Arbeiderpartiets mangel på vilje til å skjære gjennom når det gjaldt inntektssystemet ved behandlingen av Rattsø-utvalgets innstilling. Når vi nå får en ny evaluering, vil fremdeles det kompromisset som Arbeiderpartiet la til grunn for sine merknader om at ingen skulle tape på innføringen av Rattsø, være det bærende prinsipp for Arbeiderpartiet i fremtiden? Det er nemlig ikke slik med omfordeling at det går an å gjøre det bedre for noen uten at andre får det litt verre. Står prinsippet til Arbeiderpartiet om at ingen skal tape, fortsatt ved lag? Da er det egentlig ikke noen vits i å få en status for evalueringen.

Sylvia Brustad (A): La meg først si at når vi omtaler overføringene til kommunene, er det rett og rimelig at en både iberegner det som er såkalte frie midler, og det som er øremerkede midler, hvis en skal få et ordentlig bilde av situasjonen. Da vil i hvert fall det forliket vi har blitt enige med sentrumspartiene om, bety ca. 1 milliard kr mer.

Når det så gjelder spørsmålet om inntektssystemet, synes jeg det går klart fram av innstillinga hva Arbeiderpartiet mener om det, og også av det komiteeforslaget som vi står sammen om, hvor vi ber om en gjennomgang av dette. Når vi gjør det, er det fordi vi, i likhet med andre partier, har en klar mistanke om at de som skulle bli vinnere etter Rattsø, ikke er blitt det. Derfor er det også behov for å gå nøye gjennom om det er blitt slik det var tenkt da vi gjennomførte deler av Rattsø-utvalgets innstilling. Dette ber vi altså Regjeringa om å utrede, og derfor vil vi selvfølgelig ikke konkludere når det gjelder enkeltelementer i denne saken før Regjeringa har fått utredet den, og kommet tilbake med en gjennomgang og et forslag til Stortinget neste vår. Dette er veldig viktig for kommunene, og ikke minst for de folkene som bor i de kommunene vi her snakker om.

Det er ingen tvil om at vi, når vi er med på dette forslaget, mener at vi nok ikke har den fordelinga mellom kommunene som var meningen, og derfor ønsker vi også å få en endring. Hva det betyr av enkeltdeler og forslag, må vi komme tilbake til etter at Regjeringa har gjort sin jobb, og etter at vi har sett hva den foreslår, og så får vi se hva resultatet blir.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Lodve Solholm (Frp): Vi har dei seinare åra opplevd at kommuneøkonomien er blitt svekt, hevdar representantar både frå regjeringspartia og Arbeidarpartiet. I dei siste åra har det også vist seg at kommunesektoren har fått stadig meir pengar. Vi kan gå tilbake til eit budsjettforlik som eg forstod at Jagland ikkje likte så godt, men der dagens regjeringsparti fekk gjennom å styrkje kommuneøkonomien med x milliardar kr.

Likevel får vi stadig meldingar om at kommuneøkonomien er dårleg, og at han blir verre, og det vil bli stadig verre om ikkje Stortinget løyver meir pengar. Slik eg ser det, viser det seg jo at dess meir pengar vi løyver, dess verre går det. Då må vi politikarar kanskje stille oss spørsmålet: Gjer vi det gale? Har vi eit system som ikkje fungerer? Kan vi dreie litt på systemet, finne på nye måtar å fordele midlane på og å gi kommunane inntekter på, slik at dei får ein vekst? For det er jo ikkje slik at det er så fornuftig å kaste gode pengar etter dårlege pengar. Då blir som oftast resultatet at alle pengane blir dårlege.

Derfor trur eg at vi er nøydd til å tenkje nytt. Det er også derfor Framstegspartiet er med på forslaget om å gå gjennom inntektssystemet på nytt for å sjå om det er ein ny veg å gå. Og eg tør påstå at Framstegspartiets økonomiske opplegg vil gi kommunane ein økonomisk handlefridom som kan bli vesentleg styrkt i forhold til den handlefridommen dei andre partia legg opp til.

Framstegspartiet sin økonomiske politikk vil medverke til auka sysselsetting, den vil medverke til auka verdiskaping og dermed til auka skatteinngang i kommunane. Dette vil utvide skattegrunnlaget, og ein kan halde fram med å ha eit lågt skattenivå, i staden for å gjere slik som enkelte andre parti ønskjer, nemleg å snevre inn skattegrunnlaget for så å auke skattenivået. Næringslivet må ha høve til fondsavsettingar og til å ta vare på sine egne verdiar som det har skapt, i staden for at ein skal skattlegge verksemdene mest mogleg, dra pengane inn til Oslo, for så å dele dei ut igjen som milde gaver. Eg har tru på at dersom verksemdene og det enkelte menneske får behalde mest mogleg av verdiskapinga sjølve, så vil desse midlane auke og bli sette inn i verdiskaping igjen, noko som gjer at kommunesektoren får inntekter.

Det er ikkje tvil om at det er eit innsparingspotensial i kommunesektoren på mellom 15 og 20 pst. Representanten Sylvia Brustad var inne på at vi ville skjere ned så mykje på den offentlege sektoren – kommunesektoren. Ja, i nominelle kroner gjer vi framlegg om ein reduksjon på om lag 3 milliardar kr i kommunesektoren. Det er 1,75 pst. av dei totale inntektene til kommunane. Vi veit at andre land har prøvd å effektivisere og rasjonalisere kommunal drift gjennom konkurranseutsetting og konkurransestimulering, og når ein får eit innsparingspotensial på mellom 15 og 20 pst., er ikkje desse 3 milliardane så voldsomt mykje. Ved ein kombinasjon av rasjonalisering, effektivisering og stykkprisfinansiering av dei vitale helse-, omsorgs- og utdanningsoppgåvene, der staten har det økonomiske ansvaret, er vi også sikra at alle i dette landet vil få eit likt tilbud når det gjeld helse, omsorg og utdanning, utan omsyn til kvar i landet vi bur, og utan omsyn til kommunal økonomi.

Det som er litt interessant, er at vi har fått Statistisk sentralbyrå til å rekne ut kva slags effekt vårt økonomiske opplegg for kommunesektoren har på kommunanes økonomi. Då kjem det fram at vårt økonomiske opplegg gir kommunane auka inntekter på 2 milliardar kr, etter at vi faktisk har skore ned på overføringane frå staten med 3 milliardar kr. Det burde få ein del andre parti til å tenkje på om kanskje Framstegspartiet også denne gongen

har rett i ein del ting vi føreslår. Eg kan berre nemne at det første partiet som snakka om stykkprisfinansiering innanfor omsorg og helse, var Framstegspartiet i 1985. No er jo nesten alle parti her i huset innforstått med det, det er kanskje berre Sosialistisk Venstreparti som held på sin konservative modell, og det er greitt nok. Men alle snakkar jo om dette no. No vil ein til og med ha innsatsstyrt finansiering på ein del andre område også. Vi må vere klare over at det kan vere lurt ikkje å stille seg avvisande til alt, men å vere villige til å tenkje nytt når det viser seg at den medisinen som fleirtalet i denne salen har brukt i alle fall så lenge eg har vore her i huset – eg var rett nok ute i fire år, men eg har inntrykk av ved å følge med i media at det var den same medisinen som vart brukt også i perioden 1993-97 – nemleg at ein berre aukar overføringane innanfor eit system som sannsynlegvis er feil, ikkje verkar. Det er derfor det er så viktig at vi vurderer systemet, ser på om dette er riktig, og er villige til å tenkje nytt. Det må vere noko av det viktigaste vi politikarar kan gjere, og at ein prøver å sjå om det er andre måtar å gjere ting på enn den måten vi sver til i dag. Derfor synest eg det er viktig at ein opnar for å tenkje nytt, då vil ein kanskje vere villig til også å sjå på byråkratiet, som hindrar effektivitet, det at ein i dag ikkje har høve og valfridom til å skape næringsverksemd, at ein blir hindra i investeringar osv.

Eg er også glad for at komiteen er villig til å sjå på dette med innvandring, og at ein ser at ting byrjar å hope seg opp på ein slik måte at det blir uverdige tilstandar i eit land som Noreg, og det burde det ikkje vere. Eg håpar at kanskje også fleirtalet her i salen vil innsjå at det vil vere lurt å tenkje på om vi tar inn for mange innvandrarak til at vi greier å føre ein integreringspolitikk som er av menneskeverdig standard. Det å ha ein integreringspolitikk der vi tek vare på enkeltmennesket, må vere målsettinga vår. Og då trur eg at vi kanskje, i eit samfunn som Noreg, tek inn for mange.

Eg vil berre be statsråden om å følge nøye med, som komiteen skriv i ein komitemerknad, når det gjeld dette med omsorgsbustader og sjukeheimsplassar, og at han vurderer situasjonen når det gjeld sjukeheimsplassar og omsorgsbustader, slik at vi ikkje får den skeive fordelinga vi er redde for at vi kjem til å få.

Heilt til slutt vil eg ta opp dei forslaga i innstillinga som vi har saman med Høgre, og dei forslaga vi har åleine.

Presidenten: Lodve Solholm har tatt opp de forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Leif Lund (A): Det ble mye snakk om Fremskrittspartiets fortreffelige kommunepolitikk og mye snakk om økonomi. Det som er realitetene, er at Fremskrittspartiet i dette budsjettet kutter brutto med 11,6 milliarder kr til kommunene. Det ligger i Fremskrittspartiets budsjett. De har en måte å forklare dette på slik at netttotallet blir 4 milliarder kr, ikke 3 milliarder kr som Lodve Solholm forsøker å si hele tiden. Tallet er nærmere 4 milliarder

enn 3 milliarder kr. De legger inn i prosent høyere skattøre, og det utgjør 4 milliarder kr. Det blir en skjevfordeling i Norge, dette vil de rike kommunene tjene på, og de fattige vil komme dårligere ut. Det er én måte å regne på. Så legger Fremskrittspartiet inn 2,8 milliarder kr i innsatsstyrt finansiering, og så kommer de over på dette med den dynamiske effekten i kommunene. De regner ut at dette opplegget skal gi lavere pris- og kostnadsvekst. Hvis vi kutter prisen med et halvt prosentpoeng, utgjør det 100-200 mill. kr, og hvis vi kutter renten med 1 pst., utgjør det ca. 450 mill. kr. Vi mangler tross alt 3,3 milliarder for å komme opp i 4 milliarder, selv om vi har kuttet litt på prisnivået og litt på rentene. Det som han ikke nevner med et eneste ord i innlegget sitt, er distriktspolitikken. De vil kutte 1,3 milliarder kr til SND, kutte for å avvikle det statlige virkemiddelapparatet, kutte 6 milliarder i jordbruksoverføringer, fjerne fraktutjevningen, kutte når det gjelder skipsbyggingen – altså alt dette som Lodve Solholm kaller dynamiske effekter, har jeg store problemer med. Jeg vil derfor gjerne høre fra representanten Lodve Solholm om Fremskrittspartiet i det hele tatt har en distriktpolitikk.

Lodve Solholm (Frp): Eg har stor forståing for at Leif Lund ikkje set pris på at eg snakkar om Framstegspartiet, men det er no eingong slik at det er mi oppgåve å snakke om Framstegspartiet og partiet sine framifrå eigenskapar.

Leif Lund snakka om 11,6 milliardar kr og om vår reknemetode. Eg går gjerne med på at det var om lag 3 ½ milliard kr. Men poenget er: Det er ikkje Framstegspartiet som har rekna ut og funne den dynamiske verkna den av vår politikk, med lågare lønns- og priskostnader, det er faktisk Statistisk sentralbyrå som har rekna det ut. Og dersom Statistisk sentralbyrå hadde rekna ut nokre tal for Arbeidarpartiet, trur eg han ville ha brukt dei også, av di eit så viktig byrå som dette er, har eit visst truverde i det politiske miljøet. Desse tala viser derfor vår dynamiske politikk.

Så til dette med distriktpolitikk. Ja, no har vi frå politisk hald, ikkje minst frå det som er det store fleirtalet i denne salen, høyrte om alt elendet ute i distrikta, om fråflytting osv., og at næringslivet ikkje får pengar. Men likevel har det same fleirtalet pøst inn millionar/milliardar i overføringar, og på kva måte – jo, dei har skattlagt verksemdene ute i distrikta, ført midlane inn til sentrale strok i Oslo, inn i regjeringskvartalet, og så har ein delt desse ut att etter at ein har brukt ein drøss med pengar i administrasjon for å ta pengane inn i skattar og avgifter og offentlege inngrep og for å gi dei ut att til dei som måtte fortene det.

Det vi i Framstegspartiet seier, er: Lat verdiane få bli der dei er blitt skapte, nemleg ute i distrikta, ute i bedriftene, hos enkeltmenneska. Det vil vere ein distriktpolitikk som gjer at folk vil flytte tilbake til distrikta og bli buande der.

Sverre J. Hoddevik: (H) Ganske ofte står Fremskrittspartiet og Høyre på samme side i politikken, slik å

forstå at vi stemmer, ikke så sjelden, for samme forslag. Vi har de samme beste ønsker for julen og det nye år med tanke på konkurranseutsetting i kommunal tjenesteproduksjon.

Men Fremskrittspartiet er ekstra fascinerende mange ganger, ikke slik at de kan stille stormen, men de definerer ofte en ny verden i morgen, slik som vi hørte i forrige replikk. Og jeg vil fortsette litt på samme temaet. Denne pris- og konsumeffekten av Fremskrittspartiets budsjettforslag skal altså snu dette kuttet på 3,6 milliarder kr, som det står i innstillinga, til pluss 2 milliarder kr, altså 5–6 milliarder kr på årsbasis. Dette er jo fascinerende i og for seg. Men jeg lurer på hvor stort lønns- og prisfallet blir mot slutten av år 2000 etter disse beregningene fra Statistisk sentralbyrå, som er sannhetsvitne her, nettopp ut fra at vi aldri får noen særlig førstedagseffekt – vi får ikke noen effekt 1. januar av dette forslaget. Så det må jo bli betydelige, synlige tall på lønnstabellen og på priskurven mot slutten av året hvis effekten skal være 5–6 milliarder kr.

Har Statistisk sentralbyrå noen detaljer som viser også dette?

Lodve Solholm (Frp): Ja, det er jo rett at Høgre sluttar seg til Framstegpartiet sin politikk etter kvart. Vi går føre, så kjem Høgre diltande etter – og det er bra, det – og så kjem dei andre deretter. Berre jamfør dette med stykkprisfinansieringa i helsevesenet, der Høgre var det partiet som først slutta seg til det, og så kom dei andre; til og med Senterpartiet har faktisk slutta seg til det, og statsråden har visst også hatt ønske om å auke nokre øyremerkte tilskot når det gjeld innsatsstyrt finansiering.

Når det gjeld tala frå Statistisk sentralbyrå og Høgre si framstilling av 5–6 milliardar kr som noko svært, så er det sannsynlegvis ikkje meir enn 2–2 ½ pst. vi snur på. Når det gjeld den dynamiske effekten, har Statistisk sentralbyrå her også kome fram med ein del ting som viser at den totale effekten på årsbasis av vårt budsjettforslag vil vere at kommunane vil kome ut om lag 2 milliardar kr betre enn det som i dag ligg i budsjettforliket.

Vi ville prøve noko nytt, men eg konstaterer at fleirtalet i denne salen ikkje enno er modne for å tenkje nytt, ikkje er villige til å tenkje nytt. Eg har ei tru på at Høgre etter kvart vil følgje opp – for vi har jo vore premissleverandøren for nye politiske tankar i dette landet dei siste ti åra. Eg tør ta den påstanden.

Inga Kvalbukt (Sp): Fremskrittspartiet innfører kundebegepet overfor innbyggerne i kommunene. Vi skal ikke lenger være brukere av tjenester, vi skal være kunder og kjøpe tjenester. Det vanlige er jo at kundene får velge hva de skal kjøpe, og Fremskrittspartiet sier også flere ganger at valgfrihet og tilbudsmangfold er viktig. Men jeg syns det blir en brist i slutningsrekken hos Fremskrittspartiet når de i neste åndedrag sier at det ikke er tilfredsstillende at det prioriteres ulikt i de ulike kommunene. De ønsker altså å legge til rette for ulike valg, men ikke ulike prioriteringer. Fremskrittspartiet sier også i innstillingen til budsjettet at «det lokale selvstyre må

styrkes». Men da vi for kort tid siden debatterte de kommunale tekniske tjenestene, sa Fremskrittspartiets Torbjørn Andersen at Fremskrittspartiet «ønsker å eliminere mulighetene til at politikere legger opp til forskjellige løsninger rundt om i landet».

Hvor er sammenhengen? En slik holdning er etter mitt syn ikke forenlig med styrking av lokalt selvstyre, som Fremskrittspartiet sier de ønsker. Valgfrihet er Fremskrittspartiets slagord, men samtidig legger de ikke skjul på at de ikke respekterer at kommuner velger ulike løsninger.

Lodve Solholm (Frp): I motsetnad til Senterpartiet vil Framstegspartiet ha valfridom for enkeltmennesket – at kvart enkelt menneske skal ha fridom til å velje. Men min fridom stoppar sjølv sagt der representanten Kvalbukts fridom begynner. Det innser vi. Det som er poenget her når vi snakkar om kundar, brukarar eller innbyggjarar, er om vi som enkeltmenneske skal ha valfridom til å sette på dagsordenen ein del ting, eller om det er kommunepolitikarane som skal ha valfridom til å pålegge folk skattar og avgifter og gjere offentlege inngrep. I den eine kommunen overstig ein langt det som den eventuelle tenesta kostar, i motsetnad til ein annan kommune, som kanskje sikrar seg retten til å ha eit tenestetilbod som tilsvavar null-kost på ein del tenester.

Er det kommunepolitikarane som skal ha valfridom til å bestemme kva slags tenestetilbod eg som pensjonist, ufør eller handikapt skal ha i dette landet etter å ha betalt skattar og avgifter, eller er det eg som skal ha valfridom til å sette krav til det offentlege om at det er deira plikt å gi meg eit tilbod? Eit likt tilbod, uavhengig av kommunal økonomi, uavhengig av kommunale politikarar sine prioriteringar, uavhengig av kvar i landet eg måtte bu, er den valfridomen Framstegspartiet ønskjer, men som vi forstår av representanten Kvalbukts syn at Senterpartiet ikkje ønskjer.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Olaf Gjødrem (KrF): Det er med stor glede eg registrerer at sentrumspartia har klart å skaffa fleirtal for hovudtrekka i Regjeringa sitt budsjettforslag. Innanfor dei rammene som vart lagde i det sentrale budsjettforliket mellom regjeringspartia og Arbeidarpartiet, har me i kommunalkomiteen gjort nokre mindre justeringar. Alt i alt ser me likevel av innstillinga at me har fått eit resultat som har det meste felles med Regjeringa sitt forslag.

Kommunalkomiteen behandlar som kjent ikkje løyvingane til kommunane i statsbudsjettet. Men me registrerer likevel at dei prioriteringane som vart lagde for kommunanes økonomi då me behandla kommuneøkonomiproposisjonen for 2000, er oppfylte. Gjennom budsjettprosessen har me fått mange innspel frå ulike kommunar over heile landet som finn det vanskeleg å få økonomien til å henga saman. Dette bør vera ein tankekross for oss som sentrale politikarar. Dei oppgåvene me pålegg kommunesektoren, bør i større grad vera i samsvar med dei økonomiske ressursane me har moglegheit for å

tilføra kommunesektoren. Likevel finn eg det naturleg å understreka Regjeringa sitt mål om å leggja til rette for ein god økonomi i kommunesektoren. Dette må skje innanfor ei ansvarleg ramme for å unngå ein ukontrollert pris-, rente- og lønsvekst. Dersom me ikkje syter for å vera ansvarleg på dette området, vil det føra til ein betydeleg verre situasjon for kommunane. Det er naturleg å nemna at årets rentenedgang åleine fører til at kommunane får minst 700 mill. kr meir å rutta med. I lengda løner det seg derfor å føra ein ansvarleg økonomisk politikk.

Eg vil vidare knytta nokre raske kommentarar til forholdet mellom øymerkte og frie midlar. Vi har alle merka oss at veksten i kommuneøkonomien i all hovudsak kjem i form av øymerkte tilskot. Dette er ein naturleg følgje av at me held dei politiske løfta som me har gjeve i Stortinget. Me gjennomfører ei storsatsing innanfor eldreomsorga, og me følgjer opp handlingsplanane innanfor helse. Dette har ein biverknad – nemleg auka øymerking. Det er viktig å presisera at det ikkje er eit mål for sentrumspartia å auka øymerkinga, derimot har me som eit mål å redusera ho. Derfor har også Regjeringa sagt at dei i den neste kommuneøkonomiproposisjonen vil koma med forslag om innlemming av øymerkte tilskot i inntektssystemet. Dette vil kunna medverka til å leggja til rette for reelle lokale prioriteringar. Kommunen må få ei friare stilling i høve til økonomi og lov- og forskriftsforpliktingar. Det vil føra til mindre kontroll, frigjering av lokale ressursar og meir lokaldemokrati.

Når det gjeld fordeling av skjønnsstilskot til fylka, støttar også Kristeleg Folkeparti at det i kommuneøkonomiproposisjonen for 2001 vert ein gjennomgang av retningslinjene for den fylkesvise fordelinga av skjønnsstilskot. Det er i det høvet viktig at skjønnsmidlane skal fanga opp spesielle utgiftsbehov som ikkje vert fanga opp av kostnadsnøkkelen. Det kan også vera aktuelt med ei omfordeling av skjønnsstilskot mellom fylke der fordelinga i dag gjev uheldige utslag.

Det har den siste tida vore ein stor debatt omkring fastsetjinga av dei nye sonene for arbeidsgjevaravgift. Noreg er av EFTA-domstolen pålagt å oppheva differensiering av arbeidsgjevaravgifta overfor enkelte næringer. Om ordninga blir tilpassa EUs reglar for transportstøtte, kan den førast vidare. Ei rekkje faktorar er lagde til grunn for forslaget frå Regjeringa som fører til at 39 kommunar får nedsett arbeidsgjevaravgift, medan 14 kommunar får høgaste avgiftssats. Dei kommunane som har fått høgare sats for arbeidsgjevaravgift, har fått ein sterk auke i utgiftene kombinert med svært knapp tid for omstilling. Kristeleg Folkeparti støttar derfor at Regjeringa i revidert nasjonalbudsjett kjem tilbake til Stortinget med kompenserande tiltak.

I budsjettet er det lagt opp til å vidareføra ein offensiv distriktpolitikk. Denne politikken har vist resultat ved at flyttestraumen mot sentrale strøk det siste året er redusert. Det er likevel viktig å halda fram arbeidet for å motverka sentraliseringa som me har sett i landet i den siste generasjonen. Derfor er det positivt at innstillinga legg til rette for framleis å fokusera på sentrale målgrupper som

kvinner, ungdom og innflyttarar eller tilbakeflyttarar og satsing på kunnskapsbaserte verksemdar. Det er òg viktig å leggja til rette for at kommunane skal kunna konkurrera om å tilby gode levekår. Ein høg grad av sentralisering fører til utarming av distrikta og press på dei meir sentrale områda. Dette fører til auka kostnader i form av høge bustadprisar og dårlegare tenestetilbod i sentrale strøk. Det er derfor viktig også for sentrale strøk at me lykkast i distriktspolitikken.

Situasjonen innanfor asyl- og flyktningspolitikken har det siste året forandra seg monaleg. Tilstrøyminga av flyktningar m.a. frå Kosovo har stilt store krav til det norske mottaksapparatet. I tillegg får Utlendingsdirektoratet ansvaret for fleire nye arbeidsoppgåver i 2000, m.a. å intervjuvja asylsøklarar når dei kjem, og å leggja til rette for norsk tilknytning til Schengen-samarbeidet. Dette medfører behov for auka løyvingar til UDI.

For å få til ein mest mogleg effektiv busetjingspolitikk er det gjort framlegg om å auka integreringstilskotet. I tillegg er det gjort framlegg om at kompensasjonen til vertskommunar med statlege mottakt blir auka med vel 20 pst.

Kristeleg Folkeparti støttar vidare forslaget om ei evaluering av asyl-, innvandrings- og integreringspolitikken som skal avdekkja flaskehalsar når det gjeld saksbehandling og busetjing, og sjå på kompensasjonsordningane for asylmottak, busetjing i kommunar, opplæring i norsk for vaksne og situasjonen for einslege mindreårige asylsøklarar og flyktningar. Me er kjende med at det er eit omfattande arbeid på gang i departementet rundt fleire av desse problemstillingane. Derfor er det viktig at Stortinget får presentert ein heilskapleg gjennomgang av desse vurderingane, slik at målretta tiltak kan setjast i verk for å redusera behandlingstida og få til ei raskare busetjing.

Som ledd i arbeidet med å integrera ulike kulturar er det positivt med det initiativet som er teke i Stavanger med å etablere eit internasjonalt hus, der folk i Noreg blir inviterte til å delta i eit breitt samarbeid med tilflyttande nasjonalitetar. Dette er eit godt samarbeidsprosjekt mellom kommunar, organisasjonar og innvandar- og flyktningsmiljøet.

Sametinget har det siste året oppnådd auka innverknad og større sjølvstende etter at ein frå 1999 gjekk over til nettobudsjettering. For neste år vil fleire oppgåver bli overførte til Sametinget, m.a. sekretariatet for Samisk utdanningsråd. Kristeleg Folkeparti ser det som viktig at Sametinget blir styrkt som ein viktig aktør i utviklinga av det samiske samfunnet. For å styrkja det samepolitiske arbeidet er det gjort framlegg om å auka løyvinga til Sametinget med 0,5 mill. kr utover Regjeringas framlegg.

Når det gjeld bustad og bumiljø, er det òg viktig for Kristeleg Folkeparti at alle skal kunna disponera ein god bustad i eit godt bumiljø. Det inneber god bustaddekning og god bustadfordeling. For å bidra til dette er aukinga i Husbankens låneramme viktig. Denne er auka med ytterlegare 2 milliardar kr for neste år, frå 9 milliardar kr til 11 milliardar kr. I tillegg er aukinga i tilskotet til bustader som følgje av budsjettforliket naturlegvis òg viktig. Det vil leggja til rette for å byggja fleire bustader for stu-

dentar og vanskelegstilte og fleire rimelege utleigebustader. I dag har me ca. 6 200 bustadlause, og undersøkingar viser at to tredjedelar av sosialklientane har dårlege buforhold. Dette skulle tilseia at ei målretta og auka satsing frå samfunnet si side i åra som kjem, burde koma desse gruppene i møte.

Det er likevel viktig å understreka at det i hovudsak er ei kommunal oppgåve å leggja til rette for bustadbygging og frigjerung av tomter. Dette inneber at dei lokale myndigheitene må utarbeida lokale handlingsplanar, slik at den statlege innsatsen på bustadmarknaden lettare kan målrettast. På den måten kan dei som har størst behov, òg få mest hjelp. Det bør i større grad vera ei viktig sak for kommunane, spesielt Oslo, men òg andre storbyar, å leggja til rette for denne satsinga. Med kommunane som aktive aktørar vil staten følgja opp ei slik satsing både på tradisjonell og utradisjonell måte.

Utviklinga på arbeidsmarknaden har dei siste åra vore svært positiv. Som følgje av det har talet på arbeidsmarknadstiltak gradvis blitt trappa ned. Enkelte sektorar har den siste tida likevel hatt ei noko anna utvikling. Innanfor olje- og gassverksemda har lågare investeringar ført til færre jobbar i leverandørindustrien. Derfor har det vore nødvendig å auka talet på tiltaksplassar med ei eiga tiltakspakke for desse utsette verftscommunane, slik at sysselsetjinga skal kunna takast vare på inntil ordretilgangen igjen vendar tilbake til denne viktige delen av norsk industri.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Aud Gaundal (A): Det er riktig slik representanten Gjedrem sier, at det stort sett har vært stor enighet innenfor ramma på vårt budsjett. Men på enkelte områder – og kanskje noe overraskende – ser jeg at Kristelig Folkeparti ikke vil være med oss i Arbeiderpartiet.

For å ta et eksempel har Arbeiderpartiet og SV en felles merknad der vi sier at arbeidsmarkedsbedriftene bør være egnet til kvalifisering av langtidsledige, innvandre og ungdom som faller utenfor Reform 94. Vi mener det må åpnes for at slike grupper kan gis et tilbud innenfor AMB-bedrifter. Jeg understreker at vi ikke mener at *alle* innvandrene skal gis et tilbud, men de som har størst problem på arbeidsmarkedet. Likeledes mener vi ikke *alle* ledige, men de som har gått ledige over svært lang tid. Vi ser at begge de gruppene samt unge mennesker nå utgjør en del av økningen i antall uføretrygdede.

Hvorfor mener Kristelig Folkeparti at AMB-bedriftene ikke kan bidra overfor disse gruppene? Jeg trodde at Kristelig Folkeparti var enig i at det er bedre med arbeid enn trygd.

Olaf Gjedrem (KrF): Arbeidsmarknadsbedriftene er eit svært viktig tiltak som har fått ei stor utbreiing i landet. Og det er nok ei utvikling som vil vare ved, spesielt sett i lys av den utviklinga som me har sett i dei seinare åra, med fleire arbeidstakarar som har problem med å møta dei krava og det tempoet som i dag er i norsk næringsliv, både for å ta vare på dei på ein meningsfull

(Gjedrem)

måte og ikkje minst for å kunna føra dei tilbake til ein mest mogleg normal yrkesaktiv karriere.

Me registerer at Regjeringa har ei aktiv haldning overfor desse bedriftene, og at ein prøver å stimulera dei til å utføra si viktige oppgåve på ein stadig meir effektiv måte, der ein òg tek omsyn til konkurransemessige forhold. På den måten vil desse bedriftene òg i framtida vera ein viktig ressurs for det offentlege når det gjeld vidareutvikling for dei som av ein eller annan grunn har behov for desse spesielt tilrettelagde tiltaka.

Me har tillit til at departementet vil følgja opp med dei initiativa som er nødvendige for å ivareta dei gruppene som representanten Gaundal nemnde. Me har òg tru på at desse bedriftene vil bli bygde ut slik at dei kan fylla dei oppgåvene som det til kvar tid vil vera naturleg å løysa innanfor denne typen verksemd. Så i Kristeleg Folkeparti har me stor tru på desse bedriftene, og me er overtydde om at dei vil vera aktive og gode verkemiddel for å gjera folk kvalifiserte til å koma tilbake til yrkeslivet òg i framtida.

Per Erik Monsen (Frp): Det kan ikke være tvil om at en del kommuner er i en vanskelig økonomisk situasjon. Det kan se ut til at det særlig dreier seg om mellomstore kommuner på Sør- og Østlandet. Arendal er et godt kjent eksempel, og Larvik, Tønsberg, Østfold-byene og kommuner på indre Østlandet er i omtrent samme situasjon.

Det tekniske beregningsutvalget forteller oss med all ønskelig tydelighet at de stortingsskapte forskjellene kommunene imellom er så store at det nærmest blir meningsløst å bruke kommuneøkonomi som et samlebegrep. Det er positivt at komiteen nå vil vurdere effekten av Rattsø, men svaret ligger vel egentlig i rapporten fra Det tekniske beregningsutvalget.

Jeg har to spørsmål: Er Kristelig Folkeparti villig til å gå videre med gjennomføringen av Rattsø-utvalgets innstilling og bl.a. ta bort tapkompensasjonsordningen som nærmest nuller ut virkningen av reformen? Og hvorfor har Kristelig Folkeparti snudd 180 grader når det gjelder en generell momskompensasjonsordning for kommunene, som ville gitt kommunene mulighet til å rasjonalisere driften gjennom konkurranseutsetting? Dette har jo Kristelig Folkeparti tidligere vært for.

Olaf Gjedrem (KrF): Det økonomiske biletet av norske kommuner er nok noko meir nyansert enn det ein kan få inntrykk av både i denne replikken og i det biletet som avisene teiknar. Dessverre er det slik at syting kjem før det positive. Det negative og det problematiske blir framført med større kraft og intensitet og meir detaljert enn det positive og det byggjande. Derfor er biletet av Kommune-Noreg veldig mykje meir nyansert enn dei vanskane ein får presentert på ein del fyrstesider i avisene nå for tida. Det er litt viktig at me framhevar dette, for elles får sytekulturen overta og dominera, og det er totalt feil i eit av verdens rikaste land, for det gjev ikkje ei dekjande framstilling av situasjonen.

Det er klart at ein del kommunar har problem. Noko er sjølvforskyt; ein del av dei kommunane som vart nemnde, vil eg påstå har vore for seine til å ta dei nødvendige omstillingane, dei vart utsette for lenge. Og når det så ein gong må takast eit oppgjær med ein kultur som har fått utvikla seg for lenge i kommunen, blir det desto hardare. Derfor er det viktig at kommunane er litt i forkant og er på høgd med situasjonen til kvar tid, at dei maktar effektivisering, rasjonalisering og ei omlegging slik at ein unngår slike nedturar.

Konkurranseutsetjing er me ikkje prinsipielt imot i Kristeleg Folkeparti. Det kan me i mange tilfelle sjå som eit eigna middel for å få eit meir reflektert tenestetilbod i kommunane, og kanskje av og til noko billigare, sjølv om eg vil påstå at den pårekna økonomiske gevinsten er sett mykje for høgt i forhold til erfaringar frå andre land. Men eg ser dette som eit eigna verkemiddel i avgrensa utstrekning.

Når det gjeld Rattsø-gjennomføringa, har me iallfall intensjonar om å gå vidare med denne. Kor langt ein kjem med dette, vil ein nok ta stilling til i kommuneøkonomiproposisjonen til våren.

Erna Solberg (H): Det er alltid fristende å spørre en Kristelig Folkeparti-representant om forholdet til moral og etikk, og om forholdet mellom hva man har sagt og lovet det ene året, og hva man gjør det neste.

En av de tingene som ikke har vært tatt opp i denne debatten, eller som ikke er nevnt særlig mye, er at Regjeringen bryter grovt med premissene for reformen i Rattsø II, altså den implementeringen av fjerningen av selskapskatten som ble vedtatt og gjennomført i fjor. I den forbindelse var kompensasjonen treleddet: Oslo skulle få et eget hovedstadstilskudd, kraftkommunene skulle få mer naturressurskraft, og alle de andre kommunene skulle få økt andel av skattøren av inntektsskatten fra personlige skatteyttere i kommunen. Hva skjer så ett år etterpå? Hele økningen fjernes av Regjeringen, hele den delen som var ment å skulle kompensere fjerningen av selskapskatten, er tatt vekk i løpet av ett år. Det er de kommunene som først mistet selskapskatten, men som ikke er kraftkommune eller hovedstad, som altså skal ta belastningen med omleggingen av skattøren.

Mitt spørsmålet til Kristelig Folkeparti er: Hvordan holder dette i forhold til etikk og moral, når man det ene året bruker som et argument at det blir kompensert for og at man får mer i inntektsskatt, og man så neste år fjerner det helt og holdent? Hvilken tiltro kan kommunene ha til Kristelig Folkepartis kommunepolitikk i fremtiden når det bare tar ett år før grunnlaget for en reform fjernes så totalt som man har gjort i denne situasjonen?

Olaf Gjedrem (KrF): Spørsmålet er for så vidt relevant, men eg avviser at det er ein brest mellom lovnad og resultat.

Når det gjeld selskapskatten, var Regjeringa og Kristeleg Folkeparti positive til at dette var ein statleg skatt og ikkje ein kommunal, og grunngevinga var at ein då ville fjerna lokale, kommunale variasjonar på skatte-

inngangen i takt med konjunktursvingingar, og at det ville oppmuntra kommunane i større grad til samarbeid om næringsutbygging, sånn at ikkje grensene skulle avgjera kor dei forskjellige næringsetableringane skulle skje.

Når det gjeld lovnadene til kommunane, vil eg berre konstatere i forhold til kommuneøkonomiproposisjonen at dei er meir enn oppfylte. Kommunane har fått større rammer enn det me lovde i kommuneøkonomiproposisjonen.

Grunnen til at ein tok det grepet i år med tanke på neste år sitt budsjett, og reduserte skatten sin relative del av overføringane til kommunane, var at me i inneverande år fekk ein ekstraordinært sterk skattevekst. Dersom ein berre hadde ført den vidare i tråd med den inngangen som året har vist, ville ein ha kome i ein situasjon der kommunane fekk ein vesentleg auke i sine inntekter som ikkje var føresettt verken av kommunane eller av Stortinget i vedtaket i samband med handsaminga av kommuneøkonomiproposisjonen. Framleis er det ei målsetjing for Regjeringa og Kristelig Folkeparti at ein større del av kommunane sine inntekter skal koma som ubundne inntekter. Dette er den langsiktige målsetjinga, men på grunn av den ekstraordinært store skatteinngangen i 1999 fann Regjeringa og Kristeleg Folkeparti det rett å avgrensa skatten sin del av inntektene til kommunane i år 2000.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Erna Solberg (H): For å replisere tilbake til det siste innlegget vil jeg si at jeg tror det vil være veldig mange kommuner som har hørt et løfte fra Regjeringen om at skattøren – ikke skatteinntektene, men skattøren – skulle øke, og at det skulle være en varig økning, slik at fordelingen mellom rammeoverføring og skatt skulle opprettholdes på noenlunde samme nivå som det var før man fjernet selskapskatten.

Høyres opplegg til kommuneøkonomi er beskrevet i innstillingen fra finanskomiteen. Jeg har lyst til å gjennomgå noen av hovedprinsippene og begrunnelsen for dem.

Vi har sett at utviklingen etter gjennomføringen av Rattsø har medført at det ikke er slik at Rattsø-vinnerne har fått en bedret økonomi. Det skyldes to ting: Det skyldes at det ikke har vært særlig økning i de frie inntektene, slik at den potten som skulle vært brukt til fordeling av rammeoverføringer, ikke har blitt økt særlig. Det skyldes forholdet mellom øremerkede tilskudd og frie inntekter. For det andre skyldes det at vi har fått innbakt en tapskompensasjonsordning i systemet som likevel hadde gjort at stort sett alle vinnerne ikke ville fått mer enn halvparten av det de skulle få etter det nye kriteriesystemet – en tapskompensasjonsordning som ulogisk nok medfører at de som før fikk urimelig mye, fremdeles skal få urimelig mye i forhold til de objektive kriteriene som ligger til grunn.

Høyre har tatt opp dette forholdet flere ganger, og jeg glad for at vi i vår i allfall fikk gjennomslag for at man i kommuneøkonomiproposisjonen til neste år skal få en

gjennomgang av den videre fremtiden til tapskompensasjonsordningen. Man må huske at basisen for tapskompensasjonsordningen først og fremst var Arbeiderpartiets prinsipp om at ingen skulle tape på omleggingen i den forstand at ingen skulle få mindre penger. Når man da ikke får mer penger i frie inntekter, gjør det at situasjonen blir spesielt vanskelig for de kommunene som hadde forventet å få høyere inntekter gjennom inntektssystemet.

Vi har i tillegg oppdaget at fordelingen av skjønnsrammene som fylkene skal videreføre ut til kommunene, baserer seg på såkalte historiske prinsipper og særskilte skjønnsrammer. Det gjør i praksis at de fylkene som før fikk mer av de gamle skjønnsrammene, fortsatt får mer, og at den del av de kommunene som har problemer fordi de tidligere også hadde lite skjønnsrammer å hente hos fylkesmannen, fremdeles får problemer fordi fylkesmannen har små rammer. Vi er glade for at vi både får satt dette i fokus i kommuneøkonomiproposisjonen, og at vi får en gjennomgang av Rattsø. Vi synes det er dumt at man ikke kan legge noen prinsipper til grunn for utviklingen, men vi aksepterer at et steg på veien i alle fall er å få tallene og utviklingen på bordet, så får vi gå videre i ettertid.

Et annet spørsmål som vi fra komiteens side synes er viktig, er at dette friforsøket som nå skal gjennomføre, blir gjort som et reelt forsøk som vi kan lære noe av. Dessverre – som også komiteens leder sa – virker det ikke som om premissene foreløpig gjør at det er særlig mye nytt som kommer til å komme ut av dette forsøket hvis man ikke gjør noe mer radikalt enn det Regjeringen har lagt opp til. For vårt vedkommende har vi altså sammen med Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og SV påpekt at det mer radikale kan være at biter av det forsøket som komiteen ønsket gjennomført i forbindelse med fjorårets budsjettinnstilling, nemlig et forsøk med frihet fra statlig sektorregelverk, integreres i dette friforsøket. Så selv om vi er konservative, ønsker vi altså at statsråden nå gjør noe radikalt på dette området, og at ambisjonene og prøvelysten må være større enn at alle sektorinteressene får lov å bestemme hvilke rammer som skal legges for dette.

Vårt prinsipale forslag på dette budsjettområdet hadde innebåret at vi hadde hatt en lavere ramme til disposisjon enn det vi faktisk har fått. Vi har valgt ikke å lage et «lekebudsjett» der vi viste til kjempestore prioriteringer på områder som integrering eller boligpolitikk som vi ikke hadde hatt rom for i vårt eget prinsipale budsjett. Det ville vi synes var å lage et «lekebudsjett», som ikke hadde hatt noen hensikt.

Vi har derfor valgt å legge hovedtrekkene i budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og mellompartiene til grunn, selv om vi er uenig i bevilgningene på noen av disse punktene, men når vi først må bruke opp alle pengene i forbindelse med et forslag, synes vi ikke at vi skal late som vi ville hatt penger til andre områder – med unntak av to vesentlige biter når det gjelder bostøtte. Den ene biten er integrert i vårt prinsipale forslag til budsjett og dreier seg om at vi synes det er en for radikal og for rask nedfasing av

den kompensasjonen som ble gitt for endringen i minstepensjonen ved samordningen av de to bostøtteordningene, som det var ganske mye ståhei knyttet til, våren 1997. Med samordningen av de to, som Høyre for øvrig var imot, la flertallet grunnlaget for at en rekke pensjonister som er på minstepensjonsnivå, pluss 30 pst. av en minstepensjon, ville fått en radikalt forverret personlig økonomi fordi de hadde fått fra begge ordningene. Etter at man ble klar over de uheldige konsekvensene, vedtok Stortinget at man skulle lage en kompensasjonsordning. Så valgte man da å lage en nedtrapping over flere år. I fjor var vi med på en litt hurtigere nedfasing. Den gangen ble vi sterkt kritisert av Arbeiderpartiet for det. Men Regjeringen legger i dette budsjettopplegget opp til både et kutt nedenfra og et kutt i kompensasjonsgraden, og vi har sagt at vi er enig i at man kan fase ut de som får utbetalt mindre enn 3 000 kr pr. år. Men for dem som altså har hatt en ekstra bostøtte på mer enn 3 000 kr i året, som tross alt er en gruppe med inntekter på maksimalt 100 000 kr, og som stort sett bor i leide boliger i et vanskelig boligmarked, synes vi det er for sterkt å kutte dette til det halve. Og det har vi gått imot.

Så til den andre biten i bostøtteordningen der vi synes vi må gjøre endringer. Vi synes det er urimelig overfor pensjonistene at elavgiftsøkningen ikke blir tatt hensyn til i den sjablonen som er lagt for strøm. Vi har foreslått den lagt inn. Vi har videre sagt at når departementet nå begynner å legge inn nye prinsipper, nemlig energiøkonomisering, også i forhold til gamle mennesker som tross alt ikke har så store muligheter til å endre sin boform, bl.a. på grunn av vanskeligheter med å ta opp lån, synes vi at det er urimelig at ikke de reelle utgiftene til strøm legges til grunn – når Regjeringen mener at man skal underjustere sjablonen av energiøkonomiserende hensyn.

Vi er enig i og glad for at det nå er bedt om en ny gjennomgang av hele asyl- og integreringspolitikken. Det er åpenbare flaskehals i søknadsbehandlingen, som problemene med bosetting og signalene fra UDI overfor kommunene om å tvangsbosette. Alle disse tingene krever at vi tar en runde i Stortinget både på hvordan vi kan gjøre det offentlige apparatet i form av statens apparat bedre, men også hvordan vi kan se på kompensasjonsformene for bosetting. Men jeg har lyst til å si at midt oppi at vi holdt på å avgi innstillingen, kom det en liten gladmelding på Nettavisen om den lille kommunen som hadde fått penger på bok fordi de hadde hatt en vellykket integrering, de hadde fått alle flyktningene sine i jobb, og derfor tjente de også penger på integreringstilskuddet, og satt nå faktisk med et par millioner kr i overskudd. Det betyr at hvis man får til integreringen, er det godt mulig at de tilskuddene som er, er gode nok. Problemet er at når man ikke får til integreringen, og flyktninger og asylsøkere blir gående som sosialklienter, får ikke kommunene dekket utgiftene. Da må vi også ta en diskusjon om vi skal gi en total blankofullmakt når det gjelder slike utgifter, eller om vi må vurdere strengere krav til de integreringsopplegg som skal gjennomføres.

Komiteen har også som ansvar å gjennomgå og styre distriktspolitikken. På det området har Høyre helt andre prioriteringer, som vil fremgå av vårt primære budsjett.

Vi har likevel valgt å gå inn og ha meninger om enkelte prioriteringer innenfor de distriktspolitiske virkemidlene. Blant annet er vi ikke uenig f.eks. i innføringen av såkalte inkubatorer, men fordi vi hadde prioritert å gi 260 mill. kr mer til såkornfondene, fant vi ut at det var vårt virkemiddel overfor omtrent samme gruppe. Når man først innfører f.eks. inkubatorer og næringsparker, må det etter vår mening ses på som tiltak for å bedre hele Fastlands-Norges vekstbasis fremover, og man må ikke innsnevre dette til kun å være knyttet til virkeområder for distriktspolitikken.

Jeg tar opp Høyres forslag, som er referert i innstillingen.

Presidenten: Erna Solberg har tatt opp de forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Karin Andersen (SV): Representanten Solberg var ikke spesielt mye inne på arbeidsmarkedspolitikken i sitt innlegg, men jeg har behov for å spørre på det området. Høyre skiller seg nemlig der noe ut ved å mene at det er behov for færre arbeidsmarkedstiltak, i en situasjon der Regjeringa varsler høyere ledighet. Regjeringa viser i forslaget til statsbudsjett sjøl til at tiltak virker, at folk som får tiltaksplasser når de er ledige, har større sjans til å komme i jobb. Men Høyre skriver i sine merknader:

«I et arbeidsmarked der det er mangel på arbeidskraft, vil et for høyt nivå på arbeidsmarkedstiltakene, kombinert med en omfattende dagpengeordning, bidra til en arbeidsledighet som er høyere enn nødvendig.»

Det er da grunn til å spørre om det er riktig å tolke Høyre slik at de mener at folk velger ledighet, at de synes det er hensiktsmessig, at de er uenig i Regjeringas påstand om at tiltak virker og faktisk får folk i jobb. Mener Høyre at det er bra for Norge at ledigheten øker – at det altså er bra for det velbergede flertallet, mens noen da kommer enda dårligere ut, både når det gjelder dagpenger og muligheter til tiltak? Det er slik at Høyre ellers også har en ganske høy profil når det gjelder kompetansebygging og opplæring. De ønsker å framstå som et parti som snakker om skole og utdanning og slike ting, men det virker som om dette ikke skal gjelde dem som er ledige. Det er et ganske grunnleggende spørsmål, for dette dreier seg om nasjonalformuen vår, at folk som er her, også kan bidra til å skape ikke bare en bedre hverdag for seg sjøl, men faktisk også verdier for samfunnet. Ser ikke Høyre at det hadde vært en lur investering for samfunnet og at det ikke minst hadde vært langt mer rettferdig at de som er uten jobb, hadde kommet på tiltak?

Erna Solberg (H): Høyre mener at vi skal ha arbeidsmarkedstiltak, men vi mener at nivået skal være lavere enn det Regjeringen legger opp til. Vi har altså sagt at vi mener at vi i gjennomsnitt kan ha et arbeidsmarkedstiltaksopplegg som ligger på ca. 6 000 pr. år. Vi har også sagt klart at det er langtidsledige, ungdom, innvandrere og eldre arbeidstakere som skal prioriteres. Dette gjelder

altså langtidsledige, og det er en ganske vesentlig del, for langtidsledig blir man stort sett etter et halvt år. Ledighetstallene er noenlunde stabile i Norge og har foreløpig ikke slått ut i noen økning. Økningen vil nok komme bl.a. i mitt hjemdistrikt, hvor det er høykompetent arbeidskraft som i så fall blir ledig, og som nok i mindre grad kommer til å trenge slike omstillingstiltak som bl.a. arbeidsmarkedstiltakene har vært.

Når det gjelder spørsmålet om hvorvidt arbeidsmarkedstiltak virker, refererte man altså i budsjettet i fjor til at man hadde 15 pst. større sannsynlighet for å få jobb hvis man hadde gått på arbeidsmarkedstiltak enn om man ikke hadde gått på det. Det synes ikke vi er en spesielt overbevisende beskrivelse av at det virker særlig godt. Vi ønsker, som sagt, å konsentrere ressursene våre om de gruppene som har vært langtidsledige. Vi mener at nivået er godt nok. Vi er helt enig i at man må ha omstilling og omskolering for grupper som har gått lenge ledig, men vi har altså ikke tro på at arbeidsmarkedstiltak gir spesielt gode resultater når de innføres i store mengder.

Når det gjelder spørsmålet knyttet til dagpengeordningen, har ikke vi foreslått noen endringer i den. Men når det gjelder høy ledighet, har vi påpekt det som er vår erfaring fra hele 1990-tallet, nemlig at kombinasjonen av tiltak og høy dagpengekompensasjon, som vi tross alt har i Norge, svekker mobiliteten blant arbeidssøkere og stopper en del strukturendringer som er nødvendige for at vi skal få lavere ledighet på lang sikt. Jeg synes det viktigste for oss må være at vi sikrer at folk kanskje får det lille puffet som skal til for at de kommer varig ut i ny jobb, slik at de ikke om att og om att opplever ledighetsperioder.

Olaf Gjedrem (KrF): Det går fram av Høyre sine merknader i innstillinga at kommunane har eit stort innsparingspotensial dersom dei er villige til konsekvent å konkurransutsetja. Er Høyre av den oppfatninga at tenesteytinga vil kunna ha same kvaliteten med ei slik konsekvent konkurransutsetjing? Er dette mogleg i kommunar av alle storleikar, i alle distrikt, der det ikkje finst bedrifter som kan ta denne utfordringa? Og høver alle kommunar og alle tenester seg for ei konsekvent konkurransutsetjing? Vil ikkje dette føra til ein auka administrasjon, meir kontroll og meir oppfølging for å sjå om dei oppdraga som er leigde ut, blir følgde opp og løyste på ein måte som kommunen kan vedkjenna seg? Korleis sikrar ein det lokale sjølvstyret og moglegheita til å tilpassa seg dei lokale forholda dersom det skal krevjast at kommunane konsekvent skal konkurransutsetja sine tilbod?

Det andre spørsmålet gjeld distriktspolitikk. Høyre vil i sin distriktspolitikk prioritera bl.a. auka vegbygging og betre rammevilkår for små og mellomstore bedrifter, samtidig som ein foreslår å redusera løyvingane til lokal og regional næringsutvikling for å finansiera ei kraftig satsing på vegbygging. Me veit at midlar til næringsutvikling er svært viktige, bl.a. for kvinner som har starta ny verksemd, og generelt for å leggja til rette for utvikling av eit breitt inntektsgrunnlag i distrikta. Her på Stor-

tinget får me mange oppmodingar frå småbedrifter i distrikta som vil ha nødvendig statleg hjelp med slike midlar i ein oppstartingsfase. Er det ikkje då utilrådeleg å kutta i dette for å finansiera ei vegbygging som ein ikkje veit kor vil finna stad, eller lover Høyre at vegbygging skal skje i kommunar som er sterkt prega av fråflytting?

Erna Solberg (H): Vi har ganske klare bevis på at konkurransutsetting medfører kostnadsbesparelser. Vi kan bare se til Danmark og Sverige, hvor dette ikke er et så politisk betent område som i Norge, hvor man altså ikke bare har fått gode resultater på den økonomiske siden, men man har faktisk også fått gode kvalitetsmessige resultater. Jeg tror det hadde vært en styrke for kommunene hvis man hadde brukt mer tid på å kontrollere og kvalitetssikre sine tjenester og mindre tid på å drive dem. Det viktigste vil være å sikre at eldreomsorgen er god, at den holder et anstendig nivå, og at vi klarer det til en lavest mulig pris innenfor det gitte kvalitetskravet. Det kan man finne ut av gjennom konkurransutsetting. Noen ganger betyr det at private vil kunne drive tjenestene, andre ganger betyr det kanskje at man klarer å få til en omstilling i offentlig sektor som gjør at offentlig sektor selv kan drive dem. Jeg tror at hele den konkurransutsettingsdiskusjonen vi har, bidrar til effektivisering, selv om det ikke nødvendigvis alltid er private tilbydere som vinner på et anbud.

Så når det gjelder distriktspolitikken. Vi gir penger til etablerere, det ligger i vårt budsjett. Vi er enig i at det skal kunne gis tilskudd til kvinnelige etablerere, noe også flertallet vil, og det er en av de postene vi ikke har skåret særlig mye ned på sett i forhold til de postene vi har nulltet ut. Men det er altså et valg vi må gjøre. Spørsmålet er om vi vil drysse penger ut til ulike tiltak for å bidra til at det kanskje kommer nye bedrifter og finansiere dem gjennom svekkede rammevilkår for de bedriftene som allerede eksisterer i Distrikts-Norge. Jeg minner om at forliket innebærer en halvering av avskrivningssatsene for næringsbygg i distriktene. Det betyr, hvis man tenker seg et næringsbygg, en økning på 50 år i levetid for at man skal få avskrevet hele bygget. Det er ganske mye, og det har ganske store konsekvenser også for næringslivet i distriktene. – Dette er bare ett eksempel.

Leif Lund (A): Jeg føler at jeg må holde nesten samme type innlegg overfor Høyre som jeg holdt overfor Fremskrittspartiet.

Erna Solberg sa at hele Høyres profil i kommuneøkonomien ligger i finansinnstillingen. Det er nok riktig, for det står svært lite her. Og Høyre holder seg innenfor den vedtatte rammen.

Høyre foreslår i finansinnstillingen å kutte med 7,1 milliarder kr. Da er det litt interessant for oss andre å se hvor de kutter. Blant annet kutter de i sykelønnsordningen, som først og fremst går ut over arbeidsfolk, hvor de har en besparelse på over 3 milliarder kr, som vil ramme Distrikts-Norge og Kommune-Norge. De fjerner arbeidsmarkedstiltak, som forrige replikant var inne på. Erna Solberg var i sitt innlegg opptatt av at vi skal lykkes med

integrering av innvandrere. Det er også vi i Arbeiderpartiet. Men da er det litt rart at Høyre er imot midler til arbeidsmarkedstiltak. For det er bevist at for å få våre nye landsmenn ut i arbeid – og det er en større arbeidsledighet blant innvandrere – er det viktig for kommunene å få tilskudd til arbeidsmarkedstiltak. Men dette er Høyre imot.

Jeg er litt opptatt av om Erna Solberg kan si litt om hvorfor Høyre ønsker å kutte 1 500 tiltaksplasser i A-etaten og kutte i sykelønnsordningen, fjerne botilskuddet, fjerne ventelønnen for dem som har det i statlige bedrifter. Det kunne være litt interessant å høre hvor de 7,1 milliarder kr som finansinnstillingen viser til, er.

Erna Solberg (H): Det kunne i dette svaret være fristende å henvise til svarene fra Høyres talere på alle de replikkene som ble tatt i finansdebatten. Vi har i tidligere debatter systematisk gjennomgått begrunnelsen for hvert enkelt av disse kuttene, og det kjenner representanten Leif Lund veldig godt til.

Vi mener at sykelønnsordningen er for god slik som den er. Det er den eneste velferdsordningen vi har som gir 100 pst. kompensasjon, og vi mener at det ikke er riktig. Når man vet at denne ordningen totalt sett koster vårt samfunn 40 milliarder kr, er det på tide å se på den. Vi er litt forbauset over at Arbeiderpartiet, som på 1990-tallet har vært litt kritisk både til uføretrygding og alle andre velferdsordninger – enslige forsørgere o.l. – totalt verner om sykelønnsordningen. Jeg tror at de moderate endringene i sykelønnsordningen som Høyre foreslår, som stort sett vil være slik at hver og en av oss som er litt syk av og til, får litt mindre tilbake, er av de ting vi kan bære. Men for grupper som er langt svakere og med dårligere økonomi, har Arbeiderpartiet i regjering sittet i front og villet kutte mer. Jeg synes det er litt forbausende at Arbeiderpartiet ikke ser at vi som ikke har det nære partnerskapet med LO, ikke nødvendigvis vil verne om LOs yndlingsverneområder like sterkt som det de gjør.

Vi har ingen kutt i kommuneøkonomien, bare for å understreke det. Våre endringer innebærer en forskjell mellom rammer og skatt og en høyere kompensasjon for innsatsstyrt finansiering til sykehusene i forhold til en rammeoverføring. Vi går fra 50 til 60 pst. i kompensasjon.

Når det gjelder arbeidsmarkedstiltak, mener vi at innvandrere kan prioriteres innenfor de 6 000 tiltaksplassene vi foreslår. Det er interessant å se at når Arbeiderpartiet nå har fått til et forlik som gir en økning i arbeidsmarkedstiltakene, er det ikke tiltak overfor de svakest stilte gruppene i arbeidsmarkedet, de som nå er nevnt, men det er overfor dem innenfor offshorenæringen, som tross alt har en ganske god kompetanse som basis.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Inga Kvalbukt (Sp): En aktiv distriktpolitikk er for Senterpartiet en av de viktigste politiske redskapene for å oppnå en god samfunnsutvikling. Hovedmålet i distriktpolitikken må være å opprettholde bosettingsmønsteret og få til en positiv og sunn samfunnsutvikling i heile lan-

det. En stabil bosetting er en forutsetning for å kunne realisere viktige samfunns mål knyttet til ressursutnyttelse, miljø, velferd og trivsel.

Senterpartiet mener det er viktig at kommunene får best mulig albuerom til å styre i sitt eget hus. Det er viktig å være klar over at likeverd ikke er det samme som likhet. Tvert imot er det viktig at vi på sentralt hold respekterer det mangfoldet landet vårt består av, og legger til rette for at lokalsamfunnene kan velge sine løsninger på politiske oppgaver. Jeg vil understreke Regjeringas mål om å legge til rette for et best mulig handlingsrom når det gjelder kommunenes økonomi. I denne forbindelse er det viktig at de kommunale bevilgninger ikke i for stor grad bindes opp av lovpålagte oppgaver. Jeg ser med forventning fram til Regjeringas bebudede forslag om å innlemme deler av de øremerkede tilskuddene i inntektsystemet for kommunene i forbindelse med kommuneøkonomiproposisjonen for år 2001.

Det er også viktig å følge nøye med utviklinga i de enkelte kommuner etter at ordninga med differensiert arbeidsgiveravgift blir tilpasset EUs regler for transportstøtte. I denne sammenheng må også kommuneøkonomien følges opp.

Sentralisering fører til utarming av distriktene. Gjennom det reduseres mulighetene for verdiskaping, og miljø- og velferdsproblemene øker i de sentrale områder. Det kan ikke gjentas for ofte at en god distriktpolitikk også er den beste politikken for de sentrale strøk og for landet som helhet. Jeg synes det er viktig at vi blir klar over sammenhengen mellom høgt aktivitetsnivå innen flere sektorer i et begrenset geografisk område og inflasjon og negativt flyttemønster. Aktivitetene må fordeles over heile landet. Med det vil vi både sikre ei sunn økonomisk utvikling og legge til rette for større grad av fremtidig verdiskaping

Jeg er glad for at et flertall i komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, uttaler at «et levende Distrikts-Norge har stor egenverdi». Det samme flertallet peker også på at den viktigste utfordringen i kampen om bosettingsmønsteret etter hvert blir «kampen om kompetansen», og at det derfor gir grunn til bekymring når forskning viser at distriktenes næringsliv ligger vesentlig under gjennomsnittet når det gjelder andelen ansatte med høyere utdannelse. I denne sammenheng synes jeg det er artig å kunne trekke fram et positivt eksempel på et distriktstiltak i en liten kommune i mitt eget fylke, Nordland, som har utviklet seg langt mer positivt enn noen kunne våge å gjette ved starten i 1994, der en bedrift har trukket til seg den høyeste kompetansen på universitetsnivå og i dag bidrar til verdiskaping med 40 arbeidsplasser i en kommune med bare 2 500 innbyggere. Siden etableringa har Årran – lulesamisk senter i Tysfjord kommune – utviklet seg til å bli kommunens tredje største arbeidsplass. I 1994 var det 10 ansatte, i dag er det 40. Greier sentret å realisere påkrevd utbygging, vil det fortsette sin positive utvikling og kan i løpet av et par år ha ytterligere ti ansatte. Et så vellykket prosjekt har uvurderlig betydning for en liten utkantkommune.

Norge er i dag er flerkulturelt samfunn. Det bør betraktes som en berikelse. Men økningen i antall asylsøkere som er kommet til landet de siste par årene, er også en utfordring. Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Senterpartiet støtter Regjeringas hovedmål om en regulert innvandring, beskyttelse av flyktninger, likestilling, deltakelse og integrering i et flerkulturelt samfunn. Disse medlemmer har merket seg at bosetting av innvandrere og spesielt bosetting av mindreårige vil være et satsingsområde for 2000. Disse medlemmer viser til at ventetida for første asylavhør må reduseres, og er tilfreds med at Regjeringa har bedt Stortinget bevilge mer midler for å kunne intensivere asylavhørene. Flyktning- og innvandringspolitikken vår må være basert på medmenneskelighet og ta utgangspunkt i det enkelte menneskes egenverd. Rasisme er på alle måter destruktivt og nedbrytende, og det er viktig at vi motarbeider alle former for dette.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Odd Eriksen (A): Budsjettinnstillingen bærer i stor grad preg av den inngåtte budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet og regjeringspartiene. Likevel er det nok slik at det på mange måter vel er mer som skiller disse parti-grupperingene enn det som fremgår av budsjettinnstillingen.

Representanten Inga Kvalbukt var i sitt innlegg sterkt opptatt av å drive en aktiv distriktpolitikk og det å kunne styre i «eget hus». Nå er jo den generelle samfunnsutviklingen noe vrien å forholde seg til med hensyn til bosettingsmønsteret – vi har flyttestrømmer på kryss og tvers i landet, og også mellom landsdelene. Det er ikke slik at alle flytter fra distriktene inn til sentrale strøk – folk flytter fra sentrale strøk og ut i distriktene også, selv om hovedtyngden ligger på det første. I en særmerknad i budsjettinnstillingen fra Kristelig Folkeparti og Senterpartiet som er knyttet til distriktpolitikken, søker man å fremstille Regjeringens distriktpolitikk som «den distriktpolitiske snuoperasjonen». Det ville på mange måter vært interessant å få en litt mer presis beskrivelse av hva denne snuoperasjonen innebærer. Jeg vet at statsråd Enoksen ble utfordret på dette i forbindelse med et radio-program for en tid tilbake, hvor han skulle gi eksempler på Regjeringens samfunnsstyring. Det er ikke enkelt. Jeg vil likevel driste meg til å utfordre representanten Inga Kvalbukt på om hun har eksempler på aktiv samfunnsstyring i disse to årene Regjeringen har fungert, som underbygger påstanden om en distriktpolitisk snuoperasjon.

Inga Kvalbukt (Sp): Det er riktig som representanten Eriksen sier, at sjøl om Arbeiderpartiet og regjeringspartiene samarbeider om budsjettet og har mange felles merknader i denne budsjettinnstillingen, er det mye som skiller. Takk og pris for det – det er jo når vi diskuterer og tar utgangspunkt i litt forskjellige syn, at vi ofte får de beste løsningene. Men når Eriksen ber meg peke på konkrete ting som har ført til en bedre distriktpolitikk, må

jeg si at så enkelt er det ikke. Den distriktpolitikken som gir de beste effektene, er det vi kaller den brede distriktpolitikken, altså det som skjer innen alle sektorer. På samme måte som vi sier at alle veier fører til Rom, fører alle politiske vedtak til eller fra distriktene. Vi kan gjøre det så komplisert at det blir umulig å bo i Utkant-Norge. I den sammenheng vil jeg peke på en av de gode tingene Regjeringa har satt i gang med. Det er prosjektet de kaller «Et enklere Norge», for å forenkle regelverket slik at det kan bli lettere å tilpasse seg ulike forhold.

Jeg har etter hvert erfart at psykologi er veldig viktig i politikken. Hvis vi stadig vekk får høre at vi som bor i utkantene, bare er dritt, vi betyr ingenting, vi er en klamp om foten, ja, da får vi ikke så veldig god tro på det vi selv står for.

Det viktigste denne regjeringa gjør, syns jeg, er at den er helt klar på at den har en målsetting om å snu flyttestrømmen. Og det skal ikke bare gå én vei, det skal pulseres, folk skal røre på seg og flytte begge veier, og det må legges til rette for større grad av tilbakeflytting.

Senterpartiet har grepet fatt i et prosjekt som går både på kvinner og ungdom, og som skal legge til rette for at de skal kunne flytte tilbake. Det er for så vidt en konkret ting. Mitt ønske er at denne regjeringa må få fortsette å sende ut disse signalene og sin aktive politikk til distriktene.

Torbjørn Andersen (Frp): Representanten Inga Kvalbukt fra Senterpartiet startet tradisjonen tro med å snakke om distriktpolitikk, bosetting, økonomi i kommunene og lokal selvråderett. Så det er vel i en debatt som denne ikke annet å gjøre enn å ta en replikk på Senterpartiet om distriktpolitikken. Og det burde de kanskje være glad for.

La meg få vise til en forskningsrapport fra Statistisk sentralbyrå nylig, som konkluderte med at Regjeringens anstrengelser for å snu flyttestrømmen inn til byene er helt nytteløs. Det er selvsagt ikke lystig å høre for Senterpartiet, for partiet marginaliseres jo i takt med flyttestrømmen fra bygdene. Enhver som flytter fra bygdene, truer partiets eksistensgrunnlag.

Norge er kanskje det landet i verden som bruker mest penger på å opprettholde bosetting i distriktene. Men her får vi altså en forskningsrapport som slår fast at den tunge sentraliseringstrenden vil fortsette uansett hva politikerne måtte gjøre.

Jeg skal gi representanten Inga Kvalbukt en romslig utfordring, om hun kan forklare hva hun vil gjøre for å gjøre bygdene mer attraktive for tilflytting av folk fra byene. Kanskje vi kunne få en oppskrift på det.

Det som er problemet i dag, er at bygdene er hermetisert for folk fra byene. Vi har odelslover, konsesjonslover, jordvern – en masse ting som gjør at folk fra byene som ønsker å etablere seg på landet, faktisk nesten ikke har noen mulighet til å få det til. Det er et hinder, og det er en utfordring for dem som ønsker å snu flyttestrømmen i dette landet.

Inga Kvalbukt (Sp): Det kan vel ikke være en mer takknemlig oppgave enn å svare på et spørsmål om dis-

triktspolitikk fra Fremskrittspartiet. Da er det virkelig artig å debattere.

Den forskningsrapporten fra Statistisk sentralbyrå som representanten Torbjørn Andersen viste til, underbygger jo nettopp behovet for denne regjeringas politikk, denne regjeringas snuoperasjon i distriktspolitikken. For det denne rapporten sa, var at hvis vi ikke setter inn nye tiltak, vil flyttestrømmen fortsette i samme grad. Og selv om vi ikke kan stanse eller snu flyttestrømmen, ser jeg det som et viktig mål å bremse den og også få til litt større flytting den andre vegen.

Som jeg også sa i mitt forrige svar, syns jeg det er viktig å ha sirkulasjon. Vi har best og friskest vann der det sirkulerer. Slik er det også i samfunnet. Det blir friskest hvis vi har sirkulasjon. Folk skal flytte på seg, men det blir feil når noen områder tømmes. Det svekker landets evne til framtidig verdiskaping, da ressursene tross alt er spredt utover hele landet.

Det jeg også syns er viktig, og som jeg pekte på i mitt innlegg, er å legge til rette for større grad av aktivitetsspredning. Vi snakker om at vi er redde for å sette inn for mye penger i nye, store virksomheter fordi det kan ødelegge økonomien, føre til inflasjon, svekke krona og svekke vår handelsbalanse. Men det er ikke bare av betydning hvor mye penger vi setter inn i samfunnet. Det er like viktig *hvor* vi setter inn pengene. Og det jeg tror er veldig viktig nå, er at vi ser på hvordan vi kan bruke økonomiske virkemidler og f.eks. starte opp nye, store anleggsprosjekter i de delene av landet der anleggsarbeidere er permittert og der maskinene står. Med det vil vi snu flyttestrømmen. Vi vil bremse tilstrømminga, vi vil snu flyttestrømmen, og vi får en sunnere og bedre økonomi.

Karin Andersen (SV): For SV er kommuneøkonomien svært viktig. Er den det også for Senterpartiet?

Vi opplever nå at kommunesektoren har det største underskuddet på ti år, og Senterpartiet sitter i regjering. I Voksenåserklæringa lovet sentrumspartiene å minske forskjellen mellom de oppgavene kommunesektoren hadde, og de pengene som ble sendt med. Nå er det altså det tredje året i denne perioden, og hvis Regjeringa skal nå sine mål, må jo det bety at man skal gjøre en gedigen snuoperasjon til neste år. Er dette riktig? Det må være et forklaringsproblem for Senterpartiet når partiets egen ordfører i Jølster, Gerd Dvergsdal, i Firda Avis i Sogn og Fjordane nå varsler at hun tar initiativ til et ordføreroppør, fordi, som hun sier, vi må synliggjøre hvor håpløs den økonomiske situasjonen i kommunene er. Hva mener Senterpartiet om dette?

Det andre spørsmålet gjelder en av de viktigste distriktspolitiske virkemidlene som er den differensierte arbeidsgiveravgifta. I Nationen torsdag innrømmer statsminister Bondevik at han ikke kan garantere at Norge får beholde denne viktige distriktspolitiske ordninga etter år 2003, da ordninga på nytt må notiseres. Hele ordninga er som kjent kjent ulovlig av EFTA-domstolen, ulovlig som næringsstøtte, og det er en midlertidig videreføring vi nå har fått til. Hva er grunnen til at Senterpartiet nå sammen med flertallet har en slik strutsepolitikk i for-

hold til dette spørsmålet og ikke ønsker det belyst i sin helhet på prinsipielt grunnlag og at vi skal få lagt fram en helhetlig gjennomgang som kan sikre oss et tilsvarende støttenivå, en tilsvarende differensiering, slik som SV fremmer forslag om i dag?

Inga Kvalbukt (Sp): For å ta det siste først. Senterpartiet er også med på flertallsuttalelsen her i budsjettinnstillingen, der det heter at for de 14 kommunene som kommer under de høyeste avgiftssatsene, vil det være viktig at Regjeringen i revidert nasjonalbudsjett kommer «med forslag om ulike kompensasjonstiltak som kan bedre infrastruktur, styrke kompetansen i det lokale næringsliv og fremme regional utvikling som ledd i en omstilling til høyere avgift».

Jeg sa i denne sammenheng i mitt innlegg at også kommuneøkonomien må følges opp. Nå tar vi en ting av gangen, og så ser vi hvor langt vi kommer. Foreløpig har vi fått godkjenning for at en del av den differensierte arbeidsgiveravgiften kan tolkes som transportstøtte. Så får vi håpe det går videre. Men vi veit at vi får flere og flere og flere slike problemer i forhold til EU. Det var grunnen til at Senterpartiet var fremst i kampen mot EU-medlemskap. I dag må vi forholde oss til mange forordninger fra EU på grunn av at vi er EØS-medlemmer, men det kunne vært mye mer verre hvis vi hadde vært EU-medlemmer. Det kunne også vært mye verre hvis vi ikke hadde hatt denne regjeringen som er så klar og aktiv i forhold til disse spørsmålene.

Når det gjelder det andre spørsmålet, er ikke Norge et revolusjonært samfunn. Ting tar tid. Det gjaldt kommuneøkonomien. Ja, kommunene har for dårlig økonomi. Grunnen til det er at kommunene de senere årene har fått seg pålagt mange store nye reformer og oppgaver innen helse- og eldreomsorg som egentlig representerer en form for øremerking. Det må gjennomføres før man kan gjennomføre mye annet. Samtidig har Senterpartiet nå jobbet for at § 8 i kraftskatteloven ikke skal settes i verk. Det vil gi bedre økonomi til en god del kommuner. Det ville vært verre for kommunene om vi førte en økonomi som ville gi et høyt rentenivå, enn at vi har kjørt den trygge økonomiske politikken vi tross alt har gjort. Som jeg sa i et tidligere svar, må vi se alle politiske tiltak i sammenheng.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Karin Andersen (SV): Norsk økonomi er friskmeldt og bedre enn på lenge, men kommuneøkonomien er dessverre sjukmeldt. Det er 4,9 milliarder kr mer i underskudd det siste året, og det er det største på de ti siste årene. Oppgaver og lønnsutgifter øker, og overføringene holder ikke tritt med det. Stikk i strid med Voksenåserklæringa vokser nå spriket mellom oppgavene og de økonomiske mulighetene som kommunene gis. Spriket mellom holdning og handling blir altfor stort nå. Jeg opplever at kommunene har gitt opp å ta opp kommuneøkonomien på generelt grunnlag. Nå kommer de med enkelt saker, veldig viktige saker som finansiering av undervis-

ning av flyktninger og særlig ressurskrevende brukere osv., men det er den samlede kommuneøkonomien totalt sett som er for dårlig og gjør at problemene dukker opp på område etter område.

For SV er kommuneøkonomien en bærebjelke i samfunnsbygginga. Nå er utfordringene mange. Vi er nødt til å få en framtidsrettet satsing på skole og utdanning som gjør at vi kan se det 21. århundret trygt i møte, både som enkeltpersoner og som samfunn. Vi må ha en fordeling der forskjellene minker, for nå er det lagt fram en utjæmningsmelding som viser at forskjellene øker. Det vi vet, er at kommunesektoren og fellesgodene er noe av det viktigste som kan bidra til at forskjellene minker.

Vi har i tillegg til det vedtatt svært gode og riktige reformer som det har vært enstemmighet om i Stortinget. Hvis vi ser på hva det krever av personell, både i skole og i helse, er det 85 000 nye årsverk. Det finnes ikke rom for det i den kommuneøkonomien vi har i dag. Her må det til en helt ny og annen forståelse av kommuneøkonomiens betydning for å få gjennomført slike viktige reformer.

I kommunalkomiteen har det nå blitt enighet om at man skal gå gjennom asyl- og flyktningpolitikken totalt. Det er viktig, for her mangler det både system og penger. For eksempel har KUF vist til at det mangler 270 mill. kr bare til undervisning i kommunene. Det er, hvis en kan sammenlikne det, mer enn den totale skolepakka som regjeringspartiene la inn i sitt budsjettforslag. Spesielt har det vært fokusert på enslige mindreårige asylsøkere, og kostnadene for disse varierer fra 10 000-15 000 kr til 300 000-400 000 kr pr. år, etter hva slags tiltak de må ha og får. Det er svært ulike behov, og refusjonsordning for faktiske utgifter, slik de har i Sverige, kan være en løsning. Dette må skje ganske fort, for konsekvensene av år i mottak er store og uheldige. Det er viktig å få gjort noe med dette, slik at det totalt uakseptable forslaget som lederen i UDI presenterte i media her forleden, ikke blir gjennomført.

I tillegg til det er det ett område der jeg mener Stortinget allerede nå burde ta en beslutning, og det gjelder de særlig ressurskrevende brukerne. Disse må få en statlig toppfinansiering. Dette er en form for stykkprisfinansiering, der pengene følger pasienten. Til min store overraskelse følger f.eks. ikke Fremskrittspartiet opp dette forslaget, som jo burde være et forslag helt i Fremskrittspartiets ånd. Så i dag er det faktisk SV som fremmer slike konkrete forslag, og Fremskrittspartiet som stemmer imot.

Når det gjelder distriktspolitikken, mister vi nå styring over virkemiddel etter virkemiddel. EFTA-dommen har slått fast at den differensierte arbeidsgiveravgifta som statsstøtte er ulovlig og kun er midlertidig godkjent til 2003. Det er fundamentale og prinsipielle endringer. Ordninga er tatt ut av våre hender. I går kom det pressemelding fra Kommunal- og regionaldepartementet om nedtrapping av støttesatser i SND til tilskudd og lån. EU har bestemt at satsene skal ned, og vi må føye oss. Jeg opplever at flertallet ser bort fra alvoret i dette og lar det stå til. Når Bondevik på en pressekonferanse på onsdag

sa at han ikke kan garantere at vi får beholde ordninga med differensiert arbeidsgiveravgift etter 2003, må jeg si når de stemmer ned SVs forslag i dag om å få dette utredet: At dere tør! Å håpe, slik som Senterpartiet gjør i dag, er for å si det mildt ikke godt nok.

Så til boligspørsmålet. Mangelen i Norge er en utleie-sektor som har nok boliger til en lav nok pris. Det trengs penger, og det trengs tomter. Ulike tilbydere har kommet med billige tilbud. Spørsmålet er om vi som storting greier å følge opp med nok bevilgninger, slik at folk som har dårlig råd, har et valg.

Jeg tar opp SVs forslag, som er tatt inn i innstillinga.

Presidenten: Karin Andersen har tatt opp de forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Torbjørn Andersen (Frp): Representanten Karin Andersen innledet med å si at kommuneøkonomien var sykmeldt og den private økonomien friskmeldt. Representanten fra SV er tradisjonen tro klar i sin overbevisning om at rettferdighet og fordeling – fordeling til kommunene for den saks skyld – bare kan skapes gjennom mer skattlegging og økt politisk og byråkratisk kontroll og styring av det meste her i samfunnet.

Enkelte har betegnet SV som museumsvoktere, men jeg er litt usikker på om representanten Karin Andersen tilhører de såkalte museumsvokterne i partiet. Vi kan jo prøve å avklare det gjennom følgende spørsmål: Hvor stor mener representanten Karin Andersen at offentlig – og kommunal – sektor bør være? Finnes det noen optimale forhold når det gjelder balansen mellom offentlig og privat sektor? Skal det være slik at det offentlige i all evighet bør forbeholdes en absolutt enerett til å utføre velferdsoppgaver, som eldreomsorg og det å drive skoler, selv om disse tilbudene likevel finansieres 100 prosent av det offentlige – altså er «gratis» for dem som skal bruke dem – akkurat som i dag? Må det absolutt være offentlig ansatte som skal få lov til å stille syke eller underverse barna i skolen? Det må være lov å spørre om dette. Det svaret som jeg får, kan jeg vel tenke meg hvordan blir, men det er jo alltid spennende å håpe på at også i SV er det en viss fremgang i synet på hvordan samfunnet skal organiseres og styres i framtiden.

A u d B l a t t m a n n hadde her overtatt presidentplassen.

Karin Andersen (SV): Dette blir et spørsmål om om velferdsstaten er moderne eller umoderne, om den er ny eller gammeldags. Vi i SV mener vi faktisk har belegg for å si at velferdsstaten er et produkt av en moderne tid. Den er nesten ny, og den er uferdig. Det systemet som representanten Andersen fra Fremskrittspartiet tar til orde for, er jo det gammeldagse systemet, der hver enkelt, i langt større grad enn i dag, skal være priggitt seg sjøl, sin egen lommebok, sine egne evner og muligheter til å karre seg fram. Velferdsstaten har vokst fram sakte. Den kom jo som en reaksjon på at det systemet representanten

Andersen fra Fremskrittspartiet tar til orde for, var et system som skapte utålelige forskjeller, og som ikke bidrog til at samfunnet utnyttet alle de ressursene som hvert enkelt menneske har inne i seg, på en god nok måte, for det skapte vanhelse, det skapte arbeidsløshet, det skapte altfor store forskjeller og kunne ikke klare å utnytte dem. Så det er nok et spørsmål om det ikke er Fremskrittspartiet som vokter de gamle systemene.

Så er det slik at andelen av offentlige utgifter i Norge har gått vesentlig ned de siste åra. På 1980-tallet tok Kaci Kullmann Five, tror jeg det var, til orde for at de offentlige utgifters andel av BNP skulle ned til 50 pst., og det ble et svært ramaskrik i Høyre rundt det. Nå er altså offentlige utgifters andel av BNP på 46,5 pst. Det er altså under snittet i EU, og det har gått vesentlig ned. Norsk økonomi ellers er svært god, og den øker, men det er altså fordelinga mellom fellesgodene og det private forbruket som nå har blitt skeiv. Regjeringa har også dokumentert i utjamningsmeldinga at det er den vegen det går. Da mener SV at det er lite framtidsrettet ikke å bruke den økonomiske muligheten til å sikre fellesskapsgodene.

Inga Kvalbukt (Sp): Senterpartiet er slett ikke så uenig med SV i alle saker. Vi står sammen når det gjelder synet på menneskeverd, rettferd, velferd og fordeling. Men vi skiller litt lag når det gjelder å ha tro på hvordan kommunepolitikere, lokalpolitikere, kan greie å styre i sine egne forhold.

SV er ofte en sterk talsmann for øremerking, for minstestandarder. Her skal vi sikres likhet. Men hvordan kan vi både sikres likhet og sikres økonomisk albuerom i kommunene? Senterpartiet mener det er viktig å slå fast at der vi har ulikheter, trengs det ulike løsninger for å oppnå likeverdighet og rettferdighet. Rettferdighet er ikke synonymt med absolutt lik tildeling. Vi lever under ulike forhold, ergo har vi ulike behov.

Vi har nettopp bak oss et valg der det var vanskelig å få folk til å stille til valg. Det er ikke lenger så attraktivt å være lokalpolitikere. Jeg tror at det i stor grad skyldes det lille handlingsrommet vi etter hvert har gitt lokalpolitikere, der vi sitter her og skal overstyre alt. Jeg skulle gjerne ha fått en liten utredning fra SV om hvorledes de vil greie å ivareta respekten for ulike løsninger lokalt, om hvorledes de vil gi lokalpolitikere handlefrihet når de likevel vil ha øremerking og minstestandarder på felt etter felt.

Karin Andersen (SV): Det første jeg skal gjøre etter denne debatten, er å sende et eksemplar av SVs alternative budsjett til representanten Kvalbukt, for det har hun tydeligvis ikke lest. SV legger fram en kommuneøkonomi som er ca. 6 milliarder kr romsligere enn regjeringspartienes. En del av dette er øremerket, men mesteparten av det er frie inntekter, slik at kommunene sjøl kan velge. Så her tror jeg representanten Kvalbukt har sovet godt i timen.

Dessuten står det i innstillinga fra kommunalkomiteen – der vi begge to sitter – som vi behandler i dag, at SV når det gjelder distriktspolitikk, ønsker at politikere sjøl

lokalt, enten i kommunen eller fylkeskommunen, kan få velge hvordan de ønsker å utvikle sitt område. Der foreslår SV at vi legger alle pengene inn i én pott og lar kommuner og fylker få lov til å bestemme sjøl, for vi mener at det er de som vet best. Trykker skoen i skolen, så la dem få bruke pengene til det, er det kulturlivet som mangler en impuls, er det næringslivet som trenger støtte, la dem få lov til å bruke dem der. Det må jo være akkurat i Senterpartiets ånd.

Det er ikke første gangen jeg har fremmet dette forslaget, det er faktisk tredje gangen. Og hver eneste gang stemmer Senterpartiet det ned – på det området av utviklingspolitikken der vi nettopp kunne tåle veldig store forskjeller. Når det gjelder skoletilbud og helse, har SV også rammer som gjør at man kan velge forskjellige løsninger, men vi mener at det skal være noen rettigheter på disse områdene som skal sikres over hele landet. Det trodde jeg faktisk også at Senterpartiet var enig i. Men på det området der vi vil tåle de største forskjellene, stemmer Senterpartiet nei.

Presidenten: Neste og siste replikant er Lodve Solheim – unnskyld, det er Lodve Solholm.

Lodve Solholm (Frp): Ja, ein må ikkje misforstå det slik at dette er ein replikk internt i SV!

Eg kan opplyse for representanten Andersen at den underliggende utgiftsveksten i offentlig sektor er 2,5 pst., og at veksten i BNP er 0,7 pst. Det er altså sånn sett ei firedobling av veksten i offentlig sektor i forhold til privat. Så då må jo SV vere nøgd, då har dei oppnådd målet, for det er dette dei vil ha.

Representanten Andersen sa at representanten Inga Kvalbukt hadde sove i timen, og det har tydelegvis representanten Andersen til dei gradar også gjort. Det var derfor eg tok replikk, og eg vil stille følgjande spørsmål: Korleis kan det vere mogleg at det er den private lommeboka som skal telje når Framstegspartiets politikk er at det er staten og det offentlege som skal ha det økonomiske ansvaret for basistenestene innan helse, omsorg og utdanning, og det skal vere eit likt tilbod, same kor ein bur i landet, og uavhengig av kommunaløkonomi og kommunale prioriteringar? Korleis kan ein då få det til at det er den private lommeboka som tel? Det er jo faktisk slik at det er i dagens helsesystem, som SV har sverma for – berre det hadde vore litt meir pengar – at det fungerer slik at det er lommeboka som tel, at representanten Karin Andersen og eg, som er godt betalte stortingspolitikarar, har råd til å kjøpe oss ut av køane, ved å gå til private helseklinikkar og reise til utlandet. Det er i dagens system, altså SV-systemet, at det fungerer slik at det er lommeboka som tel, ikkje i det systemet som Framstegspartiet snakkar om, der vi seier: Dette er staten og det offentlege sitt ansvar – ikkje den private lommeboka.

Karin Andersen (SV): Først til tallene når det gjelder det offentlige andel av totaløkonomien. De tallene er hentet fra nasjonalbudsjettet, så de regner jeg med er kvalitetssikret av Finansdepartementet.

Så til det andre spørsmålet – nå begynner det å bli litt interessant, for en av de godt bevarte hemmelighetene i norsk politikk er: Hvor mye koster egentlig Fremskrittspartiets helseandel når deres system for finansiering av helsesektoren synliggjøres? Fremskrittspartiet sier nemlig at de skal ha skatter og avgifter ned, og så skal de stykkprisfinansiere, og det skal finansieres over en helseandel. Og jeg regner med at når alle skal kunne ta ut denne delen når de mener de har behov for det, blir denne helseandelen ganske stor. Det skatte- og avgiftssystemet, som da skal være et flatt system der alle skal betale likt, uansett hvor mye de tjener, er et dypt urettferdig system. Det er et system fullstendig uten politisk styring. Og det viktigste er at Fremskrittspartiet aldri har synliggjort hva dette skal koste hver enkelt.

Det er riktig at dagens finansiering av helsesektoren er slik at det er køer, og det er sikkert flere grunner til det. En av grunnene er dårlig organisering. En annen av grunnene er at det er underfinansiert på en del områder. En av de viktigste grunnene til at SV er svært skeptisk til konkurranseutsetting og privatisering på disse områdene, er at vi ser ingen god grunn til at penger som skal brukes til helsetjenester, også skal gå til privat fortjeneste i firmaer som skal drive forretningsvirksomhet på dette området. Jeg tror *det* er den viktigste drivkraften til at f.eks. Fremskrittspartiet kjører så hardt på den saken.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Leif Helge Kongshaug (V): Mange nye og andre, mer erfarne kommunestyrerepresentanter sliter i disse dager med å få sine kommunale budsjetter til å gå i hop, uten at det skal bli for dramatiske kutt i tilbud og aktiviteter. Jeg tror vi skal ha det i bevisstheten når vi nå vedtar statsbudsjettet for år 2000.

Vi må være så ærlige å innrømme at de rammene som de lokale folkevalgte har, ikke står i forhold til de oppgavene som finnes. Vi må erkjenne det som et resultat av stramme budsjetter både i fjor og i år, ut fra soleklare makroøkonomiske hensyn som det er stor enighet om i denne sal. Innenfor de rammene har Regjeringen forsøkt å holde kommunesektoren oppe, med en realvekst. Men vi vet jo samtidig at denne veksten i hovedsak skjer innenfor øremerkede områder. Samtidig skjer det en utgiftsvekst gjennom underfinansiering av reformer og lønnsoppgjør, som bidrar til å gjøre økonomien i kommuner og fylkeskommuner vanskelig.

Ikke alt kommer til kunnskap på riktig tidspunkt. Da Kommunaldepartementet oppsummerte 1998 i forslaget til statsbudsjettet for 1999, ble det påpekt en reell inntektsvekst for kommunene fra 1997 til 1998 på om lag en halv prosent. Når regnskapstallene nå foreligger fra Statistisk sentralbyrå, viser de at kommunesektoren fikk et underskudd på 6,7 milliarder kr, slik også komitelederen påpekte i sitt innlegg.

Som politikere må vi erkjenne at vi har et stort pedagogisk problem når vi på den ene siden har et samfunn der økonomien går på skinner, ifølge Statistisk sentralbyrå, og på den andre siden må kutte dramatisk i sentrale

velferdstilbud. Regionsykehusene mangler 570 mill. kr for å opprettholde aktiviteten neste år. Fra mitt fylke kan nevnes at fødeavdelingen er foreslått nedlagt, barne-rehabiliteringsavdelingen er foreslått nedlagt, det samme gjelder kirurgisk avdeling, rehabilitering osv. I hver by er det fakkeltog med tusenvis av personer som uttrykker utrygghet og vil slåss for sine velferdstilbud.

Jeg tror at vi skal erkjenne disse problemene, og stille spørsmål ved om ikke reformkåtheten i Stortinget er for stor i forhold til de ressurser vi utstyrer kommuner og fylkeskommuner med. Vi må også kunne ta en ideologisk debatt om hvor vi går som samfunn, når skolen ikke har råd til å utstyre elevene med blyanter og viskelær, mens elevene sender hverandre tekstmeldinger på mobiltelefon.

Det trengs en grunnleggende debatt om organisering av de lokale og regionale forvaltningsnivåene, om ressursene til de mest sentrale samfunnsoppgavene, og om lokaldemokratiets vilkår. Alt dette henger nøye sammen.

Flere av partiene i komiteen, der Venstre altså ikke er representert, viser i sine merknader til de problemene for lokaldemokratiet som følger av stramme rammer og øremerking i kommunesektoren. Denne bekymringen deler vi i Venstre, og vi vil bidra til løsningene.

Venstre er glad for at budsjettforliket med Arbeiderpartiet har gitt litt mer i frie midler til kommunene. Dette er et av områdene der samarbeid den vegen er enklere enn mot Høyre og Fremskrittspartiet. Disse partiene påberoper seg også det samme spillerom for kommunene, men det står ikke til å nekte at mindre overføringer vil ha konsekvenser. Spesielt vil Fremskrittspartiets alternativ være dramatisk.

Venstre ser også behovet for og mulighetene til effektivisering og forenkling i kommunene. Men det er gal politikk å inndra gevinsten på forhånd, og dermed ikke gi kommunene det incitament som ligger i å frigjøre midler til eget bruk.

Venstre er positiv til konkurranseutsetting som virkemiddel, men det er ikke det trylleformular som spesielt Fremskrittspartiet framstiller det som. Det er ikke slik at det i et flertall av landets mange små kommuner uten videre lar seg etablere flere levedyktige og alternative bedrifter som kan konkurrere om kommunale oppgaver. Virkeligheten er mye mer komplisert enn Fremskrittspartiets verden. Det er heller ingen sammenheng når partiet i en merknad sier at det lokale selvstyret skal styrkes, samtidig som staten skal øremerke midlene på detaljnivå.

Også i distriktspolitikken er det Fremskrittspartiet som framstår med en ytterliggående politikk, med dramatiske virkninger for bosetting og verdiskaping i landet, selv om også det pakkes inn i en del honnørord. Venstre er glad for at det fortsatt er et stort flertall for hovedlinjene i Regjeringens distriktspolitikk, slik budsjettforliket viser.

For øvrig vil Venstre slutte seg til de merknader som Kristelig Folkeparti og Senterpartiet har i innstillingen, og støtte de forslag som de samme partiene har gitt sin tilslutning til.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torbjørn Andersen (Frp): Representanten Kongshaug var i sitt innlegg inne på det som jeg for det meste føler allerede har vært sagt i denne debatten. Derfor tror jeg jeg vil utfordre representanten på et område som vi kanskje ikke har vært så mye inne på i denne debatten, men som han som medlem av et av regjeringspartiene bør kunne svare på. Jeg vil få rette søkelyset mot Regjeringens innvandrings-, asyl- og flyktningpolitikk, men da på det området som går på bosetting ute i kommunene.

Venstre har jo vært et svært så liberalt parti i sitt syn på norsk flyktning-, asyl- og innvandringspolitikk, og Regjeringens myke politikk har resultert i et innvandringspress mot Norge som vi stadig har vært vitne til har vært økende. Antall asylsøkere og flyktninger og ikke minst innvandring gjennom opphold på humanitært grunnlag gjennom familiegjenforening og arrangerte ekteskap er altså sterkt økende. Personlig må jeg kunne si at jeg har et svært så restriktivt syn på dette spørsmålet. Jeg kunne tenke meg å spørre representanten Kongshaug fra et av regjeringspartiene: Hvordan har Regjeringen tenkt å bosette den stadige strømmen av mennesker fra fjerne himmelstrøk? Det er jo boligmangel her i landet, og det i seg selv er faktisk et ganske stort praktisk problem. Så når det gjelder å ta asylsøkere, innvandrere og flyktninger til Norge, ser vi i dag at det er et reelt og dramatisk stort problem å finne boplass til dem. Taler ikke det i seg selv for at vi kanskje burde føre en noe mer restriktiv politikk på dette området?

Leif Helge Kongshaug (V): Det er en kjent sak at det er stor forskjell på Venstres og Fremskrittspartiets holdning til innvandrere og til innvandringspolitikken generelt. Det er begrunnet i forskjellen i synet på enkeltindivider som de to partiene har. Venstre velger å se på en innvandrere som et enkeltindivid, tilrettelegger gjennom samfunnet ut fra de muligheter det individet har, og setter også krav til vedkommende. Det dreier seg om tilpassing til vårt samfunn. Vi ser ikke på disse personene som en gruppe hvor alle skal behandles likt. Det er en vesentlig forskjell i ideologi, det er riktig.

Når det gjelder innvandringen til Norge, er den ikke under større press enn i andre land, sett i forhold til det samfunnet vi har, med vår velstand og de muligheter vi har til å integrere flyktninger i vårt land. Når det er sagt, vil jeg også si at ikke alt som blir sagt, er riktig – f.eks. at vi fører en så snillisk innvandringspolitikk som det jeg kanskje kunne oppfatte antydninger om.

Den politikken som blir ført av Regjeringen nå, er en reell politikk der det også blir tatt hensyn til praktiske ting som representanten var inne på, bl.a. dette med bosetting. Det er klart at ting tar tid, men det bør ikke være noe problem i vårt land å tilrettelegge for boliger for nye landsmenn. Realiteten er også at vi har behov for en del innvandring, nettopp for å kunne opprettholde vårt velferdssamfunn i tiden som kommer – med tanke på behovet for arbeidskraft.

Erna Solberg (H): Representanten Kongshaug sa på slutten av sitt innlegg at han slutter seg til de merknader som Senterpartiet og Kristelig Folkeparti har i innstillingen.

Jeg har lyst til å stille representanten et spørsmål knyttet til ett område. Det er spørsmålet om de såkalte inkubatorene, et spørsmål som jeg har forstått har vært av stor interesse, ikke minst i Møre og Romsdal, representanten Kongshaugs hjemfylke, hvor bl.a. Arbeiderpartiets representant Laila Kaland har vært ute i media og sagt at de, når det gjelder dette kapitlet, har mer penger til Høgskolen i Ålesund – visstnok knyttet opp mot inkubatorprogrammet.

Høyre har tatt inn en merknad i innstillingen fordi vi ville understreke at vi mener at slike inkubatorer bør kunne etableres både innenfor og utenfor det distriktpolitiske virkeområdet. Det er ganske avgjørende for bl.a. Høgskolen i Ålesund, men også for nesten alle andre høyskoler langs kysten, fordi de ligger utenfor det distriktpolitiske virkeområdet.

Det er litt vanskelig å skjønne merknaden fra det flertallet som står bak forliket, og som jeg går ut fra at Kongshaug har meldt seg inn i, ettersom han sa at han støttet merknadene fra Kristelig Folkeparti og Senterpartiet. Så jeg vil gjerne høre hans syn på dette spørsmålet. Er det slik å oppfatte at man fra flertallets side nå går inn for at dette inkubatorprogrammet også skal kunne gjelde utenfor området for de distriktpolitiske virkemidlene? Eller er det slik at dette er en oppfølging av Regjeringens opplegg, hvor altså aktiviteten skal ligge innenfor?

Leif Helge Kongshaug (V): Det er en kjent sak at Regjeringen har en offensiv politikk når det gjelder det som går på inkubatorvirksomhet. Det er naturlig å bygge ting opp rundt de etablerte høyskolene vi har rundt om, og dra veksler på det etablerte næringslivet, som kan være med og danne slike institusjoner. Når det gjelder Møre og Romsdal, må jeg bare si at jeg kjenner ikke godt nok til det forslaget som det her ble referert til. Men situasjonen er i hvert fall den at det er planer rundt om på de ulike høyskolene. De virkemidlene som Regjeringen har foreslått i budsjettet, og som ligger inne, har det vært gitt uttrykk for er gode virkemidler, som vil komme godt til nytte i den sammenheng.

For øvrig har vi tro på den distriktpolitikken som det blir lagt opp til fra Regjeringens side. Jeg vil vise til at det forslaget som kommer fra Høyre i den sammenheng, om å redusere grovt på midler til regional utvikling, er med på å svekke den biten av distriktpolitikken som vi her snakker om. Hvis en slutter seg til det opplegget som Regjeringen har, er en ut fra de føringer som er nødvendige i den sammenheng, på trygg bane.

Karin Andersen (SV): Jeg syns representanten Kongshaug hadde en god beskrivelse av hvordan offentlig fattigdom nå står i grell kontrast til privat rikdom, ved bildet av en skole der det ikke var råd til å skaffe de mest elementære ting som blyanter, mens elevene satt og sendte tekstmeldinger til hverandre på mobiltelefon. Hvordan har representanten Kongshaug tenkt å gripe dette an? Ser representanten Kongshaug at det er et behov for en sterkere fordelingspolitikk som gjør at fellesskapet får større del av samfunnsressursene enn det de får i dag?

Norge er jo et svært rikt land, og det er nesten umulig for folk utenfor regjeringspartiene å skjønne at det ikke skal være mulig å satse på et så viktig område som skole nett-opp nå når vi har den rikdommen vi har, fordi det ville være en klok investering. Hvorfor er det da viktigere at skattene holdes svært lavt på mange områder? Man klarer ikke å fordele slik at man får en skikkelig satsing på skole og utdanning.

Så til distriktpolitikken. I og med at Kongshaug sitter i næringskomiteen, regner jeg med at han også er svært opptatt av den. Kan representanten Kongshaug forklare hvordan han mener å forstå EFTA-dommen som er falt om den differensierte arbeidsgiveravgifta? Er han, i likhet med de andre fra sentrumpartiene, så lite bekymret for framtida til denne ordninga når vi vet at det er en midlertidig godkjenning fram til 2003, at han ikke ser behov for en total gjennomgang av de prinsipielle endringene som denne dommen har medført for norsk distriktpolitikk?

Leif Helge Kongshaug (V): Når det gjelder fordelingspolitikk, er det et område som Regjeringen i høyeste grad er opptatt av. Og da snakker vi etter min mening ikke bare om fordeling mellom enkeltinnbyggere eller grupper av innbyggere, men om fordeling mellom ulike nivåer i samfunnet, også der det offentlige er en del av det. Jeg er enig med Andersen i at vi trenger en debatt. Det er en debatt, og vi trenger en debatt om i hvilken retning vi ønsker at dette samfunnet skal gå, som jeg sa i innlegget mitt. Er det slik at det er så trangt økonomisk i skolen at det er for lite til blyanter og viskelær til elevene, mens elevene gjennom privatfinansiering – for å si det slik – sender tekstmeldinger til hverandre på mobiltelefonen, er det grunnlag for en ideologisk debatt, som vi skal være med på sammen med SV.

Nå er det nødvendig å kjøre en stram politikk, for det er ikke noe som er så urettferdig som at det er høy rente som skal føre til innstramninger i samfunnet. Da blir ofte de som har lån, og som er i en vanskelig fase av livet, rammet, mens de som ikke har slike forpliktelser, får det enda bedre. Det er ikke så enkelt bare å si at her skal vi øke på med midler heller. Men det må gå i den retningen.

Når det gjelder arbeidsgiveravgiften og EFTA-dommen, må jeg bare vise til det som statsministeren her har sagt, men for min del ville jeg være veldig bekymret hvis det skulle gå slik at arbeidsgiveravgiften ble tatt vekk som et distriktpolitisk virkemiddel i vårt land. Det er det mest effektive distriktpolitiske virkemiddelet og den mest effektive utjamningen og fordelingen vi har, selv om vi i dag er uenig i det finmaskete nettet når det gjelder inndeling i soner. Vi burde sett på større regionale områder med samme arbeidsgiveravgift.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Signe Øye (A): Foruten at Arbeiderpartiet fikk gjennomslag overfor sentrumpartiene for å øke overføringene til kommunene med om lag 1 milliard kr, er det tre områder som er meget vesentlige i kommunalkomiteens innstilling, og som jeg skal komme inn på.

Det første er økningen på ca. 3 500 tiltaksplasser i arbeidsmarkedsetaten. På tross av at arbeidsmarkedsetatens egne prognoser om en økning på 10 000 flere arbeidsledige neste år og en dobling i tallet på permitterte fra oktober i fjor til oktober i år – til 11 500 – la utrolig nok Regjeringen fram et budsjett uten økning i antall arbeidsmarkedstiltak til neste år. Samtidig skriver Regjeringen i stortingsproposisjonen at arbeidsmarkedstiltak virker. Flere av de ledige som gjennomfører tiltak, kommer i arbeid, enn av dem som ikke får noe tilbud om tiltak. Da er det nesten plent umulig å forstå hvilken politikk Regjeringen har på dette området.

Arbeiderpartiet mener det er helt nødvendig å øke arbeidsmarkedstiltakene til neste år, og at det også skal være mulig for en del permitterte å få de samme tilbudene som de som er ledige. Vi vet at når de fleste permitteringenene og oppsigelsene som har funnet sted eller er varslet, er innenfor verkstedindustrien langs kysten og innen oljerelatert industri, går dette sterkt ut over distriktene. Derfor er denne pakken som vi nå har fått til, i høyeste grad distriktpolitikk. Å kunne ivareta den kompetansen som finnes ute i distriktene, få til omstillinger slik at folk får bo der de er etablert og har tilhørighet, må være viktigere enn å prøve seg på alle mulige nye vrier for å få folk til å bosette seg i distriktene.

Et annet viktig punkt i innstillingen er innvandrings- og integreringspolitikken. Arbeiderpartiet er ikke fornøyd med Regjeringens asyl- og innvandringspolitikk, og jeg er glad for at vi har fått med oss de andre partiene på å be Regjeringen om en bred gjennomgang og evaluering på området, for så å legge dette fram for Stortinget. Det sitter nå nesten 14 000 i de forskjellige mottakene. I tillegg mener Regjeringen at 8 000 skal bosettes ute i kommunene til neste år, og UDIs løsning på problemet er at kommunene skal tvinges til å motta flyktninger og asylsøkere.

Det vil Arbeiderpartiet motsette seg. Vi vil ikke være med på å overkjøre lokaldemokratiet på en slik måte. Og jeg vil spørre: Vil ikke en slik framgangsmåte være med på å fremme mer motstand og nøre opp under fremmedhat og rasisme?

Kommunene må få betingelser som gjør at bosettingen og integreringen ikke stopper opp, slik som nå.

Det er i dag flere enslige mindreårige i asylmottak enn noen gang tidligere. Dette er en uholdbar situasjon. For vi vet at jo lenger flyktningene sitter i mottak, jo vanskeligere blir det å integrere dem i samfunnet. Dette gjelder unge som voksne. Derfor må det ryddes opp raskt. Og dersom det står om penger, ja så må Regjeringen innrømme det og komme til Stortinget og be om større bevilgninger.

Rask saksgang, tilstrekkelig norskopplæring, tilbud om arbeid og bosetting for dem som skal bli her, er viktige punkter for at vi skal lykkes med integreringspolitikken – ikke lange opphold i asylmottak, slik det nå er blitt.

En annen viktig ressurs for å lykkes med integreringspolitikken er det frivillige arbeidet innvandringsorganisasjonene driver. Derfor har Arbeiderpartiet fått flertall for å øke bevilgningene med nesten 50 pst. til neste år. Det er bra.

Til slutt: Det er interessant å merke seg at en samlet komite har gått inn for at Regjeringen skal legge fram for Stortinget en gjennomgang og evaluering av inntektssystemet for kommunesektoren. Det er vel ingen som er i tvil om at de endringene som skjedde ved innføringen av deler av Rattsø-utvalgets forslag, og som Stortinget har vedtatt, ikke har fått den effekten som var forutsatt. Nå vil Stortinget få virkningene på bordet i forbindelse med kommuneøkonomiproposisjonen til våren, og så må Stortinget manne seg opp til å gjøre de endringene som var forutsatt. Dersom Stortinget mener noe med at man skal ha en fordeling mellom kommunene, slik at alle kommuner – også de sentrale og folkerike – kan få de samme mulighetene til å gi sine innbyggere et rimelig tjenestetilbud, ja, så må noe gjøres.

Statsråd Odd Roger Enoksen: Jeg er glad for at Regjeringen får tilslutning til hovedtrekkene i det budsjettopplegg som vi har lagt fram. Jeg er også glad for at flertallet i komiteen er opptatt av så sentrale områder som hvordan kommunene skal bli bedre i stand til å løse sine oppgaver, og ikke minst de utfordringene som vi står overfor i asyl- og flyktningpolitikken, som flere av talerne her i dag har tatt opp. Hvordan skal vi få til en raskere bosetting? Hvordan skal vi få asylsøkere og flyktninger raskere ut i arbeid? Hvordan skal vi arbeide for å få til en bedre integrering i samfunnet? Dette er sentrale spørsmål som jeg er særdeles glad for at Stortinget har satt så kraftig på dagsordenen som man har gjort i denne innstillingen.

Kommunesektoren har i de siste årene hatt en betydelig økonomisk vekst. I inneværende år er det faktisk en reell vekst på nærmere 2 pst. Det er en betydelig skattevekst i inneværende år utover det som ble lagt til grunn i det vedtatte budsjett. Det legges opp til en reell økning fra budsjettet for 1999 til budsjettet for 2000 – etter det forliket som nå er inngått i Stortinget – på ca. 4 milliarder kr.

Til tross for dette ser vi altså at kommunesektoren har store underskudd, som flere av talerne har påpekt i sine innlegg. Dette har selvsagt flere årsaker. Det har bl.a. sammenheng med måten vi finansierer den store eldrereformen på, det har sammenheng med at vi i 1999 har hatt en betydelig kostnadsøkning i kommunesektoren, og det har sammenheng med at kommunesektoren står overfor store forventinger i forhold til nye oppgaver som skal løses, og også blir bedt om å løse stadig nye oppgaver.

Jeg er derfor glad for at både komitelederen og flere har signalisert at vi må sette oss ned for i fellesskap å finne løsninger på kommunenes situasjon. For dette dreier seg etter min oppfatning ikke bare om penger, det dreier seg også om hvorvidt vi i framtiden skal ha et lokalt selvstyre, en lokalt folkevalgt styring av kommunene, med reelle valgmuligheter til å finne egne løsninger på de utfordringer man står overfor, og gjøre egne prioriteringer i forhold til i hvilken rekkefølge man skal løse oppgavene og hva slags oppgaver man ønsker å ta fatt i. Alternativet er nemlig at vi får en kommunesektor som blir en ren tjenesteproducent, slik man, etter min oppfatning, vil kom-

me til å legge til rette for med Fremskrittspartiets politikk. De snakker i innstillingen om å styrke lokaldemokratiet. En stadig sterkere øremerking og en stadig sterkere styring av overføringene til kommunesektoren vil imidlertid ikke gi mer lokaldemokrati, men gjøre kommunesektoren i større og større grad til en ren tjenesteproducent hvor lokaldemokratiet vil komme til å bli nedprioritert.

Dette er en av de grunnleggende debattene som vi må ta i forhold til hvordan kommunene skal bli satt i stand til å løse sine oppgaver i tiden framover. Det dreier seg om å se på statlig øremerking, det dreier seg om å se på den måten som vi gjennom forskrift og lov pålegger kommunene å løse sine oppgaver på. Derfor har Regjeringen tatt initiativ til å få til en konsultasjonsordning med KS, for i større grad å få en felles forståelse av hva slags oppgaver kommunesektoren kan påta seg i løpet av et budsjettår.

Det er selvsagt en balanse mellom graden av øremerking og graden av frie midler. Det er selvsagt en balanse her, hvor langt man kan gå i forhold til å la kommunene stå fritt til selv å velge sine løsninger. Men Regjeringens mål om å gi større handlingsfrihet står fast. Jeg oppfatter flertallet slik at man også er enig i det, og at dette skal ligge innenfor visse rammer hvor de ulike hensynene skal avveies.

Jeg har tidligere varslet en gjennomgang av inntektssystemet i forbindelse med kommuneøkonomiproposisjonen for 2001, og jeg ser at en enstemmig komite slutter seg til at en slik gjennomgang blir gjort. Det er jeg også glad for. Jeg vil legge den saken fram for Stortinget i forbindelse med kommuneøkonomiproposisjonen for 2001, som blir lagt fram til våren. Også kriteriene for tildeling av skjønnsmidlene vil bli gjennomgått i denne sammenheng.

En enstemmig komite ber også Regjeringen foreta en helhetlig gjennomgang av kompensasjonsordningen for særlig ressurskrevende brukere. Også her står vi overfor betydelige utfordringer. Jeg har hatt møter med mange kommuner som beskriver en urovekkende økning av ressurskrevende brukere, særlig ungdom, og særlig ungdom som er kommet i denne kategorien på grunn av rusproblemer. Det åpner for en annen debatt, som vi skal ta på alvor, men vi skal selvsagt også foreta en gjennomgang av denne finansieringsordningen. Det er bare å erkjenne at her har det vært innkjøringsproblemer, bl.a. i forhold til måten som innrapportering er blitt foretatt på. Vi vil bl.a. se på om vi kan få til bedre systemer for en mer ensartet innrapportering. Vi vil også vurdere andre retningslinjer for finansiering, som spesielt tar hensyn til de tyngste brukerne, og vil i denne sammenheng også vurdere det som komiteen har bedt om, en toppfinansieringsordning.

Så noen ord om forsøksprosjektet med de 20 kommunene som får anledning til å disponere en stor del av de øremerkede midlene som frie midler. Det har vært en del diskusjon rundt dette også i debatten her i dag. La meg starte med å slå fast: Dette forsøket skal være reelt. Jeg har derfor besluttet at bl.a. barnehagetilskuddet skal innlemmes i ordningen, slik at dette forsøket kan gjennom-

føres fullt ut i tråd med det som har vært Regjeringens intensjon, og som jeg også ser er Stortingets og komiteens intensjon i de formuleringene som man har lagt til grunn i innstillingen.

Komiteen har videre bedt om en vurdering av mulighetene for å parallellkjøre dette forsøket med et forsøk med frihet fra statlig regelverk også utover finansiering. Gjennom prosjektet «Et enklere Norge» blir det nå foretatt en gjennomgang av statlig regelverk mot kommunesektoren. Vi er inne i andre fase i dette prosjektet, og vi står overfor en god del beslutninger som skal tas om hvordan vi skal gå videre. I denne forbindelse vil forsøk i tråd med det som komiteen har bedt om, bli vurdert. Jeg vil også rapportere fra dette regelverksprosjektet i kommuneøkonomiproposisjonen for 2001 og da komme tilbake til om det er hensiktsmessig å gjennomføre forsøk.

Flere har, med rette, vært opptatt av situasjonen innenfor asyl- og flyktningområdet. Oppholdstiden i mottak er for lang. Vi har problemer i forhold til bosetting og også i forhold til å få asylsøkere i arbeid så raskt som vi bør klare å få det til. Regjeringen gjennomfører derfor på flere områder tiltak for å rette på denne situasjonen.

Vi har bl.a. to prosjekt gående for å redusere saksbehandlingstiden for asylsaker. Vi vil fra 1. juli 2000 overføre asylavhør fra politiet til UDI, noe som vi forventer vil gi resultater i form av kortere avhørstid. Vi har også satt i gang et prosjekt for å nedarbeide avhørsrestansene innen våren 2000. Det er betydelige restanser på dette området, og det er satt i verk et prosjekt for å redusere denne avhørstiden. Vi har satt i gang en gjennomgang av situasjonen på mottakssiden, vi evaluerer integreringstilskuddsordningen, og vi har satt i gang et prosjekt for å se på de bosettingsstrategiene som vi har fulgt de siste ti årene, for å høste erfaring med dem. Jeg vil komme tilbake til Stortinget med en gjennomgang av asyl-, innvandrings- og integreringspolitikken, slik komiteen har bedt om, på en egnet måte på et senere tidspunkt.

Men når dette er sagt, vil jeg også gjerne få lov til å peke på at vi har hatt en betydelig økning i antall asylsøkere de siste årene. I 1997 kom det 2 271 asylsøkere og flyktninger til Norge. I 1998 var dette antallet økt til 8 374, og inneværende år har vi, inkludert de 6 100 fra Kosovo som vi har mottatt, faktisk et tall på hele 13 800. Ved inngangen til 1998 satt det 1 873 asylsøkere i mottak, ved utgangen av oktober i år 13 389, altså nærmere 14 000, som flere har vært inne på.

Oppholdstiden i mottak har økt. Ved inngangen til 1999 var det 100 som hadde en oppholdstid på mer enn seks måneder. Ved utgangen av oktober var det 600. Dette er en urovekkende situasjon, som gir grunn til bekymring, og som også ligger til grunn for de prosjektene som Regjeringen har satt i gang, hvor vi nå arbeider for å få til en raskere bosetting og en raskere saksbehandling.

Men jeg vil også samtidig peke på at vi inneværende år faktisk har bosatt 5 000 asylsøkere. Det er et høyt tall i forhold til tidligere år. Prognosene for 2000 tilsier et behov på 8 000, som flere har vært inne på. Vi har så langt fått stilt til disposisjon 4 000 boliger fra kommunene for

neste år. Det er altså bare halvparten så mange som vi trenger, men jeg har også her håp om at vi gjennom dialog med kommunene skal få stilt flere boliger til disposisjon. For det er kun flere kommuneplasser, og det er kun økt tempo i bosettingen som kan redusere ventetiden etter vedtak om oppholdstillatelse.

Jeg har ikke tro på tvang som virkemiddel når det gjelder bosetting. Jeg har heller ikke tro på at det eneste svaret er å øke integreringstilskuddet. Jeg vil ta initiativ til en tett dialog med KS for å finne gode løsninger på disse spørsmålene, slik at vi kan arbeide for å redusere oppholdstiden i mottak på en god måte.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sylvia Brustad (A): Jeg er glad for statsrådens tilbakemelding på de store utfordringene i kommunesektoren og ikke minst når det gjelder integreringspolitikken.

Men jeg har lyst til å spørre om noe annet, som også er viktig.

I Dagens Næringsliv den 30. november i år kunne vi lese at det nå er tom kasse og kø i Husbanken. Det ble vist til at Husbanken ikke har penger igjen til utlån for resten av året, og at det er 1 800 i lånekø. Dette bekymrer boligbyggelagene, og NBBL har tatt det spesielt opp.

Vi i Arbeiderpartiet er også bekymret for dette. Det ble vurdert å fremme et forslag om dette i innstillinga, men det ble da sagt at det ikke var nødvendig. Så mitt spørsmål til statsråden blir: Kan statsråden forsikre om at boligbygginga ikke vil stoppe opp, og at pengene vil bli utbetalt løpende fra 1. januar, slik at vi ikke får en propp og stopp i systemet? For vi har et skrikende behov for nøkterne og rimelige boliger, spesielt for unge mennesker.

Statsråd Odd Roger Enoksen: Det er riktig som representanten Brustad påpeker, at bevilgningene til Husbanken for inneværende år er brukt opp, til tross for at utlånsrammen faktisk ble økt med 1 milliard kr i budsjettet for inneværende år. Det er også en av årsakene til at Regjeringen har foreslått å øke bevilgningen for neste år med 2 milliarder kr. Vi ser at etterspørselen etter nettopp denne type lån øker som følge av at flere ønsker tilgang på lån som kan gi en rimelig bokostnad i boliger som har en nøktern standard, og som er spesielt beregnet på førstegangsetablerende.

Behandlingsmåten for lån tilsier at når det ikke er mer penger igjen, vil de søknader som ligger der, måtte behandles i forbindelse med neste års budsjett. Husbanken tar sikte på så langt som mulig å gjennomføre en fleksibel saksbehandling av disse, slik at utbetalingene kan gå så raskt som mulig. Men det er ikke mulig å foreta utbetalinger på neste års budsjett i inneværende år, så utbetalingen må komme når bevilgningen for neste år er iverksatt etter nyttår. Dette vil Husbanken legge til rette for, på samme måte som Husbanken også har lagt til rette for større fleksibilitet i hvordan man skal kunne bruke regelverket for også å imøtekomme noe av det som har vært kritikken, i forhold til etterspørselen i byer og områder

hvor bokostnadene er høyere enn det som i utgangspunktet har ligget innenfor Husbankens rammer. Der har man nå praktisert en større fleksibilitet, for på den måten å kunne imøtekomme behovet også i de områder som har høyere bokostnader.

Lodve Solholm (Frp): Eg blei litt overraska då senterpartirepresentanten Inga Kvalbukt i ein svarreplikk til Torbjørn Andersen i stad sa at når det gjeld flyttestraumen, klarer vi ikkje å snu den, ikkje å stanse den, men kanskje å bremse den. Betyr det at Regjeringa har forandra politikken, at vi no får ein ny politikk? For eg hadde eit inntrykk av at Voksenåserklæringa innebar at ein skulle snu flyttestraumen. Eg trur det er å tru på julenissen, men likevel forundrar det meg litt at representanten Kvalbukt sa det. I og med at representanten tilhøyrer statsråden sitt eige parti, kunne det vere interessant å få ei oppklaring av det.

Så sa statsråden at årsaka til at kommunane har dårleg økonomi, bl.a. var finansieringa av eldrereforma, at den var årsaka til at ein kanskje hadde tronge kår. Det synet deler eg, fordi Stortinget i denne finansieringa legg inn ein så stor eigendel spesielt på sjukeheimplassar at kommunane faktisk vel – ikkje i tråd med behovet, men faktisk i tråd med eigendelen og moglegheita for å finansiere den – å bygge omsorgsbustader i langt større grad enn behovet tilseier, og at det blir bygt for få sjukeheimplassar. Dette har komiteen peika på i merknads form, og den ber også om at statsråden undersøker saka og eventuelt kjem tilbake til Stortinget på ein eigna måte og gir oss ei tilbakemelding på om det er slik. Eg vil gjerne få stadfesta at statsråden vil kome tilbake med det.

Statsråd Odd Roger Enoksen: Regjeringens målsetting på det distriktpolitiske området står fast. Regjeringens målsetting er at vi skal arbeide for å snu flyttestrømmen. Så langt har vi over store deler av Distrikts-Norge sett en tendens til at fraflyttingen nå er bremset ned. Det har dessverre ikke snudd. Jeg tror det er et godt stykke fram dit, men den ambisjonen står fast. Det er da også bakgrunnen for at Regjeringen har en målbevisst satsing i forhold til distriktpolitiske tiltak som skal bidra til å fremme dette.

Noe av den grunnleggende utfordringen som distrikterne står overfor, er å holde på ungdomskullene, å sørge for at ungdom flytter tilbake, og at man har arbeidsplasser som etterspør den kompetanse som ungdom har, og den type utdanning som ungdom har. Vi vet dessverre at distriktsbedriftenes andel av ansatte med høyere utdanning er lavere enn for bedrifter i sentrale strøk. Dette er en utfordring som Regjeringen har tatt på alvor, og som også ligger til grunn for den satsing som Regjeringen har lagt til rette for, bl.a. gjennom satsing på næringshagene, bl.a. i forhold til inkubatorprogrammet som nå innføres fra neste år, og en rekke av de andre tiltakene som er iverksatt, både personrettede og innenfor de mer generelle distriktpolitiske ordningene. Den ambisjonen står fast. Og med hensyn til den forskningsrapporten som er lagt fram fra Statistisk sentralbyrå, er det stor usikkerhet

knyttet til den type framskrivninger som går over lang tid. Bildet av distriktskommunenes framtid er ikke entydig. Det er mange distriktskommuner som faktisk har en økning i folketallet. Vi vil også gå inn og se hva det er som gjør at distriktskommuner som egentlig burde være på taperlisten, har klart å gjøre det stikk motsatte, har klart å øke antallet arbeidsplasser, har klart å tiltrekke seg ungdom, og har satt i gang tiltak som faktisk virker i den retning som vi ønsker at det skal.

Eldrereforma vil bli evaluert midtveis i perioden, dvs. at den vil bli evaluert til neste år. Da vil Regjeringen bl.a. se på fordelingen mellom sykehjemsplasser og omsorgsboliger, slik som representanten Solholm etterspør.

Erna Solberg (H): Jeg har lyst til å si at jeg er glad for at statsråden gav klart uttrykk for at han ikke støttet UDIs opplegg med å tvangsplassere flyktninger og asylsøkere ute i kommunene. Det er viktig for oss at vi nå ikke provoserer kommunene i disse spørsmålene. Det er nok kommuner som i dag sier nei til mottak av flyktninger, og her trenger vi altså å få en skikkelig runde og en dialog med kommunesektoren.

Jeg har lyst til å ta opp to temaer. Det ene temaet er et spørsmål til statsråden. Det gjelder friforsøket, som statsråden også nevnte. Jeg viser til mitt innlegg, der jeg bad statsråden tenke radikalt. I det svarbrevet vi fikk knyttet til den såkalte andre fase i oppfølgingen av det forsøk som gikk på regelverksfritak, synes jeg at statsråden gav et meget passivt svar om at hvis man først hadde funnet ut at man skulle fjerne noen regler, så kunne man like gjerne gjøre det. Det synes jeg er greit for de tingene man har funnet ut at man kan fjerne. Men jeg synes at dette forsøket bør være mer radikalt. Kanskje man bør kunne finne frem til ting man i utgangspunktet ikke hadde tenkt seg kunne fjernes, og likevel gjøre forsøkene for å se om det er mulig å få til tjenester som fungerer, selv om de ikke nødvendigvis er regulert fra departementets side, eller ut fra forskrifter eller lovverk.

SV har i innstillingen tatt opp to forslag knyttet til spørsmålet om strategi fremover i forhold til differensiert arbeidsgiveravgift, som vi vurderte seriøst. Alle partier har kommentert dette temaet. Vi har ikke gått inn for forslagene, men vi har merknader knyttet til det samme, og for å si det rett ut: Vi er meget lite fornøyd med måten statsråden har håndtert denne saken på i forhold til Stortinget og i forhold til de berørte kommunene. Vi trodde at denne regjeringen skulle stå både for folkestyre og for gjennomsluktighet i beslutningsprosessen. Vi har hatt alvorlige problemer med å finne frem til kriteriene for de beslutningene som er fattet. Vi er redd for at det har gjort at vi har fått en dårlig strategi også i forhold til å opprettholde systemet, for hvis man ikke har klare kriterier, er det også vanskelig å argumentere for det fremover. Hva vil statsråden gjøre for at kriteriene skal bli klare før neste runde?

Statsråd Odd Roger Enoksen: Først til frikommuneforsøket og utvidelse av det til også andre områder. Det er et ganske omfattende arbeid å frikople kommuner fra

forskrifter og regler på en måte som skal gjøre den type forsøk til et vellykket prosjekt. Derfor har vi valgt å gå tungt inn i dette gjennom prosjektet «Et enklere Norge», for på den måten å få lagt et grundig utredningsarbeid til grunn for et eventuelt forsøk. Jeg vil, som jeg sa i mitt innlegg, komme tilbake til dette spørsmålet i forbindelse med kommuneøkonomiproposisjonen i år 2001 og se på hvordan man kan enten eventuelt få til gode forsøk da eller i beste fall være kommet så langt i en endring av regelverket at vi kan implementere det i større grad i hele kommunesektoren, for jeg tror det er helt nødvendig hvis større kommunalt selvstyre er et mål, og slik har jeg oppfattet flertallet i komiteen.

Den 20. mai i år falt det dom i EFTA-domstolen om at ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift er statsstøtte i henhold til EØS-avtalen. Mesteparten av ordningen kan likevel videreføres i sin nåværende form som en regional transportstøtteordning, under forutsetning av at Norge notifiserer et virkeområde for den differensierte arbeidsgiveravgift, samtidig som vi også skal innføre visse næringsavgrensninger. 14 kommuner fikk, som komiteen kjenner til, økt arbeidsgiveravgift, mens 39 kommuner har fått en lavere arbeidsgiveravgift.

Denne ordningen er under press. Den går nå fram til år 2003. Det er et faktum at vi vil stå overfor utfordringer i forhold til å beholde differensiert arbeidsgiveravgift i så stor grad som vi har det i dag, som et distriktpolitisk virkemiddel, på samme måte som også ordningen innenfor SND-virkeområdet er under press. Der vil ordningen sannsynligvis komme til å løpe i seks år framover, men etter seks år skal ordningen evalueres. Både andelen av befolkningen som inngår i ordningen, og kriteriene for begge disse to ordningene er til stadighet utsatt for endringer innenfor EU-systemet, noe som gjør at dette er en ordning som må følges nøye opp. Vi har etter beste evne prøvd å følge opp de kriterier som er lagt til grunn, og kombinert det med sunt skjønn i forhold til hvilke kommuner som kan få lavere avgift, og hvilke som må få en høyere avgift.

Gunnar Breimo hadde her overtatt presidentplassen.

Karin Andersen (SV): Statsråden viste til at det har vært vekst i kommuneøkonomien. Samtidig står vi overfor de største underskuddene på ti år. Det har vært en betydelig kostnadsøkning, ble det sagt, og det er knyttet til reformene, men det er også knyttet til lønninger.

Hvis vi leser i kommuneøkonomiproposisjonen, ser vi at det der står at det er behov for 85 000 nye årsverk i kommunesektoren for å bemanne de reformene det har vært enighet om, og det er dobbelt så mange personer som det er rom for i makroøkonomien. Hvordan ser statsråden for seg at man skal kunne utvikle kommuneøkonomien, lønns- og arbeidsforhold i kommunesektoren, på en slik måte at vi kan ha noen som helst slags realistisk forhåpning om å klare å bemanne disse viktige reformene, og gjennom det sikre fellesskapsordningene og velferdsstaten, slik som jeg oppfatter at statsråden har tatt

ganske sterkt til orde for. Det må bety en ganske sterk økning i kommunesektoren hvis ikke statsråden har andre løsninger på det spørsmålet.

Så til den differensierte arbeidsgiveravgiften. Jeg er glad for at statsråden nå uttrykte seg med et større alvor enn jeg føler at hans representanter i kommunalkomiteen har gjort, der de skriver at

«ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift kan føres videre etter dommen i EFTA-domstolen».

Statsråden viste nå til hva realiteten er, og da har jeg følgende spørsmål til statsråden: Er det slik at statsråden er mer enig med statsminister Bondevik når han sier at han ikke tør garantere at vi får beholde denne ordningen etter år 2003, enn han er med sine kolleger i kommunalkomiteen? Og mener statsråden, i likhet med SV, at det er behov for en totalgjennomgang både av dette og når det gjelder SND, fordi det her er en realitet at viktige virkemidler er tatt ut av norske politiske beslutningsmyndigheters hender?

Statsråd Odd Roger Enoksen: Det er selvfølgelig vanskelig å si hva som vil komme til å skje etter år 2003 når denne ordningen skal evalueres på nytt. Det jeg oppfatter at sentrumpartiene i komiteen har uttalt seg om, er resultatet av dommen i dag, hvor det er et faktum at vi får videreføre det aller meste av ordningen i henhold til den dommen. Samtidig er det slik at ordningen er under press. Den vil stå uforandret fram til år 2003, men hva som vil skje etter den tid, hva slags kriterier som da vil bli lagt til grunn, ja, se det er mer usikkert, men som det er bedt om her, vi vil selvsagt gjøre det som er mulig, for å se på både kriterier og ordninger som kan sikre at vi får beholde en størst mulig andel av de distriktpolitiske virkemidlene også etter neste evaluering. Problemet er at disse ordningene er under press innenfor EU-systemet, at den andel av befolkningen som skal omfattes av denne type ordninger, skal reduseres, og at også spredtbygd-kriteriet som er lagt til grunn for den norske ordningen, er under press og vil komme til å være utsatt. Men det er selvfølgelig vårt fremste mål å opprettholde så mye som mulig av denne ordningen. Derfor er det umulig å si hva som vil komme til å skje etter 2003. Men dommen slår fast at i den form som vi nå viderefører arbeidsgiveravgiften, vil vi få opprettholdt det aller meste av ordningen, ikke som en del av skatte- og avgiftssystemet slik det opprinnelig var sagt, men som en indirekte transportstøtte.

Så til utfordringene innenfor kommunesektoren: Vi har ganske formidable utfordringer i forhold til hvordan oppgavene, som vi alle ønsker at fellesskapet skal ta seg av, skal kunne løses på en tilfredsstillende måte. Vi vil ha behov for å øke sysselsettingen vesentlig innenfor mange områder, samtidig som vi ser at kostnadsnivået på disse sektorene øker. Derfor er det desto viktigere at man ivaretar en balanse mellom privat og offentlig sektor, slik at det blir vekst i privat sektor samtidig som det er vekst i økonomien i sin helhet, noe som gjør at vi kan ivareta fellesoppgavene innenfor kommunesektoren på en god måte. Det er det Regjeringen har søkt å legge til rette for i det budsjettet som nå er fremlagt.

Leif Lund (A): Både statsråd Enoksen og statsråd Dåvøy har tidligere i Stortinget gitt positive signaler om at det er ønskelig med en politisk styring av boligmarkedet.

Med sosial boligbygging mener vi i Arbeiderpartiet at det må være mulig for folk med vanlige inntekter og for unge og vanskeligstilte å kunne skaffe seg bolig. Det blir vanskelig med de tomteprisene vi har i dag, spesielt i Oslo.

I en merknad fra Arbeiderpartiet og SV vises det til at Statsbygg har lagt ut deler av området på det gamle Rikshospitalet, kalt Pilestredet Park, for salg til høystbydende. Prisene forventes å bli høye. Jeg vil spørre statsråd Enoksen om han vil ta initiativ til at Statsbygg kan selge en av tomtene til en allmennyttig organisasjon som kan oppføre utleieboliger, finansiert av Husbanken, med en klausul om at unge og vanskeligstilte kan få disse.

Og så et annet tema: Enoksen har sagt her i dag at fraflyttingen fra Distrikts-Norge har «bremset» opp. Jeg er derfor litt overrasket over at han brukte så sterke ord som han gjorde i «Politisk kvarter» den 2. desember, kl. 08.05 om morgenen, for da sa han at denne regjeringen gikk til valg på den skulle foreta en gigantisk distriktpolitisk snuoperasjon, at den skulle snu flyttestrømmen, og at dette var ambisiøse målsettinger.

Når jeg hører innleggene fra statsråden og Senterpartiets representant i kommunalkomiteen, virker det på meg som om de ikke har fått til så veldig mye. De har faktisk klart å bremse det litt.

Statsråd Odd Roger Enoksen: Etter ti år med nedtrapping av de distriktpolitiske virkemidlene – hvert eneste år – hvor vi faktisk må tilbake til 1990, da kommunalministeren het Johan J. Jakobsen, for å finne en tilsvarende satsing innenfor det distriktpolitiske virkeområdet, etter at vi over år har sett en ensidig og sterk sentralisering, hvor fraflyttingen fra utkantkommunene og distriktene har blitt større for hvert eneste år, ser vi nå for første gang i dette tiåret at fraflyttingen bremser opp i viktige områder av landet. For eksempel er fraflyttingen fra periferi Midt-Norge halvert fra 1997 til 1998. Tilflyttingen til Oslo er redusert med 38 pst. Rett nok har det delvis sammenheng med at noe av tilflyttingen nå ikke går til Oslo, men til kommunene rundt Oslo, det må jeg tilføye, men sentraliseringen har bremset opp. Fraflyttingen fra viktige deler av periferien har bremset opp. Det er en viktig milepæl i utviklingen, etter at vi over tid har hatt en ensidig sentralisering. Det betyr selvsagt ikke at ikke målet om å snu flyttestrømmen står fast. Men skal man klare å nå målet om å snu flyttestrømmen, må man i det minste først klare å bremse flyttestrømmen, så stoppe den, for deretter å snu den. Dette er et langsiktig arbeid som vi har tatt fatt på, og som vi nå er godt i gang med å gjennomføre med dette budsjettoplegget, med god hjelp av et flertall i komiteen, for det er viktig at man har et bredt sett av virkemidler hvis man skal klare å snu flyttestrømmen. Det er ikke nok å bygge veier i Distrikts-Norge, slik noen tror. Det er òg viktig, men det må følges opp av andre virkemidler, både personrettede virkemid-

ler, kompetansehevende virkemidler og virkemidler som har til hensikt å styrke næringslivet i Distrikts-Norge.

Det er først og fremst et kommunalt ansvar å legge til rette for boligbygging. Det er også et kommunalt ansvar å føre en tomtepolitikk som gjør at man har billige tomter og kan legge til rette for sosial boligbygging, som gjør det mulig å etablere seg for en rimelig kostnad.

Staten har en tomt til disposisjon i Oslo, en tomt som Regjeringen har bestemt skal selges til høystbydende. Jeg tror at det er nødvendig å tenke godt gjennom den presedens det vil ha dersom man i Oslo – i ett av de mest attraktive områdene – ønsker å selge en tomt til en redusert pris og ikke gjør tilsvarende i andre områder hvor man har et press på tomtepris og høye tomtekostnader. Men dette er et spørsmål som først og fremst hører inn under arbeids- og administrasjonsministeren, og som hun kanskje kan svare nærmere på.

Presidenten: Replikkkordskiftet er omme.

Aud Gaundal (A): Den budsjettinnstillinga som legges fram i dag, er resultat av et kompromiss. Det bærer den preg av. Men for oss i Arbeiderpartiet var det viktig å dreie budsjettet i en riktigere politisk retning enn da regjeringspartiene inngikk budsjettforlik med Høyre og Fremskrittspartiet.

På ett område ser vi en positiv utvikling, og det er når det gjelder boligmarkedet. Med Innst. S. nr. 100 for 1998-99 til St.meld. nr. 49 for 1997-98, Om boligetablering for unge og vanskeligstilte, og dette budsjettkompromisset mener jeg vi kan rette opp noe av skjevheten i boligmarkedet. Regjeringa hadde i tillegg i sitt budsjettforslag en økning på 2 milliarder kr til Husbanken, og det er bra. Med budsjettforliket som vil gi 1 000 nye studentboliger, vil vi frigjøre rimelige boliger som kan benyttes av andre leietakere som også trenger bolig til en noenlunde rimelig pris. Forliket innebar også at vi fikk lagt inn 50 mill. kr til utleieboliger. 6,5 mill. kr av disse blir foreslått omgjort til tilsagnsfullmakt. Jeg skal innrømme at jeg hadde håpet at vi skulle få til det som var Arbeiderpartiets utgangspunkt, nemlig at vi i tillegg til studentboligene skulle få til 1 000 nye utleieboliger. Men forlik er nå en gang et forlik, vi kom ikke lenger denne gangen, men vi kom et godt stykke på vei.

Vi bør imidlertid, slik komiteens flertall, medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet sier, følge utviklingen nøye når det gjelder bygging og etablering av utleieboliger, og eventuelt vurdere bevilgning og tilsagnsrammer i forbindelse med revidert budsjett for år 2000. Vi får håpe at vi ser en utvikling på boligmarkedet som viser at det er mange og gode prosjekter, noe som igjen gjør at et krav om mer midler er berettiget. Det er ønskelig at byggebransjen leter etter nye og rimelige løsninger når vi skal bygge utleieboliger.

Flertallet, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser også til at det bør være en opptrappingsplan for bygging av flere utleieboliger. Disse partiene ber om at en slik plan konkretiseres i budsjettet for 2001. Konkretise-

res betyr: Antall utleieboliger pr. år må fram, og de økonomiske kostnadene ved en opptrappingsplan må ligge på plass.

I forbindelse med en slik plan ber flertallet om en vurdering av å sette minimumsgrenser for tilskudd, både for utleieboliger og lavinnskuddsboliger. Vi er avhengig av at alle deler av byggebransjen bidrar, vårt ansvar er at vi legger til rette for at ordningene er noenlunde forutsigbare. Derfor må slike minimumsgrenser vurderes.

Da vi i vår behandlet St.meld. nr. 49 for 1997-98, Om boligetablering for unge og vanskeligstilte, var ett av de vedtakene som ble gjort, at Regjeringa skulle nedsette et boligutvalg. Det ble også satt opp en del punkter over hva Stortinget mente burde være med i mandatet for utvalget. Ett av disse punktene var hvilken rolle det offentlige skal ha i boligbyggingen. Det er et svært sentralt tema, da vi ser at markedsprisene ekskluderer mange fra boligmarkedet. Gjentatte ganger har vi mast på Regjeringa og statsråden for å få på plass dette utvalget. Nå har statsråden sagt at utvalget skal være i arbeid fra 1. januar 2000. Men det har tatt, mildt sagt, altfor lang tid. Stortinget mente at utvalget burde ha et par år på seg, og nå har det snart gått et år før utvalget er i arbeid.

Det synes for meg som det nærmest er litt vegring mot å ta politiske grep i boligpolitikken. Jeg håper det ikke er slik, for både Arbeiderpartiet og jeg mener at vi må ha mer, ikke mindre politisk styring.

Det er stor byggeaktivitet når det gjelder omsorgsboliger. Det er gledelig, for den eldre delen av befolkninga ønsker tydelig en lettere boligsituasjon når de blir gamle.

Det som ikke er bra, er at kommunene ikke synes å prioritere sykehjemsplasser. Derfor ber en samlet komite om at Regjeringa følger den utviklinga nøye.

Utviklinga når det gjelder priser på omsorgsboliger, er det absolutt grunn til å følge med på. Det er bekymringsfullt at nesten alle som får tilbud om slike boliger, er avhengig av bostøtte, fordi byggekostnadene er blitt så store. Det må bli en vesentlig del av evalueringa, som skal komme til våren.

Torbjørn Andersen (Frp): Jeg vil starte mitt innlegg med å si at norske kommuner i dag har nok ressurser og penger til å løse sine oppgaver på en høyst tilfredsstillende måte.

Jeg har merket meg at Arbeiderpartiet i sine merknader skriver følgende:

«Disse medlemmer er opptatt av å styrke den kommunale økonomiske handlefriheten.»

Videre har jeg merket meg at regjeringspartiene i sine fellesmerknader har en likelydende formulering om at «Regjeringens mål er å legge til rette for god økonomi i kommunesektoren». Dette må høres positivt ut både for ordførere og kommunestyremedlemmer over det ganske land, de som lenge har klaget over for lite penger til kommunene. Her er det jo et flertall for et kjempeløft for kommunene. Men det er bare det at merknadene jeg siterer fra, med de store ordene om å styrke og skape en god kommuneøkonomi i budsjettavtalen mellom de to samarbeidspartnerne, resulterte i en mikroskopisk symbolpå-

plussing på noe slikt som 0,3 pst. i budsjettet. Det er altså noe som rent realøkonomisk neppe er egnet til en særlig styrking eller bedring av kommuneøkonomien.

Det er imidlertid bør merke seg ved Arbeiderpartiets og regjeringspartienes merknader i innstillingen, er at debatten om norsk kommunepolitikk i for stor grad er fokusert på å skaffe stadig mer penger til kommunene. Men mer penger til kommunene er nødvendigvis ikke løsningen, slik jeg ser det, for kommunene har aldri hatt mer penger å rutte med enn akkurat i dag. Feilen ligger ikke i tynne, kommunale lommebøker, men i selve organisasjons- og driftsstrukturen i norske kommuner. Det nytter ikke å sprøyte flere penger inn i et foreldet etats- og monopolsystem som ikke har de rette incitamentene til rasjonell og effektiv utnyttelse av ressursene. Den foreldede kommunale etatsstrukturen og kommunenes skjermede monopolstilling hva tjenesteproduksjon angår, har medført at den kommunale virksomhet er blitt ute av stand til å utnytte ressursene rasjonelt og effektivt. Dette er en utfordring. Innenfor et offentlig monopolsystem, der det er fravær av konkurranse og markedsstyring, finnes heller ingen påtrengende behov for å drive effektivt og rasjonelt – men dette må baseres på nytenkning og reelt omstillingsarbeid.

Norske kommuner har derfor gradvis kommet i bakleksa. Dette skyldes at det politiske flertall fortsatt rir ideologiske og politiske kjepphester i samrøre med Kommuneforbundets faglige maktkamp, og det har effektivt forhindret en prosess med effektiviserende omstillingsarbeid, først og fremst basert på konkurranseutsettelse og markedsstyring i kommunene. På grunn av kommunenes tilnærmede monopolstilling når det gjelder å drive f.eks kommunaltekniske tjenester, eldreomsorg og skoler, har ikke kommunene hatt det samme behovet for å tenke kostnad og kvalitet som de gjør, og har gjort, i privat sektor. Og i dag ser vi resultatene. Pengene flommer inn til kommunene, men systemet medfører at kommunene ikke er i stand til å bruke pengene rasjonelt og effektivt. Slik kan det ikke fortsette. Kommunene må fornye seg i pakt med den tiden vi befinner oss i. Kommunene må spille på lag med utviklingen i samfunnet rundt oss. Folk i dag forlanger økt kvalitet til riktig pris også fra det offentlige. Og spørsmålet er: Greier en skjernet virksomhet det?

Hovedproblemet for norske kommuner er altså først og fremst ikke mangel på penger, men mangel på politisk vilje til å slippe løs det effektiviseringspotensial som ligger i å åpne for konkurranseutsettelse og markedsstyring, og gi økt tilbudsmangfold og valgfrihet for innbyggerne. Dette vil gi langt bedre resultater på sikt enn bare å sprøyte enda mer penger inn i kommunesektoren.

Odd Eriksen (A): Statsråd Enoksen ble i «Politisk kvarter» den 2. desember utfordret til å gi et eksempel på hvordan Regjeringen har styrt samfunnsutviklingen. Det jeg klarte å forstå ut fra intervjuet, og som også var journalistens konklusjon, var at Regjeringen etter to års arbeid ville gjøre noe med distriktspolitikken. Det mangler altså ikke på vilje.

Det som Arbeiderpartiet etterlyser, som også ble gjort under finansdebatten, er politisk evne til å ta de nødven-

dige grep i samfunnsstyringen. For Arbeiderpartiet er det viktig at myndighetene har et spekter av virkemidler som støtter opp om en samfunnsutvikling hvor målsettingen om å opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret er et viktig element. Det kommunale inntektssystemet er et slikt virkemiddel, kanskje det viktigste fordelingspolitiske virkemidlet politikerne rår over. Det må være rettferdig, samtidig som det skal være slik at man, uansett hvor man bor i landet, skal ha tilgang til den offentlige tjenesteytingen som ivaretar næringslivets og den enkeltes behov.

Et variert næringsliv er den beste forutsetningen for å opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret. Samtidig må næringslivet selv, sammen med myndighetene, bidra til et mer kunnskapsorientert næringsliv. Det er grunn til bekymring, som også Regjeringen skriver i budsjettproposisjonen, når forskning viser at distriktenes næringsliv ligger vesentlig under gjennomsnittet når det gjelder andelen ansatte med høyere utdanning. Jeg er enig med Regjeringen som i samarbeid med SND vil styre de eksisterende virkemidlene mer målbevisst inn mot de kunnskapsintensive næringene. Den største utfordringen i kampen for å opprettholde bosettingsmønsteret vil etter hvert bli kampen om kompetansen. Klarer vi ikke å møte denne utfordringen, vil risikoen for at vi får et kunnskapsbasert klasseskille, som i tillegg vil være geografisk betinget, være stor.

Jeg synes det er bra og nødvendig at Regjeringen bruker forholdsvis store ressurser innenfor distrikts- og regionalpolitikken. Men jeg må nok si at innsatsen i for liten grad er målorientert. Dette er heller ikke enkelt, fordi den generelle samfunnsutviklingen på mange måter trekker i motsatt retning. På den ene siden bruker vi store ressurser på en distriktpolitisk satsing, på den andre siden gjennomfører vi strukturelle endringer innenfor statlige virksomheter hvor konsekvensene er sentralisering, ofte til større sentre. Derfor er det ingen som ser den distriktpolitiske snuoperasjonen som regjeringspartiene ynder å vise til.

Arbeiderpartiet har de siste to årene advart Regjeringen mot den utviklingen vi så ville komme innenfor de offshorerelaterte virksomhetene langs kysten. Dette er virksomheter som ikke bare er lokalisert i Distrikts-Norge, men det er ofte hjørnesteinsbedrifter i de mange lokalsamfunn som nå berøres. Jeg er glad for at Arbeiderpartiet har fått regjeringspartiene med på en næringslivspakke spesielt innrettet mot offshoreverftene, leverandørindustrien og ikke minst underleverandørindustrien. Problemet er imidlertid at tiltakene kommer for sent, og at for mye krefter går med til å reparere. Isteden burde Regjeringen ha handlet i forkant, vært i stand til å forebygge og stimulert til strukturendringer, omstilling og nyskaping. Vi kan ikke forvente at folk skal bo i lokalsamfunn hvor arbeidsplasser og livsgrunnlag blir revet vekk under føttene på en.

Regjeringen har også foreslått to endringer i ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Den ene gjelder endringer i det geografiske virkeområdet hvor 14 kommuner får høyere avgiftssats og 39 kommuner får lavere

avgiftssats. Bakgrunnen for disse endringene finner vi i ESA-vedtaket av 2. juli 1998, hvor det står:

«Overvåkningsorganet er ikke overbevist om at regional transportstøtte er berettiget for alle kommuner som i dag omfattes av sone 2 ...»

Så viser de til en del fylker.

Det er mulig Regjeringen har gjort de riktige vurderinger, men den satte Stortinget i en tvangssituasjon, hvor Stortinget måtte vedta en endring Regjeringen hadde fremforhandlet med EU. Og jeg minner om at Overvåkningsorganet ikke sa at vi måtte gjøre endringer, men de var ikke overbevist om at den ordningen vi hadde, og som berørte navngitte fylker, var riktig. Det var på mange måter en utfordring for Regjeringen å overbevise Overvåkningsorganet om at den ordningen vi hadde, var korrekt.

Næringslivet og offentlig sektor i de 14 kommunene får uforutsette utgifter i størrelsesorden 245 mill. kr årlig som følge av denne endringen. Det er grunn til å kritisere Regjeringen og statsråden for slett forarbeid og dårlig kommunikasjon med de kommunene som ble berørt, før beslutningen ble truffet.

Jeg vil derfor bare kort vise til at det er bred tilslutning i komiteen for at Regjeringen må komme tilbake til Stortinget, senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, med en vurdering av mulige tiltak som kompenserer de økte kostnadene som kommunene og næringslivet blir påført.

Sverre J. Hoddevik (H): I våre generelle merknader har Høyre redegjort for sitt ønske om å vri den økonomiske satsingen fra en bred, altomfattende distriktpolitikk til generelle rammevilkår for næringslivet – spesielt små og mellomstore bedrifter – og til infrastruktur, framkommelighet på veg.

Sist lørdag brukte noen av oss hele dagen på å repetere og dokumentere behovet for å fullføre veganlegget «Jakobsens ufullendte», som det spøkefullt heter i forbindelse med en tidligere samferdselsminister. Situasjonen for denne veg- og brostrekningen i Dalsfjorden i Sunnfjord er et eksempel på konsekvensen av å omprioritere lokalt, etterfulgt av tørke i bevilgningene til riksveger. I tillegg til dette og i påvente av fylkesvegmidler frister fiskeindustrien i samme område en kummerlig tilværelse med irregulær ferjedrift som aller helst skulle vært avløst av sambindende fylkesveg. Det er i slike områder at våre eksportverdier blir skapt. Høyres politikk går nettopp ut på å ivareta interessene til disse kreative næringsmiljøene. Utvidede bo- og arbeidsområder og forbedrede muligheter til transport av råvarer og produkter er en mer offensiv og effektiv måte å møte morgendagen på enn bare å gå med en stadig frykt for at vi kommer til kort når det gjelder arbeidsmarkedstiltak i en ledighetssituasjon.

I årets tilbakelagte spørretimer i denne sal har Arbeiderpartiet til stadighet sett for seg dystre framtidige ledighetstall, som heldigvis ikke ennå har manifestert seg i virkeligheten. I dette perspektivet av mulig ledighet kan jeg ikke huske å ha hørt representanter for sosialdemo-

kratiet slå til lyd for prinsipielt bedre rammebetingelser for næringslivet som de mest effektive tiltak. Nei, en urokkelig tro på arbeidsmarkedstiltak har noen brakt med seg fra en tid med formidabel ressursbruk på denne sektoren. Vi har tro på at kompetanse i stor utstrekning skal hentes i undervisningssektoren, og at konkurranse på utleie- og formidlingssida vil øke smidigheten i arbeidsmarkedet.

Innstillingen har også et avsnitt om samepolitiske spørsmål. Vi i Høyre har registrert Regjeringens og flertallets ønske om å øke Sametingets myndighet. Fra Høyres side har vi sett verdien av at Sametinget i stigende grad forvalter ressurser og forordninger som utelukkende angår samene, knyttet til kultur, språk og egenart. Flertallet har verken tidligere eller nå vært villig til å presisere at dette ikke må gå på bekostning av den ikke-samiske befolkning. Innstillingens ønskede myndighetsutvidelse for Sametinget må derfor leses med skepsis av den ikke-samiske befolkning f.eks. i påvente av behandlingen av Samerettsutvalgets innstilling. Det gjelder for så vidt også spørsmål knyttet til mineralloven.

Til slutt: Høyre ser fram til en mer overordnet debatt om komiteens arbeidsområde i det kommende år. Jeg har håp om at tapskompensasjon knyttet til kommunalt inntektssystem kan gjøres overflødig gjennom kriterieforandringer.

På bakgrunn av Høyres forslag ser det nå også ut til at Oppgavefordelingsutvalget får utvidet sitt mandat til også å omfatte fylkeskommunens prinsipielle eksistens. Dermed er det også svært gledelig at dagens fylkeskommune ser ut til å få kappet sine politiske fortøyninger, og vi i Høyre vil selvfølgelig markedsføre de øvrige to forvaltningsnivåer. Skulle vi få konkrete resultater av denne debatten, ville en spennende bivirkning være at vi får økt fokusering på nødvendigheten av en robust og kompetent primærkommune. Fra Høyres side ønsker vi at noen politiske gulrøtter skal tilskynde nødvendige forandringer også her. Fra min side er det ingen tvil om at offentlig ressursbruk blir mer målrettet dersom vi slutter å premiere kommuner utelukkende for å være små.

Berit Brørby (A): Som en konsekvens av budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet og sentrumpartiene får kommunene mer å rutte med neste år – ikke nok, men litt mer, slik at det blir noe enklere å få sydd sammen kommunebudsjettene. Tross denne økningen har kommunepolitikere en tøff jobb, og handlefriheten er svært begrenset. Nedskjæringer og oppsigelser er ikke til å unngå, ser det ut for. Og bekymringen er stor for at det er brukerne av de kommunale tjenestene som blir taperne.

Jeg skal ta ett eksempel, ikke fra min egen kommune, Jevnaker, men fra nabokommunen Lunner. Siden 1989 har Lunner tilhørt lavinntektskommunene. De så fram til Rattsø-utvalgets forslag om å omfordele noen midler til styrking av lavinntektskommunene. Det lar vente på seg. Sammenlikner en Lunner med andre lavinntektskommuner – med kommunene i Oppland fylke og i landet for øvrig, utenom Oslo – har Lunner lavest inntekt pr. innbygger, og driver billigst. Lunner kommune taper også så

langt på forslaget om løpende inntektsutjevning. Overgangen til dette systemet gir en kraftig reduksjon i de frie inntekter. De står derfor overfor en svært krevende oppgave, og har nå i sin nød luftet forslag om innføring av eiendomsskatt – til høylytte protester fra innbyggerne.

Eiendomsskatt er selvfølgelig en ubrukt inntektskilde for mange kommuner. Så lenge det ikke er mulig å få vedtatt i Stortinget at om eiendomsskatt skal innføres, skal den gjelde for alle innbyggerne i kommunen. Først da vil det bli enklere å få den innført, og folk vil ha lettere for å akseptere den. Dagens system er derfor i sin innretning urettferdig.

Vi opplever frustrasjonene i kommunene. Den ene ekstra milliarder kommunene nå får, er som en dråpe i havet i forhold til de oppgaver kommunene er pålagt å løse. Jeg tror at om vi fortsatt skal ha en sterk offentlig sektor og gode offentlige tjenestetilbud, kommer vi ikke utenom å måtte bevilge mer penger til kommunene, kombinert med regelverksforenklinger og modernisering av tjenestetilbudene. En aktiv holdning for å innføre en mer rettferdig eiendomsskatt bør etter min mening Regjeringen og kommunalministeren snarest se nærmere på.

I innstillingen på side 6 har et flertall i komiteen tatt til orde for en nødvendig gjennomgang av det kommunale inntektssystemet. Det er nok av bevis på at det slår uheldig ut for en rekke kommuner.

Jeg ser fram til hva kommunalministeren mener han kan gjøre for å få til en jevnere fordeling av kommunesektorens totale inntekter, og hvor snart han vil komme tilbake med en gjennomgang av overgangsordningene som er tatt i bruk i inntektssystemet. For mange kommuner, ikke bare Lunner, er det ikke nok med forståelse og gode ord – de harde facts er: mer penger.

Utviklingen i innlandsfylkene Oppland og Hedmark er på en måte en annen side av samme sak. Jo bedre fylkene og kommunene her blir i stand til å skaffe seg nyetableringer og kompetanseheving hos innbyggerne, jo bedre er det. Prosjektet «Morgenlandet», som delvis finansieres av Kommunaldepartementet, er et omstillingsprogram som skal bidra til vekst i alle regioner i Oppland og Hedmark. De høyere utdanningsmiljøene i innlandsregionen må styrkes, det må bli et bedre samspill mellom disse miljøene og andre kunnskapsmiljøer. Det er behov for omstilling grunnet næringsstruktur, sysselsetting og befolkningsutvikling, sett i lys av et framtidig konkurranseutsatt internasjonalt marked. Dette prosjektet må følges opp fra departementets side, slik at de ønskede resultater faktisk kommer, og slik at dette prosjektet, i likhet med mange andre, ikke blir et prosjekt der pengene er brukt, mange har vært sysselsatt – men resultatene uteblir.

Så til slutt noen ord om arbeidsgiveravgiften. Når nye soner og kart for arbeidsgiveravgift tegnes, blir det alltid noen nye forskjeller. Jeg er glad for at Nord-Gudbrandsdalen og Valdres i Oppland nyter godt av redusert arbeidsgiveravgift, men der hvor nabokommunene – som er en del av et felles arbeidsmarked – ikke får nytte godt av reduksjonen, skaper det bare nye forskjeller. Nordre Land, Søndre Land og Sør-Fron er slike. Hvor lenge vi

kan vente med en fullstendig omlegging av arbeidsgiveravgiften, skal ikke jeg spå om, men at den er under press både internt i eget land og fra utenforstående, er et faktum.

Laila Kaland (A): Budsjettforliket mellom sentrumsregjeringa og Arbeidarpartiet fører til at det kan bli ein betre fordelingspolitikk og meir pengar til kommunesektoren. At dei frie inntektene er auka, vil gi større råderett for lokalpolitikarane til å prioritere innafør stramme budsjett i kommunane.

Dersom vi igjen hadde fått eit statsbudsjett med sterk påverknad frå Høgre og Framstegspartiet, ville vi fått ein svekt kommuneøkonomi, og vi hadde fått større ulikskap mellom folk, med mindre velferd i kommunesektoren.

Det viktigaste ein kan gjere i høve til budsjettet for år 2000, er å jamne ut skilnadene og vedta eit budsjett som sikrar høgare sysselsetjing, lågare rente og gjennomføring av ei meir rettvis skattlegging. Desse tre områda er viktige for Arbeidarpartiet sin politikk i tida framover, og den politikken må vidareførast.

Eldresatsinga i kommunesektoren er viktig. Vi kan sjå av statistikkar at talet på eldre vil auke sterkt framover. I år 2020 er det meir enn 1,2 millionar menneske over 60 år. Denne utviklinga gjer at vi får fleire eldre og færre yrkesaktive i landet. Dette vil medføre eit aukande behov i pleie- og omsorgstenesta, og gjer det naudsynt å styrkje folketrygda. Talet på innbyggjarar over 80 år er ein viktig indikator for behovet i eldreomsorga. Og i planleggingssamanheng er det difor viktig at utviklinga i denne befolkningsgruppa blir analysert nøye.

Det er eit mål i eldresatsinga at kommunane skal utvikle heilskaplege tenestetilbod som lett kan tilpassast ulike behov i befolkninga og hos den enkelte brukaren. Dette skulle tilseie at kommunane burde prioritere dei svake ledda i tiltakskjeda. I ein del kommunar kan det synast som at ein heller satsar på meir av det ein har frå før, enn å etablere tilbod som dei manglar. Framover blir det difor viktig at kommunane vurderer kva slags tenester ein treng å etablere for å ha eit godt nok totaltilbod i eldreomsorga.

Utfordringa i tida framover for kommunepolitikarane må vere at ein kan skape eit variert og fleksibelt tenestetilbod i pleie- og omsorgstenesta. Vi må ha ei omsorgskjede som omfattar alt frå nokre timar hjelp i heimen til omsorgsbustader eller andre butilbod, fleire institusjonsplassar på sjuke- og aldersheimar og utviding av omsorgstenesta til heildøgnteneste og einerom til dei som ønskjer det.

Eg er glad for at eldresatsinga blir følgd opp også i statsbudsjettet for neste år, og at komiteen har merknader på det.

Vi må ikkje gløyme at eit hovudmål for dei eldre er at dei skal bu i sine eigne heimar så lenge som mogleg. Dette er ofte det beste tilbodet for at dei eldre kan trivast og halde seg friske.

Tiltak som eg trur kan vere nyttige i det høvet, er å få til fleire dagtilbod og ulike førebyggjande tiltak, at ein har variert aktivitetstilbod, fleire korttidsplassar og tilbod

om rehabilitering, avlastning og andre tilbod til pårørende og tilbod til heimebuande med spesielle vanskar. Eg tenkjer då på eldre som kan ha fått åtferdsvanskar på grunn av aldring, og som kan vere vanskelege å hanskast med for dei pårørende.

Kommuneøkonomi og drift i eldreomsorga er to faktorar som er uløseleg knytt til kvarandre. Dei store utfordringane for kommunane vil difor bli å drive eldreomsorga på ein god måte innafør dei økonomiske rammene som blir gjevne. Det er òg heilt avgjerande at ein både kan skaffe nok og riktig personale.

Eg vil peike på nokre område som gjeld helsepersonell, som eg vonar kommunalministeren vil ta med seg: Det er at ein sikrar økonomiske rammer til drifta slik at alle som treng hjelp, kan få det, uavhengig av kva slags bustad eller kva kommune dei bur i. Ein må rekruttere nok personale i ei tid med aukande behov og med sviktande rekruttering til dei profesjonelle omsorgsyrka. Ein må òg stimulere til at eldreomsorga i framtida får eit breitt tenestetilbod med godt tverrfagleg fagmiljø.

Denne eldresatsinga er det berre litt over to år sidan vi kom i gang med. Det er altså svært mykje som kan skje i tida framover, noko som kjem klårt fram i plantala for kommunane. Mange kommunar vil framleis gjere val som får store konsekvensar for befolkninga i framtida, og difor bør det bli mange interessante diskusjonar og spanande planprosessar i tida framover. Men det er også heilt naudsynt at kommunesektoren kan få rammer frå staten som kommunane kan leve med, og som kan gi det tilbodet innafør eldresatsinga som Stortinget har sagt dei skal gjere.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Statsråd Laila Dævøy: I Regjeringens budsjettopplegg er yrkeshemmede en prioritert målgruppe. Gjennom de senere årene har vi trappet opp innsatsen overfor yrkeshemmede, og i budsjettforslaget for 2000 har vi foreslått å videreføre denne satsingen. Jeg er glad for at komiteen slutter seg til denne prioriteringen.

Jeg har likevel behov for å kommentere enkelte punkter i innstillingen.

Komiteen understreker viktigheten av forbedring og forenkling av tiltakene overfor yrkeshemmede. Jeg vil her vise til det arbeidet vi har satt i gang med gjennomgang av tiltaksstrukturen for både ordinær og yrkeshemmet arbeidskraft med sikte på forenkling. Utgangspunktet for arbeidet er brukernes behov og at vi ved en fornuftig ressursbruk greier å bringe flest mulig arbeidssøkere over i en aktiv situasjon i arbeid eller utdanning. Arbeidet med gjennomgangen av tiltaksstrukturen må bygge på omfattende analyser og nøye avveininger, og vil derfor måtte ta noe tid.

Komiteen uttaler også at enkelte støttesatser over mange år ikke har vært justert i takt med den reelle kostnadsutviklingen og anbefaler at satsene økes, slik at de gir en reell kostnadsdekning. Regjeringen er opptatt av at tiltakene er utformet slik at de dekker brukernes behov

og bidrar til en vellykket overgang til og integrering i ordinært arbeidsliv. Etter min vurdering er støttesatsene i hovedsak tilpasset et slikt hensyn. Jeg vil også peke på at dersom en eller flere støttesatser blir hevet, vil dette måtte gå på bekostning av antall tiltaksplasser for yrkeshemmede. Det vil etter min vurdering være lite ønskelig at tilbudet om tiltaksplasser til yrkeshemmede må reduseres.

Jeg vil også peke på at det vil være vanskelig å gjennomføre omfattende endringer i støttesatsene allerede fra årsskiftet. I departementets instruks til Arbeidsdirektoratet om gjennomføring av arbeidsmarkedspolitikken for neste år vil derfor i utgangspunktet støttesatsene for innværende år med en normal prisjustering bli lagt til grunn. Jeg vil imidlertid be Arbeidsdirektoratet foreta en ny vurdering av støttesatsene og eventuelle behov for å justere disse. I arbeidet som er satt i gang for å forenkle tiltaksstrukturen, vil det også være aktuelt å vurdere støttesatsene, og departementet vil selvsagt løpende måtte vurdere gjennomføringen av arbeidsmarkedspolitikken og forholde seg til eventuelle problemer som vil oppstå i denne sammenheng.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Aud Gaundal (A): Jeg vil tilbake til tomtearealet ved det gamle Rikshospitalet. Her har Regjeringa en mulighet til å styre politisk for å løse litt av boligproblemene for unge og vanskeligstilte i Oslo, men i stedet sier statsråd Enoksen at det er kommunene som skal legge til rette for tomtegrunn og boligplaner. Boligansvarlig statsråd Enoksen skyver dermed ansvaret for Statsbyggs salg av tomter ved Rikshospitalet over til statsråd Dævøy. Slik kan ikke Regjeringa holde på. Det er ikke bare politisk vegring i grepet i forhold til boligbygging, det er også ansvarsfraskrivelse. Staten tar markedspris. Hvordan kan vi da forlange at kommunene ikke skal gjøre det? Det er nødvendig at staten går foran med et godt eksempel – da kan vi kreve noe av kommunene, både når det gjelder planer og rimelige tomter. Ser ikke statsråd Dævøy det?

Statsråd Laila Dævøy: Kommunene har selvsagt primæransvaret for å legge til rette for boligbygging, som også statsråd Enoksen påpekte tidligere i dag. Like fullt har staten ved Statsbygg prøvd å være behjelpelig i en del sammenhenger når det gjelder statlig eiendom.

Etter at representanten Sylvia Brustad stilte meg et spørsmål i den muntlige spørretimen, har jeg gått tilbake til mitt departement og sett på hva som har vært gjort, og hva vi eventuelt kunne gjøre når det gjelder Pilestredet Park. Det viser seg at eiendommer som av kommunale myndigheter har vært regulert til boliger, har man fra Statsbyggs side etter hvert solgt nettopp til boliger. Statsbyggs oppgave er primært å forvalte og skaffe statlig eiendom til bruk for offentlige formål, noe vi også faktisk fortsatt har behov for i Oslo-regionen, og vi prøver selvsagt å drive en langsiktig planlegging.

Når det så gjelder Pilestredet Park direkte, er den salgsprosessen kommet for langt til at vi kan reversere

den, den er så å si ferdig i disse dager. Vi har også en avhendingsinstruks som er vedtatt ved kgl. resolusjon, og som Statsbygg har vært underlagt også i denne salgsprosessen. Det siste er at også salg av eiendommene i Pilestredet Park som nå skal selges, er inntatt i budsjettet som en inntektskilde. Derfor er det litt sent å gjøre noe med akkurat disse eiendommene. Men vi skal fortsatt søke å være behjelpelig i den grad vi kan. Jeg vil også henvise til det boligutvalget som vil bli nedsatt fra 1. januar, der vi kanskje kan ta en del helhetlige grep.

Torbjørn Andersen (Frp): Det gjelder ASVO-plasser. Jeg har fått en del henvendelser fra kommuner som mener at de har en underdekning her og har behov for å få flere av den type plasser i sin kommune. Dette er noe kommunene må søke om gjennom bl.a. fylkesarbeidskontoret, og det har for mange kommuners vedkommende vært et alvorlig problem at de til syvende og sist ikke har kunnet få midler til å opprette kanskje 5-20 av de plassene som jeg her viser til. Dette er en type plasser som er svært viktig for dem det gjelder. Her er det ofte snakk om mennesker som kanskje aldri vil kunne fungere og komme ut i ordinært arbeid.

Jeg for min del ville bli glad dersom statsråden kunne love å være imøtekommende når det her fra talerstolen stilles spørsmål om det er mulig å få gjort noe med den underdekningen som fins når det gjelder denne type arbeidsplasser, ASVO-arbeidsplasser. Det tror jeg, som sagt, det er et stor behov for, og de informasjonen jeg har fra flere kommuner, tyder altså på at det i enkelte kommuner er ganske prekært. Noen har kontaktet meg over lengre tid og er fortvilte over at de ikke får statstilskudd til å opprette denne type plasser.

Statsråd Laila Dævøy: Det spørres etter flere plasser innenfor ASVO-bedriftene. Det har også vært antydninger fra komiteen om at man ønsker en økning i satsene når det gjelder arbeidsmarkedsbetjeningene.

Vi søker fra departementets side å gi et helhetlig, fleksibelt tilbud til dem som trenger det. Vi er ikke i departementet pr. i dag kjent med at det er problemer med å få flere plasser, og etaten har heller ikke meldt til departementet at man har problemer med gjennomføring av tiltaksaktiviteten innenfor ASVO-bedriftene.

Jeg har lyst til å vise til – som jeg også sa i mitt innlegg – at vi nå nok en gang skal gjennomgå hele tiltaksstrukturen. Det jeg er opptatt av, er at de tiltakene vi til enhver tid har, skal være fleksible, enkle og tilpasset brukerne i størst mulig grad. Vi skal søke å foreta en forbedring, og dette er mål vi har.

Sverre J. Hoddevik (H): I en fellesmerknad fra Fremskrittspartiet og Høyre blir det pekt på det faktum at uføretallene fortsatt øker, og at arbeidsledigheten blant yrkeshemmede ikke viser særlig positiv utvikling på tross av innsatsen gjennom arbeidslinja og på tross av arbeidsmarkedstiltak for øvrig. Det blir pekt på mulighetene for en omorganisering, der man også kan tenke seg å bringe inn andre operatører i forhold til disse spesielle gruppene.

Jeg har lyst til å spørre statsråden: Skjønt privat arbeidsformidling nå kommer til å bli tillatt, har statsråden prinsipielle motforestillinger med hensyn til å sette bort slike oppgaver og bringe inn andre aktører i dette arbeidet?

Statsråd Laila Dævøy: Når det gjelder yrkeshemmede i arbeid og på tiltak, har vi i arbeidsmarkedssetaten hatt et måltall om at minimum 75 pst. av de yrkeshemmede til enhver tid skal være på tiltak, hvilket vi også har klart å oppnå. Vi har også sagt at minimum 50 pst. skal gå over til aktive løsninger etter attføring, og det er også et måltall som vi har klart å holde. Med andre ord synes vi at vi har gjort en relativt bra jobb, men det kan sikkert aldri bli godt nok.

Så til dette med private aktører. Det er riktig at vi har på trappene en oppmykning – saken ligger til behandling i Stortinget – når det gjelder privat formidling og privat utleie av arbeidskraft. Vi har ikke fra departementets side tatt stilling til hvorvidt man også skal privatisere denne delen av arbeidsmarkedsområdet. Jeg kan derfor heller ikke direkte svare representanten på det. Det vil i så fall måtte medføre en nærmere diskusjon. Det er formidling og utleie vi i denne omgangen har tenkt privatisert.

Karin Andersen (SV): Først til boligpolitikken, som er et viktig tema: Synes statsråden at Regjeringa har en offensiv nok holdning til boligpolitikken? Det virker som om den ikke har tenkt gjennom hvordan man skal bruke statens tomtearealer og eiendomsmasse til å løse et av de mest prekære problemene vi har, nemlig mangelen på tomter, og da tomter der folk ønsker å bo.

Det kan også være grunn til å minne Arbeiderpartiet om at det er et forslag fra SV i kommunalinnstillinga, som de – etter dette kjøret som de har hatt mot Regjeringa på dette punktet – burde vurdere å støtte. Vi har et forslag som nettopp går på hvordan man kan bruke statens tomtearealer og eiendomsmasse for å fremme satsing på både permanente og midlertidige boliger.

En av de store utfordringene i framtida er hvordan vi skal kunne få en lønns- og arbeidsgiverpolitikk i kommunesektoren spesielt, som skal gjøre det mulig å bemanne reformene våre. Da er et av punktene at vi er nødt til å ha gode lønnsoppgjør framover. Hittil har det vært slik at Regjeringa og stortingsflertallet har kompensert krone for krone lønnsoppgjør som er gjennomført i statlig sektor, mens man i kommuneoppgjøret ikke på samme måte har kompensert – tvert imot har det der vært sprik på over én milliard kroner. Ikke engang lønnsoppgjør som staten sjøl gjennomfører, f.eks. læreroppgjøret, har vært kompensert i kommunesektoren. Det har satt kommunene i en svært vanskelig situasjon, der de må kutte på undervisning og legge på egenandelene med hensyn til barnehager, altså kutte på tjenester til befolkningen for å finansiere helt nødvendige lønnsoppgjør.

Ser statsråden at det nå er nødvendig med en ny politikk på dette området, slik at vi får vekk denne urettferdige forskjellsbehandlinga mellom statlig og kommunal virksomhet, og som gjør at lønnsoppgjør blir kompensert på samme måte både i statlig og i kommunal sektor?

Statsråd Laila Dævøy: Når det gjelder boligpolitikk og spørsmålet om Regjeringa har en offensiv nok holdning, kan det sikkert være mange meninger fra representantene om det. Jeg vil i alle fall nok en gang vise til at vi setter ned et boligutvalg der vi selvsagt skal prøve å ta et helhetlig grep om boligpolitikken, og vi jobber også med boligpolitikk fra Regjeringens side.

Når det gjelder mitt ansvar som statsråd og håndteringen av de statlige eiendommene som Statsbygg forvalter, blir de ikke primært forvaltet med henblikk på boligbygging. De er til bruk for offentlige formål – enten departementene har behov for kontorplasser eller man skal bygge sykehus og høyskoler. Vi har faktisk en del udekkede behov også innenfor det offentlige, og det er det statens eiendommer primært skal gå til. Så sa jeg i et av mine forrige innlegg at svært mange av statens eiendommer som er regulert til boligareal, har vi faktisk solgt ut. Det betyr ikke at vi ikke også skal se på om det fortsatt er mulig å gjøre det fremover.

Når det så gjelder bemanning, er det klart at vi har store problemer knyttet til rekrutteringen der, og vi har også store utfordringer knyttet til lønnsoppjøret, som er forstående. Jeg er veldig glad for at vi har Arntsen-utvalget og har fått forpliktelser fra partene i arbeidslivet om at rammene er lagt for oppjøret.

O d d b j ø r g A u s d a l S t a r r f e l t hadde her teke over presidentplassen.

Signe Øye (A): Arbeiderpartiet har gjennom budsjettavtalen fått økt arbeidsmarkedstiltakene med nesten 50 pst. Det mener vi var nødvendig i og med at prognosene tilsier at ledigheten kommer til å øke, og at vi har fått en dobling av antall permitterte bare det siste året. Spørsmålet mitt til statsråden er: Mener statsråden at det er det nivået som nå blir vedtatt, 11 000 på tiltak, som er det forsvarlige og nødvendige nivå for å møte den økende ledigheten, eller mener statsråden at det er det nivået som Regjeringa la opp til, som er det tilstrekkelige og riktige?

Jeg regner med at statsråden har merket seg at en enstemmig komite, inklusiv regjeringspartiene, mener at det i forbindelse med psykiatireformen vil være behov for *mange* flere plasser i ASVO- og i arbeidsmarkedsbedriftene, og ber Regjeringa komme tilbake til dette på en egnet måte. Det må være en misforståelse når statsråden ikke kjenner til at det er behov for ASVO-plasser ute i kommunene. Det får jo vi veldig mange henvendelser om.

Da vil jeg spørre: På hvilken måte og når vil statsråden følge opp denne flertallsmerknaden? Deler ministeren komiteens syn på at det i forbindelse med psykiatireformen er behov for mange flere plasser i ASVO-bedrifter og arbeidsmarkedsbedriftene?

Når det gjelder det statsråden sa i sitt innlegg om at omfattende endringer i forbindelse med støttesatsene, som også er nevnt i innstillingen, vil gå ut over antall plasser, er mitt råd til statsråden: Husk at det er noe som heter revidert nasjonalbudsjett.

Statsråd Laila Dāvøy: Til det første spørsmålet vil jeg bare henvise til Regjeringens budsjett, der man sier at når det gjelder arbeidsmarkedstiltakene, vil man uansett komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett, og man vil følge utviklingen nøye med hensyn til arbeidsmarkedets utvikling. Det kommer vi også til å gjøre med det tiltaksnivået som er lagt inn i forliket. Vi vil til enhver tid måtte gjøre det. Det er ingen av oss som vet helt eksakt om det er nok, verken det vi hadde, eller det som nå ligger her.

Når det gjelder psykiatireformen og behovene fremover, er det ikke tvil om, og det er jeg enig med representanten i, at det er behov for flere tiltak knyttet til denne gruppen. Det er også en av årsakene til at Regjeringen i utjevningmeldingen har lagt til rette for en del nye tiltak, bl.a. lønnstilskudd i lengre perioder for en del utsatte grupper, og at man gjennom en del forsøk skal kombinere tiltak og trygd på en annen og bedre måte enn tidligere.

Når det så gjelder hvilke tiltak man skal sette i verk, vil vi også måtte vurdere og evaluere, som vi også har skrevet i forbindelse med budsjettet, hvilke tiltak som er best egnet for de ulike gruppene. Så når den evalueringen vi skal gjøre, og ikke minst den helhetlige gjennomgangen vi skal ha, er foretatt, vil vi vite eksakt hva vi vil gå for i et litt mer langsiktig perspektiv. Det betyr ikke at vi ikke skal komme tilbake til Stortinget så snart vi kan med en gjennomgang av behovet for tiltaksplasser spesielt rettet mot ASVO-bedriftene, men den store, helhetlige gjennomgangen kan jeg ikke love å komme med før vi har foretatt en slik evaluering.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Jørgen Holte (Sp): Som det går fram både av finansinnstillinga og av budsjettinnstillinga frå kommunalkomiteen, har Stortinget slutta seg til Regjeringa sitt forslag om endring i dei geografiske virkeområda for differensiert arbeidsgivaravgift.

Med dei endringane og det opplegget som no er notifisert, kan ein slå fast at differensiert arbeidsgivaravgift er eit EØS-legalt verkemiddel, som framleis kan brukast som ledd i nasjonal-, regional- og distriktpolitikk. Men den endringa som er vedtatt, vil føre til at næringslivet og kommunesektoren i 14 kommunar som har fått høgare avgift etter justeringa, er påført uventa utgifter på om lag 245 mill. kr på årsbasis.

Særleg er det grunn til å legge vekt på at arbeidsgivar-sida i desse kommunane ikkje har hatt høve til å tilpasse seg eit høgare avgiftsnivå. Denne avgiftsauken rårar ikkje berre det private næringslivet, men òg kommunesektoren som arbeidsgivar.

Regjeringa skriv i St. prp. nr. 1 om skatte-, avgifts- og tollvedtaket at høgare arbeidsgivaravgift vil føre til auka lønsutgifter i enkelte kommunar, og varslar at Regjeringa legg opp til at det skal takast omsyn til dette ved fordeling av skjønsmidlar over det kommunale inntektssystemet.

I Budsjett-innst. S. nr. 1 for 1999-2000 ber fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene i Framstegspartiet, Høgre og Sosialistisk Venstreparti, om følgjande:

«Fleirtalet ber Regjeringa i Revidert Nasjonalbudsjett kome med forslag om ulike kompensasjonstiltak som kan betre infrastruktur, styrke kompetansen i det lokale næringsliv og fremme regional utvikling som ledd i ei omstilling til høgare avgift. Også kommuneøkonomien må følgjast opp. På dette grunnlaget vil fleirtalet slutte seg til Regjeringa sitt forslag.»

Når det gjeld dei ekstra lønsutgiftene i kommunesektoren, deler fleirtalet i Stortinget Regjeringa si vurdering av at dette må kompenseras på ein eigna måte, og etter mi vurdering slik at dei kommunane dette gjeld, i brev frå departementet blir gjorde kjende med kompensasjonen, slik at den einkilde kommunen kan ta omsyn til det i samband med budsjettarbeidet for år 2000.

Då dette er ei sær viktig sak å få avklara no og få gjort kjent i dei 14 kommunane det gjeld, ber eg statsråden stadfeste på kva måte ein vel å orientere kommunane, og kva økonomisk omfang som det står att å kompensere for når det gjeld kalenderåret 2000.

Einar Holstad (KrF): Vil inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner noen gang bli rettferdig? Jeg er redd det vil være mer enn to svar på det spørsmålet.

Jeg har notert meg at noen i denne sal drøfter rettferdig fordeling ut fra fortjenesteprinsippet. Man mener at områder i landet vårt som bidrar med eksport av varer, har gjort seg fortjent til store overføringer fra staten. Stortinget har i lang tid forfordelt næringslivet i de områder av landet vårt som i særlig grad bidrar til verdiskapning gjennom eksport. Det er bl.a. tiltak som frakttilskudd og differensiert arbeidsgiveravgift. Dette har vært nødvendig for å kunne opprettholde slik virksomhet mange steder.

Den differensierte arbeidsgiveravgiften kommer også mange kommuner til gode – ikke slik at de driver noen form for eksport, men 60-70 pst. av utgiftene i kommunal virksomhet er lønn. Redusert arbeidsgiveravgift vil derfor ha stor betydning for virksomheten. I delinnstilling 1 fra Rattsø-utvalget heter det:

«Den differensierte arbeidsgiveravgiften er kanskje den viktigste kilden til forskjeller i lønnskostnader mellom kommuner og fylkeskommuner, og høy arbeidsgiveravgift er å betrakte som en ufrivillig kostnadsulampe for den enkelte kommune og den enkelte fylkeskommune.»

Ut fra dette kan man si at differensiert arbeidsgiveravgift ikke bør bidra til ulik standard på det kommunale og fylkeskommunale tjenestetilbudet. Det er derfor riktig å kompensere denne forskjellen gjennom utgiftsutjevningen. Rattsø-utvalget valgte å ikke legge dette til grunn i sitt forslag, ut fra distriktpolitiske hensyn. Rettferdigheten blir ikke større av den grunn. Virkningen av redusert arbeidsgiveravgift i kommunal virksomhet må synliggjøres og regnes inn i utgiftsutjevningen.

Det andre forholdet som bidrar til urettferdighet i fordeling av midler til kommuner og fylkeskommuner, er tapskompensasjonen. De kommuner og fylkeskommuner som ble utpekt som «Rattsø-vinnere», får årlig stadig større reduksjoner i innbyggertilskuddet som følge av bi-

drag til den økende tapskompensasjonen. Her har Stortinget gjort en for dårlig jobb, eller skal vi si at vi ikke har fullført jobben. 12 kommuner i Akershus og hele 14 av 15 kommuner i Vestfold er på denne måten netto bidragsyttere til tapskompensasjonen. Beløpet for vestfoldkommunene tilsvarer hva det koster å lønne f. eks. 200 lærere. Hadde man sluppet arbeidsgiveravgiften, kunne man ha tilsatt 30 flere lærere for samme sum. Det blir ikke grunnlag for likeverdige offentlige tjenester med slike ordninger. I vår iver etter å stanse flyttestrømmen fra distriktene må vi ikke glemme vårt ansvar for dem som alt har flyttet.

Reidun Gravdahl (A): Kommuneøkonomien er viktig for alle. Økonomien i den kommunen den enkelte av oss bor i, er avgjørende for mange ting i vår hverdag. Jeg er derfor glad for at Arbeiderpartiet og Regjeringa ble enige om en budsjettavtale som styrker kommuneøkonomien vesentlig i forhold til Regjeringas opprinnelige budsjettforslag.

Innen helsesektoren har Stortinget vedtatt opptrappingsplaner på flere områder, som skal følges opp og gjennomføres ute i kommuner og fylker.

Både i handlingsplanen for funksjonshemmede og i opptrappingsplanen for psykiatrien vektlegges viktigheten av å være i arbeid. Det er en sammenheng mellom arbeidsinntekt og levestandard, og det er viktig for den enkeltes selvfølelse å få delta i fellesskapet på en arbeidsplass.

Vi er sjølsagt glad for at Regjeringa har fulgt opp intensjonen i opptrappingsplanen for psykiatrien ved at det er ført opp i alt 27 mill. kr over Arbeids- og administrasjonsdepartementets budsjett til styrking av arbeidsmarkedsetatens arbeid for mennesker med psykiske lidelser, og at 18 mill. kr av beløpet under statlige tiltak er satt av til styrking av arbeidsmarkedstiltak over Arbeids- og administrasjonsdepartementets budsjett, slik det er omtalt under det kapitlet i Helse- og sosialdepartementets budsjett for år 2000.

For at mennesker med psykiske lidelser skal få mulighet til arbeid, må det gjøres noen grep i de systemene som fins, og det må også utvikles nye modeller. I den forbindelse kan nevnes Fontenehus-modellen, som er kjent fra USA og Sverige. Modellen er omtalt i innstillingen til opptrappingsplanen i psykiatrien. Fontenehuset organiserer bl. a overgangsarbeid. Overgangsarbeid er en modell der det er avtalt arbeid i ordinære bedrifter for mennesker som har en sykdom som gjør dem ustabile. Slik får de mulighet til arbeid, og når de ikke klarer å møte, er det en annen som kommer på jobben. Slik kan også arbeidsgiveren ha trygghet for å få utført arbeidet, og for disse menneskene som trenger dette arbeidet, får gjennom denne modellen en jobb å gå til.

Jeg er glad for at det arbeides med å utforme et høringsnotat med forslag til lønns subsidier av lengre varighet for mennesker med lidelser, som har variabel arbeidsevne og er uten utsikt til snarlig bedring som følge av muskelsmerter eller psykiske lidelser. Mulighetene for en tilskuddsordning til arbeidsgiver for tidvis redusert ar-

beidsevne hos ansatte er nødvendig for å få dette gjennomført.

Jeg vil også nevne ASVO- OG AMB-bedrifter, som innehar erfaring og kompetanse med å utvikle arbeid som er tilpasset mennesker som av forskjellige årsaker har nedsatt arbeidsevne. Det vil være fornuftig å utvikle særskilt tilpasset arbeid i disse bedriftene. Jeg er glad for de signalene som ble gitt fra ministeren her, og håper at vi også vil få ytterligere signaler om slike nye modeller.

Inga Kvalbukt (Sp): Det sies at enkelte folk er så impulsive at de ikke vet hva de selv sier, før de hører seg selv si det. Verre må det være hvis folk ikke vet hva de selv sier før de hører Fremskrittspartiet si det! Jeg må si jeg kvakk i dag da Lodve Solholm gikk opp på talerstolen og påstod at jeg hadde sagt at vi ikke klarer å snu flyttestrømmen, og at vi ikke klarer å stanse flyttestrømmen.

I disse dager går det en serie i barne-TV om blånisserie. En av nissene blir kalt Tvilling. Han er født baklengs, og det medfører at han snakker baklengs, men det ser ut til å gå problemfritt i blånisserverdenen. Men i den politiske verden tror jeg språket er veldig viktig. Det gjelder ikke samme regler for matematikk og norsk. I matematikk vet vi at faktorenes orden er likegyldig; i norsk derimot er det svært viktig i hvilken rekkefølge ordene kommer.

Jeg mener at jeg i dag har sagt det slik: Klarer vi ikke å stanse, klarer vi ikke å snu, så må vi i hvert fall bremse. Jeg støtter meg helt til statsrådens utlegning, der han viser til at vi tar dette trinnvis: Vi bremser, vi stanser, vi snur.

Og så vil jeg gjerne komme med en liten tilbakevisning av en grov beskyldning fra SV-representanten Karin Andersen, som påstod at jeg ikke tok problemene med arbeidsgiveravgiften alvorlig. Jeg viste til de problemene mange kommuner har fått, og jeg viste til fellesmerkna den fra regjeringspartiene og Arbeiderpartiet i budsjettinnstillinga, men jeg tok med enda en setning, som ikke er kommet med i budsjettinnstillinga, der jeg understreket at kommuneøkonomien må følges opp overfor de kommunene. Jeg mener at det er å ta saken på alvor, og jeg forlanger egentlig å bli tatt alvorlig når jeg snakker fra denne talerstol.

EØS har gitt oss mange utfordringer. Mange har stilt spørsmålet om vi har solgt fisken vår for dyrt. Alle saker har dog flere sider. EØS har muligens berget oss unna EU-medlemskap, som ville ha vært det verst tenkelige alternativ. For Senterpartiet er selvråderett og lokalt selvstyre veldig viktig; likevel synes jeg det også er veldig viktig med internasjonale forpliktelser og internasjonalt samarbeid på viktige områder. EU er et topp byråkratisk, tungrodd og kostbart system. Jeg forventer at systemet over tid bryter sammen av sin egen tyngde. I mellomtiden er det viktig for Senterpartiet å holde Norge utenfor EU og finne best mulig politiske og praktiske løsninger på de restriksjonene EØS gir oss. Jeg er ikke i tvil om at den Regjeringa vi har nå, har vist, og vil fortsatt vise, at den greier å styre i dette vanskelige farvannet. Det beste vi tross alt kan ha i denne situasjonen, er en nei-regjering, som vi i dag har.

Dag Terje Andersen (A): Det kunne ha vært litt fristende å ta utgangspunkt i det siste innlegget her, men jeg skal heller ta utgangspunkt i at statsråd Enoksen er en glad gutt. Han sa flere ganger i innlegget sitt at han var glad for flere av de punkter som sentrumspartiene i Stortinget og Arbeiderpartiet har blitt enige om. Det er helt nye toner når det gjelder Senterpartiet og kommuneøkonomi.

Det var i omtalen av kommuneøkonomien man kanskje kom med hovedkritikken mot den forrige regjeringen – den gang Enoksen var en alminnelig stortingsrepresentant og Senterpartiet her i Stortinget la ut om hvor ille det var i Kommune-Norge og om den velsignelse det ville bli for Kommune-Norge hvis man bare fikk et regjeringsskifte. Men det har vel gått slik som representanten Kvalbukt nå var inne på: Først har de bremsset, så har de stoppet, og så har de snudd – når det gjelder kommuneøkonomien. For mens kritikken var sterk mot Arbeiderpartiet tidligere, har det etter regjeringsskiftet faktisk gått på den måten at underskuddet har økt og gjelden har økt etter hvert som sentrumsregjeringen har samarbeidet med Høyre og Fremskrittspartiet. Men nå har de altså snudd. Derfor er det god grunn for statsråd Enoksen til å være en glad gutt. Det er god grunn til det for en statsråd som har fått 1 milliard kr mer å bruke på kommunesektoren enn det han selv og hans regjering mente var nødvendig. Det er god grunn for ham til å være glad. Derfor er det hyggelig at han også er det.

Kaka ble altså større enn det Regjeringen mente var nødvendig til fordeling på kommunesektoren. Men jeg må nok innrømme at fullt så hemningsløst glad som kommunalministeren er kanskje ikke vi i Arbeiderpartiet, for vi skulle gjerne sett at kaka hadde vært enda litt større. Men det var nå så langt vi klarte å komme i disse forhandlingene.

Det vi var veldig lite glad for, i hvert fall fra finansfraksjonens side, var at vi ikke fikk sentrum med oss i finansinnstillingen da vi tok opp det problemet som gjelder fordelingen kommunene imellom. Vi hadde der en formulering om at vi ved Stortingets behandling av kommuneøkonomiproposisjonen vil ha en «grundig gjennomgang» av fordelingen kommunene imellom med sikte på at intensjonene i Rattsø-utvalget skal følges opp. Det går på det som mange har nevnt her, at en del kommuner, ikke minst rundt Oslofjorden – Akershus og Vestfold har vært nevnt – kommer altfor dårlig ut og nå må få sin rettferdige behandling. Men den merknaden i finansinnstillingen fikk vi altså ikke sentrum med oss på. Jeg er glad for at sentrum har blitt med på en tilsvarende merknad i forbindelse med Kommunaldepartementets budsjett, som er til behandling her i dag. Men jeg skulle ønske at statsråden kunne bekrefte at intensjonene i Rattsø-utvalget vil bli fulgt opp, og jeg tillater meg å stille det spørsmålet til statsråden, i og med at jeg går ut fra at han må opp her allikevel når han har fått spørsmål fra sin partifelle Jørgen Holte.

Sylvia Brustad (A): Jeg har lyst til å kommentere noe av det som er sagt omkring boligpolitikken, og særlig

fordi vi har to statsråder her som begge har ansvaret for boligpolitikken i Norge.

Jeg føler etter det innlegg spesielt statsråd Dāvøy her har holdt, at Regjeringa fraskriver seg det ansvaret Regjeringa har for at også staten skal drive en aktiv boligpolitikk. Flere talere fra Arbeiderpartiet har tatt opp eksemplet med den gamle rikshospitaltomta, som altså skal bli det nye Pilestredet Park, der vi har foreslått at en av tomtene, eller en av blokkene, til en rimelig pris overlates til et boligbyggelag og på den måten gjøres om til utleiebøliger for unge folk. Statsråd Dāvøy sa at alt sammen ville bli lagt ut til høystbydende, fordi prosessen var kommet for langt. Til det har jeg lyst til å si at det er en stund siden Arbeiderpartiet tok opp dette første gangen, og det var faktisk før budrunden hadde gått ut.

Så sa statsråd Dāvøy at det ville ha budsjettmessige virkninger og var ikke inntatt i budsjettet. Det er selvfølgelig riktig at det ville ha kostet staten noen kroner å bidra til at noen av de unge som ikke har råd til å kjøpe seg en bolig i Oslo, kanskje kunne fått det gjennom dette. Det hadde Regjeringa muligheter til å få gjennomslag for gjennom arbeidet med finansinnstillinga, for der tok Arbeiderpartiet opp dette, men der fikk vi nei.

Når nå det skjer at en ikke går inn for at en tomt, eller en blokk, på den gamle rikshospitaltomta skal forbeholdes unge, kommer det til å bli Holmenkollåsen på flatmark. Det betyr at Regjeringa ikke bruker konkrete muligheter til faktisk å tilby dem som har størst behov for det, en rimelig bolig. Jeg tror ikke jeg tar mye feil hvis jeg sier at en leilighet der på ca. 100 m² vil koste mellom 2 og 3 mill. kr. Det er ikke mange unge, og i særdeleshet ikke vanskeligstilte på boligmarkedet, som har en nubbesjans til å skaffe seg en bolig i et av Oslos mest attraktive strøk.

Derfor må vi dessverre konstatere at Regjeringa i denne sammenhengen ikke handler når Regjeringa kan handle, og at den velger ikke å gå fra prat til praksis når den har muligheten til det, for her kunne Regjeringa gjort noe konkret hvis Regjeringa ville. Det syns jeg er veldig beklagelig, særlig når vi vet hvor store problemer spesielt unge folk i denne byen har med å få seg en bolig, og når vi også vet at det er om lag 7 000 mennesker i dette landet som ikke har noe permanent sted å bo.

La meg til slutt spørre statsråd Dāvøy, som tidligere i et svar til meg har sagt at hun nå vil gå igjennom den boligmassen som staten for øvrig sitter på, for å se om noe av det kan gjøres om til boliger for ungdom: Hva er kjøreplanen for den prosessen?

Karin Andersen (SV): Etter det siste innlegget har jeg igjen behov for å spørre Arbeiderpartiet om det er slik at Arbeiderpartiet kan tenke seg å støtte forslag nr. 2, fra SV, som står på side 42, der det står:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om hvordan statens tomtarealer og eiendomsmasse kan brukes aktivt for å fremme økt satsing både på permanente og midlertidige boliger.»

Nå har representanten Brustad vært oppe her og sagt at Regjeringa ikke bruker mulighetene. Er det ikke da

riktig, hvis vi mener at de skal bruke disse mulighetene, å fremme forslag om det? Det kunne også vært interessant å høre om det ikke hadde vært en riktigere bruk av tomtearealet f.eks. på Fornebu å gjøre det om til boligformål, når situasjonen på det området er så prekær som den er, og ikke lagt ut området til en aktivitet som i sitt vesen burde vært desentralisert og spredd utover det ganske land til høgskoler og forskningsmiljøer.

Så til den differensierte arbeidsgiveravgifta. Jeg er glad for Enoksens svar på det spørsmålet i stad. Jeg oppfatter det slik at det nesten bare er Enoksen som har skjønt alvoret i EFTA-dommen og i de store endringene som nå slår direkte inn i distriktpolitikken vår. Arbeiderpartiet gjør et poeng av de mindre endringer i denne saka, altså endringene mellom kommunene – og det er ille nok for dem som rammes. Men poenget er at denne ordninga bare er midlertidig godkjent til 2003, og hele ordninga skal notifiseres på nytt. Da er det en ganske sjansesynt seilas når flertallet ikke vil være med på et forslag om at vi skal få denne saka opp i hele sin bredde og få tatt innover oss de prinsipielle endringene som dommen har ført med seg, og at vi får lagt på bordet en sak som gjør at vi kan finne andre måter å opprettholde støtenivået og differensieringa på. Jeg må si jeg er litt sjokkert over at flertallet ikke har skjønt alvoret i saken.

Så til hvordan vi skal kunne rekruttere og beholde nok personell i kommunesektoren, som jo er noe av det viktigste vi burde diskutere framover. Jeg registrerer at arbeids- og administrasjonsministeren sier at hun er glad for at disse lønnsøkningene nå skal holdes innenfor 3,5 pst., som er Arntsen-utvalgets anbefaling. Da registrerer jeg også at arbeids- og administrasjonsministeren er helt fornøyd med at vi ikke klarer å rekruttere og beholde nok folk verken til helsesektoren eller til skole og utdanning. For det er den bitre realitet. Det vil bli mangel på arbeidskraft i disse sektorene, og hvis det ikke er slik at vi da kan ha lønns- og arbeidsvilkår som er slik at ungdom kan tenke seg å begynne i disse yrkene, blir vi stående uten folk til å løse disse viktige oppgavene.

Odd Eriksen (A): La meg på slutten av debatten som ordfører for Sametinget få lov å knytte noen bemerkninger til selve saksområdet. Sametinget er den viktigste premissleverandør for myndighetenes samepolitikk. Stortinget har gjennom vedtak om Grunnloven § 110 a og godkjenning av internasjonale avtaler om urfolks rettigheter lagt til rette for at den samiske befolkningen skal gis selvbestemmelse på nærmere definerte områder. Jeg sier dette som en kommentar til Høyres Sverre J. Hoddevik, som i sitt innlegg sa: Innstillingen fra flertallet i komiteen må «leses med skepsis av den ikke-samiske befolkning».

Jeg vil anta at Stortinget med det største alvor og svært bevisst i 1987 vedtok sameloven, og at det samme var tilfellet da vi i april 1988 vedtok en tilføyelse av Grunnloven – Grunnloven § 110 a – og da den samiske befolkning fikk sitt sameting høsten 1989. Det er beklagelig at Høyre gjennom ikke å være med på selvfølgelig merknader gir inntrykk av å være på gli i retning av Fremskrittspartiet i samepolitiske spørsmål.

For Arbeiderpartiet har det vært viktig å bidra til at de samiske grupperingene i Sametinget gis gode arbeidsmuligheter, på tilsvarende måte som vi er opptatt av at parti-gruppene i Stortinget skal ha det. Jeg er glad for at vi har fått med oss regjeringspartiene på en liten økning i bevilgningene for å bedre det økonomiske grunnlaget for de politiske grupperingers arbeid i Sametinget. For øvrig vil jeg be om at Regjeringen sørger for fortgang i arbeidet med Samerettsutvalgets innstilling, fordi det stadig blir flere saker som ligger i grenselandet for hva som er urfolksrettigheter med hensyn til internasjonale forpliktelser Norge har påtatt seg. Representanten Sverre J. Hoddevik var inne på en slik sak som ligger i grenseland, nemlig mineralloven, som man burde avklare i tilknytning til behandling av Samerettsutvalgets innstilling.

Erna Solberg (H): Egentlig hadde jeg trodd at siste ord skulle vært sagt for en stund siden, men Jørgen Holte holdt et innlegg i sted om den differensierte arbeidsgiveravgiften, og jeg følte behov for å knytte noen kommentarer til det som ble sagt. Vi har nemlig gjort forsøk på å finne ut av hva flertallet egentlig mener med den merkningen det har i forhold til kommuneøkonomien, for de 14 kommunene som berøres av en økning i arbeidsgiveravgiften, står nå foran en budsjettbehandling, og fylkesmannen iallfall i Hordaland har sagt at han har ikke penger i skjønnsmiddelpotten, slik det ligger i opplegget, til å gi mer enn ca. en tredjedel i kompensasjon til kommunene i forhold til de økte utgiftene. Slik forliket er, hadde man håpet fra kommunenes side at det skulle være mer penger. Men det har vært veldig vanskelig å forholde seg til en situasjon hvor man f.eks. nå før jul må legge ned aktivitet, som man plutselig i revidert nasjonalbudsjett får penger til å ta opp igjen – det gjelder eventuelle endringer i skolestruktur, og det gjelder spørsmål knyttet til barnehager, som er spørsmål som er til diskusjon i kommuner, iallfall i mitt hjemfylke. Jeg har da forsøkt å finne ut: Hva mener flertallet? Skal det komme mer penger i revidert nasjonalbudsjett til kommunene også? Er det grunnlag for at fylkesmennene kan gi tillatelse til at en baserer seg på økt skjønn i forhold til den ene tredjedelen, eller er det det ikke? Det har vært vanskelig å få noe klart svar på om dette har vært berørt konkret i forhold til flertallets merknader. Jeg syns derfor det hadde vært fint hvis statsråden nå kunne oppklare om kommunene fra hans hånd kan forvente seg mer penger og planlegge ut fra det på et tidligere tidspunkt, eller om man må forutsette at det ikke kommer noe mer enn de pengene som fylkesmennene er orientert om vil komme som skjønnsmidler, som dermed altså vil bety ca. en tredjedels dekning av de økte utgiftene.

Når man først tar ordet, er det alltså andre ting man kunne tenke seg å kommentere, og etter å ha hørt innlegget fra Arbeiderpartiets representant Dag Terje Andersen må jeg si at jeg er ikke helt sikker på om jeg opplever at det er like klart hvilken vei Arbeiderpartiet vil gå i forhold til Rattsø-utvalgets innstilling og oppfølgingen av det, i forhold til det at de bl.a. ikke er med på den merkningen som Høyre og Fremskrittspartiet har i innstillingen, hvor vi

klart sier at retningen er å fjerne tapskompensasjonen og å være på vei mot de målene som ble satt for bedre fordeling gjennom objektive kriterier. Jeg syns på mange måter at det hadde vært litt reallt å gi statsråden noen instruksjoner med hensyn til hvor veien videre fra den vurderingen skal gå, og ikke bare be om en åpen vurdering, slik jeg leser det av det enstemmige forslaget til vedtak. Jeg er glad for at det er folk i Arbeiderpartiet som sannsynligvis er mer enig med oss enn med sitt eget standpunkt.

Statsråd Odd Roger Enoksen: La meg først si om den differensierte arbeidsgiveravgiften og hva fremtiden eventuelt måtte bringe her, at vi selvsagt ikke må glemme at vi har fått gjennomslag for at vi også etter dommen skal beholde mesteparten av ordningen fram til 2003. Det er selvsagt usikkert hva som vil skje når denne ordningen skal evalueres i neste runde – det er nesten umulig å forutsi. Men et hovedpoeng må være at vi skal beholde, som jeg sa i replikkrunderen, så mye som mulig av de distriktpolitiske tiltakene som differensiert arbeidsgiveravgift er.

Så til kompensasjon til de 14 kommunene som nå blir berørt av høyere arbeidsgiveravgift. Gjennom skjønnsmidlene har de fleste av kommunene fått i underkant av 50 pst i kompensasjon. Jeg oppfatter Stortinget slik at man ønsker at det skal gis full kompensasjon til de 14 kommunene som nå blir berørt av omleggingen av arbeidsgiveravgiften. Slik oppfatter jeg finanskomiteens innstilling, og at Regjeringen blir bedt om å komme tilbake til det i revidert. Det vil vi selvsagt gjøre. Men jeg vil finne en egnet måte å få orientert disse kommunene om Stortingets beslutning på, og hvordan den vil bli fulgt opp. Det er selvfølgelig ikke nødvendig for kommunene å legge ned aktivitet på begynnelsen av året dersom man har sikkerhet for at man vil få pengene tildelt gjennom behandlingen av revidert nasjonalbudsjett. For de skjønnsmidlene som i utgangspunktet lå inne i budsjettet, er fordelt, og rammen er fordelt fra starten av året. Det er mer et likviditetsmessig spørsmål enn det er et spørsmål om å måtte legge ned aktivitet, så det skal vi finne en egnet måte å komme tilbake til.

Så tror jeg ikke det er så veldig vanskelig å oppdage at undertegnede er en glad gutt, som representanten Dag Terje Andersen sa, men i denne sammenheng var det faktisk først og fremst fordi Regjeringen har fått tilslutning til hovedtrekkene i sitt budsjettframlegg, at jeg gav uttrykk for at jeg er fornøyd. Og dersom representanten fulgte med på hva jeg sa i mitt hovedinnlegg, brukte jeg faktisk mesteparten av tiden til å snakke om de utfordringene som vi står overfor i kommunesektoren. For til tross for at vi nå hvert eneste år har tilført kommunesektoren betydelig økte økonomiske ressurser, står vi fortsatt overfor store utfordringer. Vi har store underskudd. Jeg burde kanskje ikke gjøre det, men jeg vil likevel minne om at den økningen på 4 milliarder kr som ble lagt inn i budsjettet for 1997, faktisk var en sterkt medvirkende årsak til at regjeringen Jagland valgte å gå, og at man da også var inne i en situasjon hvor kommunene var i en veldig vanskelig økonomisk situasjon. Derfor er jeg glad for – som jeg sa i mitt hovedinnlegg – at komitelederen så klart har signalisert at man ønsker å sette seg ned i fel-

lesskap for å se på hvordan man skal løse de utfordringene som kommunesektoren står overfor.

Så når det gjelder tapskompensasjon. Regjeringen – både denne og tidligere regjeringer – har fulgt opp det som Stortinget sa. Rattsø-utvalget fikk ikke full tilslutning til sin innstilling. Man innførte tapskompensasjon nettopp for at ikke distriktskommunene skulle komme dårlig ut. Det har jeg varslet at jeg vil se på, samtidig som det selvfølgelig er nødvendig å ha en grundig gjennomgang av hvordan fordelingen i fremtiden skal være.

Statsråd Laila Dævøy: Først til det som representanten Karin Andersen sa. Vi har jo en del kjørereregler for lønnsoppgjøret. Det er veldig vanskelig for en arbeidsminister, fra denne talerstol, å gi så mange signaler om det som skal skje i lønnsoppgjøret til neste år, men både rammen for lønnsoppgjøret og fordelingen av rammen skal selvsagt bestemmes i samarbeid med partene i arbeidslivet. Og det må være tillatt å være glad for at vi har svært ansvarlige parter, så langt som vi tross alt er kommet i å diskutere rammene for neste års lønnsoppgjør. Men vi skal like fullt forhandle.

Lønn er et viktig virkemiddel. God personalpolitikk er et annet viktig virkemiddel når det gjelder å rekruttere personell. Jeg har også lyst å vise til disse rekrutteringsplanene, som er ganske omfattende, og som også inneholder ganske mye midler fra Regjeringens side når det gjelder nettopp å satse på å få mer personell. Men vi ser også at vi har en stor utfordring.

Så til bolig. Jeg oppfatter at representanten Sylvia Brustad er spesielt opptatt av Oslo-området når det gjelder boliger. Det er jo også her vi ser en stor mangel på boliger for unge og vanskeligstilte. Det behøver ikke å ta så lang tid fra min side å gå gjennom den boligmassen som staten har, og som er regulert til boliger. Det kan gjøres relativt raskt. Og så får man heller komme tilbake til resultatet av en slik gjennomgang. Men jeg har lyst å nevne at vi har noen områder som det ikke er helt lett å håndtere. Jeg tenker på Fornebu-området, der staten faktisk ønsker 1 000 flere boliger enn det Bærum kommune ønsker i dette området. Der har vi en konflikt gående, og vi holder på med en forlikssak. Men vi har også en tomt – hvis jeg kan få nevne det – i Gydas vei, som har vært regulert til offentlige formål, og som Oslo kommune nå har ønsket å få omregulert til boliger. Der har vi også en konflikt, fordi staten også har behov for boliger til offentlige formål i dette området. Det er mulig at vi her kan komme til en løsning der vi kan ivareta begge disse formålene. Dette jobber vi med – bare for å ha nevnt to tomter der vi fra statens side tross alt jobber offensivt for å søke å bidra til å få flere boliger i Oslo-området.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet til sak nr. 1. (Votering, sjå neste side)

S a k n r . 2

Forslag fra stortingsrepresentant Lodve Solholm på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 16. november 1999: (Jf. Innst. O. nr. 7)

«Stortinget ber Regjeringen sikre at forskriftene tar hensyn til at alle ansatte i små bedrifter kan ha nøkkelstillinger, hvor langvarig permisjon kan skape store driftsproblemer»

Presidenten: Ingen har bede om ordet.
(Votering, sjå side 974)

G u n n a r B r e i m o gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Det skal nå votes i sakene nr. 1 og 2.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 14 forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 6, fra Lodve Solholm på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 2, fra Erna Solberg på vegne av Høyre
- forslagene nr. 3 og 7-13, fra Karin Andersen på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 4 og 5, fra Lodve Solholm på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslag nr. 14, fra Sylvia Brustad på vegne av Olaf Gjerdrem og seg selv.

Presidenten vil først ta opp mindretallsforslag utenfor rammeområdene.

Forslagene nr. 7-13, fra Sosialistisk Venstreparti tas opp til votering.

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen innføre en statlig toppfinansiering for særlig ressurskrevende brukere av kommunale tjenester.

Ordningen skal forutsette en fastsatt kommunal egenandel og en statlig fullfinansiering av behov utover dette.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede en ordning med parat-kommuner som en beredskapsordning for opprettelse av akuttinntak av flyktninger.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Praksisen med å bruke u-hjelpmidler til å finansiere opphold for flyktninger må opphøre, og fases ut i løpet av perioden 2000-2003.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag om at hoveddelen av de distriktpolitiske virkemidlene legges inn i bevilgningsrammer som i sin helhet disponeres av kommuner og fylkeskommuner etter vedtatte planer og lokale behov.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag til strategi for å kunne opprettholde den geografiske differensieringen av arbeidsgiveravgiften og dagens støttenivå etter 2003.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen snarest å klargjøre de langsiktige virkningene EFTA-dommen vil få for den differensierte arbeidsgiveravgiften og norsk distriktpolitikk.»

Forslag nr. 13 lyder:

«1. Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag om en statlig medgarantiordning for etableringslån.

2. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om hvordan statens tomtearealer og eiendomsmasse kan brukes aktivt for å fremme økt satsing både på permanente og midlertidige boliger.»

Forslag nr. 13 består av to punkter. Det vil bli votert separat over punkt 2.

Det votes over forslagene nr. 7, 8, 9, 10, 11, 12 og 13 punkt 1 fra Sosialistisk Venstreparti.

Votering:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble mot 6 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det votes så over punkt nr. 2 i forslag nr. 13, fra Sosialistisk Venstreparti.

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble mot 6 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Forslag nr. 6, fra Fremskrittspartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringa tildele midlar på kap. 521 post 73 Støtte til landsdekkjande organisasjonar, kun til medlemsbaserte organisasjonar.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 89 mot 19 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.53.29)

Presidenten: Forslagene nr. 4 og 5, fra Fremskrittspartiet og Høyre, tas opp til votering.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en evaluering av om hovedintensjonene i den nye plan- og bygningsloven synes å være innfridd. Evalueringen skal utføres i løpet av neste år og skal etterprøve om antall skader, feil og mangler som en følge av feilprosjektering eller mangelfullt utført håndverksmessig arbeid er blitt redusert.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen erstatte sjablonen for lys og varme i bostøtteordningen, med de faktiske utgifter til bostøttmottakeren. Regelendringen gjøres gjeldende fra 2001.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 77 mot 32 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.53.52)

Presidenten: Det skal nå votes over rammeområde 6. Presidenten vil først ta opp forslag nr. 3, fra Sosialistisk Venstreparti, deretter votes det over forslag nr. 2, fra

Høyre, så over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet og til slutt votes det over innstillingens forslag til vedtak samt forslag nr. 14, fra Sylvia Brustad og Olaf Gjedrem. Presidenten gjør oppmerksom på at når det gjelder forslag nr. 14, står Arbeiderpartiet og regjeringspartiene bak det. – Ingen innvendinger er kommet, og slik vil det bli gått fram.

Forslag nr. 3 tas opp til votering. Forslaget lyder:

«I

På statsbudsjettet for 2000 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
500		Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)		
	1	Driftsutgifter	136 949 000	
	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag	21 712 000	
	22	KOSTRA-rapporteringssystem for kommunene og fylkeskommunene	14 700 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 500 000	
502		Valgutgifter		
	1	Driftsutgifter	4 274 000	
520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520)		
	1	Driftsutgifter	216 260 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak	761 000 000	
521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)		
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	1 591 700 000	
	62	Kommunale innvandrertiltak	11 000 000	
	70	Analyse av ressursbruk	1 600 000	
	71	Kunnskapsutvikling	21 500 000	
	72	Tilbakevending for flyktninger, <i>kan overføres</i>	72 000 000	
	73	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	18 000 000	
	74	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	900 000	
522		Senter mot etnisk diskriminering		
	1	Driftsutgifter	5 090 000	
523		Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene		
	1	Driftsutgifter	3 000 000	
526		Nasjonale minoriteter		
	70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	2 500 000	
530		Arbeidstilsynet (jf. kap. 3530)		
	1	Driftsutgifter	230 900 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 700 000	
531		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 3531)		
	1	Driftsutgifter	54 700 000	
	21	Oppdrag	6 100 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 400 000	
532		Produktregisteret (jf. kap. 3532)		
	1	Driftsutgifter	10 300 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
533		Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern (jf. kap. 3533)		
	1	Driftsutgifter	60 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	700 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	750 000	
	70	Tilskudd til Norsk Brannvern Forening	500 000	
534		Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m.		
	1	Driftsutgifter	9 200 000	
535		Arbeidsforskningsinstituttet (jf. kap. 3535)		
	1	Driftsutgifter	24 900 000	
536		Arbeidsmiljøtiltak		
	21	Forsknings- og utredningsoppdrag m.m., <i>kan overføres</i>	7 500 000	
	51	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	5 100 000	
	70	Tilskudd til forskning og informasjon	3 800 000	
537		Produkt- og Elektrisitetstilsynet (jf. kap. 3537)		
	1	Driftsutgifter	51 100 000	
538		Tilskudd til Norsk Elektroteknisk Komité		
	70	Grunnbevilgning	2 600 000	
540		Sametinget (jf. kap. 3540)		
	50	Sametinget	100 734 000	
541		Tilskudd til samiske formål		
	70	Tilskudd til samiske formål	1 886 000	
550		Lokal næringsutvikling		
	60	Tilskudd til utkantkommuner, <i>kan overføres</i>	26 000 000	
	61	Kommunale næringsfond	127 540 000	
551		Regional næringsutvikling i fylker og kommuner		
	51	Tilrettelegging for næringsutvikling, fond, <i>kan nyttes under kap. 2425 post 51</i>	239 000 000	
	55	Etablererstipend, fond	108 000 000	
	57	Tilskudd til INTERREG, inkl. pilotprosjekter, fond	60 000 000	
	58	Regionale samordningstiltak, fond	66 000 000	
552		Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling		
	53	Programmer for kompetanseutvikling, fond	94 000 000	
	54	Program for vannforsyning, fond	45 000 000	
	55	SIVA, fond	36 000 000	
	56	Omstilling og nyskaping, fond	92 000 000	
	57	Næringshager, fond	31 000 000	
580		Bostøtte		
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	1 623 000 000	
581		Bolig- og bomiljøtiltak		
	60	Handlingsprogram for Oslo indre øst	50 000 000	
	71	Tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet, <i>kan overføres</i>	135 000 000	
	73	Tilskudd til opplysning, informasjon m.m.	5 500 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	75	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger, <i>kan overføres</i>	530 500 000	
	78	Tilskudd til utvikling av bomiljø, boligforvaltning og boligpolitikk, <i>kan overføres</i>	36 000 000	
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser		
	60	Oppstartingsstilskudd, <i>kan overføres</i>	1 497 800 000	
	63	Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag	433 200 000	
587		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 3587)		
	1	Driftsutgifter	25 725 000	
1590		Arbeidsmarkedsetaten (jf. kap. 4590)		
	1	Driftsutgifter	1 588 153 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 402 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	210 183 000	
1591		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 4591)		
	21	Evaluering, utviklingstiltak m.v., <i>kan overføres</i>	19 864 000	
	60	Sysselsetting i offentlig virksomhet, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under postene 70 og 71</i>	1 292 000	
	70	Formidlingstiltak, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under postene</i> <i>60 og 71</i>	120 334 000	
	71	Opplæringstiltak, drift, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under</i> <i>postene 60 og 70</i>	1 213 088 000	
	72	Opplæringstiltak, investeringer, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes</i> <i>under post 71</i>	4 367 000	
	73	Jobbskapingsprosjekter, <i>kan overføres</i>	12 336 000	
1592		Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede		
	70	Formidlingstiltak, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under post 71</i>	212 220 000	
	71	Integrering i ordinært arbeidsliv, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes</i> <i>under post 70 og kap. 1591 post 71</i>	646 546 000	
	72	Skjermmede tiltak, drift, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under</i> <i>postene 70 og 71</i>	1 579 291 000	
	73	Skjermmede tiltak, investeringer, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes</i> <i>under postene 70 og 71</i>	41 079 000	
2412		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 5312 og 5615)		
	1	Driftsutgifter	214 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	72	Rentestøtte	73 000 000	
		Totale utgifter		<u>14 667 675 000</u>
I n n t e k t e r				
3520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520)		
	2	Gebyr nødvisum	84 000	
	4	Diverse inntekter	533 000 000	
3521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521)		
	1	Tilbakevending for flyktninger	62 000 000	
3530		Arbeidstilsynet (jf. kap. 530)		
	1	Arbeidervern	2 000 000	
	2	Bibliotektenester	15 000	
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	3 700 000	
	5	Tvangsmulkt	800 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	10 200 000	
3531		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 531)		
	1	Inntekter av laboratorievirksomhet	1 200 000	
	2	Informasjon, kurs og tjenesteyting	1 100 000	
	3	Oppdrag	6 200 000	
3533		Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern (jf. kap. 533)		
	2	Gebyrer	37 900 000	
	3	Sertifiseringsinntekter	4 500 000	
3535		Arbeidsforskningsinstituttet (jf. kap. 535)		
	1	Tilfeldige inntekter	300 000	
	3	Oppdragsforskning	15 700 000	
3537		Produkt- og Elektrisitetstilsynet (jf. kap. 537)		
	1	Gebyr m.v. for tilsyn med elektriske anlegg	45 000 000	
3587		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 587)		
	4	Gebyrer, godkjenningsordning for foretak for ansvarsrett	9 485 000	
4590		Arbeidsmarkedsetaten (jf. kap. 1590)		
	4	Salgsinntekter m.m.	323 000	
	80	Innfordret misbruk av dagpenger	38 000 000	
	81	Innfordret misbruk av attføringsytelser	4 000 000	
4591		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 1591)		
	2	Opplæringstjenester	1 612 000	
5312		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)		
	1	Gebyrer	28 964 000	
	4	Tilkjente saksomkostninger	103 000	
	9	Salg av datatjenester	1 542 000	
	10	Husleie, tjenesteboliger	62 000	
5326		SIVA (jf. kap. 2426)		
	71	Låneprovisjon	3 000 000	
5613		Renter fra SIVA		
	80	Renter	50 490 000	
5615		Renter fra Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)		
	80	Renter	4 829 000 000	
		Totale inntekter		5 690 280 000

II
Fullmakt om midlertidig innkvartering av
asylsøkere og flyktninger

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2000 kan inngå avtaler om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger med varighet utover 2000. Dersom behovet for mottaksplasser for asylsøkere og flyktninger blir større enn antatt i budsjettet for 2000, samtykker Stortinget i at Kommunal- og regionaldepartementet kan øke antall plasser i statlige mottak, selv om det medfører et bevilgnings-

messig merbehov under kap. 520 post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak.

III
Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2000 kan overskride bevilgningen under:
1. kap. 530 Arbeidstilsynet post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap. 3530 Arbeidstilsynet post 1 Arbeidervern, post 6 Refusjoner og post 7 Byggesaksbehandling, gebyrer.

2. kap. 531 Statens arbeidsmiljøinstitutt post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap. 3531 Statens arbeidsmiljøinstitutt post 1 Inntekter av laboratorievirksomhet og post 2 Informasjon, kurs og tjenesteyting.
3. kap. 531 Statens arbeidsmiljøinstitutt post 21 Oppdrag mot tilsvarende merinntekt under kap. 3531 Statens arbeidsmiljøinstitutt post 3 Oppdrag.
4. kap. 533 Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap. 3533 post 6 Refusjoner.
5. kap. 535 Arbeidsforskningsinstituttet post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap. 3535 Arbeidsforskningsinstituttet post 1 Tilfeldige inntekter og post 3 Oppdragsforskning.

IV

Unntak fra bevilgningsreglementet

Stortinget samtykker i at Sametinget gis unntak fra § 4 i Bevilgningsreglementet.

V

Omdisponeringsfullmakt forsøk regionale utviklingsprogram

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i forbindelse med forsøket med videreutvikling av regionale utviklingsprogram i Hedmark og Oppland fylkeskommune får adgang til å om-disponere mellom følgende bevilgninger:

1. kap. 550 Lokal næringsutvikling post 61 Kommunale næringsfond.
2. kap. 551 Regional næringsutvikling i fylker og kommuner post 51 Tilrettelegging for næringsutvikling, fond, *kan nyttes under kap. 2425 post 51.*
3. kap. 551 Regional næringsutvikling i fylker og kommuner post 55 Etablererstipend, fond.
4. kap. 551 Regional næringsutvikling i fylker og kommuner post 58 Regionale samordningstiltak, fond.
5. kap. 2425 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond og fylkeskommunene post 51 Distriktsutviklingstilskudd, fond, *kan nyttes under kap. 551 post 51.*

VI

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2000 kan:

1. Gi tilsagn om tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet for inntil 54,2 mill. kroner i tillegg til det som blir bevilget på kap. 581 post 71 Tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet.
2. Gi tilsagn om Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger for inntil 104,8 mill. kroner i tillegg

til det som blir bevilget på kap. 581 post 75 Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger.

3. Gi tilsagn om oppstartingsstilskudd til bygging og utbedring av sykehjemsplasser og omsorgsboliger for inntil 1 212,9 mill. kroner i tillegg til det som blir bevilget på kap. 586, post 60 Oppstartingsstilskudd.

VII

Bostøtte

Stortinget samtykker i at Regjeringen endrer overgangsordningen, som ble vedtatt av Stortinget 19. juni 1997 som følge av samordningen mellom botilskuddsordningen fra Sosial- og helsedepartementet og bostøtten fra Kommunal- og arbeidsdepartementet, slik at kompensasjonsgraden blir 30 pst. og minsteutbetalingen blir på 3 000 kroner pr. år i 2000.

VIII

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2000 kan:

1. Gi tilsagn for inntil 432,087 mill. kroner ut over gitt bevilgning under kap. 1591 post 60, 70 og 71.
2. Gi tilsagn for inntil 990 mill. kroner ut over gitt bevilgning under kap. 1592 post 70, 71 og 72.

Fullmakten skal nyttes for å sikre gjennomføringen av tiltaksaktiviteten i 2000, samt tiltaksaktivitet i begynnelsen av 2001 jf. omtale under kap. 1591 og kap. 1592.

IX

Omdisponering ved overtakelse av AMO-senter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet omdisponerer nødvendige midler fra kap. 1590 Arbeidsmarkedsetaten post 01 Driftsutgifter til kap. 1591 Arbeidsmarkedstiltak post 71 Opp-læringstiltak dersom noen av de to gjenværende AMO- sentrene overføres til andre.

X

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble mot 6 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Forslag nr. 2, fra Høyre, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«I

På statsbudsjettet for 2000 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
500		Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	136 949 000	
	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag	21 712 000	
	22	KOSTRA-rapporteringssystem for kommunene og fylkeskommunene	14 700 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 500 000	
502		Valgutgifter		
	1	Driftsutgifter	4 274 000	
520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520)		
	1	Driftsutgifter	216 260 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak	761 000 000	
521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)		
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	1 591 700 000	
	62	Kommunale innvandrertiltak	11 000 000	
	70	Analyse av ressursbruk	1 600 000	
	71	Kunnskapsutvikling	21 500 000	
	72	Tilbakevending for flyktninger, <i>kan overføres</i>	72 000 000	
	73	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	22 000 000	
	74	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	900 000	
522		Senter mot etnisk diskriminering		
	1	Driftsutgifter	5 090 000	
523		Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene		
	1	Driftsutgifter	3 000 000	
526		Nasjonale minoriteter		
	70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	2 500 000	
530		Arbeidstilsynet (jf. kap. 3530)		
	1	Driftsutgifter	230 900 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 700 000	
531		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 3531)		
	1	Driftsutgifter	54 700 000	
	21	Oppdrag	6 100 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 400 000	
532		Produktregisteret (jf. kap. 3532)		
	1	Driftsutgifter	10 300 000	
533		Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern (jf. kap. 3533)		
	1	Driftsutgifter	60 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	700 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	750 000	
	70	Tilskudd til Norsk Brannvern Forening	500 000	
534		Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m.		
	1	Driftsutgifter	9 200 000	
535		Arbeidsforskningsinstituttet (jf. kap. 3535)		
	1	Driftsutgifter	24 900 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
536		Arbeidsmiljøtiltak		
	21	Forsknings- og utredningsoppdrag m.m., <i>kan overføres</i>	7 500 000	
	51	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	5 100 000	
	70	Tilskudd til forskning og informasjon	3 800 000	
537		Produkt- og Elektrisitetstilsynet (jf. kap. 3537)		
	1	Driftsutgifter	51 100 000	
538		Tilskudd til Norsk Elektroteknisk Komité		
	70	Grunnbevilgning	2 600 000	
540		Sametinget (jf. kap. 3540)		
	50	Sametinget	100 734 000	
541		Tilskudd til samiske formål		
	70	Tilskudd til samiske formål	1 886 000	
550		Lokal næringsutvikling		
	60	Tilskudd til utkantkommuner, <i>kan overføres</i>	26 000 000	
	61	Kommunale næringsfond	55 540 000	
551		Regional næringsutvikling i fylker og kommuner		
	51	Tilrettelegging for næringsutvikling, fond, <i>kan nyttes under kap. 2425 post 51</i>	239 000 000	
	55	Etablererstipend, fond	108 000 000	
	57	Tilskudd til INTERREG, inkl. pilotprosjekter, fond	60 000 000	
	58	Regionale samordningstiltak, fond	66 000 000	
552		Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling		
	53	Programmer for kompetanseutvikling, fond	94 000 000	
	54	Program for vannforsyning, fond.	68 000 000	
	55	SIVA, fond	36 000 000	
	56	Omstilling og nyskaping, fond	92 000 000	
	57	Næringshager, fond	31 000 000	
580		Bostøtte		
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	1 668 000 000	
581		Bolig- og bomiljøtiltak		
	60	Handlingsprogram for Oslo indre øst	50 000 000	
	71	Tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet, <i>kan overføres</i>	135 000 000	
	73	Tilskudd til opplysning, informasjon m.m.	5 500 000	
	75	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger, <i>kan overføres</i>	530 500 000	
	78	Tilskudd til utvikling av bomiljø, boligforvaltning og boligpolitikk, <i>kan overføres</i>	36 000 000	
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser		
	60	Oppstartingsstilskudd, <i>kan overføres</i>	1 497 800 000	
	63	Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag	433 200 000	
587		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 3587)		
	1	Driftsutgifter	25 725 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1590		Arbeidsmarkedsetaten (jf. kap. 4590)		
	1	Driftsutgifter	1 588 153 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 402 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	210 183 000	
1591		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 4591)		
	21	Evaluering, utviklingstiltak m.v., <i>kan overføres</i>	19 864 000	
	60	Sysselsetting i offentlig virksomhet, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70 og 71</i>	1 292 000	
	70	Formidlingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 60 og 71</i>	120 334 000	
	71	Opplæringstiltak, drift, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 60 og 70.</i>	1 213 088 000	
	72	Opplæringstiltak, investeringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	4 367 000	
	73	Jobbskapingsprosjekter, <i>kan overføres</i>	12 336 000	
1592		Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede		
	70	Formidlingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	212 220 000	
	71	Integrering i ordinært arbeidsliv, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70 og kap. 1591 post 71</i>	646 546 000	
	72	Skjermede tiltak, drift, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70 og 71</i>	1 579 291 000	
	73	Skjermede tiltak, investeringer, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70 og 71</i>	41 079 000	
2412		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 5312 og 5615)		
	1	Driftsutgifter	214 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	72	Rentestøtte	73 000 000	
		Totale utgifter		14 667 675 000
I n n t e k t e r				
3520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520)		
	2	Gebyr nødvisum	84 000	
	4	Diverse inntekter	533 000 000	
3521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521)		
	1	Tilbakevending for flyktninger	62 000 000	
3530		Arbeidstilsynet (jf. kap. 530)		
	1	Arbeidervern	2 000 000	
	2	Bibliotek tjenester	15 000	
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	3 700 000	
	5	Tvangsmulkt	800 000	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	10 200 000	
3531		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 531)		
	1	Inntekter av laboratorievirksomhet	1 200 000	
	2	Informasjon, kurs og tjenesteyting	1 100 000	
	3	Oppdrag	6 200 000	
3533		Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern (jf. kap. 533)		
	2	Gebyrer	37 900 000	
	3	Sertifiseringsinntekter	4 500 000	
3535		Arbeidsforskningsinstituttet (jf. kap. 535)		
	1	Tilfeldige inntekter	300 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	3	Oppdragsforskning	15 700 000	
3537		Produkt- og Elektrisitetstilsynet (jf. kap. 537)		
	1	Gebyr m.v. for tilsyn med elektriske anlegg	45 000 000	
3587		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 587)		
	4	Gebyrer, godkjenningsordning for foretak for ansvarsrett	9 485 000	
4590		Arbeidsmarkedsetaten (jf. kap. 1590)		
	4	Salgsinntekter m.m.	323 000	
	80	Innfordret misbruk av dagpenger	38 000 000	
	81	Innfordret misbruk av attføringsytelser	4 000 000	
4591		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 1591)		
	2	Opplæringstjenester	1 612 000	
5312		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)		
	1	Gebyrer	28 964 000	
	4	Tilkjente saksomkostninger	103 000	
	9	Salg av datatjenester	1 542 000	
	10	Husleie, tjenesteboliger	62 000	
5326		SIVA (jf. kap. 2426)		
	71	Låneprovisjon	3 000 000	
5613		Renter fra SIVA		
	80	Renter	50 490 000	
5615		Renter fra Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)		
	80	Renter	4 829 000 000	
		Totale inntekter		5 690 280 000

II

*Fullmakt om midlertidig innkvartering av
asylsøkere og flyktninger*

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2000 kan inngå avtaler om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger med varighet utover 2000. Dersom behovet for mottaksplasser for asylsøkere og flyktninger blir større enn antatt i budsjettet for 2000, samtykker Stortinget i at Kommunal- og regionaldepartementet kan øke antall plasser i statlige mottak, selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov under kap. 520 post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak.

Statens arbeidsmiljøinstitutt post 1 Inntekter av laboratorievirksomhet og post 2 Informasjon, kurs og tjenesteyting.

3. kap. 531 Statens arbeidsmiljøinstitutt post 21 Oppdrag mot tilsvarende merinntekt under kap. 3531 Statens arbeidsmiljøinstitutt post 3 Oppdrag.
4. kap. 533 Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap. 3533 post 6 Refusjoner.
5. kap. 535 Arbeidsforskningsinstituttet post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap. 3535 Arbeidsforskningsinstituttet post 1 Tilfeldige inntekter og post 3 Oppdragsforskning.

III

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2000 kan overskride bevilgningen under:

1. kap. 530 Arbeidstilsynet post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap. 3530 Arbeidstilsynet post 1 Arbeidervern, post 6 Refusjoner og post 7 Byggesaksbehandling, gebyrer.
2. kap. 531 Statens arbeidsmiljøinstitutt post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap. 3531

IV

Unntak fra bevilgningsreglementet

Stortinget samtykker i at Sametinget gis unntak fra § 4 i Bevilgningsreglementet.

V

*Omdisponeringsfullmakt forsøk regionale
utviklingsprogram*

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i forbindelse med forsøket med videreutvikling av regionale utviklingsprogram i Hedmark

og Oppland fylkeskommune får adgang til å omdisponere mellom følgende bevilgninger:

1. kap. 550 Lokal næringsutvikling post 61 Kommunale næringsfond.
2. kap. 551 Regional næringsutvikling i fylker og kommuner post 51 Tilrettelegging for næringsutvikling, fond, kan nyttes under kap. 2425 post 51.
3. kap. 551 Regional næringsutvikling i fylker og kommuner post 55 Etablererstipend, fond.
4. kap. 551 Regional næringsutvikling i fylker og kommuner post 58 Regionale samordningstiltak, fond.
5. kap. 2425 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond og fylkeskommunene post 51 Distriktsutviklingstilskudd, fond, *kan nyttes under kap. 551 post 51.*

VI

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2000 kan:

1. Gi tilsagn om tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet for inntil 54,2 mill. kroner i tillegg til det som blir bevilget på kap. 581 post 71 Tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet.
2. Gi tilsagn om Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger for inntil 104,8 mill. kroner i tillegg til det som blir bevilget på kap. 581 post 75 Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger.
3. Gi tilsagn om oppstartingstilskudd til bygging og utbedring av sykehjemsplasser og omsorgsboliger for inntil 1 212,9 mill. kroner i tillegg til det som blir bevilget på kap. 586, post 60 Oppstartingstilskudd.

VII

Bostøtte

Stortinget samtykker i at Regjeringen endrer overgangsordningen, som ble vedtatt av Stortinget 19. juni 1997 som følge av samordningen mellom botilskuddsordningen fra Sosial- og helsedepartementet og bostøtten fra Kommunal- og arbeidsdepartementet, slik at

kompensasjonsgraden blir 60 pst. og minsteutbetalingen blir på 3 000 kroner pr. år i 2000.

VIII

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2000 kan:

1. Gi tilsagn for inntil 432,087 mill. kroner ut over gitt bevilgning under kap. 1591 post 60, 70 og 71.
2. Gi tilsagn for inntil 990 mill. kroner ut over gitt bevilgning under kap. 1592 post 70, 71 og 72.

Fullmakten skal nyttes for å sikre gjennomføringen av tiltaksaktiviteten i 2000, samt tiltaksaktivitet i begynnelsen av 2001 jf. omtale under kap. 1591 og kap. 1592.

IX

Omdisponering ved overtakelse av AMO-senter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet omdisponerer nødvendige midler fra kap. 1590 Arbeidsmarkedsetaten post 01 Driftsutgifter til kap. 1591 Arbeidsmarkedstiltak post 71 Opp-læringstiltak dersom noen av de to gjenværende AMO-sentrene overføres til andre.

X

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, ble med 95 mot 14 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.54.56)

Presidenten: Forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«I

På statsbudsjettet for 2000 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
500		Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)		
	1	Driftsutgifter.....	136 949 000	
	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag	21 712 000	
	22	KOSTRA-rapporteringssystem for kommunene og fylkeskommunene	14 700 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 500 000	
502		Valgutgifter		
	1	Driftsutgifter.....	4 274 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520)		
	1	Driftsutgifter	166 260 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak.	611 000 000	
521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)		
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	1 591 700 000	
	62	Kommunale innvandreriltak	11 000 000	
	70	Analyse av ressursbruk	1 600 000	
	71	Kunnskapsutvikling	21 500 000	
	72	Tilbakevending for flyktninger, <i>kan overføres</i>	690 000 000	
	74	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	900 000	
522		Senter mot etnisk diskriminering		
	1	Driftsutgifter	5 090 000	
523		Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene		
	1	Driftsutgifter	3 000 000	
526		Nasjonale minoriteter		
	70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	2 500 000	
530		Arbeidstilsynet (jf. kap. 3530)		
	1	Driftsutgifter	230 900 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 700 000	
531		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 3531)		
	1	Driftsutgifter	54 700 000	
	21	Oppdrag	6 100 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 400 000	
532		Produktregisteret (jf. kap. 3532)		
	1	Driftsutgifter	10 300 000	
533		Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern (jf. kap. 3533)		
	1	Driftsutgifter	60 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	700 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	750 000	
	70	Tilskudd til Norsk Brannvern Forening	500 000	
534		Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m.		
	1	Driftsutgifter	9 200 000	
535		Arbeidsforskningsinstituttet (jf. kap. 3535)		
	1	Driftsutgifter	24 900 000	
536		Arbeidsmiljøtiltak		
	21	Forsknings- og utredningsoppdrag m.m., <i>kan overføres</i>	7 500 000	
	51	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	5 100 000	
	70	Tilskudd til forskning og informasjon	3 800 000	
537		Produkt- og Elektrisitetsilsynet (jf. kap. 3537)		
	1	Driftsutgifter	51 100 000	
538		Tilskudd til Norsk Elektroteknisk Komité		
	70	Grunnbevilgning	2 600 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
540		Sametinget (jf. kap. 3540)		
	50	Sametinget	50 734 000	
541		Tilskudd til samiske formål		
	70	Tilskudd til samiske formål	1 886 000	
551		Regional næringsutvikling i fylker og kommuner		
	51	Tilrettelegging for næringsutvikling, fond, <i>kan nyttes under kap. 2425 post 51</i>	39 000 000	
552		Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling		
	53	Programmer for kompetanseutvikling, fond	44 000 000	
	54	Program for vannforsyning, fond	28 000 000	
	55	SIVA, fond	16 000 000	
	56	Omstilling og nyskaping, fond	42 000 000	
580		Bostøtte		
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	1 623 000 000	
581		Bolig- og bomiljøtiltak		
	60	Handlingsprogram for Oslo indre øst	50 000 000	
	71	Tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet, <i>kan overføres</i>	135 000 000	
	73	Tilskudd til opplysning, informasjon m.m.	5 500 000	
	75	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger, <i>kan overføres</i>	530 500 000	
	78	Tilskudd til utvikling av bomiljø, boligforvaltning og boligpolitikk, <i>kan overføres</i>	36 000 000	
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser		
	60	Oppstartingsstilskudd, <i>kan overføres</i>	2 147 800 000	
	63	Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag	583 200 000	
587		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 3587)		
	1	Driftsutgifter	25 725 000	
1590		Arbeidsmarkedsetaten (jf. kap. 4590)		
	1	Driftsutgifter	1 338 153 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 402 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	210 183 000	
1591		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 4591)		
	21	Evaluering, utviklingstiltak m.v., <i>kan overføres</i>	19 864 000	
	60	Syssetsetting i offentlig virksomhet, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70 og 71</i>	1 292 000	
	70	Formidlingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 60 og 71</i>	120 334 000	
	71	Opplæringstiltak, drift, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 60 og 70</i>	820 088 000	
	72	Opplæringstiltak, investeringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	4 367 000	
	73	Jobbskapingprosjekter, <i>kan overføres</i>	12 336 000	
1592		Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede		
	70	Formidlingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	232 220 000	
	71	Integrering i ordinært arbeidsliv, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70 og kap. 1591 post 71</i>	696 546 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Skjermede tiltak, drift, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70 og 71</i>	1 729 291 000	
	73	Skjermede tiltak, investeringer, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70 og 71</i>	69 619 000	
2412		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 5312 og 5615)		
	1	Driftsutgifter	214 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	72	Rentestøtte	73 000 000	
		Totale utgifter		<u>14 667 675 000</u>
I n n t e k t e r				
3520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520)		
	2	Gebyr nødvisum	84 000	
	4	Diverse inntekter	533 000 000	
3521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521)		
	1	Tilbakevending for flyktninger	62 000 000	
3530		Arbeidstilsynet (jf. kap. 530)		
	1	Arbeidervern	2 000 000	
	2	Bibliotek tjenester	15 000	
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	3 700 000	
	5	Tvangsmulkt	800 000	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	10 200 000	
3531		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 531)		
	1	Inntekter av laboratorievirksomhet	1 200 000	
	2	Informasjon, kurs og tjenesteyting	1 100 000	
	3	Oppdrag	6 200 000	
3533		Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern (jf. kap. 533)		
	2	Gebyrer	37 900 000	
	3	Sertifiseringsinntekter	4 500 000	
3535		Arbeidsforskningsinstituttet (jf. kap. 535)		
	1	Tilfeldige inntekter	300 000	
	3	Oppdragsforskning	15 700 000	
3537		Produkt- og Elektrisitetstilsynet (jf. kap. 537)		
	1	Gebyr m.v. for tilsyn med elektriske anlegg	45 000 000	
3587		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 587)		
	4	Gebyrer, godkjenningsordning for foretak for ansvarsrett	9 485 000	
4590		Arbeidsmarkedsetaten (jf. kap. 1590)		
	4	Salgsinntekter m.m.	323 000	
	80	Innfordret misbruk av dagpenger	38 000 000	
	81	Innfordret misbruk av attføringsytelser	4 000 000	
4591		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 1591)		
	2	Opplæringstjenester	1 612 000	
5312		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)		
	1	Gebyrer	28 964 000	
	4	Tilkjente saksomkostninger	103 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	9	Salg av datatjenester	1 542 000	
	10	Husleie, tjenesteboliger	62 000	
5326		SIVA (jf. kap. 2426)		
	71	Låneprovisjon	3 000 000	
5613		Renter fra SIVA		
	80	Renter	50 490 000	
5615		Renter fra Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)		
	80	Renter	4 829 000 000	
		Totale inntekter		5 690 280 000

II

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2000 kan overskride bevilgningen under:

1. kap. 530 Arbeidstilsynet post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap. 3530 Arbeidstilsynet post 1 Arbeidervern, post 6 Refusjoner og post 7 Byggesaksbehandling, gebyrer.
2. kap. 531 Statens arbeidsmiljøinstitutt post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap. 3531 Statens arbeidsmiljøinstitutt post 1 Inntekter av laboratorievirksomhet og post 2 Informasjon, kurs og tjenesteyting.
3. kap. 531 Statens arbeidsmiljøinstitutt post 21 Oppdrag mot tilsvarende merinntekt under kap. 3531 Statens arbeidsmiljøinstitutt post 3 Oppdrag.
4. kap. 533 Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap. 3533 post 6 Refusjoner.
5. kap. 535 Arbeidsforskningsinstituttet post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap. 3535 Arbeidsforskningsinstituttet post 1 Tilfeldige inntekter og post 3 Oppdragsforskning.

III

Omdisponeringsfullmakt forsøk regionale utviklingsprogram

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i forbindelse med forsøket med videreutvikling av regionale utviklingsprogram i Hedmark og Oppland fylkeskommune får adgang til å om-disponere mellom følgende bevilgninger:

1. kap. 550 Lokal næringsutvikling post 61 Kommunale næringsfond.
2. kap. 551 Regional næringsutvikling i fylker og kommuner post 51 Tilrettelegging for næringsutvikling, fond, *kan nyttes under kap. 2425 post 51.*
3. kap. 551 Regional næringsutvikling i fylker og kommuner post 55 Etablererstipend, fond.
4. kap. 551 Regional næringsutvikling i fylker og kommuner post 58 Regionale samordningstiltak, fond.
5. kap. 2425 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond og fylkeskommunene post 51 Distriktsutviklingskudd, fond, *kan nyttes under kap. 551 post 51.*

IV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2000 kan:

1. Gi tilsagn om tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet for inntil 54,2 mill. kroner i tillegg til det som blir bevilget på kap. 581 post 71 Tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet.
2. Gi tilsagn om Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger for inntil 104,8 mill. kroner i tillegg til det som blir bevilget på kap. 581 post 75 Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger.
3. Gi tilsagn om oppstartingsstilskudd til bygging og utbedring av sykehjemsplasser og omsorgsboliger for inntil 1 212,9 mill. kroner i tillegg til det som blir bevilget på kap. 586, post 60 Oppstartingsstilskudd.

V

Bostøtte

Stortinget samtykker i at Regjeringen endrer overgangsordningen, som ble vedtatt av Stortinget 19. juni 1997 som følge av samordningen mellom botilskuddsordningen fra Sosial- og helsedepartementet og bostøtten fra Kommunal- og arbeidsdepartementet, slik at kompensasjonsgraden blir 60 pst. og minsteutbetalingen blir på 3 000 kroner pr. år i 2000.

VI

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2000 kan:

1. Gi tilsagn for inntil 355,087 mill. kroner ut over gitt bevilgning under kap. 1591 post 60, 70 og 71.
2. Gi tilsagn for inntil 990 mill. kroner ut over gitt bevilgning under kap. 1592 post 70, 71 og 72.

Fullmakten skal nyttes for å sikre gjennomføringen av tiltaksaktiviteten i 2000, samt tiltaksaktivitet i begynnelsen av 2001 jf. omtale under kap. 1591 og kap. 1592.

VII

Omdisponering ved overtakelse av AMO-senter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet omdisponerer nødvendige midler fra kap. 1590 Arbeidsmarkedsetaten post 01 Driftsut-

gifter til kap. 1591 Arbeidsmarkedstiltak post 71 Opp-
læringstiltak dersom noen av de to gjenværende
AMO- sentrene overføres til andre.

dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre
driften.»

VIII

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administra-
sjonsdepartementet kan ettergi rente- og avdragsfrie
lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 91 mot 18
stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.55.18)

Komiteen hadde innstillet:

A. Rammeområde 6

I

På statsbudsjettet for 2000 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
500		Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)		
	1	Driftsutgifter	136 949 000	
	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag	21 712 000	
	22	KOSTRA-rapporteringssystem for kommunene og fylkeskommunene	14 700 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 500 000	
502		Valgutgifter		
	1	Driftsutgifter	4 274 000	
520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520)		
	1	Driftsutgifter	216 260 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak	761 000 000	
521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)		
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	1 591 700 000	
	62	Kommunale innvandreriltak	11 000 000	
	70	Analyse av ressursbruk	1 600 000	
	71	Kunnskapsutvikling	21 500 000	
	72	Tilbakevending for flyktninger, <i>kan overføres</i>	72 000 000	
	73	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	22 000 000	
	74	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	900 000	
522		Senter mot etnisk diskriminering		
	1	Driftsutgifter	5 090 000	
523		Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene		
	1	Driftsutgifter	3 000 000	
526		Nasjonale minoriteter		
	70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	2 500 000	
530		Arbeidstilsynet (jf. kap. 3530)		
	1	Driftsutgifter	232 900 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 700 000	
531		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 3531)		
	1	Driftsutgifter	54 700 000	
	21	Oppdrag	6 100 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 400 000	
532		Produktregisteret (jf. kap. 3532)		
	1	Driftsutgifter	10 300 000	
533		Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern (jf. kap. 3533)		
	1	Driftsutgifter	60 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	700 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	750 000	
	70	Tilskudd til Norsk Brannvern Forening	500 000	
534		Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m.		
	1	Driftsutgifter	9 200 000	
535		Arbeidsforskningsinstituttet (jf. kap. 3535)		
	1	Driftsutgifter	24 900 000	
536		Arbeidsmiljøtiltak		
	21	Forsknings- og utredningsoppdrag m.m., <i>kan overføres</i>	7 500 000	
	51	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	5 100 000	
	70	Tilskudd til forskning og informasjon	3 800 000	
537		Produkt- og Elektrisitetstilsynet (jf. kap. 3537)		
	1	Driftsutgifter	51 100 000	
538		Tilskudd til Norsk Elektroteknisk Komité		
	70	Grunnbevilgning	2 600 000	
540		Sametinget (jf. kap. 3540)		
	50	Sametinget	101 234 000	
541		Tilskudd til samiske formål		
	70	Tilskudd til samiske formål	1 886 000	
550		Lokal næringsutvikling		
	60	Tilskudd til utkantkommuner, <i>kan overføres</i>	26 000 000	
	61	Kommunale næringsfond	127 540 000	
551		Regional næringsutvikling i fylker og kommuner		
	51	Tilrettelegging for næringsutvikling, fond, <i>kan nyttes under kap. 2425 post 51</i>	239 000 000	
	55	Etablererstipend, fond	108 000 000	
	57	Tilskudd til INTERREG, inkl. pilotprosjekter, fond	60 000 000	
	58	Regionale samordningstiltak, fond	66 000 000	
552		Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling		
	53	Programmer for kompetanseutvikling, fond	94 000 000	
	54	Program for vannforsyning, fond	45 000 000	
	55	SIVA, fond	36 000 000	
	56	Omstilling og nyskaping, fond	92 000 000	
	57	Næringshager, fond	31 000 000	
580		Bostøtte		
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	1 623 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak		
	60	Handlingsprogram for Oslo indre øst	50 000 000	
	71	Tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet, <i>kan overføres</i>	135 000 000	
	73	Tilskudd til opplysning, informasjon m.m.	5 500 000	
	75	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger, <i>kan overføres</i>	524 000 000	
	78	Tilskudd til utvikling av bomiljø, boligforvaltning og boligpolitikk, <i>kan overføres</i>	36 000 000	
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser		
	60	Oppstartingsstilskudd, <i>kan overføres</i>	1 497 800 000	
	63	Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag	433 200 000	
587		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 3587)		
	1	Driftsutgifter	25 725 000	
1590		Arbeidsmarkedsetaten (jf. kap. 4590)		
	1	Driftsutgifter	1 588 153 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 402 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	210 183 000	
1591		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 4591)		
	21	Evaluering, utviklingstiltak m.v., <i>kan overføres</i>	19 864 000	
	60	Sysselsetting i offentlig virksomhet, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under postene 70 og 71</i>	1 292 000	
	70	Formidlingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under</i> <i>postene 60 og 71</i>	120 334 000	
	71	Opplæringstiltak, drift, <i>kan overføres, kan nyttes under</i> <i>postene 60 og 70</i>	1 213 088 000	
	72	Opplæringstiltak, investeringer, <i>kan overføres, kan</i> <i>nyttes under post 71</i>	4 367 000	
	73	Jobbskapingprosjekter, <i>kan overføres</i>	12 336 000	
1592		Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede		
	70	Formidlingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	212 220 000	
	71	Integrering i ordinært arbeidsliv, <i>kan overføres, kan</i> <i>nyttes under post 70 og kap. 1591 post 71</i>	646 546 000	
	72	Skjermmede tiltak, drift, <i>kan overføres, kan nyttes under</i> <i>postene 70 og 71</i>	1 579 291 000	
	73	Skjermmede tiltak, investeringer, <i>kan overføres, kan</i> <i>nyttes under postene 70 og 71</i>	41 079 000	
2412		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 5312 og 5615)		
	1	Driftsutgifter	214 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	72	Rentestøtte	73 000 000	
		Totale utgifter		<u>14 667 675 000</u>
I n n t e k t e r				
3520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520)		
	2	Gebyr nødvisum	84 000	
	4	Diverse inntekter	533 000 000	
3521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521)		
	1	Tilbakevending for flyktninger	62 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3530		Arbeidstilsynet (jf. kap. 530)		
	1	Arbeidervern	2 000 000	
	2	Bibliotektenester	15 000	
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	3 700 000	
	5	Tvangsmulkt	800 000	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	10 200 000	
3531		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 531)		
	1	Inntekter av laboratorievirksomhet	1 200 000	
	2	Informasjon, kurs og tjenesteyting	1 100 000	
	3	Oppdrag	6 200 000	
3533		Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern (jf. kap. 533)		
	2	Gebyrer	37 900 000	
	3	Sertifiseringsinntekter	4 500 000	
3535		Arbeidsforskningsinstituttet (jf. kap. 535)		
	1	Tilfeldige inntekter	300 000	
	3	Oppdragsforskning	15 700 000	
3537		Produkt- og Elektrisitetstilsynet (jf. kap. 537)		
	1	Gebyr m.v. for tilsyn med elektriske anlegg	45 000 000	
3587		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 587)		
	4	Gebyrer, godkjenningsordning for foretak for ansvarsrett	9 485 000	
4590		Arbeidsmarkedsetaten (jf. kap. 1590)		
	4	Salgsinntekter m.m.	323 000	
	80	Innfordret misbruk av dagpenger	38 000 000	
	81	Innfordret misbruk av attføringsytelser	4 000 000	
4591		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 1591)		
	2	Opplæringstjenester	1 612 000	
5312		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)		
	1	Gebyrer	28 964 000	
	4	Tilkjente saksomkostninger	103 000	
	9	Salg av datatjenester	1 542 000	
	10	Husleie, tjenesteboliger	62 000	
5326		SIVA (jf. kap. 2426)		
	71	Låneprovisjon	3 000 000	
5613		Renter fra SIVA		
	80	Renter	50 490 000	
5615		Renter fra Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)		
	80	Renter	4 829 000 000	
		Totale inntekter		5 690 280 000

II

*Fullmakt om midlertidig innkvartering av
asylsøkere og flyktninger*

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2000 kan inngå avtaler om midlertidig inn-

kvartering av asylsøkere og flyktninger med varighet ut-
over 2000. Dersom behovet for mottaksplasser for asylsø-
kere og flyktninger blir større enn antatt i budsjettet for
2000, samtykker Stortinget i at Kommunal- og regionalde-
partementet kan øke antall plasser i statlige mottak, selv

om det medfører et bevilgningsmessig merbehov under kap. 520 post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak.

III

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2000 kan overskride bevilgningen under:

1. kap. 530 Arbeidstilsynet post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap. 3530 Arbeidstilsynet post 1 Arbeidervern, post 6 Refusjoner og post 7 Byggesaksbehandling, gebyrer.
2. kap. 531 Statens arbeidsmiljøinstitutt post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap. 3531 Statens arbeidsmiljøinstitutt post 1 Inntekter av laboratorievirksomhet og post 2 Informasjon, kurs og tjenesteyting.
3. kap. 531 Statens arbeidsmiljøinstitutt post 21 Oppdrag mot tilsvarende merinntekt under kap. 3531 Statens arbeidsmiljøinstitutt post 3 Oppdrag.
4. kap. 533 Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap. 3533 post 6 Refusjoner.
5. kap. 535 Arbeidsforskningsinstituttet post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap. 3535 Arbeidsforskningsinstituttet post 1 Tilfeldige inntekter og post 3 Oppdragsforskning.

IV

Unntak fra bevilgningsreglementet

Stortinget samtykker i at Sametinget gis unntak fra § 4 i Bevilgningsreglementet.

V

Omdisponeringsfullmakt forsøk regionale utviklingsprogram

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i forbindelse med forsøket med videreutvikling av regionale utviklingsprogram i Hedmark og Oppland fylkeskommune får adgang til å omdisponere mellom følgende bevilgninger:

1. kap. 550 Lokal næringsutvikling post 61 Kommunale næringsfond.
2. kap. 551 Regional næringsutvikling i fylker og kommuner post 51 Tilrettelegging for næringsutvikling, fond, kan nyttes under kap. 2425 post 51.
3. kap. 551 Regional næringsutvikling i fylker og kommuner post 55 Etablererstipend, fond.
4. kap. 551 Regional næringsutvikling i fylker og kommuner post 58 Regionale samordningstiltak, fond.
5. kap. 2425 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond og fylkeskommunene post 51 Distriktsutviklingsstilskudd, fond, kan nyttes under kap. 551 post 51.

VI

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2000 kan:

1. Gi tilsagn om tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet for inntil 54,2 mill. kroner i tillegg til det som blir bevilget på kap. 581 post 71 Tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet.

2. Gi tilsagn om Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger for inntil 111,3 mill. kroner i tillegg til det som blir bevilget på kap. 581 post 75 Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger.
3. Gi tilsagn om oppstartingsstilskudd til bygging og utbedring av sykehjemsplasser og omsorgsboliger for inntil 1 212,9 mill. kroner i tillegg til det som blir bevilget på kap. 586, post 60 Oppstartingsstilskudd.

VII

Bostøtte

Stortinget samtykker i at Regjeringen endrer overgangsordningen, som ble vedtatt av Stortinget 19. juni 1997 som følge av samordningen mellom botilskuddsordningen fra Sosial- og helsedepartementet og bostøtten fra Kommunal- og arbeidsdepartementet, slik at kompensasjonsgraden blir 30 pst. og minsteutbetalingen blir på 3 000 kroner pr. år i 2000.

VIII

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2000 kan:

1. Gi tilsagn for inntil 432,087 mill. kroner ut over gitt bevilgning under kap. 1591 post 60, 70 og 71.
2. Gi tilsagn for inntil 990 mill. kroner ut over gitt bevilgning under kap. 1592 post 70, 71 og 72.

Fullmakten skal nyttes for å sikre gjennomføringen av tiltaksaktiviteten i 2000, samt tiltaksaktivitet i begynnelsen av år 2001 jf. omtale under kap. 1591 og kap. 1592.

IX

Omdisponering ved overtakelse av AMO-senter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet omdisponerer nødvendige midler fra kap. 1590 Arbeidsmarkedsetaten post 1 Driftsutgifter til kap. 1591 Arbeidsmarkedstiltak post 71 Opplæringstiltak dersom noen av de to gjenværende AMO-sentrene overføres til andre.

X

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

Presidenten: Presidenten vil samtidig med innstillingen la votere over forslag nr. 14, fra Sylvia Brustad og Olaf Gjedrem. Forslaget lyder:

«Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet får fullmakt til å omdisponere inntil 10 mill. kroner fra kap. 1591, post 71 Opplæringstiltak, drift til kap. 1590, post 01 Driftsutgifter, for å gjennomføre den ekstra satsingen overfor oljerelatert industri.»

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling og forslaget fra Sylvia Brustad og Olaf Gjedrem bifaltes med 77 mot 32 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.55.51)

Videre var innstillet:

Rammeuavhengige vedtak

XI

Stortinget ber Regjeringen i kommuneøkonomiproposisjonen for 2001 om å gjennomgå retningslinjene for den fylkesvise tildelingen av skjønnsmidler til kommunene og fremme forslag som tar hensyn til nye utviklingstrekk og spesielle utslag som lavt nivå på korrigert inntekt, særskilte utgifter som ikke fanges opp av kostnadsnøkkel og en vanskelig finansiell situasjon.

XII

Stortinget ber Regjeringen foreta en helhetlig gjennomgang av kompensasjonsordningen for særlig resurskrevende brukere, med sikte på at den skal bli mest mulig treffsikker og forutsigbar.

Stortinget ber også om at Regjeringen utreder en statlig toppfinansieringsordning og kommer tilbake til Stortinget med dette i kommuneøkonomiproposisjonen våren 2000.

XIII

Stortinget ber Regjeringen legge fram for Stortinget en gjennomgang og evaluering av inntektssystemet for kommunesektoren. Det må bl.a. legges vekt på å belyse hvilke økonomiske virkninger det har hatt for kommunene at deler av Rattsøtvalgets forslag er gjennomført, i forhold til det som var forutsatt i 1997. Denne gjennomgangen bør legges fram i løpet av våren 2000.

XIV

Stortinget ber Regjeringen legge fram for Stortinget en gjennomgang og evaluering av asyl-, innvandrings- og integreringspolitikken.

Evalueringen må inneholde avdekking av flaskehals i:

- saksbehandlingen av søknader
- bosetting i kommuner.

Gjennomgangen må omfatte kompensasjonsordningene som eksisterer for:

- asylmottak
- bosetting i kommuner
- norskopplæring for voksne
- enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger.

XV

Stortinget ber Regjeringen om nærmere å undersøke og redegjøre for kreftrisiko for ansatte i bygg- og anleggssektoren og i silisiumkarbid-industrien i forbindelse med den store grad av eksponering av støv disse arbeidstakere utsettes for. Regjeringen bes komme med forslag for å minske kreftrisikoen for de som arbeider innenfor virksomheter i de nevnte bransjer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det gjenstår å votere over rammeområde 7.

Komiteen hadde innstillet:

B. Rammeområde 7

På statsbudsjettet for 2000 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
2540		Stønad under arbeidsløse til fiskere og fangstmenn		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	48 000 000	
2541		Dagpenger		
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	6 600 000 000	
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v. (jf. kap. 5704)		
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v., <i>overslagsbevilgning</i>	280 000 000	
2543		Ytelser til yrkesrettet attføring		
	70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	3 632 000 000	
	71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 035 000 000	
		Totale utgifter		11 595 000 000
I n n t e k t e r				
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v. (jf. kap. 2542)		
	2	Dividende	50 000 000	
		Totale inntekter		50 000 000

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Det voteres over forslaget fra stortingsrepresentant Lodve Solholm på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre oversendt fra Odelstingets møte 16. november 1999:

«Stortinget ber Regjeringen sikre at forskriftene tar hensyn til at alle ansatte i små bedrifter kan ha nøkkelstillinger, hvor langvarig permisjon kan skape store driftsproblemer.»

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at det var avgitt 62 stemmer mot og 41 stemmer for forslaget.
(Voteringsutskrift kl. 14.57.07)

Marit Tingelstad (Sp) (fra salen): Jeg stemte for og skulle stemt imot.

Presidenten: Da er forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre med 63 mot 40 stemmer ikke bifalt.

Da er vi ferdig med voteringen i sakene nr. 1 og 2.

Presidenten ser at den reglementsmessige tiden for formiddagens møte snart er omme. Presidenten foreslår at dette møtet heves, og at kveldsmøte settes kl. 18. – Det anses vedtatt.

Man starter med behandling av sak nr. 3.

Møtet hevet kl. 15.

Møte tirsdag den 7. desember kl. 18

President: G u n n a r B r e i m o

D a g s o r d e n : De gjenstående saker på dagens kart (nr. 24)

Presidenten: Representanten Bror Yngve Rahm, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

S a k n r . 3

Forslag fra stortingsrepresentant Kenneth Svendsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og representanten Bastesen oversendt fra Odelstingets møte 30. november 1999: (Jf. Innst. O. nr. 12)

«Stortinget ber Regjeringen utrede og legge frem forslag om særskilt fradrag for ekstraordinære vedlikeholdsutgifter som skyldes fredning»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 999)

S a k n r . 4

Forslag fra stortingsrepresentant Kenneth Svendsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og representanten Bastesen oversendt fra Odelstingets møte 30. november 1999: (Jf. Innst. O. nr. 12)

«Stortinget ber Regjeringen gjennomgå situasjonen for pendlere der det ikke eksisterer alternativt kollektivtilbud, med sikte på en mer rettferdig ordning»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1000)

S a k n r . 5

Forslag fra stortingsrepresentant Kenneth Svendsen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 30. november 1999: (Jf. Innst. O. nr. 12)

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at det blir gitt regler for å redusere ligningstakstene for boliger, fritidshus og forretningseiendommer m.v. med 25 pst.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1000)

S a k n r . 6

Forslag fra stortingsrepresentant Øystein Djupedal på vegne av Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 30. november 1999: (Jf. Innst. O. nr. 12)

«Stortinget ber Regjeringen fremme en proposisjon med nødvendige lovforslag for å oppheve den særskilte rederiskatteordningen med virkning fra og med inntektsåret 1999»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1000)

S a k n r . 7

Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til ratifikasjon av en skatteavtale mellom Norge og Spania, undertegnet i Madrid den 6. oktober 1999 (Innst. S. nr. 55 (1999-2000), jf. St.prp. nr. 21 (1999-2000))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1000)

S a k n r . 8

Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til å setje i kraft ein skatteavtale mellom Noreg og Uganda, underskriven i Kampala den 7. september 1999 (Innst. S. nr. 56 (1999-2000), jf. St.prp. nr. 22 (1999-2000))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1000)

S a k n r . 9

Innstilling fra finanskomiteen om fullmakt til å ta opp innenlandske og utenlandske statslån (Innst. S. nr. 46 (1999-2000), jf. St.prp. nr. 19 (1999-2000))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1000)

S a k n r . 1 0

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Morten Lund om å be Regjeringen vurdere presiseringer i folkeregistreringsloven og skatteloven slik at personer med sterke tilknytningspunkter til landet har skatteplikt til landet (Innst. S. nr. 45 (1999-2000), jf. Dokument nr. 8:10 (1999-2000))

Jørgen Holte (Sp): Hovudmålet med forslaget frå representanten Morten Lund er å få ei presisering i lovverket slik at personar med sterke tilknytningspunkt til landet skattemessig blir å rekne som busette her og slik vere alminneleg skattepliktige til Noreg. Det er sjølvsagt eit mål å hindre at dei som tener mest, slepp å betale skatt til Noreg på grunn av store hol i skattereglane.

Senterpartiet er opptatt av folk si rettsoppfatning. Det er heilt avgjerande for vanlege folk sin skattemoral at dei som tener mest, betaler skatt og yter til fellesskapet. Forslag om å tette desse skattehola er viktige for å styrkje den alminnelege skattemorale. Eg vil òg streke under Skattedirektoratet sin merknad om at endringar/presiseringar i regelverk blir stadig meir aktuelt med auka internasjonalisering av norsk næringsliv.

Etter at representanten Morten Lund fremja forslaget, har Skattedirektoratet bedt Finansdepartementet om å ta initiativ til eit lovendringsarbeid når det gjeld bustadre-

gistrering i Noreg og skatteplikt til Noreg. Eg er tilfreds med at finanskomiteen samrøystes viser til at Finansdepartementet vurderer å legge fram endringar/presiseringar i skattelova og folkeregisterforskrifta, og at komiteen på den bakgrunn vil vente på Finansdepartementet sitt forslag til endringar/presiseringar.

På vegner av Senterpartiet ser eg fram til at Finansdepartementet fremjar endringar/presiseringar i skattelova og folkeregisterforskrifta som kan vera med og tette skattehol som enkelte har valt å tilpasse seg på varig basis.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 10. (Votering, se side 1000)

S a k n r . 1 1

Innstilling frå finanskomiteen om Kredittmeldinga 1998 (Innst. S. nr. 44 (1999-2000), jf. St.meld. nr. 11 (1999-2000))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 2 timer, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 35 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Kristelig Folkeparti 15 minutter, Høyre 15 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Venstre 10 minutter og representanten Bastesen 10 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt høve til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Ranveig Frøiland (A) (ordfører for saka): Til vanleg er det ikkje noka særleg merksemd rundt kredittmeldinga som Stortinget har til behandling ein gong i året. Denne hausten vart det annleis. Bodet på alle aksjane i Kreditkassen aktualiserte spørsmåla om strukturpolitikken og staten sin eigarskap i banknæringa.

Arbeiderpartiet har tidlegare gått inn for klare føringar i strukturpolitikken og å sikra den nasjonale eigarskapen i dei to største forretningsbankane, DnB og Kreditkassen.

Norsk og internasjonal banknæring har på 1990-talet vore prega av store strukturelle endringar. Sterke drivkrefter har ført til internasjonalisering og ein hardare konkurranse. I Norden og i Europa har innføring av euro òg forsterka dette. Bankane møter denne utfordringa på ulike måtar. Dei største bankane og forsikringselskapa i Norden definerer heile Norden som heimemarknaden sin. Det som skjer i bankane, har vi òg sett i andre næringer, der mange norske selskap har gått inn i internasjonale grupperingar.

Det er særleg etter 1997 at bankane har fokusert på Norden som heimemarknad. Sidan 1990 har dei største

nordiske bankane etablert 21 filialar eller dotterbankar i Helsinki, København, Oslo og Stockholm. Over halvparten av desse etableringane har skjedd etter 1997. Inntil no har ingen av dei norske bankane definert Norden som sin heimemarknad. Både i DnB og i Kreditkassen er målsetjinga med etablering i utlandet å kunna tilby norske kundar internasjonale tenester, bl.a. fordi industrisel-skapa våre orienterer seg mot utlandet.

Globalisering av økonomien er både ein fordel og ei utfordring for Noreg. Velferden vår er avhengig av tilgang på utanlandsk kapital og tilgang til dei utanlandske marknadene. Derfor må òg Noreg vera ein aktiv deltakar i den globale økonomien. Samstundes er det ei utfordring å sikra eit nasjonalt finansvesen, og at viktige hovudkontor for industri og anna næringsliv kan vera i Noreg.

Bankane våre har sett dette og har vore aktive. Sparebanken NOR og Gjensidige har gått saman. Sist onsdag var fusjonen mellom DnB og Postbanken ein realitet. Storebrand Bank har kjøpt Finansbanken, SpareBank 1 Gruppen har inngått ein omfattande allianse med svenske Foreningsbanken, Den danske Bank har kjøpt Fokus Bank og Handelsbanken har kjøpt Bergensbanken. Kreditkassen har freista ulike moglegheiter for vekst. I 1997 la Storebrand og Kreditkassen fram planar for fusjon, som vart nedstemde. Seinare kjenner vi til at Postbanken, Kreditkassen og Fokus Bank ville slå seg saman. Desse tingane førte helle ikkje fram. Det hittil siste er at SpareBank 1 Gruppen vil kjøpa VÅR bank og forsikring. Med bakgrunn i det som har skjedd både heime og ute i banknæringa vår, er det nesten utruleg at Regjeringa la fram ei kredittmelding om strukturpolitikken der nesten alt skulle vera som før.

Men det skjer ei utvikling òg innan Regjeringa. For etter det Dagens Næringsliv skriv den 2. desember, seier finansministeren:

«Det er skjedd ting selv etter at det» – altså kredittmeldinga – «ble skrevet, og det kan skje mye i løpet av kort tid. Kikk ett år tilbake i tid, og se hva som er skjedd i finanssektoren. Hvis man tenker seg tilsvarende frem i tid, kan det ha skjedd veldig mye på den tiden.»

Ja – slik er det faktisk.

Etter Arbeiderpartiet si meining må staten som eigar leggja til rette for at òg dei største norske bankane kan utvikla seg reint forretningsmessig. Det er eit godt alternativ at internasjonal utvikling går gjennom nordiske løysingar. Dei nordiske marknadene er sterkt integrerte både gjennom ein omfattande handel og ved direkte investeringar.

Den statlege eigarskapen i bankane er viktig for å sikra den nasjonale eigarskapen. Nasjonal eigarskap kan sikra at hovudkontorfunksjonane blir i Noreg. Viktige strategiske avgjerder og produktutvikling vil normalt vera knytte til hovudkontoret. Nærleik mellom leiinga i bankane og kundane har særleg stor betydning for personkundar, for små og mellomstore bedrifter og kommunar som i liten grad har den internasjonale finansmarknaden som eit reelt alternativ.

Spisskompetansen i bankane vert i stor grad lagd til hovudkontoret. Den teknologiske utviklinga forsterkar

dette biletet ved at det stadig vert kravd nye kunnskapar om IT, risikohandtering og kapitalforvaltning. Utan sterke hovudkontor i finansnæringa vil Noreg fort kunna stå utan slik spesialkompetanse, og norske institusjonar står då att som reine distributørar av finansielle tenester. Det er gjennom å utøva statleg eigarskap at ein kan sikra eit finansielt tyngdepunkt med hovudkontorfunksjonar i Noreg.

For Arbeidarpartiet er det viktigaste no at eigarskapen i bankane vert samla i ein sterk, norsk finansinstitusjon. Det er berre gjennom ei slik konsolidering at staten som eigar kan hjelpa til med å halda ved lag og utvikla vidare det norske finansmiljøet.

Det er altså på området eigarskap og retningslinjer for strukturpolitikken usemja i komiteen ligg.

I kredittmeldinga kom ikkje Regjeringa med noko framlegg til endringar i staten sin eigarskap.

Frå Arbeidarpartiet si side har vi sagt klårt frå at slik finansnæringa har utvikla seg, er det vanskeleg å halda ved lag den statlege eigarskapen i begge forretningsbankane våre. Difor meiner vi det er rett å konsentrera det til ein bank.

Resultatet av prosessen her i huset når det gjeld statleg eigarskap, er at staten skal medverka til ei sterk, norsk løysing på finansmarknaden, og det er sjølvsagt Arbeidarpartiet tilfreds med. Arbeidarpartiet og representanten Bastesen meiner at ein må vera meir aktiv i den forstand at ein brukar eventuelle inntekter frå sal av aksjar til å styrkja statleg eigarskap i dei nasjonale løysingane som vert etablerte, eller til å styrkja statleg engasjement i andre delar av banknæringa vår.

I retningslinjene føreslo Regjeringa at ei samanslåing mellom DnB og Kreditkassen skulle sjåast bort frå. Etter Arbeidarpartiet si meining skal ein i retningslinjene ikkje sjå bort frå bestemte strukturelle løysingar. Dette har òg sentrumspartia slutta seg til. Dette fleirtalet har understreka at det er i konsesjonssaker det skal leggjast stor vekt på soliditet og tilstrekkeleg konkurranse. I tillegg meiner fleirtalet at det må vektleggjast om ei samanslåing inneber kompetanseheving og er til gode for forbrukarane og dei tilsette. Når det er sagt, vil eg leggja til at fleirtalet vurderer det som negativt dersom dei einaste samordningsgevinstane som kan identifiserast ved ei samanslåing mellom DnB og Kreditkassen, er knytte til kostnads-kutt ved nedlegging av filialar der begge bankane i dag er etablerte.

Regjeringa gjorde framlegg om at dei to forretningsbankane må handsamast likt i høve til spørsmålet om eigarskap. Eg er glad for at sentrumspartia er samde med Arbeidarpartiet om at ein som eigar må gjera det ein meiner er rett ut frå eigarskapen. Det vil seia at ein ikkje nødvendigvis skal leggja vekt på lik handsaming av eigarskapen i dei to forretningsbankane, men når det gjeld konsesjonssøknader, er det sjølvsagt slik at det er viktig at alle vert handsama likt.

Regjeringa har i framlegget lagt opp til at Statens Bankinvesteringsfond skal nominera representantar til styret i DnB og Kreditkassen. Retningslinjene for fondet skal altså endrast.

Arbeidarpartiet, Framstegspartiet og Høgre går imot denne endringa. Eg vil understreka at Stortinget har lagd til grunn at staten som eigar av bankaksjar ikkje skal gripa direkte inn i den daglege forretningsdrifta av banken. Formålet med eigarskapen til staten i forretningsbankane er ikkje endra, difor vert heller ikkje retningslinjene endra.

Innanfor finansnæringa har det skjedd store endringar berre det siste året. Difor var vi bekymra då Regjeringa så passivt la fram ei kredittmelding utan korkje å gjera noko med eigarskapen til staten eller å drøfta kva ein ville med den statlege eigarskapen.

Etter handsaminga i komiteen, der sentrumspartia har hatt ei mykje meir aktiv haldning til problemstillingane, er vi frå Arbeidarpartiet si side svært godt nøgde med at det er eit fleirtal av sentrumspartia og Arbeidarpartiet som er samde i at eit viktig mål er å sikra ein langsiktig, nasjonal eigarskap i finansnæringa for å sikra hovudkontor i Noreg. Staten må samla sine eigarinteresser i ei eining, og slik sikra den nasjonale eigarskapen gjennom å eiga minst ein tredjedel av aksjane. Ei slik eining må m.a. få vilkår og høve til vidareutvikling i Noreg og i Norden. Før ei slik eining er på plass, kan eit eventuelt sal av aksjar i Kreditkassen ikkje gjennomførast. Først må ei norsk løysing vera på plass.

Finansministeren får no gåsIGNAL frå Stortinget. Retningslinjene om soliditet, konkurranse og statleg eigarskap er på plass. Stortinget skal korkje laga nye bankar eller selja aksjar, det er det Regjeringa som får mynde til. Når finansministeren seier at dette kan ta tid, er eg av ei anna oppfatning. Det er no mange aktørar i marknaden som har klårt for seg kva dei vil. Bankinvesteringsfondet er nok òg klare for å gå i gang med den prosessen som dei skal gjennomføra. No er det viktig at finansministeren set i gang ein prosess rundt dette – og har styring med prosessen. Men det bør ikkje gå lang tid før vi har fått på plass ei framtidsretta, norsk finansinstitusjon som tek omsyn til den nasjonale eigarskapen.

Eg tilrår innstillinga.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Siv Jensen (Frp): Representanten Frøiland sa at Arbeidarpartiet tidligere hadde gått inn for klare føringar i strukturpolitikken. Jeg har lyst til å spørre Frøiland: Når sluttet de med det? Behandlingen av kredittmeldingen viser jo ikke at Arbeidarpartiet har disse klare holdningene som representanten stod på denne talerstolen og skrøt av at Arbeidarpartiet hadde.

Når Frøiland i tillegg sier at finansministeren nå har fått «gåsIGNAL frå Stortinget», kan man nesten forstå finansministeren når han sier at det kan ta litt tid. For han har jo ikke fått noe signal om i hvilken retning han skal gå, hvor fort han skal gå, og hva han skal gå mot. Jeg må innrømme at jeg hadde trodd at det etter alt oppstyret som Arbeidarpartiet skapte rundt sin egen rolle knyttet til håndteringen av kredittmeldingen, i hvert fall ville komme noe klart, noe tydelig, noe forutsigbart og noe langsiktig ut av Arbeidarpartiets behandling av disse svært viktige spørsmålene.

Jeg har lyst til å be representanten Frøiland om å forklare forsamlingen hva Arbeiderpartiet vil. Det er veldig greit å kaste om seg med ord og uttrykk om at man må følge etter den strukturelle utviklingen osv. Ja, Norge har løpt etter den i mange år! Når staten i dag eier 60 pst. av DnB, er det ikke da mulig, ifølge Arbeiderpartiet, å sikre en sterk, norsk løsning med base i den banken? Eller må man tviholde på eierskapet også i Kreditkassen for å kunne få det til?

Det ble også sagt fra representanten Frøilands side at hun syntes det var utrolig at Regjeringen hadde lagt fram en kredittmelding som på en måte ikke førte med seg noe, alt var som før. Hva har Arbeiderpartiet bidratt med gjennom behandlingen av kredittmeldingen som kan tilsi at nå er alt blitt forandret?

Ranveig Frøiland (A): Det er riktig at Arbeidarpartiet og Framstegspartiet har heilt ulike haldningar til arbeidsfordelinga mellom regjering og storting. I Arbeidarpartiet meiner vi det er riktig at vi skal vedta dei strukturpolitiske retningslinene, og vi skal diskutera den statlege eigarskapen i bankane.

Frå 1996 og fram til i dag har staten sete med eigarskap i begge bankane, og vi seier veldig klårt frå i dag at vi vil konsentrera eigarskapen vår i ein av desse bankane. Og så seier vi det som alle har vore einige om når det gjeld soliditet og konkurranse i forhold til konsesjon. Det er dei som i dag sit i bankar og som har eit ønske om å utøva den forretningsmessige ideen rundt banken sin, som skal søkja konsesjon. Det skal ikkje vi ta stilling til her i Stortinget, det er det Regjeringa som skal gjera. Vi legg vekt på det i retningslinene. Regjeringa skal gjera den operative jobben. Det ser ut som om Framstegspartiet synest at det er kjekt frå Stortinget si side å sitja og seia at no har vi aksjar til sals, og no skal vi laga nye bankar – Arbeidarpartiet meiner at det ikkje er på sin plass å gjera det, det er heilt uriktig å gjera det. Det er Regjeringa som skal gjera den jobben. Dersom ikkje Kreditkassen inngår i ei stor norsk løysing, er det klårt at då er aksjane der eventuelt til sals. No er det svært mange som har meint mykje om korleis dei vil organisera det norske bankvesenet. Vi seier at ei stor norsk eining må på plass før det er aksjar til sals i nokon bankar. Det har sentrum òg slutta seg til, så eg har stor tillit til at dette klarar finansministeren, men han må ikkje bruka så veldig lang tid på det.

Børge Brende (H): Jeg er enig med representanten Frøiland når hun sier at Regjeringen har forholdt seg passiv til de nye utfordringene vi står overfor når det gjelder finansinstitusjonene. Men der er det også slutt på enighet, for å dekryptere det Ranveig Frøiland og Arbeiderpartiet mener i denne saken, er jammen ikke enkelt. Hvis det er slik at man ønsker et norsk alternativ, har man full mulighet til det gjennom DnB, hvor staten i dag eier 60 pst. Hvis Arbeiderpartiet ønsker at DnB og Kreditkassen eventuelt skal slå seg sammen, hvorfor sier man ikke det? Poenget er at det er helt umulig for finansministeren når han får beskjed om at han får gåsignal fra Stortinget. Nå vet vi at finansministeren vanligvis liker å løpe, men

det å få et gåsignal uten å få beskjed om hvilken retning man ønsker, det er meget vanskelig. Jeg synes at det er en form for mangel på redelighet at man ikke her og nå kan avklare om man ønsker DnB og så bygge videre på det sammen med Storebrand f.eks., eller om det er en storfusjon mellom bankene man ønsker. Jeg tror helt sikkert at Ranveig Frøiland har gjort seg tanker om det, men hvorfor deler hun ikke det med Stortinget og finansministeren, så vi får høre hva Arbeiderpartiet egentlig står for og mener? Er det ment bare for de indre sirkler i partiet, eller er det såpass stor uenighet i partiet om det at man på dette tidspunkt ikke kan gi noen klare signaler? Det er det ene spørsmålet.

Det andre er: Hvis man skal lage en stor norsk enhet, må det ikke ligge en bankpolitisk eller industripolitisk idé bak? Det er vel ikke slik at vi politikere og Hopland i Bankinvesteringsfondet og andre skal lage den store design, og at man blir enig om at sånn skal det være. Man trenger vel også noen som på forretningsmessig basis utformer den fusjonen og mener at det faktisk er mulig å tjene penger på dette.

Ranveig Frøiland (A): Eg meiner framleis at dei store bankane våre er dei som best er i stand til både å utvikla forretningsideen og setja den i verk. Eg har sett i Dagens Næringsliv at det er somme som meiner at det bør Stortinget ta seg av, men det synest eg Stortinget er heilt ueigna til å gjera, det må bankane gjera sjølve. Så har vi frå Arbeidarpartiet si side sagt at ein må vera meir aktiv i den forstand at ein skal vera med og bruka pengar, dersom det er utvida eigenkapital ein ønskjer, og har ein eit ønske om å gå ut, så skal ein som eigar ikkje sitja og blokkera, men vera med på dei vedtaka som vert fatta i bankane sitt styre.

Eg vil gå tilbake til det første spørsmålet, om vi skal sitja her og seia kva slags bankar vi ønskjer skal gå inn i den store norske eininga. Vi har 60 pst. eigarskap frå staten si side i DnB og Kreditkassen i dag. Så seier Børge Brende at vi må seia klårt ifrå om ein ønskjer ein storfusjon mellom DnB og Kreditkassen. Nei, dersom nokon av dei ønskjer å søkja om konsesjon, er det konsesjonsmyndigheita, altså Regjeringa, som skal avgjera det. Vi har sagt at konkurranse i forhold til publikum, kundane og dei tilsette må vera til stades dersom det skal skje – alt dette som Konkurransetilsynet skal vareta, dei må òg få lov til å gjera jobben sin. Eg trur ikkje at bankar, korkje når det gjeld struktur, retningslinjer eller konsesjonar, er eigna for Stortinget. Det er eigna for ei regjering, det er eigna for dei som driv innan finansnæringa, Konkurransetilsynet, Bankinvesteringsfondet, kredittvesenet, forbrukarorganisasjonar – alle må uttala seg om dette på vanleg måte. Vi skal ikkje saksbehandla dette i Stortinget.

Jørgen Holte (Sp): Representanten Frøiland sa i sitt innlegg at Arbeidarpartiet er imot å nominere representantar til eit styre i ei verksemd der staten er svært stor medeigar. Regjeringa har foreslått ei slik moglegheit. Vi i Senterpartiet er i alle tilfelle einige i at dette er ein måte

å vitalisere si eigarrolle på, det å vere meir aktiv, og «aktiv» var jo noko som representanten Frøiland gav uttrykk for at Regjeringa ikkje var gjennom denne meldinga. I allfall er dette eit forsøk på å invitere Stortinget til å vitalisere aktiviteten når det gjeld å utøve eigarskapsrolla.

Det er normalt at kvar eigar søker innverknad for sin eigarskap gjennom styret. No har vi vidareført i DnB og Postbanken ei slik ordning med styrerepresentantar. Det ligg også i opplegget at ein ikkje skal gripe inn i drifta eller ha tilbakerapportering. Og mitt spørsmål er: Kva er Arbeidarpartiet si verkelege grunngeving utover det at alt på dette punktet bør vere som før?

Det neste som eg vil nytte tida til å minne representanten Frøiland om, er at ho sa at nedsalet av statlege aksjar i Kreditkassen ikkje er aktuelt. No er vi kjende med at staten og finansministeren kan selje ned aksjar i DnB, som vi har ein svært stor del i. Etter mi vurdering ville det vere klokt å vente. Mitt spørsmål er: Kva er Arbeidarpartiet sitt syn på dette punktet?

Ranveig Frøiland (A): Eg vil ta det siste spørsmålet først: Det ligg inne i budsjettet at ein skal selja seg ned frå 60 pst. til ein tredjedel i DnB. Når finansministeren og Statens Bankinvesteringsfond finn det rimeleg å gjera det, gjer dei det ut frå ei heilskapleg vurdering, slik som ein gjorde sist då ein hadde nedsal av dei statlege aksjane. Eg trur det vil vera uklokt av Stortinget å seia at no skal vi gjera det, no skal vi ikkje gjera det. Den vurderinga tar Statens Bankinvesteringsfond – og vi er jo einige i at aksjane skal seljast ned. Men den vurderinga som skal gjerast rundt dette, er det finansministeren som skal gjera.

Når vi har sagt at vi ikkje er med på å endra det som går på at Statens Bankinvesteringsfond skal nominera medlemmer til styret, er det nettopp ut frå den ærlege og reielege vurderinga vi har hatt heile tida, at staten som eigar av bankaksjar ikkje skal gripa direkte inn i den daglege forretningsdrifta av bankane. Det er klart at ein kan seia, dersom Statens Bankinvesteringsfond skal nominera til styret, at styret ikkje har med den direkte daglege drifta å gjera. Men det er også klart at styret er involvert i vurderinga når det gjeld å gje store lån. Vi har jo lest denne hausten om dei store låna som har vore gjevne av DnB sitt styre.

Eg må seia at eg synest det hadde vore veldig uheldig om staten skulle sitja med ulike hattar på, ta dei av når ein var styret og skulle vera med og vurdera dei store låna, og ta dei på igjen når ein skulle vurdera om dette var i strid med både det eine og det andre. Tilsynet skal òg ha ein kontrollierende funksjon. Derfor synest eg det er ryddig at vi held oss til det at når ein er eigar, sit ein ikkje i styret, for då har ein eit heilt anna ansvar enn om ein sit i representantskapet.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Siv Jensen (Frp): Kredittmeldinga får sjelden stor oppmerksomhet, verken i finanskomiteen eller i Stortinget. Og selv om årets melding er et unntak, er det ingen

grunn til å bli vidare imponert, verken over innholdet, som kommer fra Regjeringa, eller over de resultatene som komiteflertallet har lagt frem.

På ett viktig punkt er riktignok Fremskrittspartiet med i komiteflertallet, og det gjelder statlig representasjon i forretningsbankenes styrer. Det er etter vårt skjønn helt vesentlig at så lenge staten har eierinteresser i disse bankene, må det legges vekt på å skille mellom statens rolle som konsesjonsmyndighet og statens rolle som eier. Og da er det viktig at det ved forvaltningen av de statlige eierinteressene legges avgjørende vekt på forretningsmessige hensyn, og ikke på andre vikarierende momenter avhengig av hvilke partier som er i regjeringsposisjon.

Men det som har aktualisert seg, blitt aktuelle spørsmål, i denne debatten, er: Hva er det som ligger i begrepet «nasjonalt eierskap» fra flertallets side? Og like mye: Hvilken definisjon er det man har i forhold til begrepet «sterk norsk løsning»? Etter Fremskrittspartiets syn legger flertallet her opp til en politikk overfor norske finansforetak som verken er en fordel for finansnæringen selv eller for samfunnet, som næringen faktisk betjener. Den enorme passivitet som både regjeringspartiene og Arbeidarpartiet utviser i denne saken, svekker norsk finansnæring.

Meldingen gir ingen signaler om et ønske om å harmonisere det norske regelverket for finansnæringen med det som er vanlig internasjonalt for å sikre konkurranse-dyktige norske finansinstitusjoner. Meldingen er rimelig blottet for strukturpolitiske problemstillinger. Den burde også ha omhandlet hvilken rolle man mener finansnæringen skal spille i det norske samfunn. Drivkraften bak mange av de strukturelle løsningene som næringen søker, skyldes jo ikke egenskaper ved selve næringen, men de endringene som skjer ellers i samfunnet. Og ønsker man å vurdere hvilken rolle norske banker skal spille i samfunnet, og samtidig se på hvilke behov som ulike kundegrupper har, burde myndighetene bidra til en struktur for næringen gjennom å vurdere både rammebetingelser og eierskap.

Fremskrittspartiet har hele tiden ment at både kompetanse og kapital er nøkkelord i forhold til de krav og de behov som norsk næringsliv har til finansnæringen. For store deler av kundemassen er dagens lokale, regionale og nasjonale banker gode leverandører av de tjenestene som kundene etterspør. Men for en rekke andre bedrifter, særlig de største og internasjonalt rettede, kan ikke norske banker i dag tilby tilstrekkelige tjenester, og det er allerede avspeilet gjennom de valg som bedriftene har tatt gjennom å velge utenlandske bankforbindelser, som har den tilstrekkelige kapitalen og kompetansen. Og da ligger Stortingets utfordring i å ta de strukturelle grep som setter norske banker i stand til også å betjene de kundene.

Den omfattende konsentrasjon og internasjonalisering som foregår både innenfor og utenfor finansnæringen, kan ikke ignoreres av norske myndigheter bare fordi man ikke liker at det skjer. I dag står norske myndigheter i veien for norske finansinstitusjoners evne og vilje til å posisjonere seg. Norske forretningsbanker må gis anledning til å inngå i fusjoner, i allianser og i oppkjøp. I en

slik sammenheng må staten som eier av bankaksjer vurdere det økonomiske tilbudet og behovet for en ytterligere styrking av tilbudet til norske kunder.

Det er på høy tid at norske myndigheter erkjenner nødvendigheten av deltakelse i et europeisk kapital- og finansmarked. Et slikt felles marked betyr at landene konkurrerer om viktige etableringer, at aktører i det norske markedet kan være underlagt andre rammebetingelser enn de i dag eksisterende særnorske, at konkurransepolitikk ikke lenger bare er et nasjonalt anliggende, men et internasjonalt spørsmål, og at særnorske reguleringer kan ha direkte negative næringspolitiske konsekvenser.

Egentlig burde rammebetingelsene satt av myndighetene, konsentreres rundt det å regulere tilstrekkelig soliditet, effektiv konkurranse, ivareta forbrukernes og bedriftenes minimumsinteresser og harmonisere regelverket i størst mulig grad med EU. Kravet til kjernekapital bør harmoniseres med andre land, eierbegrensningsreglene burde fjernes for å stimulere til likviditet og aktivt privat eierskap, krysseierskapsreglene må harmoniseres og sikringsfondsordningen må være mer i samsvar med ordningene i konkurrentland.

Svært lenge har norske myndigheter løpt etter utviklingen istedenfor å feste grepet og stimulere til struktur- og produktutvikling gjennom en offensiv endring av rammebetingelsene. Men det mangler kontant handlekraft fra flertallet i denne salen.

Det foreligger et konkret bud på Kreditkassen, og flertallet makter verken å gi uttrykk for salgsvilje eller andre konkrete løsninger. I stedet utsetter flertallet å ta stilling til spørsmålet under påskudd av at man først vil finne en løsning for en heleid norsk variant, og man har, i hvert fall så langt, ikke i klare ordelag gitt uttrykk for at det blir Kreditkassen. Det hele blir svært underlig for meg når staten eier 60 pst. av DnB og dermed kontrollerer denne bankens fremtid. Jeg vil derfor ta opp forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre om at statens aksjer i Kreditkassen selges snarest.

For øvrig kan jeg ikke se så mange gode grunner til at staten skal måtte eie aksjer i norske banker i det hele tatt for å ivareta norske interesser. Fremskrittspartiet har faktisk også i denne prosessen utvist vilje til å finne subsidiære løsninger for å skape så bredt parlamentarisk flertall i denne salen som mulig. Men det har også blitt ignorert. Alle våre forsøk på å komme i dialog med både regjeringspartiene og i og for seg Arbeiderpartiet har på en måte bare blitt parkert. Man har ikke vært interessert i den type dialog, og det kan vi bare ta til etterretning.

Uansett må man dessverre konkludere med at flertallets håndtering av disse svært sentrale spørsmålene ikke akkurat har bidratt til å styrke norsk renommé i utlandet, og det er grunn til å frykte konsekvensene dette kan få for andre børsnoterte selskaper hvor staten har eierinteresser.

Helt til slutt vil jeg vise til forslag som også er tatt inn i Innst. O. nr. 19 om finansieringsvirksomhet, som skal behandles i Odelstinget senere i dag. Fremskrittspartiet fremmer der en rekke lovendringsforslag som nettopp går i retning av å EU-harmonisere regelverket for norske finansinstitusjoner.

Presidenten: Siv Jensen har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Tore Nordtun (A): Siv Jensen gav uttrykk for at hun ikke var noe særlig imponert over det flertallet i dag har formulert i innstillingen, og som tydeligvis vil bli vedtatt.

Jeg la merke til Siv Jensens varme omtale av rammebetingelser, og det tror jeg nok vi er enige om, og forholdene til eierskap og norsk næringsliv og samfunnet generelt. Siv Jensen nevnte også at for å ivareta norske interesser var dette med rammebetingelser og de øvrige momentene viktig. Så gikk hun videre inn på forslaget som Fremskrittspartiet fremmer i dag, nemlig øyeblikkelig salg av aksjene i Kreditkassen, og hun vil kvitte seg med de øvrige aksjene som staten eier i bankvesenet. Dette får jeg ikke til å harmonere. Ser ikke Siv Jensen og Fremskrittspartiet nødvendigheten av en norsk finansnærings? Og hvordan har Fremskrittspartiet tenkt å sikre et nasjonalt eierskap? For ellers går ikke dette i hop.

Mitt spørsmål til Siv Jensen til slutt er: Gode rammevilkår hindrer overhodet ikke oppkjøp fra utlandet, så hvordan kan dette innlegget til Siv Jensen harmonere når det er om å gjøre å kvitte seg hurtigst mulig med absolutt alt, og man så skal sikre samfunnsinteresser og næringsinteresser ved hjelp av gode rammevilkår, men staten skal fullstendig slippe styringen og interessen av å ha en selvstendig finansnærings i Norge?

Siv Jensen (Frp): Jeg er ikke sikker på om jeg forstår problemstillingen til representanten Nordtun, for når ble det en opplest og vedtatt sannhet at forutsetningen for nasjonalt eierskap er at staten må være eier? Det er faktisk en rekke aktører som har påpekt det stikk motsatte, nemlig at det statlige eierskapet i forretningsbankene er en hemsko for en fornuftig og normal utvikling i et globaliserende finansmarked. Og det er jo ikke eierskapet i finansinstitusjoner i seg selv som er det viktige her, men at Norge kan tiltrekke seg kapital og finansinstitusjoner som både skal stimulere enkeltforbrukerne og ikke minst det norske næringslivet som vi veldig gjerne ønsker skal kunne vokse og videreutvikle seg.

Jeg er ikke enig med Tore Nordtun i at Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet er enige om behovet for endrede rammebetingelser. Denne meldingen synliggjør helt typerlig at Arbeiderpartiet ikke har noen plan. Og det spørsmålet jeg egentlig har lyst til å stille tilbake, er: Siden Arbeiderpartiet i mange år har vært en pådriver for at Norge skal bli medlem av EU, hvorfor er ikke da Arbeiderpartiet tilhenger av å EU-harmonisere det norske regelverket som er konkurransevridende for de institusjonene vi allerede har, og som gjør at de må operere under særnorske rammebetingelser, mens utenlandske aktører kan komme og konkurrere i det norske markedet på helt andre vilkår enn dem våre norske aktører er underlagt? Det synes jeg Arbeiderpartiet burde ha kunnet sagt noe klart og tydelig om gjennom håndteringen av kredittmeldingen. Men det har de behendig unnlatt å gjøre.

Nå sier saksordfører Frøiland at det tilligger ikke Stortinget å ha noen mening om det. Jo, selvfølgelig gjør det

det, for hvis ikke Stortinget peker ut retningen, veien vi skal gå, hvordan kan man da forvente at Regjeringen skal gå den veien hvis ikke signalene fra denne sal er klare og tydelige

Øystein Djupedal (SV): Denne debatten er på mange måter helt omvendt av hvordan en debatt i en hvilken som helst nasjonalforsamling ellers i Europa ville ha vært. I søreuropeiske og latinske land er man veldig opptatt av nasjonalt eierskap. Derfor har man sett at finansnæring og banker ikke er som en hvilken som helst pølsebu, og derfor er det viktig at man har nasjonal kontroll. Det har man også i mange utenlandske banker der staten er inne i betydelig grad, nettopp for å sikre de viktige funksjonene som bankvesenet har, for å sikre at hovedkontorfunksjoner legges i landet, og at det finnes en viss sunn konkurranse.

I Norge var det Fremskrittspartiet som i løpet av et par minutter klarte å si at budet på Kreditkassen fra MeritaNordbanken var et meget godt bud. Lenge før vi hadde papirene her i huset, var man i stand til å trekke en slutning om et bud mellom to kommersielle aktører, noe som for meg er totalt useriøst, på en måte som den typen viktige spørsmål overhodet ikke kan behandles på. Det som da på en måte er utfordringen fordi mye av representanten Jensens innlegg dreide seg om dette, er: Hvis vi aksepterer – og det må vi jo – at kapitalen flyter fritt over landegrensene, og hvis vi aksepterer som premisser at vi skal ha et bankvesen som er en del av den globaliserte verden, hvordan sikrer vi da at man sørger for å ha hovedkontorfunksjoner i Norge? Jo, det kan man gjøre på flere måter, men den viktigste og enkleste måten er selvfølgelig gjennom det statlige eierskapet for på den måten å sikre at man har en struktur som bidrar.

Så spørsmålet: Finnes det langsiktige norske private investorer som vil være en garantist for det? Nei, erfaringsmessig gjør det faktisk ikke det. Erfaringsmessig er det staten som kan ivareta den funksjonen som en «sleeping partner» i en bank, og på den måten sikre at ringvirkningene kommer det norske samfunnet til gode. For det håper jeg Siv Jensen er enig i, at det norske bankvesenets hovedfunksjon er å betjene norske kunder, norske bedrifter, de som tross alt utgjør det norske finansmarkedet. For de aller fleste banker vil det være hovedmarkedet, og det håper jeg også at Siv Jensen er enig i.

Spørsmålet mitt er derfor: Hvordan er det mulig for Siv Jensen å ha en så provinsiell holdning til en så viktig næring?

Siv Jensen (Frp): Det er ikke slik at Stortinget nettopp nå har begynt å snakke om nasjonalt eierskap og hovedkontorlokalisering i Norge. Det har man snakket om i mange år. Men på tross av det ønsket har man ikke gjort noen verdens ting med rammebetingelsene for å sette de norske institusjonene i stand til å styrke sin egen posisjon i det norske marked. Man har gjort det stikk motsatte: hatt særnorske regelverk, særnorske bestemmelser, som har vært konkurransehemmende for våre egne aktører, som tross alt betjener det norske markedet.

Jeg er helt enig med representanten Djupedal i at hovedmålet selvfølgelig er å betjene norske kunder, enten de er bedrifter eller privatpersoner. Men hvis de skal kunne det, må de sikres muligheten til det. Og når representanten snakker om mangelen på langsiktige private investorer, er det også denne salen sin skyld at vi ikke har det, fordi man nå i lang tid har hatt et skyhøyt skatte- og avgiftstrykk som i hvert fall ikke har bidratt til at vi har fått flere private investorer i denne nasjonen, og fordi Øystein Djupedal og andre har gått opp på denne talerstolen og snakket varmt om behovet for å ta enda litt mer fra dem som skaper verdier i dette samfunnet.

Det er ikke slik at vi har sagt at denne salen umiddelbart skal akseptere budet fra MeritaNordbanken. Hadde vi ment det, hadde vi lagt det inn i forslaget og sagt: Selg kredittkasseaksjene til MeritaNordbanken! Det vi har sagt, er: Selg dem, la dem gå i omløp, og la oss se om det kan komme flere bud. Så setter man banken i spill, og så ser man hva som blir resultatet av en prosess. Men det er jo interessant å vurdere en nordisk løsning. Til og med representanten Frøiland har klart gitt uttrykk for at det kunne være en interessant modell. Hvorfor lar man da togene gå ut fra perrongen? Jeg skjønner ikke det.

Jeg tror også at vi er enige om at finansinstitusjoner ikke er en vanlig pølsebu, men det går faktisk an å ha en langsiktig visjon i forhold til dette også.

Børge Brende (H): Først må jeg si at det var et interessant innlegg som representanten Siv Jensen holdt. Mest interessant ble innlegget når hun på et prinsipielt grunnlag avviste statlig eierskap og mente at det kan være en hemsko for utviklingen av banker. Jeg trodde faktisk at det Siv Jensen og Carl I. Hagen den siste måneden hadde tatt til orde for, var mer statlig eierskap. Men det var kanskje ikke innenfor finansnæringen, for der virker det som en hemsko. Det var kanskje innenfor industri og andre områder Siv Jensen hadde tenkt seg det.

Ettersom representanten Fridtjof Frank Gundersen også sitter på nesten første rad, antar jeg at representanten Jensen ikke avviser problemstillingen, for når representanten Gundersen finner det nødvendig å gå ut med en replikk i Dagbladet og ta avstand fra både Siv Jensen og Carl I. Hagens store tanker om statlig eierskap, må det i alle fall være noe i det.

Det jeg hadde forventet at Fremskrittspartiet hadde fokusert på, var ikke statlig eierskap. Det vi må fokusere på, er at det er klart at det blir vanskelig å få til norsk eierskap når finansministeren i nasjonalbudsjettet sammenligner skattenivået for nordiske bedrifter og bare ser på kapitalsatsen, og ikke tar med den særnorske formuesskatten, en type skatt som danskene nå har avskaffet, og som svenskene ikke har på aktivt eierskap. Det er klart at når MeritaNordbanken kan legge inn bud på Kreditkassen og gå ned til kjernekapitaldekning på 5 pst., mens en norsk bank ikke har lov til å gå under 7 pst., er det et eller annet med våre rammebetingelser som er skikkelig galt, og som hemmer norske bedrifter og norske finansinstitusjoner. Det er også slik at konsolideringsreglene er annerledes i Norge, og det gjør det også vanskeligere. Ser

en på det nye selskapet som Storebrand og Skandia har etablert på skadesiden, er man fra Skandias side inne med en så stor eierandel at det ikke kunne vært etablert i Oslo. Det er dette jeg hadde forventet at Fremskrittspartiet hadde satt i fokus, ikke statlig eierskap.

Siv Jensen (Frp): Det hørtes ut som Børge Brende hadde forberedt den replikken lenge før han hørte mitt innlegg, for jeg brukte nemlig en betydelig del av mitt innlegg nettopp på å snakke om behovet for endrede rammebetingelser. Hvis Høyre hadde vært opptatt av det samme, hadde de sluttet seg til de forslagene vi har lagt frem både gjennom kredittmeldingen og gjennom den saken vi skal behandle etterpå i Odelstinget, som faktisk dreier seg om å endre rammebetingelsene for å sette våre institusjoner i en bedre konkurranseposisjon. Jeg har foreløpig ikke sett at Høyre har gitt sin tilslutning til noen av de forslagene som Fremskrittspartiet har lagt inn der.

Når det gjelder skatt, tror jeg ikke at Høyre skal slå seg så altfor hardt på brystet, for det er faktisk Fremskrittspartiet som er tøffest når det gjelder å redusere formuesbeskatningen gjennom budsjettbehandlingen. Vi er hjertens enige om at det er behov for å redusere formuesskatten.

Så til dette med eierskap. Det har aldri vært hevdet, verken fra min side eller fra Carl I. Hagens side, at man ønsker mer aktivt statlig eierskap. Det har aldri vært sagt. Det man har snakket om, er hvordan man kan sette all den akkumulerte statlige kapitalen i omløp på en slik måte at den styrker norsk næringsliv, og ikke på en slik måte at man får mer aktivt statlig eierskap som virker på den måten som det virker i dag. Dette er en veldig lang debatt som jeg gjerne skulle tatt med Børge Brende i en annen sammenheng. Jeg tror ikke jeg rekker å gi et fyllestgjørende svar på et så viktig spørsmål gjennom et lårkort replikkordskifte.

Så til det siste. Representanten nevnte Skandia-saken. Et av de forslagene vi skal ta opp i Odelstinget, er nemlig å be Regjeringen om å se nærmere på Skandia-dommen som nettopp har falt, fordi det kan få ganske store konsekvenser for norske forsikringsselskaper hvis man ser disse tingene i sammenheng. Heller ikke det forslaget har Høyre gitt sin tilslutning til. Det kunne vært greit om Høyre, før de gikk opp her og kritiserte Fremskrittspartiet, hadde tenkt gjennom alle forslagene som det var mulig å gi sin tilslutning til.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Lars Gunnar Lie (KrF) (leiar for komiteen): Godt fungerande finansinstitusjonar er naudsynte for at samfunnet skal utvikla seg. Ved gjennomgang av kredittmeldinga kan ein slå fast at situasjonen for finansnæringa i Noreg er tilfredsstillande. Samstundes veit vi at denne næringa er i stadig endring, og at endringane har gått og går føre seg i eit stadig raskare tempo. I ei næring prega av internasjonal konkurranse, der verksemdar og aktivitetar lett flyttar over landegrensar, bør dei verkemidla

styresmaktene nyttar, vera innretta slik at dei er generelle, stimulerande og tilretteleggjande, og tilsynsverksemda gjennom lover, reglar og konsesjonskrav bør verka godt. Eg viser i denne samanheng til Dokument nr. 17 for 1997-98 og Innst. S. nr. 141 for 1998-99, som vart handsama i Stortinget 6. mai i år. Der vart organiseringa av tilsynsverksemda for finansmarknaden teken opp i samband med vurderingane av årsaksforholda knytte til bankkrisa, og der vart det lagt til grunn vidare vurderingar og oppfylgning frå Regjeringa. Eg meiner det er svært positivt at Regjeringa gjennom denne meldinga så snart gjev tilbakemelding på eit av dei sentrale punkta, og vidare varslar at ein vil koma attende til dei andre tilhøva på eit seinare tidspunkt.

Eg vil no gå over til det som har størst merksemd i tilknytning til denne innstillinga: strukturen i finansnæringa. Eg vil peika på det som er årsaka til at staten no sit inne med ein stor eigardel i dei to store norske forretningsbankane, Kreditkassen og Den norske Bank. Det skuldast, som alle veit, bankkrisa først på 1990-talet, som medførte at staten gjekk inn som eigar for å unngå at bankane gjekk konkurs. Det var då meininga at staten skulle selja seg ned etter kvart. For min eigen del rekna eg også med at staten skulle ut av bankane på sikt, fordi eg ikkje såg at det var ei sentral statleg oppgåve å driva forretningsbankar.

Slik situasjonen har utvikla seg, må eg vedgå at eg har endra standpunkt i så måte. Det er naudsynt for å sikra vesentleg nasjonalt eigarskap i norske bankar at staten sit som eigar. Garantien for nasjonalt eigarskap synest å vera at staten sit inne som eigar med minst ein tredjedel. Dette skuldast m.a. endra konsesjonslovgeving, der det no ikkje skal vera reglar som diskriminerer i høve til utanlandske eigarar. Vidare er situasjonen no at kapital flytter seg over landegrensene i eit større omfang og på enklare måtar. Det har gjort at nasjonalt eigarskap ikkje på same måten som før har prioritet og merksemd hos investorar.

Eg meiner det er to spørsmål som det er viktig å få svar på: Er det naudsynt å ha ein stor norsk bank/finansinstitusjon med hovudkontor i Noreg? For det andre, dersom svaret er «ja», kva må så gjerast for å sikra ein slik institusjon for framtida? Eg vil svara ja på det første spørsmålet. Av fleire grunnar er det naudsynt med ein stor norsk finansinstitusjon som har hovudkontor i Noreg. Det er naudsynt av omsyn til næringslivet og utviklinga i næringslivet. Det er ikkje det same om hovudkontoret er i Noreg, i England eller i Frankrike når strategiske avgjerder i høve til næringsutviklinga i samfunnet skal takast. Forretningsbankane er langt meir enn andre verksemdar med på å skapa premissar for næringsutviklinga nasjonalt. Dette er tungtvegande argument som må tilleggjast stor vekt. Eg trur det er eit fleirtal i denne salen for at vi treng ein stor norsk bank/finansinstitusjon med hovudkontor i Noreg.

Når eg legg litt vekt på dette med storleiken, har det samanheng med at strategiske avgjerder for næringsutvikling i Noreg i høve til dei største norske selskapa også må kunne takast av dei som har nærast og best kjennskap til næringslivet, dvs. frå norsk hald.

Elles kan ein sjølv sagt også spørja om bankane/finansinstitusjonane absolutt må vera store. Slik eg ser det, treng vi både store og små finansinstitusjonar og bankar. Når vi har bruk for dei store, er det nettopp av omsyn til dei største verksemdene våre og deira internasjonale engasjement – som eksportverksemdene representerer. Det er også eit spørsmål om den kostnadmessige konkurranseevna i høve til den internasjonale marknaden som finansnæringa opererer innanfor. Mellom anna er den teknologiske utviklinga når det gjeld datainvesteringar krevjande, noko som er eit argument for storleik. Samstundes vil det for den vanlege brukaren av banktenester på det personlege nivå vera svært ønskjeleg å ha eit mangfald når det gjeld bankane sin storleik, for at konkurransen kan varetakast på ein god måte.

I ein slik samanheng vil eg uttrykkja det med ei setning: Det vi treng, er mangfald og ikkje einfald. Dette er også fleirtalet i finanskomiteen merksame på, m.a. ved det som vert uttrykt i ein merknad der ein ser for seg utviklinga av nisjebankar som eit svært interessant område. Eg vil også peika på det som er sagt i meldinga på side 31, spalte 2:

«Den norske marknaden er liten. Det er difor også grenser for kor langt ein kan gå i å tillate større norske institusjonar å slå seg saman, utan at dei får ein for dominerande marknadsposisjon, totalt eller i større segment. Eit alternativ om ein meiner det er viktig med store institusjonar, er å tillate samanslåing med utlandske institusjonar. Etersom norske institusjonar er små i internasjonal målestokk, vil hovudkontoret i eit eventuelt slikt fusjonert føretak truleg bli lagt til utlandet.»

Regjeringa hadde i meldinga lagt opp til at staten skulle halda på minst ein tredjedel eigarskap i både Kreditkassen og Den norske Bank, men opna samstundes opp for strategiske alliansar ved at avgrensingsregelen på 10 pst. kunne aukast opp til 25 pst. Gjennom handsaminga i komiteen har sentrumspartia kome til forståing med Arbeidarpartiet om ein del sentrale punkt som gjev klåre føringar til departementet. Eg ser det som svært viktig at stortingsfleirtalet no forpliktar seg til å utvikla ei vekstkraftig finansnæring i Noreg, bygd på norsk finansformue, og at det vert realisert ved ein statleg eigardel på ein tredjedel i ein stor finansinstitusjon. Staten skal samla eigarinteressene i den eininga, m.a. med sikte på å sikra hovudkontor i Noreg.

Eg ser sakleg argumentasjon for at ein konsentrerer eigarskapen i ein og ikkje i to bankar. Med den utviklinga vi no har innanfor finansnæringa, kan det verta krevjande å sitja med minst ein tredjedel eigarskap i to institusjonar. Når regjeringspartia samstundes får støtte for å utvida eigaravgrensinga frå 10 pst. til 25 pst., vil eg seia meg godt nøgd med den forståinga vi har kome fram til. Det er òg viktig å leggja merke til at fleirtalet seier klart frå om at eit eventuelt sal av staten sine aksjar i Kreditkassen ikkje kan gjennomførast før ei slik norsk finansløyning er avklåra. Det vil seia: Det vil koma til å gå litt tid, sjølv om det er ønskjeleg at det ikkje går for lang tid før ein ser strukturane av ei slik løyning.

Det har vore gjort eit poeng av at desse to bankane som staten sit som eigar i, skal likehandsamast. Frå mi side vil eg seia at det er naturleg og rett at ein skal ha likehandsaming når det gjeld staten si rolle som konsesjonsgjevar og regelformar. Men når det gjeld staten som eigar, må ein kunna sjå meir fleksibelt på måten ein handterer desse institusjonane på. I konsesjonspolitikken skal ein leggja vekt på generelle krav, soliditet, konkurranseomsyn, kompetanse og likehandsaming av dei, og korleis ein får dekt og vareteke forbrukarane sine interesser.

A u d B l a t t m a n n hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Trond Giske (A): Komiteens leder viste til at sentrum og Arbeiderpartiet var blitt enige i denne saken.

Men bare noen dager etter at vi hadde avgitt innstilling om kredittmeldingen, kunne en lese i Dagens Næringsliv:

«Finansminister Gudmund Restad får skjenn av Venstres finanspolitiske talsmann Terje Johansen. Johansen mener Restad går for langt når han ikke lenger vil avvise en fusjon mellom DnB og Kreditkassen.»

Terje Johansen sa videre i intervjuet i Dagens Næringsliv den 3. desember:

«Dette får stå helt for Restads egen regning. Restad går for langt. Vi i Venstre har holdt oss til at regjeringen har sagt nei til en slik fusjon i kredittmeldingen. Det burde holde. Venstre står på regjeringens mening.»

Men nå viser det seg at representanten Terje Johansen har vært med på å skrive en merknad i innstillingen på side 13:

«Mellom anna på denne bakgrunnen meiner fleirtalet at dei strukturpolitiske retningslinene ikkje bør utelukke at dei to største forretningsbankane kan slåast saman.»

Så mitt spørsmål til Lars Gunnar Lie er: Er komiteens leder enig med Terje Johansen i Dagens Næringsliv, eller er komiteens leder enig med Terje Johansen i innstillingen? Hva er sentrumspartiens syn i forhold til en samenslåing av DnB og Kreditkassen?

Lars Gunnar Lie (KrF): Med presidenten si tillating vil eg gratulera Trond Giske med gebursdagen i dag!

Så til replikken: Vi står sjølv sagt bak det som er skrive i innstillinga, og eg ser ikkje noko poeng i å utbrodera vidare korleis dei ulike uttalar seg omkring dette som no er skrive inn. I innstillinga har vi eigentleg sagt det på den måten at det skal ikkje leggjast føringar for noka bestemt løysing frå Stortinget si side. Frå Stortinget si side skal vi trekkja opp dei generelle retningslinene, og då har ein sagt at ein ikkje kan utelukka den omtalen som det her er snakk om.

Elles ber eg også om at ein legg merke til det som er sagt som motargument mot ei slik løyning, der ein viser

til – som òg saksordføraren tok opp i innlegget sitt – at det er mange argument som talar mot ei slik løysing. Og eg går ikkje inn på konkrete løysingar her.

Per-Kristian Foss (H): Nei, man skal kanskje ikke forvente at sentrums talsmann kan svare for hva Venstre mener, det har jo alltid vært vanskelig historisk sett. Det er vel sagt for spøk at der tre Venstre-folk er til stede, er det minst fire meninger. Det litt uvanlige er vel at samme representant har to meninger – i samme sak, på samme tid. Det må nok noteres som interessant selv i Venstres historie.

Derfor vil jeg konsentrere meg om hva representanten Lars Gunnar Lie mener, for det er faktisk nesten like uklart. Da kredittmeldingen ble presentert, var det mange som var opptatt av at det stod ingenting i den. Da fremholdt Lars Gunnar Lie at det gjorde det. Han avviste den store fusjonen som ville hindre konkurranse, altså en storfusjon mellom de to største norske forretningsbankene. Jeg innrømmer at akkurat det punktet var rimelig klart. Det stod riktignok ut fra «dagens marknadssituasjon», men sagt fra Finansdepartementet var det veldig få som trodde at det gjaldt bare den dagen meldingen ble avlevert. For noen dager etterpå sa finansministeren at nå er situasjonen annerledes – altså i markedet. Det var altså en dagsobservasjon.

Jeg er vant til å oppfatte representanten Lars Gunnar Lie slik at han ikke uttaler seg ut fra dagens markedsituasjon, men uttaler seg prinsipielt – og at prinsippene varer lenger enn utover Børsens stengetid den dagen.

Så mitt spørsmål er egentlig: Hva mener representanten Lars Gunnar Lie? Er han for en slik storfusjon, er han åpen for den, eller er han mot den? Han har hatt det siste standpunktet også i høst.

Lars Gunnar Lie (KrF): Igjen er det eit forsøk på å få ei utsegn om konkrete løysingar. Eg har sagt, og held fast på, at denne innstillinga, og tilrådinga i innstillinga, er generell utan å ta stilling til konkrete løysingar. Men det er rett som Per-Kristian Foss sa, at frå Regjeringa si side låg de klårt signal om at ein ikkje såg det gunstig med ei slik løysing. Og i innstillinga – som også saksordføraren gjorde greie for – har vi understreka at det er mange negative argument mot ei slik løysing. Men skal vi nullstilla dette og seia at no ser vi korleis utviklinga blir, vi gir ikkje anna enn generelle signal frå Stortinget si side, så kan vi heller ikkje gå inn på den konkrete løysinga og den konkretiseringa som representanten Foss no ønskte at eg skulle gå inn på.

Siv Jensen (Frp): Representanten Lie sa at man ikke skulle legge føringer fra Stortingets side. Da er jeg veldig interessert i å få vite hva representanten Lie mener Stortinget skal gjøre. Hvis Stortinget ikke skal legge føringer, ikke ha konkrete meninger, ikke ha visjoner eller synspunkter på i hvilken retning norsk finansnæring skal gå, hva skal vi da gjøre? Han sier at det man skal gjøre, er å uttrykke seg i generelle vendinger. Ja, er det generelle vendinger uten innhold, eller er det generelle vendinger

som peker i en retning? Dette blir mer og mer uklart, synes jeg, og jeg kunne gjerne ønske meg at representanten Lie kanskje kunne klare å gi noen litt tydeligere signaler for hva sentrum vil med norsk finansnæring, for det har vi fortsatt til gode å få klarhet i.

Så sa representanten videre at han ikke ville utbrodere hva som blir sagt fra de ulike regjeringspartienes side. Det kan jeg i og for seg godt forstå, for det er ikke lett å holde orden på hva de ulike partene mener fra dag til dag. Men er representanten Lie enig i at man bør kunne forlange som et minimum at det man har skrevet seg sammen om i en felles innstilling, også burde kunne ut i en felles oppfatning om hvor man skal? Hvis det er slik at tre regjeringspartier gir ulike signaler om hva man egentlig tror man har vært med på å skrive seg inn i en flertallsmerknad om, så bidrar jo ikke akkurat det til å rydde opp i en høyst uklar situasjon. Det bidrar til mer forvirring og mer kaos. Jeg vil gjerne be om at Lars Gunnar Lie nå fra denne talerstolen kan klare å være klar, for dette er det flere av oss som lurer på.

Lars Gunnar Lie (KrF): Ja, det er ei utfordring å vera klår.

Det eg har sagt, er: Eg vil ikkje gå inn på konkrete løysingar, kven som eventuelt skal slå seg saman eller ikkje slå seg saman i den samanhengen som det her er snakk om. Men det vi seier, og det er klårt, er at vi skal ha ei sterk norsk eining. Det skal vera hovudkontor og hovudkontorfunksjonar i Noreg. For å kunna få det til, og vera sikre på at det er noko som varer, vil vi at staten skal sitja med minst ein tredjedel av eigarskapen i denne eininga.

Og når det gjeld sjølve konsesjonsvurderinga, skal det leggjast vekt på soliditet, konkurranseomsyn og kompetanse, og der også sjølv sagt brukarane sine interesser vert vareteke.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Per-Kristian Foss (H): Til siste replikkordskifte vil jeg si: Jeg forstår at representanten Lars Gunnar Lie *nå* sier at man ikke inntar noe konkret standpunkt til konkrete løsninger. Det har alle oppfattet. Men spørsmålet som har vært stilt flere ganger er: Hvorfor gjorde han det da i november, da han hjertelig sluttet seg til Regjeringens avvisning av en konkret fusjon? Det er i grunnen hvorfor prinsippene er så veldig tidsbestemte og markedsdominerte, som er det spørsmålet jeg vil stille overfor en regjering som kommer til makten med følgende begrunnelse: Man måtte kaste en arbeiderpartiregjering fordi den lot seg styre for mye av markedet, og så skulle man få hånd om markedskreftene. Det er nok det som gjør at politikken har et problem for tiden – så mye snus på hodet.

Regjeringen får på godt og vondt ingenting igjennom av det som stod i kredittmeldingen. Regjeringens antydning av en mer aktiv styrerepresentasjon og antydninger av instruksjer til statlige styrerepresentanter er blankt avvist av et flertall bestående av Arbeiderpartiet, Framskrittspartiet og Høyre. Det er jeg glad for. En slik aktiv representasjon ville kunne stilt styrerepresentantene i

meget vanskelige avveinings situasjoner, der foreldede instruksjoner fra Finansdepartementet i en gitt situasjon ville kunne virket stikk i strid med bankens egne interesser. Jeg utfordrer gjerne finansministeren til å redegjøre for hvordan et statlig oppnevnt styremedlem skulle forholde seg til den konkrete lånesøknaden som nå er omtalt som et historisk tilfelle, altså ikke en potensiell situasjon, men et tilfelle som har vært offentlig diskutert, nemlig Røkkes lånesøknad til Den norske Bank. Siden Finansdepartementet jo mener at man skal kunne ha et slikt aktivt eierskap, utfordrer jeg finansministeren til å uttale seg om dette nå. Det ville være interessant å se om det i det hele tatt er mulig. Jeg tror det ville være meget, meget skadelig.

Regjeringen får også egentlig en avvisning av sitt konkrete standpunkt om å si nei til en såkalt storfusjon mellom de to norske forretningsbankene. Fra å avvise dette har finansministeren på en meget elegant og fleksibel måte utviklet seg til å være «åpen for alt», som det stod i en overskrift i Dagens Næringsliv den 2. desember. Og det er dekkende for det som står i resten av artikkelen. Om det er dekkende for Regjeringens syn, vet jeg ikke, men det er tydeligvis dekkende for finansministerens syn. Her er det alle muligheter til å velge mellom syn også i Regjeringen.

Regjeringens ønske om å tviholde på minst en tredjedel eierskap i begge de to gjenværende forretningsbankene, stikk i strid med det man gjorde i Fokus Bank f.eks., er også avvist av et flertall. Det er jeg glad for, det er et skritt i riktig retning.

Norge er en del av en global økonomi, som det står i innstillingen fra flere partiers side. Det er en rask utvikling av finansstrukturen i hele verden, særlig i Europa. Det er et resultat både av globaliseringen, av Den økonomiske og monetære union og av en teknologisk utvikling. Det siste er kanskje noe av den sterkeste drivkraften. Likevel er Norge på mange måter utypisk, særlig hvis man ser i forhold til andre nordiske land, hvor det har foregått en ganske dramatisk endring av bankstrukturen. Det har ikke foregått på samme måte i Norge. Norske bankinstitusjoner har de senere årene vært innadvendte. Mens andre nordiske banker har sett Norden som sitt hjemmemarked, selv om de er svenske, danske eller finske, så har norske banker stort sett avvirket sitt nordiske engasjement og vendt seg hjemover. Fusjonene har dreid seg om det norske marked. Noe av årsaken til dette ligger kanskje i bankene selv, noe ligger i det statlige eierskapet. Mitt belegg for det er ikke en klassisk politisk påstand fordi vi er skeptisk til eller motstander av privat eierskap, men vi finner belegg for dette også i Smith-utvalget, Stortingets eget granskningsutvalg for bankkrisen, som påpeker at det statlige eierskapet har hindret en naturlig strukturutvikling i den norske finansnæring.

Nå er det nok på tide å vende blikket utover. Og jeg tror de største utfordringer for norsk finansnæring ikke ligger i den klassiske politiske diskusjonen om nasjonalt eierskap, men om å overleve i en stadig tøffere internasjonal konkurranse – vende seg utover og ikke bare tape penger i Stockholm, København eller i Helsingfors, men

tjene penger. Den bank som nå taler sterkest om internasjonale ambisjoner, er også den bank som har tapt mest på sine internasjonale engasjementer. Det er en utfordring å bevise at dette er historie og ikke er historien som gjentar seg. Derfor er jeg forsiktig med å ha ambisjoner på bankers vegne. Jeg tror en idé om fusjoner kan være både god og dårlig, men en forutsetning for at den i det hele tatt skal vurderes, er at den er kommersielt begrunnet, og ikke klekket ut av et politisk kompromissmakeri, hestehandel i stortingskomiteer eller på annen måte. Jeg kjenner ikke til noen kommersiell interessant bankfusjon som er et resultat av en norsk offentlig utredning eller en ekspertkommisjon. Det tror jeg vi trygt kan si. Hvis man da vil omtale styret i Statens Bankinvesteringsfond og dets administrative ledelse som en kommisjon eller et forretningsmessig organ – det er jeg nok noe i tvil om, for å være ærlig.

Det prinsipielle spørsmål som har vært oppe i debatten, er om det trengs statlig eierskap i Norge. Til det vil jeg faktisk si: i overskuelig fremtid, ja. Men målet må være å få stadig mindre av det. Hvorfor jeg svarer ja, ligger i måten vi har organisert vår folkepensjon på – rent statlig, det sikres sterk kapitaloppbygging på statens side. Det ligger også i måten vi har innrettet våre rammebetingelser på. Jeg er uenig i mye av det som har skjedd, men det er et faktum at det er lettere å overleve som en Wallenberg i Sverige enn i Norge, og det er lettere å etablere nye finansinstitusjoner i Sverige enn i Norge. Det nyeste selskapet som er etablert med norsk medvirkning, skadeselskapet If – som er et samarbeid mellom tre skandinaviske selskaper, etablert i Stockholm – kunne ikke vært etablert i Norge med norske regler. Så det er krokodilletårer enkelte politikere gråter når de sier at det er leit at selskapene må flytte ut, for vi sender dem ut, vi sender dem til Sverige. Det er realiteten. Så her må man se også på rammebetingelsene. Jeg er klar over at det arbeides med dette. Problemet er at rammebetingelsene alltid justeres etter markedets behov, mange år etter, og aldri ligger vi i forkant. Det er jo en av grunnene til at vi i Norge av og til taper også i den nordiske konkurransen.

I forhold til denne innstilling, og konkret bank- og finansnæring, hva skiller Høyre fra flertallets innstilling? En del. For det første peker vi på at målet er at staten skal helt ut av statlig eierskap i finansnæringen. Det er mulig, og det er ønskelig. Men det bør skje med en gradvisitet i den finansinstitusjonen man skal sitte igjen i, som sikrer en stabil eierstruktur og kanskje også på sikt muligheter for å ha hovedkontor i Norge. Men her tror jeg man skal være meget forsiktig med å uttale seg absolutt for enhver fremtid. Jeg ser det også som en fordel at en institusjon har en tilknytning til Norge. Men samtidig ser jeg det som en fordel at vi har et sterkt innslag i Norge av utenlandsk eierskap og utenlandske finansinstitusjoner. De bidrar til mangfoldet. Litt av erfaringen fra bankkrisen var jo nettopp at kredittvurderingene kanskje kan bli litt for like, litt for ensformige, når de alle utvikles på Aker Brygge eller i nærliggende kulturer. Det faktum at noen kredittvurderinger foregår i sparebanker, andre i forretningsbanker, noen i utenlandske forretningsbanker, med

sterk representasjon i Norge og kunnskap om Norge, tror jeg i det lange løp faktisk vil være en fordel for soliditeten i hele næringen, med andre ord også for kredittvurderingene.

Den viktigste forskjell rent operativt er at vi sier at det er ingen grunn til å vente på seg selv, staten har kontroll over eierskapet i Den norske Bank. De sitter etter fusjonen med Postbanken fortsatt med 60 pst. eller der omkring. Da er det ingen grunn til å la være å si ja til Kreditkassen, som gjennom sine styrende organer har ønsket å gå inn i en nordisk allianse. Vi tar ikke standpunkt til noe tilbud, men hvis det tilbudet aksepteres av eierne, bør vi la staten følge med på nedsalget der. Flertallet har konstruert den politiske underlighet at man skal vente på noe annet man ikke helt vet hva er, men det skal forutsetningsvis konsentreres om Den norske Bank, hvor man jo har hånd om et rent eierflertall. Det er vanskelig å forstå dette annet enn som oppholdende manøver for kanskje å gjøre det litt lettere for et flertall av partiene på dette Stortinget å snu om på sine uheldige landsmøtevedtak – uheldige på den måten at de ikke var langsiktige nok. Det å binde statlig eierskap til de banker man satt inne i for enhver fremtid, har vist seg nå å være en gal måte å formulere seg på. Det å følge med i markedets behov er faktisk også på en måte å sikre at norske institusjoner har utviklings- og forandringsmuligheter i et stadig skiftende marked.

Mange har sagt at det har skjedd mye i det norske bankmarked de siste årene, og saksordføreren hadde en nyttig gjennomgang av det. Det mest utfordrende er kanskje at vi ikke har sett begynnelsen på dette. Bank vil i fremtiden være noe mer enn i dag, kanskje noe annet enn i dag, og vi vil se en helt annen type institusjoner, tror jeg, i en ikke altfor fjern fremtid. Det er en utfordring også for politikerne.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ranveig Frøiland (A): Arbeidarpartiet er for å ha ein statleg eigarskap i finansinstitusjonar for å vareta den nasjonale eigarskapen.

Trengst det statleg eigarskap, spør Per-Kristian Foss, og svarar ja. Så Høgre er kome eit langt steg vidare i år, og tenkjer på korleis ein skal kunna vareta den nasjonale eigarskapen – ein treng ein statleg eigarskap no.

Mitt eine spørsmål til representanten Per-Kristian Foss er:

I eit replikkordskifte tidlegare var Børge Brende inne på ein storfusjon mellom DnB og Storebrand. Per-Kristian Foss har òg vore inne på det tidlegare; han seier at staten har kontroll. Men Storebrand er jo eit privat selskap. Har han ikkje noka form for audmjukskap i høve til at det er nokon som meiner noko i Storebrand, eller skal ein sitja i Stortinget og seia korleis ein ønskjer det frå Høgre si side? Bør ein ikkje vera litt audmjuk i forhold til at her er det ulike aktørar som òg kanskje har sterke meiningar om sitt selskap?

Det andre spørsmålet mitt går på Høgre sitt forslag om å selja aksjane i Kreditkassen. Kva slags konsesjons-

handsaming skal det vera dersom Stortinget seier at no skal ein selja desse aksjane? Kva slags grunnlag for avgjerd har Stortinget til å gjera det? Er ikkje Høgre lenger einig i at ei konsesjonshandsaming ligg det til Regjeringa å gjera?

Per-Kristian Foss (H): Selv om det kanskje skulle være interessant, er det ikke noe radikalt nytt i det jeg sa om Høyres syn på statlig eierskap. Gradvisiteten ved dette har alltid ligget i Høyres syn, og det er bare ekstreme liberalister som tror at man over natten kan gå fra det ene til det annet – liksom avvikle noe som lenge har vært en norsk tradisjon. Vi har som oljenasjon mye kapitaloppbygging på statens hender, men vi må bruke dette på en måte som skaper et bedre marked på sikt. Veldig mange etterlyser flere og større norske kapitalister – hvorfor er det ikke nok private eiere i Norge til å stå opp og eie det vi ønsker å eie, og gjerne det vi kan se i fremtiden? Svaret på det er at man selv har laget betingelser som ikke gjør det mulig, og staten er en så dominerende eier at den må være med, men i stadig mindre grad bør være med. Høyre har ikke uttalt noe ønske om en DnB-Storebrandfusjon i strid med eierne ønsker. Det var pussig å skulle bli beskyldt for å være for lite ydmyk i forhold til markedet av representanten Frøiland, men man skal vel i og for seg høre meget i denne debatten, så vi får bare være forberedt. Jeg tror til og med jeg har sagt det i en av dagens aviser, at det de som sitter i styrende organer i disse finansinstitusjonene nå selvfølgelig bør gjøre, er jo å ta et initiativ selv – ikke sitte og vente på hr. Hopland, eller norske offentlige utredninger, eller nye politiske hestehandler, men ta et initiativ og prøve å være kreative og skape forretningsmessig interessante ideer for samarbeid, for fusjoner på tvers av grenser, på tvers av prestisje, men ideer som betyr at banker og finansinstitusjoner blir bedre og kan tilby kundene noe bedre, ikke bare ta markedsandeler fra hverandre, men skape noe som er fremtidsrettet både på kapitalforvaltning og på distribusjons-siden, altså i forhold til nye tekniske løsninger, Internett, korttilbud osv. til det brede og store marked. Der kan norske banker bli bedre på begge områdene, der er det gevinster ved stordrift enten gjennom samarbeid eller fusjoner.

Det var ett spørsmål jeg ikke svarte på, men det skal jeg komme tilbake til.

Ingebrigt S. Sørfohn (KrF): Eg registrerer at mange land – blant dei òg dei nordiske – er veldig opptekne av å sikra hovudkontorfunksjonar og nasjonal eigarskap for sine finansinstitusjonar.

I Kristeleg Folkeparti er me òg opptekne av å sikra at vårt land skal ha ei sterk finansnæring, som både kan hevda seg internasjonalt og tena innanlandske interesser og behov. Og me trur at dette best kan sikrast ved ein viss statleg eigarskap.

No har eg lese og lytta til det som kjem fram frå Høgre si side, og eg føler eit visst behov for ei avklaring når det gjeld dette med statleg eigarskap. Representanten Foss sa

noko slikt som at statleg eigarskap hindrar ei naturleg strukturutvikling. Og vidare går det fram av ein komite-merknad frå Høgre i innstillinga at dei ønskjer sterke norske eigarmiljø, men det vert best sikra ved konkurranse-edyktige rammevilkår og ikkje ved statleg eigarskap.

Det kunne ha vore interessant å få fram litt av dei nyansane som ligg i dette. Høgre ønskjer altså sterke norske eigarmiljø, men ikkje statleg eigarskap. Eg vil då spørja om kor langt dette går, og kor prinsipielt det er, for eg oppfattar òg representanten Foss slik at han opnar for ein viss statleg eigarskap. Dersom ikkje hovudkontorfunksjonar i Noreg kan sikrast og ein nasjonal eigarskap kan oppretthaldast utan ein statleg eigarskap, er det vel ikkje slik at Høgre synest at ein heller kan mista både hovudkontorfunksjonen og ein statleg eigarskap? Er det slik at Høgre ser statleg eigarskap som ein nyttig reiskap i enkelte situasjoner? Er det mogleg å få fram litt av desse nyansane?

Per-Kristian Foss (H): Først til representanten Frøilands spørsmål i forrige replikk, som jeg ikke fikk svart på, om hva slags konsesjonsbehandling Høyre legger opp til når vi sier at staten kan selge sine aksjer i Kreditkassen nå. Nei, det har overhodet ingenting med konsesjonsbehandling å gjøre. Det må gå sin gang på vanlig måte. Det skriver vi i innstillingen, og det er et signal om at staten skal kunne selge seg ned, og fortest mulig ned, i Kreditkassen. Det er altså det samme signalet som flertallet gir, men de sier vent litt. Og så har man en masse underlige formuleringer om at det skal skje på litt lang tid, litt kort tid, ikke altfor lang tid, men vi sier altså nå at det skal skje, det er ingen grunn til å vente.

Det bringer meg også over til svaret på representanten Sørfonns spørsmål, nemlig hvordan en naturlig strukturutvikling er hindret ved det statlige eierskapet. Det har man jo et prakt eksempelpå på nå. Kreditkassen har altså ønsket å gå inn, og har lenge utredet sin egen struktur sammen med de ansatte i banken og sammen med sine eiere, og er blitt enige om en prioritering av ønskede løsninger. Den ønskede løsning er nå så langt hindret som følge av at staten ikke har kunnet svare verken ja eller nei til å selge. Det er et eksempel. Jeg sier ikke at det budet som lå der, representerte det optimale, kanskje var det ikke det som ble valgt til slutt heller, men banken har valgt å gå nordisk for å styrke seg i konkurransen med sine største konkurrenter, sparebankene og den største norske forretningsbanken. Men den løsningen er så langt hindret som følge av det statlige eierskapet og beslutningsvegring i det politiske systemet. Noe sånt finner du knapt nok i noe annet land, og det er også mange som undrer seg på hvor politisk styrt store deler av det norske aksjemarkedet er blitt, og man snakker om at det bør legges en politisk premie, og det er ikke en premie som gir eierne større avkastning, snarere tvert imot, det gir eierne mindre verdier, deriblant også staten, samfunnet, som eier. Og her bør man betenke seg.

Det er ikke noe nytt at Høyre snakker om at staten fortsatt må sitte inne som stor eier enkelte steder. Vi har snakket om f.eks. en delprivatisering av Statoil, og i det ligger det at staten må sitte der en god stund.

Øystein Djupedal (SV): Jeg tror representanten Foss har rett i at vi bare har sett starten på de store omveltningene eller endringene som kommer innenfor norsk bank- og finansnæring. Hvis man bare tenker på forhistorien til det vi diskuterer her i dag, var situasjonen den at en svensk-finsk bank la inn et bud på en norsk bank, som i utgangspunktet ikke var til salgs, og det har altså avstedkommet de store strukturendringene som det nå åpnes for i kredittmeldingen.

Det er interessant det Per-Kristian Foss sier, at i så måte kan et statlig eierskap representere i hvert fall forutsigbarhet i en periode, for, som Foss sa, det er bare ekstreme liberalister som ønsker å selge ut over natten. Det var vel i så måte et forstandig standpunkt. Det som Høyre ønsker, er at Kreditkassen går sammen med MeritaNordbanken eller en annen bank i en nordisk løsning, og så ønsker man en stor norsk løsning, angivelig med statlig kapital i en overgangsfase.

Jeg tillater meg å spørre representanten Foss om følgende: Hvis f.eks. Deutsche Bank legger inn et bud på den nye fusjonerte, såkalte store norske enheten, der det finnes en statlig eierandel, hvordan vil hr. Foss stille seg til det? Poenget er da at dette er en kommersiell aktør, som ser at her er det en stor og interessant bank, som sannsynligvis tjener relativt gode penger i Norge også og kanskje i et større marked. Så kommer det en gigant, for uansett hvordan vi fusjonerer den norske bank- og finansnæringen, vil det være lilleputter i en stor internasjonal sammenheng. Og det det statlige eierskapet er garantisten for, er at det faktisk bringer ringvirkninger til norsk næringsliv og norske forbrukere, som de primært er satt til å betjene. Men så lenge bare et tilfeldig bud er i stand til å endre en hel struktur, i dette tilfellet for Kreditkassen og for Høyres vedkommende, betyr det i neste runde: Hvorfor skal markedet ta høytidelig at staten har et eierskap som man forvalter, og mener er langsiktig? Og min utfordring til hr. Foss er: Betyr det at bare det kommer en stor internasjonal aktør og legger penger bordet og sier at vi kjøper resten av aksjene i den norske enheten, er Foss villig til å selge?

Per-Kristian Foss (H): Dette ble nå veldig hypotetisk, da. Men jeg ser det iallfall slik, og jeg vil gjerne sitere min gode rådgiver ved flere anledninger, professor Victor D. Norman, som skrev i Dagens Næringsliv forleden:

«Gitt at staten er den eneste norske storkapitalisten, vil nok norskeide finansinstitusjoner ha problemer med å hevde seg i internasjonal konkurranse hvis de ikke har tilgang til statlig risikokapital.»

Det tror jeg er en nøktern observasjon, som jeg er enig i, med det forbehold at det går an å gjøre noe med rammebetingelsene. Men det gjør man ikke over natten, heller ikke det. Staten er en storkapitalist og vil måtte spille en rolle. Men problemet er at markedet ikke vet hva staten vil. Så hvis staten nå bestemmer seg for at den vil sitte inne i en institusjon, er i hvert fall det et signal som kanskje kan ha en viss grad av permanens, selv om jeg ikke har den ambisjon som representanten Thorbjørn

Jagland gav uttrykk for til pressen etter at Arbeiderpartiets sentralstyre hadde lagt frem sitt dokument, nemlig at vi nå skal legge en struktur som ligger fast. Det er en ambisjon jeg tror er i overkant, hvis man med det mener utover denne stortingsperioden. Her vil det skje store forandringer.

Min begrunnelse for å si at staten også må kunne gis tilførsel av kapital, er faktisk at de norske banker, den norske finansinstitusjon, som får staten på sin side, bør benytte dette til å kunne ekspandere på forretningsmessig interessante områder, også utenfor landets grenser. Det er den ambisjonen vi legger i dette, og som jeg håper kanskje også flere legger i det, for det vi har sett, er at danske banker gjør det, finske banker gjør det – det har vi omtalt ved flere anledninger – og svenske banker går inn i Europa for fullt. Skal en norsk storbank overleve med eurosonen, må kontakten med euroområdet være der.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Jørgen Holte (Sp): Kredittmeldinga 1998 orienterer Stortinget på ein god måte om staten sin eigarskap, om tilsyn og strukturutvikling i finansmarknaden, om verksemda til Noregs Bank, Kredittilsynet, Statens Bankinvesteringsfond m.m.

Eg vil spesielt stoppe opp ved fire saker i meldinga.

Det fyrste gjeld Regjeringa sitt framlegg om å utøve den statlege eigarskapen med større interesse og engasjement ved at staten som eigar via Bankinvesteringsfondet skal kunne nominere representantar til styret i bankar som staten er eigar i.

Etter Senterpartiet sitt syn er dette eit middel til å vitalisere eigarrolla gjennom å tilføre styret kompetente kandidatar som har tyngde og erfaring til å vere aktive i dei styrande organa, og slik medverke til at banken gjer dei rette strategiske vala for solid og nøktern bankdrift, og som sjølvstendig skal vere forretningsmessig funderte.

Dette vil seie at staten ikkje skal blande seg bort i den daglege drifta eller sette krav om tilbakerapportering. Det vil kort og godt seie å vere bevisst på den eigarrolla ein har i verksemda, slik alle strategiske finansielle eigarar elles er.

For det andre klargjer innstillinga Stortinget si oppgåve i å trekke opp generelle retningslinjer for strukturpolitikken og staten si rolle som eigar i finansmarknaden.

Fyrst vil eg presisere at det er svært viktig for oss som nasjon å utvikle ei finansnæring med basis i norsk finansformue. I det høvet kan det vere behov for å vurdere rammevilkåra til norske finansinstitusjonar i forhold til andre land.

Vidare må ein vere merksam på å gi finansinstitusjonar i nisjemarknaden som er viktig for norsk næringsliv og med hovudkontor i Noreg, vilkår for ekspansjon og vekst.

Dei ulike aktørane i finansmarknaden, og spesielt dei med basis i den norske finansformuen, bør etter mi vurdering i større grad sikte seg inn mot å sikre langsiktig nasjonal eigarskap og slik sikre hovudkontorfunksjonar i Noreg.

Den nasjonale eigarskapen er fleire enn staten sitt ansvar. Men staten skal gjennom sin eigarskap spesielt medverke til det ved å eige minst ein tredjedel av aksjane i ei sterk norsk finansløyning. Ei slik eining må m.a. få vilkår og høve til vidareutvikling i Noreg og i Norden.

Ut frå dette er det Senterpartiet sitt syn at Regjeringa no blir gitt i oppdrag å medverke til å samle den statlege eigarskapen i ei slik finansløyning, og at ein ikkje vurderer sal av staten sine aksjar i dei to største aksjebankane før ein har sett kva norsk løyning som kan etablerast.

Når det gjeld konsesjonspolitikken, meiner Senterpartiet at den må legge vekt på soliditet og tilstrekkeleg konkurranse. Slik kan ein nå politiske mål om konkurrerende tilbod til kundane, dekning av distrikta gjennom å vere tilgjengeleg, styrkt servicegrad gjennom auka kompetanse og rasjonell produksjon, og slik legge grunnlaget for å utvikle ei vekstkraftig næring.

Som utgangspunkt skal heller ikkje konsesjonspolitikken stengje for bestemte strukturelle løysingar eller stengje for nordiske eller internasjonale samarbeidsalternativ der ein utanlandsk eigar er noko større enn det ein kan vere etter gjeldande lovgiving. Ut frå dette går Senterpartiet inn for ei utviding i unntaket i eigaravgrensingsregelen frå 10 pst til 25 pst.

For det fjerde: Når det gjeld Folketrygdfondet, meiner Senterpartiet at det bør vurderast om fondet bør få høve til å investere i norske selskap som ikkje er børsnoterte. Det er viktig å legge vekt på at Folketrygdfondet bør ha høg kompetanse i den norske marknaden så vel for børsnoterte norske som for børsnoterte utanlandske selskap. Denne kompetansen gjeld òg for grunnfondsbevis og obligasjonar. Det er Senterpartiets syn at den arbeidsdelinga ein har etablert ved at forvaltninga av petroleumsfondet skal ha den beste kompetansen i investering og plassering i utlandet, og ved at Folketrygdfondet skal ha tilsvarende kompetanse i den norske marknaden, bør halde fram. I det høvet er det grunn til å vurdere å opne for at Folketrygdfondet kan investere i aksjar i norske selskap som ikkje er børsnoterte.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Trond Giske (A): Representanten Holte snakket varmt om hvor viktig det er å sikre det nasjonale eierskapet i finansnæringen. Det er jeg helt enig med Holte i. Derfor er jeg glad for at vi i en felles merknad har understreket at vi skal få en norsk løsning som ikke svekker det nasjonale eierskapet, og at det er et viktig mål.

Vi mener at det nasjonale eierskapet er viktig ikke bare i finansnæringen, men også i næringslivet for øvrig. Én måte å gjøre det på er at vi har statlig eierskap eller deleierskap, som vi har f.eks. i Statoil og Hydro. En annen måte er å legge til rette for private norske investorer som ser langsiktig og går inn i det private næringslivet med kapital. Men en tredje måte å gjøre dette på, kan være å lage private og offentlige investeringsfond sammen. Det er et forslag som Arbeiderpartiet har kommet med, og som kunne være med og bidra til et sterkere

(Giske)

nasjonalt eierskap også i det øvrige næringslivet. Det har Senterpartiet så langt vært avvisende til.

Mitt spørsmål til representanten Holte er: Hvorfor er Senterpartiet så avvisende til et slikt tiltak? Det kunne ført til at vi fikk et styrket nasjonalt eierskap og økt kapitaltilgang til det private næringsliv, og vi kunne unngå de mange problemstillingene det medfører at staten sitter som heleier med alle de forskjellige hattene som man da får. Spørsmålet videre er: Hvilket alternativ har representanten Holte for å sikre målsettingene om nasjonalt eierskap i det øvrige næringslivet, når han avviser Arbeiderpartiets forslag om slike investeringsfond?

Jørgen Holte (Sp): Som eg sa i innlegget mitt, er det fleire enn staten som har som oppgåve å sikre den nasjonale eigarskapen. Det er faktisk fleire enn staten i ein blandingsøkonomi som bør føle eit ansvar for at det er risikovillig kapital, og at det er lagt til rette for inntening slik at det er grunnlag for gjennom verksemd å ha kapital med sikte på nødvendige investeringar.

Når Trond Giske spør om vi no kan legge til rette for eit selskap i tillegg til alle dei vi elles har, basert på statleg eigarskap – eg forstår også at det skal vere noko privat i dette – vil eg vise til at vi allereie har etablert instrument gjennom Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, gjennom SIVA og gjennom Folketrygdfondet. Det er etablert betydelege institusjonar som kan vere instrument både for å sikre eigarsida og også for å sikre den nødvendige kapitalen gjennom lågrisikolån eller andre investeringslån. Det er mi tilnærming. Og dersom det er sterk interesse for at staten gjennom finanspolitikken t.d. skal styrkje desse, er det ikkje vanskeleg å få med sentrum på å sikre det som måtte trengast av midlar korkje i SND, SIVA eller andre instituasjonar.

Trond Giske (A): Jeg føler at jeg ikke fikk svar på spørsmålet mitt fra representanten Holte.

Det er vel og bra at vi har SND, og det er vel og bra at vi har SIVA, men det var ikke egentlig akkurat det vi hadde tenkt at et statlig/privat investeringsfond, som vi har forslag om, skulle fylle rollen til. SND og SIVA fungerer godt på sine områder, og hvis representanten Holte mener at de bør styrkes ytterligere, skal vi sikkert kunne ta en diskusjon om det.

Mitt spørsmål er hvorfor Senterpartiet avviser forslag om å gå inn og lage store investeringsfond – som gjerne kan ha et flertall av private, 51 pst. privat og 49 pst. statlig – som kan bidra til langsiktig kapital til norske bedrifter som ønsker å vokse og kanskje også å satse internasjonalt, nordisk, europeisk eller hva vet jeg. De forslagene har Jørgen Holte og hans parti avvist. Og mitt spørsmål blir da: Mener Jørgen Holte at det er nok nasjonalt eierskap, siden dette er uinteressant for Senterpartiet? Eller mener han at SND og SIVA kan løse de oppgavene som disse investeringsfondene var tenkt å løse? Jeg er uenig i en slik konklusjon, at SND og SIVA kan løse de problemene, og jeg etterlyser igjen begrunnelsen for at man går imot det, om man mener at det er nok nasjonalt

eierskap, eller om man har andre gode forslag til hvordan det kan løses.

Jørgen Holte (Sp): Eg reknar med at det representanten Trond Giske i denne samanhengen viser til, er den merkningen som Arbeiderpartiet har i innstillinga til kredittmeldinga, der ein knyter eit nedsal av den statlege eigarskapen i kredittinstitusjonar opp til at dette skal øyremerkast til sånn eller slik.

Når ikkje Senterpartiet og heller ikkje dei andre sentrumspartia var med på det, synest vi at det ikkje er rett på dette tidspunktet, når vi endåtil har sagt at ein ikkje skal selje ut aksjar, å legge klare føringar for kva midlane skal brukast til. I denne innstillinga har eg ikkje registrert at Arbeiderpartiet og Trond Giske har fremma konkrete forslag som går på den saka som Trond Giske er opptatt av.

Eg gjentar at dersom ein meiner at næringslivet ikkje får tilført den nødvendige kapital gjennom dei ordningane som er etablerte, er Senterpartiet førebudd på å styrkje dei. Då må vi fyrst og fremst avklare om det næringslivet som vi forventar skal vere velfungerande, ikkje får den nødvendige kapital, og så skal vi vere villige til å stille opp gjennom dei ordningar som Stortinget gjennom finanspolitikken løyver til.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Øystein Djupedal (SV): Jeg befinner meg i den noe merkelige situasjon at jeg er den eneste her i salen i dag som støtter statsrådets opprinnelige innstilling til Stortinget, og det er jo sikkert hyggelig for statsråden å ha noen venner, om ikke blant de partiene han selv representerer. Men det blir jo også mer og mer uklart hva statsråden faktisk mener; om han mener det han i utgangspunktet la fram for Stortinget.

Det som har vært svært uvanlig med denne saken – som i utgangspunktet er kredittmeldingen, en årlig melding til Stortinget – er at et bud fra en svensk-finsk bank på en bank som i utgangspunktet ikke var til salgs, har avstedkommet de store strukturendringene som vi nå står foran. Det er snudd helt opp ned på det som Stortinget så sent som for ett år siden sa at man ønsket med strukturen i det norske bankmarkedet. Og hvis man tenker bare et par år tilbake, vil man se at det langsiktige, såkalt statlige eierskapet totalt har endret karakter.

For noen år siden var det viktig å ha tre forretningsbankmiljøer i Norge. Det var sågar viktig å ha ett utenfor Oslo, som da var Fokus Bank i Trondheim. Så ble Fokus Bank privatisert, staten solgte sine aksjer, og Fokus, som var meget oppkjøpskåt, ble etter hvert kjøpt opp av Den danske Bank. Så nå har vi fått et hovedkontor utenfor Oslo, og det hovedkontoret befinner seg i København, med det resultat at samtlige lån over 20 mill. kr som nå blir innvilget av Fokus Bank, må godkjennes i København. For oppdrettsanlegg og lageranlegg og industrianlegg langs hele norskekysten betyr det at søknader om lån på over 20 mill. kr må til København for godkjenning.

For to år siden var det viktig at vi skulle ha to forretningsbankmiljøer i Norge, Kreditkassen og DnB. Man

brydde seg ikke lenger om at Fokus ikke var der, men det var et viktig poeng for konkurransen, ble det sagt, i det norske bankmarked at vi hadde to aktører. Nå er ikke det heller så fryktelig viktig lenger, nå er det i grunnen viktig at vi skal ha én, hvis man skal tro at det er noe langsiktighet i det vedtak Stortinget kommer til å gjøre senere i dag. Jeg tror en slik manglende langsiktighet for finansnæringen er en betydelig hemsko. Det må være et poeng at man skal forvalte det statlige eierskapet langsiktig. Nå tror ikke jeg at strukturen er lagt for banknæringen eller finansnæringen i Norge for mange år framover, men samtidig kan ikke et bud på en tilfeldig bank totalt endre strukturen. Storting og regjering og andre myndigheter må ha litt mer is i magen og litt mer vilje med hensyn til det man faktisk eier, enn at man blir blåst over ende straks en liten banksjef blåser.

SV ønsker ikke at staten skal selge sine bankaksjer nå. Vi ønsker av flere årsaker at man skal tenke seg nøye om før man eventuelt går til et slikt skritt. La meg nevne noen av dem. Det første er konkurransen i banknæringen. Vi har de siste årene sett at bankene har en – skal vi kalle det – vekstpsyke, man ønsker å bli stor for enhver pris uten at det nødvendigvis fører til bedre forhold for den vanlige forbruker og den vanlige bankkunde. Alle statistikker viser at det er de største enhetene som også har de høyeste gebyrene og de dyreste tjenestene, så for langt de fleste av oss, som ikke har bruk for kjempestore lån eller er forretningsdrivende, vil det være mer enn tilstrekkelig uten disse. Her er eierskapet viktig for å beholde kontrollen og også for å beholde konkurransen. Og jeg må si at jeg er meget skeptisk til de tankene man nå gjør seg om at man skal lage en dominerende norsk finansinstitusjon, som på den måten på mange viktige områder i finansnæringen vil være totalt dominerende, ikke minst innenfor livsforsikring.

Det er også åpenbart at konsesjonspolitikken som myndighetene bedriver, ikke er tilstrekkelig, slik at også konsesjonspolitikken vil stå for fall straks en eller annen markedsaktør eller en liten banksjef kommer med et eller annet.

Den andre årsaken til at vi ikke ønsker å selge statens bankaksjer nå, er de ambisjoner man skal ha med norske banker, og om det uten videre er gitt at norske banker trenger å ekspandere og bli så store som mange andre banker. Det er godt mulig at vi har bruk for internasjonalt orienterte banker – det har vi nok muligens – men spørsmålet er om Norge som en liten nasjon, også en liten nasjon i internasjonal finanssammenheng, skal ha som ambisjon at vi skal ha banker som er betydelige i europeisk sammenheng. Jeg er veldig usikker på om det er den norske finansnæringens rolle. At banksjefer og forsikringsjefer gjerne ser at vi har det, tviler jeg ikke et øyeblikk på, men vi har da muligheten gjennom eierskapet til å si at kanskje ikke det er det mest fornuftige. Kanskje man heller skal prøve å skjøtte sitt bo på den måten at det er norske bedrifter og norske forbrukere som er norske bankers hovedanliggende.

Den tredje årsaken til at vi ikke ønsker å selge nå, er den usikkerhet som skapes rundt hovedkontorfunksjonen og de utviklingsmuligheter som banken har i det landet

man skal betjene. Banknæringen skaper betydelige ringvirkninger til samfunnet rundt seg, ikke bare i form av lån og kreditter, men også ved kjøp av tjenester og ved å utvikle kompetanse. Det har vi sett veldig godt i forbindelse med de store endringene som skjer innenfor banknæringen nå, og ikke minst i forhold til internettbank, som går på at man selv kan sitte hjemme og gjøre alle sine banktjenester på PC-en. Dette er sannsynligvis en av de største vekstbransjene innenfor banknæringen knyttet til den vanlige forbruker, som vi bare så vidt har sett begynnelsen på. Poenget er at hvis man ikke har hovedkontorfunksjonen og tilliggende herligheter, så vil veldig mye av kompetanseoppbyggingen skje utenlands. Det vil være veldig uheldig for det totale norske næringsliv. Vi mener heller ikke at den norske banknæringen skal være statisk i så måte. Det betyr at vi også har gitt vår tilslutning til det som står i kredittmeldingen om at man skal gi åpning for endringer i eierbegrensingsregelen.

Det fjerde poenget er at vi mener at det ikke er viktig å selge statens bankaksjer nå fordi staten ikke er i en likviditetskrise, og at dette har vært – og er – en fornuftig pengeplassering for staten. Hadde situasjonen vært slik at den norske stat var bankerott, og på den måten måtte realisere noen av sine verdier for å investere i andre viktige sektorer, hadde det selvfølgelig vært en årsak til det. Men den norske stat er ikke i en slik situasjon. Tvert imot er den norske stat rik. Vi har ikke bruk for de pengene. Ved et salg vil pengene gå inn i oljefondet. Det vil bety at vi bruker statlig innflytelse i eierskap i bank og selger oss ut der for å plassere pengene i et oljefond på utenlandske børser, der vi ikke skal ha innflytelse. I tillegg har også bankaksjene vært en fornuftig pengeplassering. Det gir en årlig avkastning til staten, som heller ikke er å forakte for Stortinget.

Den femte årsaken er at SV er opptatt av den signaleffekt det gir at staten uten videre er villig til å selge straks det kommer et bud. Den effekten er vel kanskje også noe av det mest alvorlige, for det betyr altså at det er mulig for markedsaktører, ikke engang betydelige markedsaktører, å blåse hele den norske strukturpolitikdiskusjonen og vedtak over ende bare man kommer med et bud. I sin ytterste konsekvens betyr det at ingen internasjonale aktører trenger å ta Det norske storting og Den norske regjering alvorlig. Bare man legger tilstrekkelig mye penger på bordet, er man altså villig til å selge for en pris. Det har vi nå sett i dette tilfellet. Men det kan gjelde mange andre av de virksomheter som staten også har eierskap i.

Jeg er veldig uenig i det som er sagt fra flere talere her, at staten som eier ikke har bidratt til en fornuftig utvikling av finansnæringen. Jeg tror tvert imot at staten har bidratt til at det har vært en viss avdempning, og at man dermed ikke har fått de store endringene som vi har sett i veldig mange andre land. Enkelte legger sikkert børsverdien til grunn for suksess, så det er ingen grunn til å si at ikke de norske bankene faktisk også har vært en suksess etter at staten kom inn.

Det gjør meg også bekymret når vi ser at det skal være mulig for en liten bank som MeritaNordbanken å blåse dette over ende. Etter dagens diskusjon og vedtak sitter

vi kanskje igjen med et ønske om å bygge opp én stor finansenheter, som skal være lokalisert i Norge, men med statlig kapital i aksjekapitalen.

Det gjør meg veldig bekymret når jeg ser hvor lett vint det skal være å skaffe seg muligheten til å kjøpe banker som ikke er til salgs. Hvordan vil det gå med de større enhetene, som i internasjonal sammenheng likevel er en lilleputt, hvis en større bank – velg en amerikansk, velg en tysk, velg en engelsk, velg en fransk – kommer og sier: Dette var en interessant bank, den vil vi gjerne snuse litt på.

Det Stortinget bidrar til, gjennom det vi i dag gjør, er altså at vedtakene ikke har noen langsiktighet. Det er ikke det at de skal ha langsiktighet inn i evigheten, men det må være noen grad av forutsigbarhet og langsiktighet. Hvis vi sitter igjen med en statlig eierandel i kun én finansinstitusjon, frykter jeg at det i en gitt situasjon for storting og regjering vil være opportunt å si: Ja vel, så må den også gå. Da er vi i den situasjonen at vi ikke har statlige forretningsbanker med hovedkontor i Norge. Det trenger ikke gå slik. Jeg håper inderlig at det ikke går slik, men det er et nærliggende scenario når en ser hvordan utviklingen i den norske finans- og banknæring har vært gjennom det siste året. Jeg mener det er viktig å ivareta den funksjonen i Norge.

Alt dette peker i retning av at vi burde ha tenkt oss bedre om enn det vi har gjort. SV har et forslag om at vi bør få en stortingsmelding om langsiktige utfordringer for norsk banknæring, rett og slett fordi den internasjonale konkurransen påvirker oss. Vi ønsker ikke at norsk bank- og finansnæring skal være statisk, men samtidig ønsker vi at det statlige eierskapet skal være den bufferen det er når det gjelder langsiktighet og forutsigbarhet.

G u n n a r B r e i m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Kanskje representanten skal ta opp det forslaget han nevnte?

Øystein Djupedal (SV): Det er med glede jeg tar opp forslaget.

Presidenten: Da har Øystein Djupedal tatt opp forslaget han refererte til.

Terje Johansen (V): Globaliseringen i finansnæringen stiller oss overfor nye, store og annerledes utfordringer. Internasjonal kapital og den globale økonomien truer nå med å skylle over landets grenser og rive med seg norske finansinstitusjoner, slik at pengebingen Norge risikerer å bli sittende igjen med bare filialer og gå glipp av de klynge- eller clustervirkninger som miljøet rundt norgesbasert virksomhet skaper. Sentrumpartiene har derfor gått sammen med Arbeiderpartiet for å sikre langsiktig nasjonalt eierskap i finansnæringen. Derfor vil Venstre bevare en tredel statlig eierskap i én sterk norsk finansenheter. Derfor vil Venstre at staten skal samle sine eierinteresser i én finansinstitusjon.

Merknadene fra sentrumpartiene og Arbeiderpartiet er et forsøk på å sette mål for det politikerne kan og skal påvirke, uten å gå for langt i å fortelle næringsens folk hvordan de skal gjøre jobben.

Jeg ser på fellesmerknadene som et forsøk på å avgrense et statlig ansvar for fellesskapets interesser opp mot det fine balansepunktet hvor privat eierskap gir et effektivt marked med god ressursutnyttelse. Dette har Venstre erfaring med gjennom hele dette hundreåret. Det var slik det begynte, og det passer godt å avslutte på den måten.

Venstrekapitalismen er et styringskompromiss hvor politikerne ivaretar demokratiske og etiske verdier, og hvor markedet sørger for effektiviteten – eller for å si det med en skribent i Dagbladet den 1. desember:

«Bare en sterk og aktiv stat i en åpen, markedsbasert økonomi fungerer.»

Hvilken skribent var det? Jo, det var Erik Solheim fra SV, partiet hvor bare forbokstaven er igjen av sosialismen.

Venstres landsstyre gav i helgen sin tilslutning til avtalen mellom sentrum og Arbeiderpartiet.

Vi har alltid vært sterke talsmenn for at offentlig eierskap må kunne begrunnes ut fra politiske mål, mål som ikke kan forventes ivaretatt av rent forretningsmessige interesser. Slike hensyn finner vi særlig i forvaltningen av nasjonale ressurser og i kontroll med naturlige monopoler, ja unaturlige monopoler også for den saks skyld. Denne kampen mot monopoldannelser vil jeg komme nærmere tilbake til.

Videre er Venstre kritisk til at staten skal sitte på alle sider av samme bord – som eier, som konsesjonsgiver og som kontrollør. Det kan være et demokratisk problem når staten eier og driver vanlig næringsvirksomhet. Gjennom eierskap kan staten bli bundet til særlige næringsinteresser, det kan skapes en for sterk maktkonsentrasjon, og evnen til å tenke helhetlig kan svekkes. Derfor forutsetter statlig eierskap alltid en spesiell begrunnelse, slik som nå er tilfellet for å kunne sikre en norsk finansnæring.

Like lite som Venstre aksepterer den rå kapitalismen, like lite aksepterer vi den overmektige staten. For mye av det ene betyr politisk inngripen, sett fra Venstres synspunkt. Når rå kapitalisme truer fellesskapets interesser, vil Venstre kompensere med mer politisk styring – og vice versa.

Som konsesjonsgiver skal staten ivareta noen politiske mål, disse er nevnt i merknadene fra sentrumpartiene og Arbeiderpartiet. Først og fremst vil vi ivareta soliditet for å sikre innskytere og låntakere. Til dette bruker vi Kredittilsynet.

Vi ønsker å sikre konkurransen, til glede for vanlige forbrukere, innskytere som låntakere, og for næringslivet, små bedrifter og de store konsernene. Jeg kommer også tilbake til det.

Vi ønsker å sikre tilgjengelighet og et godt tilbud til hele Norge, til alle regioner – kort sagt ivareta Distrikts-Norges interesser. Som saksordfører for fusjonen DnB/Postbanken mener jeg at vi gjorde det i den operasjonen. Den fusjonen var det bare SV som var imot.

Disse politiske målene er det flertall for i denne sal. Sånn sett er det bare grunn til begeistring fra min side.

Jeg var glad for at sentrumspartiene og Arbeiderpartiet tilsynelatende var enige om de store linjer, og at vi har holdt oss unna fristelsene til å fortelle aktørene hvem som skal fusjonere med hvem. Det må næringens aktører selv avgjøre.

Men det som foruroliger meg, og Venstre, er det som ligger og lurer utenfor eller bakenfor og til dels innenfor disse tilsynelatende klare målene. Vi er kort og godt bekymret for at noen er så sterke i sitt forsvar for det nasjonale at de tipper over i det nasjonalistiske.

Når vi i Venstre gir vår tilslutning til at det skal dannes en sterk norsk finansenhet, betyr ikke det nødvendigvis en stor enhet. Det finnes ingen historiske beviser for at «stor» betyr det samme som god og konkurransedyktig i norsk finansverden.

Det vi i Venstre frykter, og som vi akter å bekjempe, slik vi har gjort gjennom hele historien, er maktkonsentrasjoner og monopoler. Og vi er sterkt bekymret over forsøkene på å utnytte det nasjonale ansvar som ligger i forliket, til å skape maktkonsentrasjoner i det norske kapitalmarked, maktkonsentrasjoner som strider mot de politiske målene jeg har gjort rede for, og som det er flertall for. Derfor har Venstre sagt klart fra hele veien at vi er imot en fusjon mellom DnB og Kreditkassen. Jeg må tilstå at jeg er særlig bekymret over hva Arbeiderpartiet har i sinne med sine mer eller mindre fortolkbare signaler.

Når sjefen for Kredittilsynet antyder at tilsynet kan tenkes ikke å ville motsette seg f.eks. en fusjon mellom DnB og Kreditkassen, er det for så vidt forsvarlig – hvis man bare tenker på soliditet, hvilket er hans ansvar. Men tanken på en slik maktkonsentrasjon er ikke bare uforvarselig ut fra demokratiske hensyn, det strider jo i tillegg mot alle de politiske mål flertallet er blitt enige om. Alle vil bli skadelidende – vanlige forbrukere, næringslivskundene, de ansatte, distriktene, ja sågar byene.

At bransjeanalytikere hilser en slik fusjon med glede, er også forståelig. De ser på rasjonaliseringsmulighetene; det vil stort sett si antall mennesker som blir overflødige. Analytikerne mener at dette er en fordel for aksjonærene, hvilket jo også isolert sett er riktig, men disse hensyn må ikke gå på tvers av de overordnede politiske mål vi har satt oss i denne meldingen.

Derfor er jeg også opptatt av hvordan Bankinvesteringsfondet håndterer det oppdraget det blir gitt med å utrede hvordan staten skal agere for å oppfylle de mål vi setter oss i denne sal. Vi, Det norske storting, må i denne sak ikke først og fremst være opptatt av på kort sikt å maksimere verdien av vårt eierskap i de to norske storbankene. Det norske storting bør først og fremst være opptatt av å sikre fellesskapets interesser. Helheten og den langsiktige utviklingen av norsk finansnæring er vårt ansvar. Dette bør Bankinvesteringsfondets utredere merke seg.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Trond Giske (A): Det er interessant å høre representanten Johansen først si at han er glad for at Stortinget

ikke går inn i hvilke konkrete løsninger som skal bli resultatet av dette, for deretter å bruke hele innlegget sitt på å fortelle hvilke løsninger han ikke ønsker seg.

Jeg registrerer at Venstres landsstyremøte har sagt nei til en sammenslåing av DnB og Kreditkassen. Jeg registrerer videre at Regjeringen inviterte Stortinget til å si nei til en sammenslåing av DnB og Kreditkassen. Men jeg registrerer også at sentrum og Arbeiderpartiet i innstillingen ikke er med på den konklusjonen, men tvert imot sier at vi mener at de strukturpolitiske retningslinjene ikke bør utelukke at de to største forretningsbankene kan slås sammen.

Så kan vi lese i Dagsavisen fra i går, hvor Terje Johansen er uenig med stortingsflertallet, som vil holde mulighetene for en slik fusjon åpen:

«Jeg vil reservere meg mot merknaden som sier at en sammenslåing av DnB og Kreditkassen ikke bør utelukkes, sier Venstres finanspolitiske talsmann Terje Johansen».

Videre:

«Denne merknaden er kommet med uten min viten, sier han. Johansen har vært borte fra Stortinget de siste ukene på grunn av isjiasproblemer.»

Jeg har all sympati for Johansen for isjiasproblemene, men det kan ikke være slik at fordi Terje Johansen er borte fra Stortinget i to uker, er de avtalene og de merknadene som Venstre legger inn i forhold til kredittmeldingen, ikke lenger gjeldende. Så mitt spørsmål til Terje Johansen er: Er det slik at han fortsatt mener at konklusjonen er at DnB og Kreditkassen ikke kan slås sammen, at det er utelukket? Og hvor er denne reservasjonen i så fall uttrykt fra representanten Johansen?

Terje Johansen (V): Terje Johansens reservasjon uttrykkes fra denne talerstol, og jeg gjentar det jeg sa i mitt innlegg, at en fusjon mellom DnB og Kreditkassen strider mot alle de politiske mål vi var sammen om i merknadene. Jeg skal gjerne gjenta dem, slik at det står helt lynende klart hvorfor:

- For det første ønsker vi ikke en slik maktkonsentrasjon.
- For det andre ønsker vi ikke dette av distriktshensyn.
- For det tredje ønsker vi det ikke av konkurransehensyn, dvs. både av hensyn til forbrukerne og av hensyn til næringslivskundene.
- For det fjerde ønsker vi det ikke av hensyn til de ansatte, fordi det er helt klart at dette betyr en storstilt rasjonalisering av arbeidsplasser.

Det er Venstres syn i denne saken. Og så er jeg da rakygget nok – det bør jo alle forstå i den situasjon jeg befinner meg i – til å innrømme at denne inkurie skyldes mitt fravær.

Ranveig Frøiland (A): Det er mogleg at eg ikkje skjøna alt som vart sagt, men først innleidde representanten Johansen med at landsstyret til Venstre hadde gjeve si tilslutning til denne merknaden, og no forstod eg at Terje Johansen tok avstand frå den fordi han hadde vore borte. Men det er for så vidt ikkje noko problem for oss i

denne saka kva Terje Johansen meiner, for det er eit breitt fleirtal som har gått inn på desse merknadene, som eg reknar med at alle sentrumpartia sluttar seg til.

Men eg følte no at representanten Terje Johansen dreiv konsesjonshandsaming her. Det vi har sagt i denne merknaden, er at retningslinene ikkje skal utelukka nokon konstallasjonar eller fusjonar, men ei konsesjonshandsaming er det Regjeringa som skal gjera i forhold til retningslinene for konsesjonshandsaming. Når det gjeld soliditet, konkurranse og alle desse forholda, er det heilt normalt at ein innhentar vurderingar frå Konkurransetilsynet, Kredittilsynet og forbrukarorganisasjonane. Så dersom det er nokon som tippar over her og driv konsesjonshandsaming frå denne talerstol, må det vera Venstre sin representant. Eg har lyst til å spørja kva som gjer at han er uroa når det gjeld Arbeidarpartiet sine merknader. Vi har ingen merknader her som vi ikkje står i lag med sentrum om når det gjeld både retningslinjer og konsesjonshandsaming.

Terje Johansen (V): La meg si det på denne måten: Det statlig styring og eierskap i denne sammenheng innebærer, er en inngjerding av den teigen som private markedsinteresser skal få lov til å bevege seg fritt innenfor, og vi har da slått ned noen gjerdestolper som skal holde DnB og Kreditkassen fra hverandre, i Venstre. Venstres standpunkt behøver ikke å være det store problemet for denne sal. Snarere tvert om, vi har – om ikke som de eneste – i hvert fall gitt klart uttrykk for hva vi mener. Det jeg mener er problemet for denne sal, er: Hva vil egentlig Arbeiderpartiet? Frøiland forstår ikke Venstre. Jeg har store problemer med å forstå i hvilken retning Arbeiderpartiet vil gå. Det er det største problemet for denne sal, tror jeg.

Trond Giske (A): Johansen har helt rett i at det er ikke noen tvil om hva Venstre mener i denne sak, for det står nemlig i innstillingen på side 13. Der står det at flertallet – inkludert Venstre – mener at «dei strukturpolitiske retningslinene ikkje bør utelukke at dei to største forretningsbankane kan slåast saman». Det er det Venstre mener.

Så er det nok riktig at representanten Johansen står her på talerstolen og visstnok mener noe helt annet enn det som står i denne flertallsmerknaden fra Venstre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Arbeiderpartiet. Nå er det i og for seg ikke så alvorlig – jeg skal gi representanten Johansen helt rett i at det kanskje ikke er så interessant hva representanten Johansen mener. Det som er interessant, er at det er en flertallsmerknad her som sier helt klart at de gjerdestolpene som Terje Johansen snakker om, ikke skal settes så langt inn at en sammenslåing av DnB og Kreditkassen er utelukket. Så får vi se hva som skjer etter at denne kredittmeldingen er behandlet, og hva som skjer med aktørene, om det kommer f.eks. et bud på Kreditkassen fra DnB. Så skal det behandles. Nå har Terje Johansen gått veldig langt i å behandle den saken allerede her, han har vært inne på distriktpolitikk, på de ansatte, på konkurransesituasjonen osv, så konsesjonsbehandlingen

er i full gang her – antakelig ikke fra partiet Venstres side, men fra representanten Johansens side. Mitt spørsmål til representanten Johansen er om han nå er ferdig med denne saken, eller om partiet Venstre er ferdig med den, for i Dagens Næringsliv fredag 3. desember sier nemlig Venstre-talsmannen at han

«krever at regjeringen samlet må tolke kredittmeldingen. Det må tas opp i regjeringen hvis det skal være slik Restad sier».

Det Restad har sagt, er at han ikke har tenkt å legge opp til noen retningslinjer som avviser en sammenslåing av DnB og Kreditkassen. Hvis finansministeren skal følge opp stortingsinnstillingen slik den er skrevet fra partiet Venstre, vil partiet Venstre ta omkamp i Regjeringen, skal man forstå Johansen riktig i Dagens Næringsliv. Det hadde vært veldig fint om Johansen kunne utredet litt om det fra Stortingets talerstol.

Terje Johansen (V): Merknadene fra flertallet inneholder en rekke politiske mål samtidig med en understreking av at en fusjon eller sammenslåing av DnB og Kreditkassen som bare tar sikte på rasjonaliseringsgevinster, ikke er ønsket eller aktuell. Jeg kan vanskelig forstå at det som er problemet her, er Venstres mening. Jeg har ikke bare gjort klart fra denne talerstol hva Venstre mener, jeg har også henvist til hva Venstres landsstyre har sagt om den samme saken. Vi er vel det eneste partiet som har behandlet denne saken såpass grundig. Jeg gjen-tar at det som jo er problemet for Det norske storting, er å vite hva Arbeiderpartiet ønsker seg. Det er mye snakk om statlig eierskap, mye snakk om statlig styring, men man utelukker absolutt ingenting. Venstre ønsker ikke at alle gjerder skal rives ned, og vi har satt opp ett gjerde. Jeg regner med at Regjeringen, dersom de vil noe annet enn det de skrev opprinnelig, tar det opp i Regjeringen.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Thorbjørn Jagland (A): Utfordringen som Stortinget står overfor, er å kombinere en statlig eierskapspolitikk for finansnæringen som både tar hensyn til at Norge er avhengig av utenlandsk kapital og utenlandske markeder, og som samtidig tar vare på vårt behov for at en betydelig del av norsk finansvesen er på norske hender.

Norge er helt avhengig av utenlandsk kapital og det å være deltaker i den globale økonomien. Derfor må vi ikke føre en eierskapspolitikk som skremmer bort utenlandsk kapital. Samtidig er vi nødt til å sikre at vi har et tungt norskeid finansvesen som har sitt hovedkontor i Norge. Viktige strategiske beslutninger vil normalt være knyttet til hovedkontoret. Nærhet mellom ledelsesfunksjonene i banken og norske kundeforhold vil ha stor betydning for personkunder, og ikke minst små og mellomstore bedrifter, som i liten grad har internasjonale finansmarkeder som et reelt alternativ. For bedriftskundene er norske hovedkontorer særlig viktig i økonomiske nedgangstider, da vi vet det må gjennomføres begrensninger i utlånene.

Arbeiderpartiets oppfatning er at statens rolle i finansnæringen først og fremst må være å sikre nasjonalt eierskap. For å klare dette mener vi det er nødvendig at staten samler sine eierinteresser i én finansinstitusjon, at staten sitter inne med minst 1/3 av aksjene i denne og at staten opptrer som aktiv eier, slik at den ikke blir til hinder for, men til gunst for den finansnæringen man er med og eier.

Arbeiderpartiet tror det er nødvendig å skape én sterk norskeid enhet som ikke blåser bort i globaliseringens kastevinder. Den må tvert imot være i stand til å gå utenlands. Det gjelder for bankene som for bedriftene at man må eksportere ute for å sikre virksomheten hjemme. I Norden har de største bankene og forsikringsselskapene gått over fra å definere sitt eget hjemland til å inkludere Norden som sitt hjemmemarked. Det må også norske banker kunne gjøre.

Uten handlekraft fra statens side kan det norske finansielle miljøet forvitte. Derfor mener vi det er galt å selge ut statlige aksjer i bankene før vi har på plass én tung norskeid institusjon. Finansministeren har sagt at dette tar tid. Da må man huske på at det er mange aktører i markedet som har klart for seg hva de vil. Derfor bør ikke finansministeren bruke mye tid på å få på plass en framtidrettet løsning.

Jeg vil kommentere Høyres og Fremskrittspartiets holdning. Den bærer jo preg av disse partienes gamle statsskrekke. Derfor håndterer de også statens interesser på en besynderlig måte. Høyre og Fremskrittspartiet sa ja til budet fra MeritaNordbanken omtrent i samme minutt som det ble fremlagt. Hvilken privat eier hadde handlet på den måten? Hvis man skal selge noe, bør man i hvert fall sørge for at salgssummen blir høyest mulig, og ikke hoppe på det første og beste budet man får. Dernest bør man tenke på hvilken virkning et salg får på andre virksomheter der man har eierposter. Høyres og Fremskrittspartiets mål er tydeligvis å bli kvitt statens eierskap, koste hva det koste vil. Derfor sa man altså straks ja til budet fra MeritaNordbanken uten å få vurdert prisen, og uten å tenke på hvilken virkning dette ville få for Den norske Bank, der staten er hovedeier. Slik kan man ikke forvalte fellesskapets eierposter.

Jeg synes også det er bemerkelsesverdig at disse partiene har langt større statsskrekke enn store deler av det private næringsliv nå har. Mange innen næringslivet ser at det er nødvendig med et partnerskap mellom offentlig og privat kapital for å klare utfordringene Norge stilles overfor i den globale økonomien. Norge er så heldig at staten har kapital. Hvorfor skal ikke den brukes til å sikre norske interesser? Jeg er derfor glad for at det er et stort flertall i Stortinget som nettopp vil det, også innenfor finansnæringen.

Statsråd Gudmund Restad: Regjeringen fremmet 29. oktober i år Kredittmeldinga 1998, St.meld. nr. 11 for 1999-2000.

Kredittmeldingen er nå i større grad enn tidligere et dokument som omhandler aktuelle saker på finansmarkedet. Som i fjorårets melding, drøfter Regjeringen også i

år retningslinjene for strukturpolitikken i finansmarkedet. Regjeringen mener at de retningslinjene som ble trukket opp i Kredittmeldinga 1997, og som et stort flertall høsten 1998 gav støtte til i stortingsbehandlingen, gir et godt utgangspunkt for politikken også framover.

Regjeringen foreslår likevel enkelte endringer i retningslinjene for å legge til rette for en videreutvikling av en konkurransedyktig norsk finansnæring.

I konsesjonspolitikken vil det fortsatt bli lagt stor vekt på hensynet til konkurranse og soliditet. Videre vil det bli lagt vekt på at det finnes solide og konkurransedyktige institusjoner og grupperinger med regional forankring her i landet.

Jeg vil understreke at Regjeringen legger stor vekt på at utøvelsen av eierskapet i bankene skal være klart atskilt fra statens rolle som regulator og konsesjonsmyndighet. Dette er ivare tatt gjennom utformingen av lovverket for både Kredittilsynet og Statens Bankinvesteringsfond. Slik må det fortsatt være.

Utviklingen internasjonalt mot større enheter og økt konkurranse over landegrensene vil ha mye å si for konkurransesituasjonen framover. Dette har vært et viktig utgangspunkt for drøftingen i Kredittmeldinga 1998.

Jeg vil peke på at de aller fleste utviklede land har sentrale finansinstitusjoner med nasjonalt eierskap. Regjeringen mener at det også i Norge er et mål å sikre et norsk eierskap av tilstrekkelig omfang til å sikre sentrale finansinstitusjoner med hovedkontor her i landet. Staten er den eneste som kan sikre dette, ettersom vi ikke kan pålegge andre investorer å opprettholde sitt eierskap.

Jeg er tilfreds med at flertallet i finanskomiteen slutter seg til Regjeringens syn om at det er viktig å sikre et langsiktig nasjonalt eierskap i finansnæringen for å sikre hovedkontor i Norge. Jeg har merket meg at flertallet går inn for at staten må medvirke til å etablere en sterk norsk løsning på finansmarkedet, slik at det nasjonale eierskapet ikke blir svekket. Jeg har merket meg at finanskomiteen i sin innstilling understreker at Stortingets oppgave er å trekke opp de generelle retningslinjene for strukturpolitikken på finansmarkedet og statens rolle som eier. I tråd med dette har komiteens flertall ikke gitt konkrete anvisninger på løsninger f.eks. når det gjelder de to forretningsbankene som staten har store eierandeler i.

Komiteeflertallet mener at staten må samle sine eierinteresser i en enhet og slik sikre det nasjonale eierskapet gjennom å eie minst en tredjedel av aksjene i denne. Flertallet uttaler også at et eventuelt salg av aksjer i Kreditkassen ikke kan gjennomføres før en har sett hva slags norsk løsning som kan etableres.

Jeg har også merket meg at en samlet komite legger til grunn at den framtidige konsesjonspolitikken må ta utgangspunkt i en vurdering av soliditet og av konkurransemessige hensyn og i utgangspunktet ikke må utelukke bestemte strukturelle løsninger eller stenge for nordiske/internasjonale samarbeidsalternativ der en utenlandsk eirerandel er noe større enn i gjeldende lovgivning. Det sies videre av flertallet at Regjeringen bør gi prioritet til arbeidet med statens eierskap i en sterk norsk finansløsning.

Jeg tar sikte på i løpet av denne uken å gi et oppdrag til Statens Bankinvesteringsfond om å starte et arbeid i tråd med de retningslinjer finanskomiteen eller dens flertall har trukket opp i innstillingen. Utover dette vil det ikke bli lagt spesielle politiske føringer på hva slags løsning en skal komme fram til. Fondets oppgave vil være å utarbeide et godt faglig grunnlag for å vurdere hvordan en best kan imøtekomme de synspunkter stortingsflertallet har gitt uttrykk for.

Dette er en svært viktig sak med store økonomiske dimensjoner. Det vil derfor ikke være forsvarlig å pålegge arbeidet et tidspress som kan svekke mulighetene for å oppnå de beste løsninger. Jeg vil derfor ikke sette noen bestemt tidsfrist for ferdigstilling av arbeidet. Jeg forutsetter likevel at Bankinvesteringsfondet ikke bruker unødig lang tid, men gjennomfører oppdraget så raskt som et grundig og forsvarlig arbeid tillater.

Det må legges avgjørende vekt på å finne løsninger som gir grunnlag for å etablere og videreutvikle en konkurransedyktig og robust forretningsstrategi, gitt utviklingen i finansmarkedet, bl.a. når det gjelder teknologi, bransjeglidning og økt internasjonal integrasjon.

Jeg har for øvrig merket meg at komiteen ber om at norske finansinstitusjoners rammevilkår blir vurdert. I denne sammenheng vil jeg vise til Banklovkommisjonen som går gjennom norsk finanslovgivning, og til det såkalte Konkurranseflateutvalget som utreder norske finansinstitusjoners konkurranseflater i forhold til utenlandske institusjoner. Begge disse utvalgene vil komme med innstillinger neste år, som Finansdepartementet vil følge opp i forhold til Stortinget.

Regjeringen gav i kredittmeldingen uttrykk for at det er argumenter som taler for at staten som eier burde nominere representanter til styret i DnB og Kreditkassen. Jeg vil understreke, slik det også er omtalt i regjeringspartiens merknader i innstillingen, at staten med dette selvsagt ikke skulle blande seg bort i den daglige driften, eller sette krav om tilbakereportering. Jeg tar til etterretning at flertallet i komiteen går imot Regjeringens forslag. Dette medfører at de gjeldende retningslinjer fortsatt vil bli lagt til grunn.

Regjeringen ønsker å åpne for samarbeidsavtaler og strategiske allianser både mellom norske finansinstitusjoner og mellom norske og utenlandske finansinstitusjoner. I Ot.prp. nr. 9 for 1999-2000 er det derfor foreslått endringer i finansieringsvirksomhetsloven som vil gi mulighet til unntak fra den generelle regelen om 10 pst. eierbegrensning. Ved strategiske samarbeidsavtaler gis det mulighet for eierandeler på opp til 25 pst.

Et eksempel på strategisk samarbeid kan være kombinert deleierskap og utstrakt forretningsmessig samarbeid. Det strategiske samarbeidet vil kunne kombineres med både ensidige og gjensidige eierandeler. Jeg er tilfreds med at flertallet i komiteen går inn for de foreslåtte endringene i eierbegrensningsreglene.

Kredittmeldingen gir også en oversikt over utviklingen på finansmarkedet i foregående år og over virksomheten i statlige institusjoner med sentrale oppgaver på dette området. I den sammenheng har jeg merket meg at

flertallet i komiteen ber Regjeringen vurdere om Folkestrygdofondet bør få investere i norske selskaper som ikke er børsnotert. Finansdepartementet arbeider for tiden med dette spørsmålet sammen med Folkestrygdofondet. Regjeringen vil derfor komme tilbake med en nærmere redegjørelse omkring dette spørsmålet til Stortinget i revidert nasjonalbudsjett 2000.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hill-Marta Solberg (A): Da MeritaNordbanken – det var vel den 20. september – la inn sitt bud på alle aksjene i Kreditkassen, gav finansministeren like etter, nærmere bestemt dagen etter, uttrykk for at han ikke så noe behov for å vurdere de retningslinjene som ligger til grunn for norsk finansnæring. Slik ble han oppfattet i uttalelser i september i Dagens Næringsliv. Da det ble klart for finansministeren at et flertall på Stortinget så annerledes på det, bebudet finansministeren å komme til Stortinget med vurderinger i kredittmeldingen. De vurderingene som kom i kredittmeldingen, representerte etter vår oppfatning først og fremst status quo, med unntak kanskje spesielt av en unntaksbestemmelse i eierbegrensningsregelen, som er det nye tiltaket.

Når innstillingen nå foreligger fra finanskomiteen, og det er et faktum at Arbeiderpartiet har fått gjennomslag for vår oppfatning i denne saken og får endringer av retningslinjer, sier finansministeren at det har skjedd mye i det siste. Det har skjedd mye i det siste som gjør det nødvendig å gå inn for slike endringer. Nå skal finansministeren gjerne berømmes for sin fleksibilitet i denne saken, men det kan jo være interessant også for Stortinget å høre hva det konkret er som finansministeren mener har endret seg i løpet av de siste to og en halv måned, som også har fått finansministeren til å se annerledes på behovet for å endre retningslinjer.

Statsråd Gudmund Restad: Det stemmer ikke med virkeligheten, det Hill-Marta Solberg innledet med, at jeg dagen etter at MeritaNordbanken kom med sitt bud på Kreditkassen, skulle ha gitt uttrykk for at det ikke var noe behov for å vurdere retningslinjene. Derimot var jeg ute allerede samme dag, faktisk kun en times tid etter at budet forelå, og sa fra om at dette blir meget problematisk, for dette budet er i strid med Stortingets retningslinjer. Det er ingen norsk bank til salgs – jeg brukte ikke de ordene – men det var ingen bank til salgs ifølge de retningslinjer som Stortinget har fastsatt.

Så mener Hill-Marta Solberg at når Regjeringen først kom med sine synspunkter og skisserte de framtidige retningslinjene i kredittmeldingen, var det status quo. Det var det jo ikke. Riktignok er det slik at det skjer mye, og det skjer raskt på denne sektoren. Likevel skjer det jo ikke så mye og så raskt at alt det Stortinget gav sin tilslutning til for et år siden, var helt avlegs og ubrukbart. Så det vi pekte på, var at mye av det som var retningslinjer trukket opp for et år siden, fortsatt var gjeldende og godt brukbart for også den framtidige strukturen. Men Regjeringen åpnet for nye muligheter. Vi la store åpning

ger for både nasjonale større enheter, og for internasjonale enheter. Vi tok opp et forslag fra Banklovkommissjonen om å legge til rette for strategiske samarbeidsavtaler, og å kunne åpne for et avvik, et unntak, fra den generelle 10 pst. eierbegrensingsregelen og åpne for inntil 25 pst. eierandeler i slike tilfeller. Så jeg synes ikke det er rimelig å beskyldte Regjeringen for at man bare la fram et status quo i kredittmeldingen.

Siv Jensen (Frp): Ved flere anledninger gjennom denne debatten har det blitt sagt fra stortingsflertallets side at Regjeringen nå har fått en klar marsjordre. Da vil jeg gjerne høre finansministerens vurdering av hva slags marsjordre han mener han har fått fra stortingsflertallet – hva disse såkalte nye strukturpolitiske retningslinjene fra sentrum og Arbeiderpartiet innebærer, og hvordan Regjeringen og finansministeren har tenkt å angripe dette.

Dernest har man ved flere anledninger – iallfall parti-gruppene – mottatt henvendelser fra Storebrand og i og for seg fra andre forsikringsselskaper også, som ved gjentatte anledninger har påpekt at hvis ikke de særnorske rammebetingelsene blir endret, vil de komme til å måtte flytte ut deler av sin virksomhet. Det ble ignorert, og så flyttet deler av virksomhetene ut. Det siste eksempelet på det er etableringen av det nye nordiske skadeforsikringsselskapet If, som har hovedkontorlokalisering i Sverige, og som ikke kunne hatt hovedkontorlokalisering i Norge på grunn av det spesielle norske regelverk. Er finansministeren enig i at det nå snart er behov for å gjøre denne type endringer, slik at vi ikke selv står i veien for at etableringer av den type naturlig kan finne sted i Norge? Og videre: Er finansministeren enig i at det snart er på tide å foreta en harmonisering av det norske – og særnorske – regelverket, slik at vi får det på linje med de land som våre finansinstitusjoner konkurrerer med? Eller mener finansministeren at de reglene som gjelder for norske institusjoner er gode nok, og ikke trenger å forandres?

Statsråd Gudmund Restad: Jeg vil først få lov til å berømme stortingsflertallet for at de har gjort det som er Stortingets jobb, nemlig å trekke opp retningslinjene og ikke tegne kartet for hvordan den fremtidige strukturen skal være, slik som andre partier har falt for fristelsen til å gjøre. Jeg er helt enig i, som det også er understreket av stortingsflertallet, at det er Stortingets jobb, og det har Stortinget gjort. Derfor er det prisverdig nok ikke utelukket noen mulig løsning, heller ikke det som Regjeringen for så vidt ikke gav signaler om – muligheten for en sammenslutning, fusjon, mellom de to forretningsbankene.

Så spør Siv Jensen om hvordan jeg nå vil angripe eller følge opp denne marsjordre som jeg har fått fra stortingsflertallet. Det gjorde jeg rede for i mitt innlegg. Jeg vil nå i løpet av denne uken – forhåpentligvis ikke helt i slutten av uken – gi et utredningsoppdrag til Bankinvesteringsfondet, som jo er de som forvalter statens eierskap i de to forretningsbankene. Så vil jeg ikke sende med noen politiske signaler om hva jeg ønsker tilbake som svar. Jeg vil at de på faglig grunnlag skal gi oss sin vur-

dering av hvordan man på best mulig måte kan oppfylle de retningslinjer som stortingsflertallet har trukket opp, nemlig å samle statens eierinteresser i én, institusjon – en slagkraftig institusjon.

Så er det spørsmål om harmonisering av regelverket. Vi har etter ønske fra Stortinget satt ned et utvalg, det såkalte Konkurransflateutvalget, som nå foretar sin vurdering. Det skulle, etter den frist det fikk, avgitt sin innstilling den 1. februar. Ting tyder på at utvalget kanskje må ha noe mer tid. Men når når tiden er omme, og vi får en innstilling, vil den selvfølgelig bli fulgt opp og forelagt Stortinget på vanlig måte.

Per-Kristian Foss (H): Som svar på replikk fra representanten Hill-Marta Solberg sier finansministeren at han ikke har uttalt at han intet behov så for å endre retningslinjene. Jeg vil anbefale finansministeren å gå tilbake og se sine egne uttalelser. De falt slik, og de ble oppfattet slik, at Regjeringen ikke ville ta noe initiativ for å endre retningslinjene.

Hvis det imidlertid var slik at Regjeringen hele tiden hadde tenkt å ta et initiativ for å endre retningslinjene, uansett hva stortingsflertallet hadde uttalt gjennom presse og media, så er det interessant å få vite nå, for det må i så fall ha vært en godt bevart og hemmelig plan som ikke er kommet til uttrykk på noe tidspunkt.

Så har jeg lyst til å stille finansministeren et spørsmål. Når det i kredittmeldingen står at man ut fra dagens markedssituasjon ikke så det som aktuelt å gi tillatelse til en sammenslåing av DnB og Kreditkassen, var jo det et standpunkt. Og det er et standpunkt jeg synes det er mye fornuftig i faktisk, ut fra konkurransehensyn, forbrukerhensyn, bedriftshensyn og flere. Men når finansministeren ca. en måned senere sier at han i grunnen er åpen for alt, også det han ikke så det som aktuelt å gi tillatelse til en måned tidligere, da stiller jeg følgende spørsmål: Hva har forandret seg i markedet på denne tiden? Det hadde vært mye mer realt å si som finansministeren sa på det første spørsmålet, om direkte oppnevnte statlige styrepraesentanter, at der led man nederlag, man blir formodentlig nedstemt av Stortingets flertall. Det er en ærlig sak. Men å forsøke å bruke markedssituasjonens forandringer i løpet av én måned som begrunnelse for å forandre syn på et så avgjørende strukturspørsmål som en fusjon mellom de to største gjenværende norske forretningsbanker, synes jeg er i overkant av hva jeg trodde en finansminister fra Senterpartiet ville tillegge markedet av betydning.

Statsråd Gudmund Restad: Jeg holder fast på at jeg ikke gav noen signal, verken den samme dagen eller dagen etter at MeritaNordbanken la inn bud, om at det ikke var behov for å endre retningslinjene. Men jeg registrerte at flere partier i Stortinget gav klare signaler om at de hadde forlatt det standpunkt de hadde for et år siden, nemlig at vi hadde ingen bank til salgs. De hoppet øyeblikkelig på det budet som kom. Og da var det åpenbart at Regjeringen måtte undersøke: Hva mener egentlig stortingsflertallet? Så ble dette presentert i kredittmeldin-

gen, og med Regjeringens syn på hvordan man mente at strukturpolitikken skulle se ut.

Så er det viktig at man har klart for seg hvordan denne angivelige endringen i syn fra finansministerens side oppstod. Det var ikke slik at finansministeren oppsøkte media for å si fra om at nå er det en helt annen situasjon. Men situasjonen var den at jeg fikk en henvendelse fra en journalist her ute i vandrehallen som hadde registrert at stortingsflertallet ikke ville være enig i at i hvert fall retningslinjene skulle stenge for en fusjon mellom de to største bankene, og at dette, konstaterte han, jo måtte være i strid med det som Regjeringen hadde presentert i kredittmeldingen. Det er jo riktig, for i kredittmeldingen sa Regjeringen at med dagens markedssituasjon synes det ikke å være aktuelt å tillate at de to største forretningsbankene blir slått sammen. Så spurte journalisten om dette var et varig, nær sagt evigvarende, standpunkt, og da tillot jeg meg å peke på at det skjer jo så mye og så raskt på denne sektoren, og jeg sa: Se bare hva som har skjedd i løpet av det siste året. Da har Den danske Bank kjøpt Fokus, Gjensidige og Sparebanken NOR har dannet finanskonsern, Storebrand har kjøpt Finansbanken, DnB og Postbanken har fusjonert, og Handelsbanken har kjøpt Bergensbanken. Så sa jeg at hvis man så vender seg andre veien og ser et år fram i tid, hvem er i stand til å si hvordan f.eks. konkurransesituasjonen vil være da? Dessuten var det ikke nærliggende for finansministeren å opponere mot det som faktisk stortingsflertallet sa, at man skulle heller ikke utelukke den nevnte muligheten, en fusjon mellom DnB og Kreditkassen.

Øystein Djupedal (SV): Det siste replikkordskiftet her viser jo til fulle hvor vanskelig det er å være minister i en mindretallsregjering som ikke har styrke eller tyngde i stortings salen til å få gjennom noe som helst av det man mener er riktig. Her går altså stortingsflertallet nå og endrer totalt på den strukturpolitikken som finansministeren primært hadde ønsket, og som stortingsflertallet hadde lagt i fjor, så det er klart at da blir det vanskelig å være finansminister. Da kan man gjøre ett av to: Enten kan man velge å svelge kamelene, eller så kan man velge å ikke spise dem. Det finansministeren her gjør, er at han velger å spise dem, både medhårs og mothårs, og det må bli en øvelse som han får stå for.

I motsetning til de fleste her var jeg tilfreds med det som stod i kredittmeldingen, fordi det var det samme som stortingsflertallet hadde sagt et år før. Det er klart at et år i finansnæringen er ganske lang tid, det innser også jeg, men samtidig så jeg ikke at det var noen spesiell grunn til, bare fordi en liten svensk banksjef kom flyvende over kjølen, at vi skulle endre den norske strukturpolitikken.

Det er i grunnen det som er mitt spørsmål til finansministeren, og som jeg synes er det mest alvorlige med det Stortinget i dag gjør, nemlig at intet vedtak har noen holdbarhet, noen langsiktighet, i seg.

Jeg synes det var klokt sagt av finansministeren da han sa at vi har ingen bank til salgs. Om han ikke sa det så direkte, sa han at Stortinget var av den oppfatning at sta-

tens bankaksjer skulle forbli på statens hender. Det var en riktig uttalelse på det tidspunkt.

At han mener noe annet i dag, får nå i grunnen så være. Det som da er poenget, er at hvis det skal være slik at stortingsflertallet til enhver tid på en måte bare kan herse som det vil, og gjøre alle vedtak temporære, hvordan tror han det oppfattes i de store, seriøse markeder ute i verden at bare man kommer med et bud, blåser storting og regjering og alt over ende, helt uten at det finnes ryggrad til å forsvare et eller annet man mente var riktig kun kort tid tilbake? Det er langtidseffekten av det Stortinget nå er i ferd med å gjøre. Og min utfordring til Restad er: Er han, i likhet med meg, bekymret over det?

Statsråd Gudmund Restad: Ja, i løpet av mine tolv år i Stortinget og deretter to år i regjering har det vært en frustrasjon at retningslinjene for strukturpolitikken på finansmarkedet stadig har blitt endret etter at aktørene mer eller mindre har sett bort fra de retningslinjer som faktisk er trukket opp. Senest skjedde jo det ved at MeritaNordbanken vel vitende – vil jeg gå ut fra – om hva retningslinjene var, la inn et bud på en bank som ikke var til salgs. Det er selvfølgelig bekymringsfullt hvis det skulle vise seg etter hvert at bare aktørene er hissige nok og pågående nok, så gir politikerne etter. Derfor er det mitt sterke ønske at når politikerne denne gangen har lagt retningslinjer, så vil det være for lang tid fremover, at man ikke kan risikere om et år eller to å måtte ta opp spørsmålet om det ikke engang skal være én sterk finansinstitusjon med hovedkontor i Norge. Jeg håper at det gis så klare signaler om at nå er nok nok, at man ikke akter å gå lenger på denne galeien.

Så synes jeg kanskje det er litt tidlig nå å forskuttere hva som blir resultatet av den utredningen som Bankinvesteringsfondet skal foreta. Jeg akter i hvert fall ikke å gjette noe om hva som blir den endelige løsningen, for det kan bli oppfattet som et signal, og jeg ønsker ikke å legge inn et sånt signal, fordi Bankinvesteringsfondet nå på rent faglig grunnlag må få lov til å gjøre sin utredning og gi sin tilråding av hva de mener på best mulig måte kan ivareta stortingsflertallets retningslinjer.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Hill-Marta Solberg (A): Gjennom behandlingen av kredittmeldingen i finanskomiteen er det blitt flertall for at staten skal medvirke til å etablere én sterk norsk finansløsning, slik at det nasjonale eierskapet ikke svekkes. Saken skal følges opp ved at staten samler sine eierinteresser i én enhet, og videre skal statens engasjement befestes gjennom eierskap på minst 1/3 i denne institusjonen. Det bør ikke være noen tvil om at stortingsflertallet gir et meget tydelig signal om at dette ikke er tenkt på kort sikt, men på lang sikt. Det som er blitt flertallets innstilling, er helt i tråd med Arbeiderpartiets standpunkt.

Endringene i finansnæringen speiler i stor grad utviklingen mot globalisering og internasjonale sammenslåinger i resten av næringslivet. Senest i dag har Dagsavisen en gjennomgang av hvilke norske bedrifter som er eller

kan bli solgt ut av landet i løpet av dette året, og listen er lang – hele 22 bedrifter. Både finansnæringen selv og staten som eier må forholde seg til denne utviklingen. Det har da også næringen gjort. Gjennom oppkjøp, fusjoner og sammenslåinger har bankene forsøkt å skaffe seg utviklingsmuligheter.

Som stor eier i de to største forretningsbankene må også staten forholde seg til de endringer som blir nødvendige og viktige for at vi skal ha en sterk norsk finansnæring. Etter Arbeiderpartiets mening var det den største mangel ved kredittmeldingen da Regjeringen la den fram, at man ikke gjorde noen grundige drøftinger av hva denne situasjonen utfordret det statlige eierskapet på.

Grunnlaget for enigheten mellom Arbeiderpartiet og sentrumpartiene bygger på vår felles oppfatning om at det statlige eierskapet er viktig for å sikre et langsiktig nasjonalt eierskap i finansnæringen. Det er avgjørende for norsk næringsliv at vi har finansinstitusjoner med nærhet og kjennskap til norske bedrifter. Bare gjennom et nasjonalt eierskap kan vi sikre at hovedkontorfunksjonene blir i Norge, det er der de viktigste strategiske beslutninger tas.

Enigheten mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet fastlegger de strukturpolitiske retningslinjene, dvs. retningslinjene for eierskapspolitikken og konsesjonspolitikken for finansinstitusjoner. Enigheten fastsetter ikke bestemte løsninger for enkeltinstitusjoner. Det har vært etterlyst her i Stortinget i dag, men jeg vil gjerne understreke nok en gang at det ikke er Stortingets rolle å gjøre det.

I Dagens Næringsliv i dag sier Høyre at de skal utfordre – og det har de for så vidt også gjort i debatten, både de og Fremskrittspartiet – Arbeiderpartiet på hva man egentlig vil skal skje. Men jeg understreker igjen at Stortinget ikke både skal opptre som utøvende eier og som konsesjonsmyndighet. Stortingets rolle er å legge opp retningslinjer, og det er også det Stortinget gjør. Derfor er Arbeiderpartiet fornøyd med at enigheten mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet omhandler retningslinjer, og ikke utelukker konkrete løsninger for noen enkeltinstitusjoner.

For høyrepartiene er det et klart uttrykt mål at staten skal selge seg ut av bankene. Det statlige eierskapet skal altså avvikles. Rett nok er det en tydelig nyanse mellom hva Høyre mener, og hva Fremskrittspartiet mener, i og med at Høyre i dag klart har sagt at det er en prosess som må gå over tid. Men i alle fall bekrefter innstillingen at her går det et klart skille mellom Høyre og Fremskrittspartiet på den ene siden og sentrumpartiene og Arbeiderpartiet på den andre siden når det gjelder synet på det statlige eierskapet også på lang sikt. På denne bakgrunn er det vanskelig å se at noe annet flertall enn regjeringspartiene og Arbeiderpartiet kan samles om statens eierskapsstrategi overfor finansnæringen i et langsiktig perspektiv.

Arbeiderpartiet er meget godt fornøyd med at dette flertallet nå legger til rette for at staten i framtiden skal konsentrere sitt eierskap i én sterk norsk finansenheter, og at staten skal være en eier i denne institusjonen, som også

gir banken/finansinstitusjonen de utviklingsmuligheter som trengs for å kunne utvikle seg videre i årene framover, om nødvendig også ved å gå ut av landet.

Gjennom dette flertallet sikrer vi i dag at vi i Norge også i framtiden skal ha en finansinstitusjon med hovedkontor i Norge – altså; vi sikrer et nasjonalt eierskap i finansnæringen.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en talletid begrenset til 3 minutter.

Per-Kristian Foss (H): Uten unødig å forlenge debatten vil jeg bare si at man gjennom debatten vel ikke akkurat har kommet til større klarhet i hva enigheten mellom Arbeiderpartiet og regjeringspartiene betyr, bortsett fra det jeg sa, som er positivt, at man nå konsentrerer eierskapet om én institusjon og ikke tviholder på to. Det har jeg hele tiden uttalt, og det har også vært Høyres holdning, og det er positivt. Regjeringen har lidd nederlag der, og det er bra for sakens del.

Men så til årsaken til at jeg tok ordet: Representanten Jagland holdt et innlegg som åpenbart var skrevet et annet sted enn her i salen. For å si det slik: Når man betegner mitt innlegg som et uttrykk for statskrekke, er vel ikke det helt dekkende for det jeg sa, faktisk heller ikke for det som står i innstillingen. Hvis representanten Jagland leser innstillingen, ser han at Høyre uttaler at man kan tenke seg at staten bør sitte inne med DnB-aksjene en stund til, med det siktemål å sikre en stabil eierstruktur og hovedkontorfunksjoner i Norge. Om det er statskrekke, er begrepet gitt et nytt innhold, for det var da viterlig under arbeiderpartiregjeringer noen år tilbake, før bankkrisen, aldri på tale å etablere statlig bankeierskap direkte. Hva det da skulle være, kan man jo bare tenke seg. Da er statskrekke et mildt ord.

Det er vel og bra med gode slagord, men de må justeres litt etter terrenget og debattens form. Det er dessuten saklig galt når representanten Jagland sier at Høyre sa ja til budet. Sa ja til budet? Vi har aldri sagt ja til noe bud. Vi har uttalt at det er en interessant konstruksjon å etablere en nordisk bank, men budet, prisen, om man skal veksle i penger, i aksjer eller i kombinasjoner og til hvilken pris, har vi aldri uttalt oss om. Det er gjentatt i denne debatten – to ganger – mens representanten Jagland var i salen.

Representanten Jagland sa til slutt at høyrepartiene – jeg forstår Høyre er en del av dem – skal selge, koste hva det koste vil. Hvor i all verden har han det fra? For det første har vi ikke uttalt oss om kostnader ved salg i det hele tatt. Men jeg antar han her sikter til *gevinsten* ved et salg. Hva skulle da tilsi at nøling med salg – og venting – bare skulle øke prisen eller fortjenesten? Det er i alle fall ingenting hittil som tyder på det. Men hvis Jagland har et hemmelig tidspunkt for når prisen vil være optimal, sett med et gevinst- og profittøye, ville det være et interessant bidrag. Mange markedsanalytikere ville sikker vente i spenning på det. Jeg har altså ikke uttalt meg om prisen i det hele tatt, men har faktisk overlatt det til dem som skal håndtere dette.

Men vi har i alle fall gitt den klare retningslinjen at det ikke er noen grunn til å vente på utredninger og nøle med faktisk å etterkomme det ønsket som er kommet fra styrende organer i Kreditkassen – deriblant fra medlemmer, så vidt jeg forstår, foreslått av statens representanter i representantskapet, av en samlet ledelse og av de ansattes fagforeninger – om adgang til at staten sammen med flere eiere nå også selger seg ut av Kreditkassen.

Siv Jensen (Frp): Det var den samme representanten Jagland som også fikk meg til å ta ordet.

Representanten Jagland stod på denne talerstol og snakket om betydningen av å forvalte fellesskapets midler på en ansvarlig og ryddig måte, og han mente at Høyre og Fremskrittspartiet ikke akkurat bidro til det. Så la han til at det måtte jo være en forutsetning for å selge bankaksjer at man i hvert fall klarte å oppnå den høyest mulige pris. Det er jeg helt enig med representanten Jagland i, men for å oppnå en pris på en bank, må den faktisk være til salgs. Så langt har jeg bare oppfattet to partier i denne sal som klart og tydelig har sagt at de er interessert i å selge aksjene i banken. Det er faktisk et slikt salgssignal som må gis fra et flertall, før det er aktuelt å vurdere om det er mulig å oppnå en bedre pris enn det budet som faktisk foreligger, på en bank som ikke er til salgs, som finansministeren så pent sa det.

Det har altså Arbeiderpartiet selv bidratt til, ved ikke på noe tidspunkt så lenge dette budet har ligget, å klare å komme med et eneste klart og tydelig signal om hvor de vil. Når representanten Hill-Marta Solberg sier at Høyre og Fremskrittspartiet ikke bruker sin rolle rett i forhold til hva Stortinget skal gjøre når det gjelder kredittmeldingen, er jeg sterkt uenig i det. Innledningsvis i debatten sa Ranveig Frøiland at man var skuffet over det Regjeringen opprinnelig hadde kommet med i Kredittmeldingen. Det vitner om at vi sitter med en regjering som egentlig ikke vil styre så veldig mye. Det betyr at Stortinget må ta det ansvaret, og faktisk trekke opp klare, tydelige retningslinjer for hvor man vil.

Så går Arbeiderpartiet i kompaniskap med de samme partiene som man kritiserer for ikke å ha noen mening, og lager en innstilling som ikke munner ut i noen verdens ting! Det er ikke klart. Det gjør det hele enda mindre klart, og jeg synes det er mer urovekkende.

Så til Jaglands begrep om statsskredd. Det er godt mulig at Fremskrittspartiet har statsskredd, men ikke mer enn at vi sendte en skriftlig henvendelse til parlamentarisk leder Thorbjørn Jagland – som vel ikke akkurat representerer et parti med statsskredd – og bad om samtaler for å prøve å komme frem til løsninger, subsidiære sådanne, slik at man kunne sikre et bredt parlamentarisk grunnlag i Stortinget. Det brevet er aldri besvart! Da synes jeg det er noe arrogant av den samme parlamentariske leder å gå opp på denne talerstol og beskyldte enkelte partier for ikke å ville vurdere langsiktige løsninger. Det har representanten selv bidratt til at vi ikke får ved ikke å ville gå i dialog med andre partier i Stortinget. Det synes jeg er trist. Da blir det litt lettvindt å stå her og kaste om seg med morsomme ord – som statsskredd. Jeg synes

faktisk det er godt at noen av oss har såpass mye statsskredd at vi klarer å se hva som vil være godt på lang sikt.

Hill-Marta Solberg (A): I denne debatten har en del ord gått igjen. Ett ord som har vært brukt i hvert fall alle ganger representanten Siv Jensen – og også de fleste gangene noen fra Høyre – har vært på denne talerstolen, har vært å karakterisere flertallsinnstillingen som uklar.

Problemet for Fremskrittspartiet og Høyre i denne debatten er at det ikke er uklarhet som er til stede, men uenighet. Problemet for høyrepartiene er at de ikke inngår i noe flertall, fordi de har et annet syn på hvordan staten skal opptre som eier i finansnæringen. Det faktum ligger fast. Det er faktisk også fra begge partiene – både fra Høyre og Fremskrittspartiet – gjort rede for i innstillingen at det er et langsiktig mål at staten skal avvikle sitt eierskap i finansnæringen.

Det må ikke overraske Fremskrittspartiet at det ikke faller naturlig for Arbeiderpartiet å lete etter flertallsløsninger sammen med et parti som har motsatt oppfatning av hva staten faktisk skal med sitt eierskap på lang sikt. Jeg gjentar det som jeg sa på slutten av mitt innlegg, at det er åpenbart at det går et klart skille her i Stortinget, og det kommer til uttrykk i denne saken. Det er Arbeiderpartiet og sentrumspartiene som har mest sammenfallende syn på hvorfor vi trenger statlig eierskap i finansnæringen, og målet med det er å sikre et nasjonalt eierskap. Høyres og Fremskrittspartiets oppskrift for å sikre et nasjonalt eierskap baserer seg på at bare man får gode nok rammebetingelser, sikrer man et nasjonalt eierskap. Dessverre har ikke vi den samme tro på at det er noen sikkerhet for at ikke etter hvert også alle norske banker havner i utlandet, dvs. at hovedkontorene selges ut. At vi skal sikre det bare gjennom gode nok rammebetingelser, er et syn som Arbeiderpartiet ikke deler, verken med Høyre eller Fremskrittspartiet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 11. (Votering, se side 1001)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Det skal votes over de resterende sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Kenneth Svendsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og representanten Bastesen oversendt fra Odelstingets møte 30. november 1999:

«Stortinget ber Regjeringen utrede og legge frem forslag om særskilt fradrag for ekstraordinære vedlikeholdsutgifter som skyldes fredning»

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at det var avgitt 32 stemmer for og 71 stemmer mot. (Voteringsutskrift kl. 21.17.09)

Annelise Høegh (H) (fra salen): President! Jeg rakk ikke å stemme. Kan vi ta det en gang til?

Presidenten: Hvis ingen motsetter seg at vi tar det om igjen, vil presidenten gjøre det.

Det voterer altså på nytt i sak nr. 3.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og representanten Bastesen ble med 73 mot 37 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.17.42)

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Det voterer over forslag fra stortingsrepresentant Kenneth Svendsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og representanten Bastesen oversendt fra Odelstingets møte 30. november 1999:

«Stortinget ber Regjeringen gjennomgå situasjonen for pendlere der det ikke eksisterer alternativt kollektivtilbud, med sikte på en mer rettferdig ordning»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og representanten Bastesen ble 73 mot 37 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.18.10)

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Det voterer over forslag fra stortingsrepresentant Kenneth Svendsen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 30. november 1999:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at det blir gitt regler for å redusere ligningstakstene for boliger, fritidshus og forretningseiendommer m.v. med 25 pst.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 93 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.18.38)

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Det voterer over forslag fra stortingsrepresentant Øystein Djupedal på vegne av Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 30. november 1999:

«Stortinget ber Regjeringen fremme en proposisjon med nødvendige lovforslag for å oppheve den særskilte rederiskatteordningen med virkning fra og med inntektsåret 1999»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble mot 6 stemmer ikke bifalt.

Votering i sak nr. 7

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykker til ratifikasjon av en skatteavtale mellom Norge og Spania, undertegnet i Madrid den 6. oktober 1999, i samsvar med forslag fremlagt i St.prp. nr. 21 (1999-2000)

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 8

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykker til å sette i kraft en skatteavtale mellom Norge og Uganda, underskrevet i Kampala den 7. september 1999, i samsvar med forslag fremlagt i St.prp. nr. 22 (1999-2000).

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 9

Komiteen hadde innstillet:

I

Finansdepartementet får fullmakt til å ta opp nye langsiktige innanlandske statslån til eit beløp av 40 000 mill. kroner i 2000.

II

Finansdepartementet si fullmakt til å ha utestående kortsiktige marknadslån blir sett til 100 000 mill. kroner.

III

Finansdepartementet si fullmakt til å ha utestående andre kortsiktige lån blir halden uendra på 90 000 mill. kroner.

IV

Finansdepartementet får fullmakt til å ta opp nye lån i utlandet i 2000 til eit beløp motsvarande 20 000 mill. kroner utrekna på grunnlag av valutakursane pr. 30. september 1999.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 10

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:10 (1999-2000) – forslag fra stortingsrepresentant Morten Lund om å be Regjeringen vurdere presiseringer i folkeregisterloven og skatteloven slik at personer med sterke tilknytningspunkter til landet har skatteplikt til landet – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 11

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslag nr. 2, fra Øystein Djupedal på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Det voteres først over forslagene og deretter over innstillingen.

Forslag nr. 2, fra Sosialistisk Venstreparti, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram en stortingsmelding om hvordan staten skal forvalte sitt eierskap i finansnæringen under skiftende internasjonale forhold. Spesielt bes Regjeringen om å vurdere hvordan et eventuelt salg av statens bankaksjer kan på-

virke struktur, konkurranse og nasjonal forankring i finansnæringa.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble mot 6 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet og Høyre, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om snarest å selge statens aksjer i Kreditkassen.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 79 mot 31 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.21.21)

Komiteen hadde innstillet:

St.meld. nr. 11 (1999-2000) Kredittmeldinga 1998 – vert å leggja ved protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r. 1 2*Referat*

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 21.25.
